Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Schwartz, Alba.
Titel | Title:	Skagen. Den nye Tid i Oplevelser og Indtryk.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København ; Kristiania : Gyldendal, 1913
Fysiske størrelse | Physical extent:	222 s. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

ALBA SCHWARTZ

SKAGEN

DEN NYE TID I
OPLEVELSER OG INDTRYK

N 4 1389

KØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
1913

33,-393,-8°

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

SKAGEN

FØR OG NU

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

ALBA SCHWARTZ

SKAGEN

DEN NYE TID
I
OPLEVELSER OG INDTRYK

KØBENHAVN OG KRISTIANIA

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

1913

COPYRIGHT 1913

BY

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

H. H. THIELES BOGTRYKKERI. KØBENHAVN

Enkelte af Kunstnerne paa Skagen talte for nogle Aar siden ofte om, at Erindringerne fra deres første Tid deroppe burde nedskrives.

Selv at paatage sig Besværet hermed havde de dog ikke Lyst til, men „hvis en Anden vilde skrive ned, skulde de nok være villige til at fortælle".

Hvorledes det nu ved et Skæbnens Lune blev mig, der, skønt jeg ikke er Forfatterinde, fik dette Arbejde overdraget, skal jeg ikke her komme ind paa.

Kun det ønsker jeg at sige: at naar jeg til Kunstnernes Erindringer (som jeg tidligere har gengivet) her føjer mine egne Oplevelser og Indtryk fra 1899 indtil de seneste Aar, er det i Haab om, at ogsaa disse maa have Interesse ved Beretningen om Drachmanns og Krøyers sidste Leveaar og de Omgivelser, hvori de færdedes.

At mine Optegnelser skulde blive „Bogen om Skagen", har jeg aldrig tænkt mig. Kun en lille første Sten til det Monument, som Eftertiden vel engang vil rejse for Skagen og dens Kunstnere.

ALBA SCHWARTZ.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Saa hastigt svinder Dagen
og Aftnen stunder til —
her var et andet Skagen,
et bedre, om man vil.

— — — —

Og langsomt voksed Skyggen
mod Aftnens Skumrings-Skær:
men ingen vender Ryggen
mod den Tid, han har kær.

Hør Havet, hvor det koger
de gamle Minder op.
mens Skum og Sand og Maager
er Sjæl i samme Krop.

Der er — og det er Sagen,
hvad Tiden saa blir til:
der er en „Sjæl“ i Skagen,
som aldrig ældes vil.

Som kommer, naar man kalder
paa alt, hvad man har kær —
mens over Stranden falder
Erindrings Vemods-Skær.

HOLGER DRACHMANN

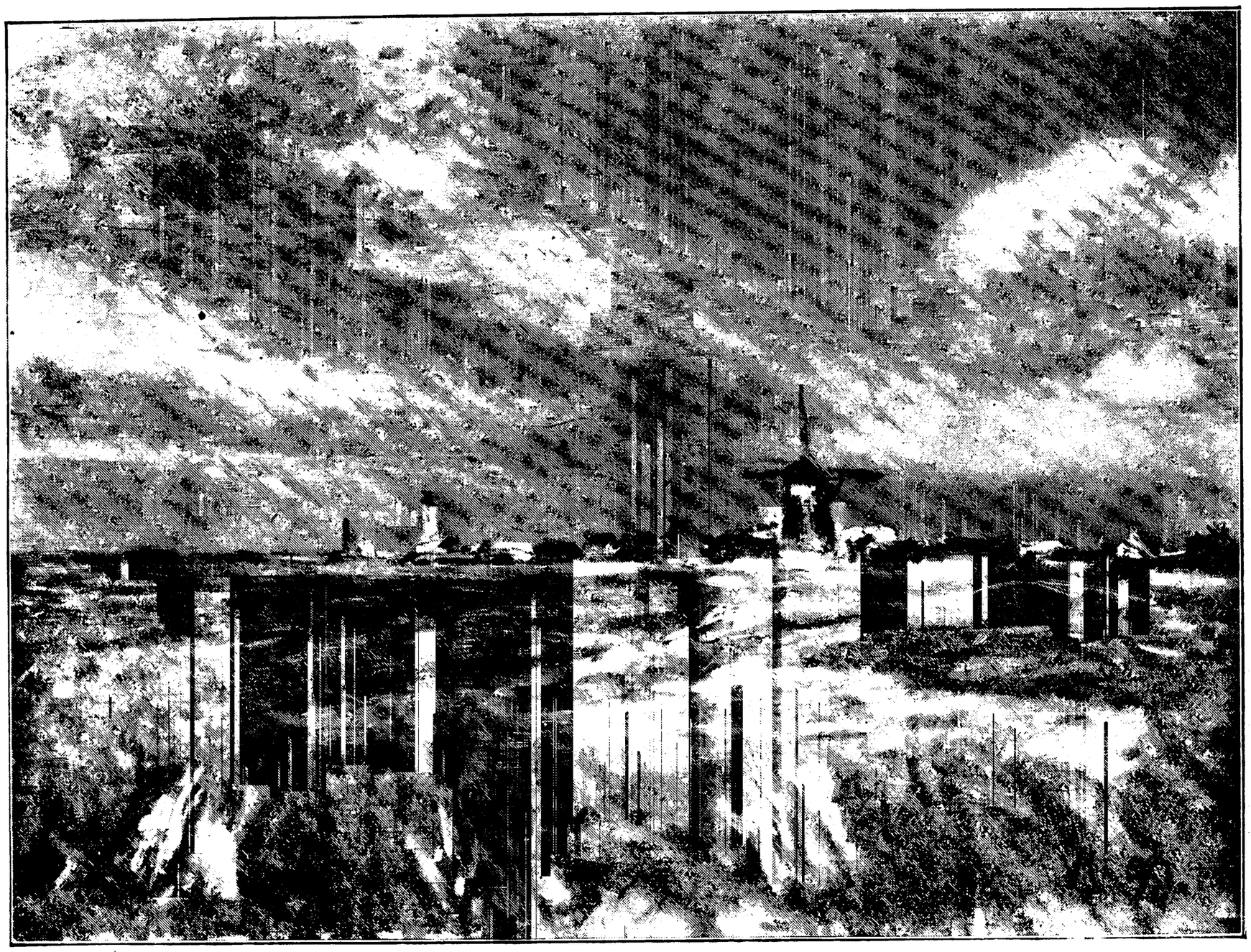

Viggo Johansen: Skagen

DEN NYERE TID

Skagen, der i en Aarrække havde ført en fredelig og idyllisk Tilværelse, ukendt af Masserne, men besunget og forherliget af sine Digtere og Kunstnere, skulde nu til at dele Skæbne med de mange andre smaa Kystbyer, der pludselig ophøjes til Badesteder.

Naiv og umoden, som den endnu var til at modtage alle de Civilisationens tvivlsomme Goder, der uden Forberedelse og med Vold blev kastet ind over den, deltes den naturnødvendigt i to hinanden diametralt modsatte Halvdele. Nyt og gammelt.

Paa den ene Side Jernbanen med sin store Sommertrafik, sin stadige Afladning af Mennesker og Hotellerne med det nye Erhvervsliv, der hurtigt som Svamp groede op omkring dem.

Anna Ancher: „Det ældre Skagen". Gamle Skagboer.

Paa den anden Side det aarhundredgamle fastslaaede. Det skikkelige og uskyldige Skagen, hvor „Blinde Niels" endnu drog rundt med sin Fiol og spillede til Bryllup for Vesterbys Smaafamilier, og hvor Karoline Voksnæs kunde blive saa bestyrtet over et Brystsukker, indpakket i Guldpapir, at hun mente, nu stod Verden ikke længe, „for en slig Overdaadighed kunde Vorherre umuligt tillade!"

I dette gamle Skagen trivedes Missionen og Overtroen fredeligt Side om Side, og her vandrede de Døde endnu omkring og gav Varsler om mangen en Ting, som ellers var skjult for Menneskers Blikke.

Den nye Tid havde altfor hurtigt aabnet for sine Sluser, til at de Gamle kunde følge med. De lod Strømmen skylle forbi sig og stod og saa til.

Ingenlunde uvilligt. — Kun med en stor rund Forbauselse over dette mangefarvede Kalejdoskop, som forvirrede dem med sin Uro og sine mange nymodens Ubegribeligheder, og uden ringeste Anelse om, at det kunde bære deres egen Udslettelse i sit Skød.

Men hvor faa Aar var ikke ogsaa henrundne, siden Skagen laa hen i saa primitiv en Uskyldighedstilstand, at Beboerne ganske ugenert forrettede deres Nødtørft paa Gaden eller foran deres Huse, hvor de gravede sig et Hul i Sandet, „godt i Læ for Vestenvinden".

At de Forbigaaende betragtede dem, tog de sig ikke i mindste

Fot. Det nyere Skagen: „En Sommerdag paa Jernbanestationen"

Maade nær. Den Ting var ens for alle! I Dag mig — i Morgen Dig! Ja, undertiden var det ligefrem en god Lejlighed til at slaa en Passiar af med Naboen.

Den Første, som forsøgte at sætte en Stopper for „Ublufærdigheden", var Byfoged Frick, der paa sine Ture gennem Byen følte sig generet af de mange „Frilufts-Studier" og svor en dyr Ed paa, at der skulde rammes en Pæl gennem dette Uvæsen.

Det gik dog ikke saa let, som han havde tænkt sig. Forbudene prellede af mod den indgroede Skik, og Fiskerne fandt det urimeligt, „da Sandet ligefrem var skabt af Vorherre til den Slags".

Først da Øvrigheden greb til Bøder for hver Synders Overtrædelse, viste Lydighedens Resultat sig i Oprettelsen af en hel Del høje, snævre Skilderhuse, som ofte indtog en særdeles fremragende Plads i Terrainet.

De Gamle kunde ikke udstaa disse Fængsler. Skulde de endelig

M. Ancher: Skagenshuse

tvinges til at benytte dem, vilde de i hvert Fald have Døren paa vid Gab.

Saaledes kunde man endnu i Slutningen af 90'erne, naar man om Morgenen passerede Kæmner Brodersens daværende Hus, nyde det smukke Skue af Jens Nielsen, som fra sin Tronstol her mellem Klitterne benyttede Lejligheden til i Ro at studere Skyernes og Vindens Retning og gøre sine Iagttagelser over, om Vejret var i Fiskernes eller Flyndernes Faveur.

En gammel fed Hieronimus i mørkeblaa Skjorte, Knæbukser, som var snørede med Sejlgarn om de hvide Uldsokker, og paa Tæerne Listetøfler.

Naar Børnene susede ud af Huset af Sted til Skole, hilste de høfligt ind, og Pigebørnene nejede: „Godmorgen Jens Nielsen!"

Den Gamle nikkede da værdigt til Svar, hvis han overhovedet havde Tid at undvære fra sine interessante meteorologiske Iagttagelser. —

I denne gammeldags Del af Skagen var „højre og venstre" endnu ikke gængse Udtryk for „Fænomenernes" Stilling til hinanden.

Vel havde Skagboerne som Børn lært om dem i Skolen, men Begreberne var ikke trængt ind i Bevidstheden som Led i den daglige Praxis.

Skulde man sende sin Karl eller Pige op paa Loftet efter et eller andet, maatte Beskeden derfor rette sig efter Vindhjørnerne. Hvis man ikke var vel bevandret i disse og i sin Dumhed maatte ty til højre og venstre, kunde man være sikker paa, at den udsendte Stakkel først længe efter viste sig igen, for med et maabende Ansigt at fortælle: „at det var der ikke!"

Da jeg efter nogen Tids Øvelse følte mig temmelig sikker i min nye Viden, overraskede min Gartner mig alligevel en Dag ved i en af Havens aller krummeste Gange at betro mig, at hans søndre Næsebor kløede. Jeg maa tilstaa, at jeg studsede lidt; men da han Dagen efter fortalte mig, at den nordøstre af de to Smaapiger, som bragte ham hans Frokost, var hans, medens den vestre var Naboens, da følte jeg, at jeg endnu havde meget tilbage at lære. —

Politibetjenten „trommer ud", at en Gris er slagtet i Østerby

I denne Brydningens og Udviklingens Tid var det ikke saa let for en Nyankommen at finde rede i de Handlendes mange og ganske forskelligartede Beskæftigelser. Skomageren var f. Eks. baade Slagter og Gartner (eller maaske fordrede hans Ærgærrighed at faa det nævnet i modsat Rækkefølge, men lige forvirrende var det).

Snedkeren var Viktualiehandler og holdt tilmed Pensionat.

Byens Bager gjorde en hæderlig Undtagelse herfra og var oven i Købet let at finde. Over hans Dør var med store Bogstaver malet:

„Wiener- og Conditori".

Derimod syntes Snedkeren at have en stærk Aversion imod, at Kunderne fik Nys om hans Flæskehandel.

I hans Vindu fandtes intet, som kunde forraade denne Bibeskæftigelse og i Butiken saás sædvanligt kun en Disk og en Vægt.

En Dag opdagede jeg dog til min store Glæde en røget Skinke i Vinduet.

Jeg skyndte mig ind for at købe den; men da Manden hørte mit Forlangende, saa han misbilligende paa mig.

„Den hele?", spurgte han, som om han ikke vilde tro sine egne Øren.

Jeg forstod ikke, hvorfor han betænkte sig, og gentog mit Forlangende: „naturligvis vilde jeg ha'e den hele!"

„Og hvad skulde saa de Andre ha'e?" spurgte han, idet han kærtegnende klappede Skinkens brune Skind.

„De andre?"

„Ja, Fiskerne! Det er jo Lørdag, de skulde da ogsaa ha'e noget, ikke sandt?"

Det havde jeg ærligt talt ikke tænkt paa.

Det var aldrig tidligere faldet mig ind, at man ogsaa paa denne Maade skulde dele med sine Brødre.

Men Snedkeren vidste bedre Besked. Uden Snak lagde han Skinken paa Bordet og begyndte at skære løs.

„Et Par Skiver kan vel ogsaa være nok til en Familie," sagde han med et fornærmet Blik.

Hu, ha, tænkte jeg, da jeg gik bort med min lille Ration; dette var Historien om de 2 Brød og de 3 smaa Fisk om igen, og jeg priste min Lykke over, at Skagen var saa liden, at vi ikke blev 5000 til at deles om Skinken.

Om Kunstnerne end havde trukket sig tilbage fra „Eneherredømmet" over Skagen, sporedes deres Indflydelse dog i Glimt over alt, og Glansen fra hin Tid laa endnu over Byen.

Den hvilede dybt i hver Skagbos Gemyt som en Stolthed over deres Berømtheder og gav sig Udslag i en vis jævn Overlegenhed og Ligefremhed.

De var forvænte med „store Mænd" og lod sig ikke imponere hverken af Konger eller Kejsere.

Den siamesiske Konge overværer en Redningsøvelse paa Skagen

Ja, havde selve Sct. Peder taget sig en Fridag og var fløjet ned til Skagen, vilde Skagfiskeren blot have stukket ham paa Næven og med et lunt Smil sagt: „Ja, sé a tænkte jo nok, at De ogsaa en Gang maatte se vor By!“

Over Byens selskabelige Sammenkomster hvilede ligeledes et Særpræg, som man i Begyndelsen ikke ret kunde forklare sig. Især undredes man over den store og maleriske Elegance, som Damerne udfoldede ved enhver Lejlighed.

Saaledes blev jeg en Gang opfordret til at tilbringe „næste Aften i al Tarvelighed“ hos en lille Familie.

Da „næste Aften“ efter mine Begreber betød Søndagskjole, iførte jeg mig i god Tro en saadan; men allerede i Entréen anede jeg Uraad. Fra Knagernes Paahæng vejrede jeg *grande toilette*, og min Sporsans bedrog mig ikke.

I Dagligstuen sad en Halvkreds af hvidklædte og bararmede Damer.

„Gode Gud,“ tænkte jeg, „var det mig, der var dum? Skulde her være Bal?“ Men der blev ingen Dans. — Kun Mad og en hyggelig Sludder.

Denne Erfaring skrev jeg mig bag Øret; og da jeg kort Tid efter blev inviteret ned paa Hotellet, raadspurgte jeg min Skagenspige.

Hun svarede med jydsk Orakelrøst, at som Frue kunde jeg optræde i min mørke Fløjlsrobe, medens de Unge og ugifte som sædvanligt vilde være balklædte.

„Ja, saa maa min Mand altsaa være i Kjole," sagde jeg. Det benægtede hun energisk. Øjensynligt spillede det en Rolle for Pigebarnet, at hendes Herskab ikke blamerede sig: „Nej, Borgmesteren maa da endelig ikke klæde sig fint," sagde hun, „det gør ingen af de andre Herrer."

Ved Trines Hjælp var vi virkelig denne Gang saa heldige at kunne optræde *comme il faut.*

Traktementet var drabeligt, og Retternes mærkelige Sammensætning gjorde et saa dybt Indtryk paa mig, at jeg endnu kan fremsige den i Rækkefølge.

Først et Utal af kolde Retter, hvortil samtidigt blev budt Hakkebøf med Kartofler.

Dernæst Fugle, som Brøndum selv havde skudt, og alt hvad til Fugle hører.

Nu var jeg forlængst tilfredsstillet og ventede Dessertens blidnende Afslutning. Men da kom først Aftenens *clou:* Store Fade med sorte Pølser og stegte Æbler.

Jeg sagde Amen og gav blank op.

Men mine Sidemænd var utrættelige; de holdt ikke op, før ogsaa Figarokagen var fortæret, og knap var Maden sunken, før Bordene blev ryddet til Side, saa man kunde faa sig en Svingom.

Ja, det var skam et morsomt Sted, jeg var landet: Mit Københavnerhjærte dikkede af Fryd ved at se Herrerne slaa en bar og svedig Haand om Damernes hvide Tailler og trække af med dem til en Scottish, som de iøvrigt klarede med Flothed.

Jeg sad i en Kurvestol ved Siden af John*) og saá til. Hans Romtoddy bølgede mig om Næsen sammen med den tætte Tobaksrøg og hensatte mig i en drømmelignende Tilstand. Alt nærværende forsvandt

*) Brøndums yngre Broder, sædvanligt kaldet „Admiralen".

for mit Blik, og som et lyst Syn hævede sig i det Fjerne: Kunstnernes glade og barnlige Skagen.

Hine svulmende Dage, da Alt skabtes og var nyt. Og jeg saá og forstod: Guldalderens skønne Tid var forbi, men dens Traditioner levede endnu.

Thi var ikke denne muntre, lidt aparte Form for Selskabelighed: Herrernes tvangfri Dragt, Damernes maleriske Elegance, som syntes fastslaaet ved Lov, — var ikke alt dette en Reminiscens fra hine unge lykkelige Aar, hvor to eller tre knap var forsamlede, før der blev Gilde — Munterhed — Øjenlyst!

Skagboerne var i det hele taget meget selskabelige og trodsede energisk alle de Forhindringer, som Vejrliget lagde i Vejen for dem. Lukkede Vogne fandtes ikke den Gang, men man var heller ikke bange for at arbejde sig igennem til Fods, og Damerne saá virkelig yderst morsomme ud, naar de stod udrustede til en saadan Ekspedition.

Kjolen med tilhørende Skørt blev svøbt godt op om Hofterne, at den ikke skulde slæbe ned i alle de Pytter og Søer, som man maatte igennem. En elegant, let Aftenkaabe var umulig til en saadan Fart. For at skaane Kjolen iførte man sig derimod en Frisértrøje og ovenpaa den en solid Vams, som kunde holde Regnen ude. Selskabsskoene gik i Kavalerens Lomme, og med et Par Gummi-Støvler paa Benene og en

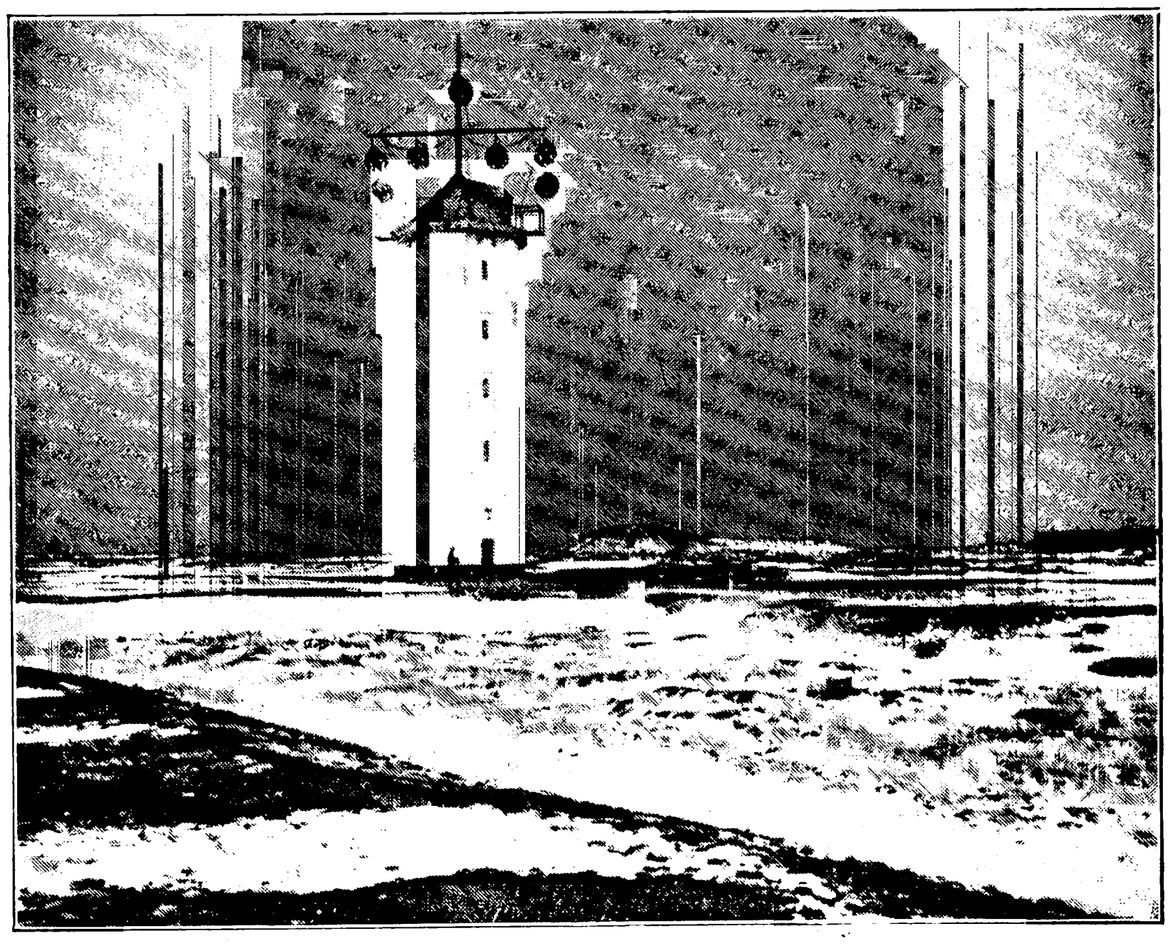

Skagens gamle Fyrtaarn

Hue eller i yderst slet Vejr en Sydvest paa Hovedet kunde man trygt give sig paa Vej.

En Aften i Julen, da der skulde være Fest langt ude i Vesterby, faldt det drilagtigt ind med Snefog.

En betroet Mand blev sendt ud for at rekognoscere Terrænet og kom tilbage med den Besked, at en Slæde umuligt kunde køre over de lange Strækninger med Barvej, medens en Vogn til Gengæld vilde sidde fast i Snedriverne, som enkelte Steder gik til Knæene.

Til Fods var den eneste Udvej for dem, som havde Mod, og Østerbys Damer var hverken bange eller raadvilde.

De iførte sig deres Ægtemænds aller tykkeste Vinterpermissioner, Kjolerne blev trukket lidt højere til Vejrs end ellers, og igennem kom de!

Den Aften skulde ingen kunne vejre *grande toilette* i Entréen, som ved mit første Selskab, der endnu fandt Sted, medens det var Efteraar og Vejret mildt. En Række Fedt- og Columbiastøvler, svømmende i Vand og Snesøle, og langs Væggen en Stabel Haandlygter.

En Pudderkvast foran Spejlet i Soveværelset og en svag Duft af Kølnervand var det eneste, der kunde forraade den Kreds af smukke lysklædte Kvinder, som svingede sig til Dans inde i den festsmykkede Sal!

Og hvilket komisk Syn, da vi lidt over Midnat stod forsamlede til Afmarsch.

En ung Blondine, som for faa Øjeblikke siden havde trippet rundt i et Par elegante Laksko, lignede i sin Kavaj med 7 Slag, grangiveligt en Vægter fra Frederik Sextals Tid.

De smaa Fødder var forsvundne i Trækstøvlerne, og en mørk Kabuds skjulte det lyse Purhaar.

„Hvor er Morgenstjernen?“, raabte vi til hende.

„Her“, svarede hun muntert og svang en Knortekæp over sit Hoved, „den faar I at smage, hvis I ikke gaar pænt og stille paa Gaden!“

Værten tændte Lygterne og aabnede Døren, saa vi hørte Vindens Sus gennem de nøgne, mørke Trætoppe.

„Ja, ja; god Nat“, sagde han, „og kom godt hjem!“

Damerne krøb sammen; der var saa koldt og sort derude. Men vi mandede os op, og i sluttet Trup marscherede vi ud i Kulden og Mørket!

Ja, Vinter-Mørket i Skagen!

Af alle de forbavsende Ting, der mødte mig heroppe, var Mørket det, som betog mig mest!

Dette sorte, fløjlsbløde, næsten haandgribelige Intet, der som en Lyseslukker bliver trukket ned over Ens Hoved, saa snart man træder ud af sit Hus!

Har man blot en Gang famlet sig frem i en saadan ravnsort Nat, ikke øjnet Vej eller Sti, da faar man Medlidenhed med de Gamles Spøgelsefrygt, og man forstaar, hvorledes Overtroen i alle sine Former og Arter har kunnet vrimle frem af Aarhundredernes Mørke og tvinge Menneskeheden i Knæ.

For hør, hvor det pusler omkring En!

Noget færdes paa Vejen. Man hører det nærme sig og glide forbi. — Men hvor? — og hvem?

Man stirrer, til det svider i Øjenstenene, men ser dog Intet. Man griber for sig og faar fat i — Intet.

Saa pusler det igen, og man føler som et Aandepust tæt ved sit Ansigt; men dennegang lyder Gudskelov et troskyldigt „Godaften". Saa véd man, at et Menneske er gaaet forbi, og takker sin Skaber for, at man er blevet sparet for at brase sin Pandeskal imod hans.

Saaledes var Gader og Veje endnu i Aaret 1900 i Skagen.

Naturligvis kunde man ty til Haandlygterne, men i Blæsevejr var de falske. Desuden var der en egen Fortryllelse ved en Gang imellem at gaa paa Æventyr og forsøge, hvor langt man kunde krydse sig frem med fire Sanser.

Tidligt paa Aftenen havde man hist og her Fiskerhusenes smaa Lys til at vise Vej, og langt oppe i Gaden straalede Manufakturhandlerens Petroleumslampe. Her var det eneste Sted, hvor man kunde sé de lange Vandpytter eller rettere Søer, hvori Drengene om Dagen trak rundt med deres Marehalmsbaade. Ellers følte man kun Vandet skvulpe højt om sine Ben og var glad, naar man fik reddet sig op paa det tørre Land.

Et Par Maaneder efter min Ankomst til Skagen, da jeg begyndte at føle mig som „Indfødt", vilde jeg en Aften hen at besøge „den glade Familie" *), som boede mellem Klitterne.

Det var knap fem Minutters Vej fra vort Hus; men da Vejret var usædvanlig stormfuldt og mørkt, rustede jeg mig for en Sikkerheds Skyld med Lygte og stoppede Stormtændeapparatet i Lommen.

Saa var jeg paa den sikre Side, mente jeg.

Det første Stykke Vej over Markerne gik ogsaa nok saa godt. Familien havde desuden et oplyst Vindu hvorefter jeg styrede.

Men ved en Omdrejning af Vejen kom Stormen farende, rev Huen af mit Hoved og hvæsede til Lygten, saa den sluktes.

Der stod jeg. Hvad nu?

„Saa, saa", sagde jeg til mig selv, „blot ikke bange! Nu tænder vi Lygten, saa er alt godt igen."

Jeg satte mig ogsaa ned paa den bare Mark og forsøgte derpaa. Hvorlænge husker jeg ikke mere — men da jeg rejste mig, var jeg en Erfaring rigere! Alt var kulsort som før, jeg havde tabt Retningen og anede ikke, hvorhen jeg skulde vende mig for at finde tilbage til mit Hjem.

Det lysende Vindu, som jeg hidtil var gaaet efter, havde Mørket slugt. Kun langt ude i det Fjerne, og som det synes mig paa et fuldkommen forkert Sted i Himmelrummet, skinnede en lille trøsterig Praas.

Saa styrede jeg altsaa efter den, siden den var det eneste Lys i Verden. Hvis Retningen var nogenlunde rigtig, og det vilde snart vise sig, skulde jeg over tre Staaltraadshegn.

Og Hegnene kom!

Noget hovedkulds, indrømmer jeg, for det førstes Vedkommende; men hvilken Lykke alligevel at føle sig paa rette Vej. Det næste kom jeg temmelig anstændigt over, kun med Tabet af en Galosche, men ved det tredie havde jeg nær brækket Halsen, og jeg fik Huden skrabet af min Haand.

Et Øjeblik blev jeg staaende for at puste og stryge Haaret fra Øjnene, saa gik jeg et lille Stykke videre, famlende forsigtigt med Fødderne

*) Nuværende Kæmner Brodersens.

som Følehorn. Nu stødte jeg atter mod noget, der tog fat i min Kjole og flaaede den med et Ritsch.

Endnu et Hegn! — Og af Pigtraad! Hvad i Alverden var dog dette? Der havde altid kun været tre paa disse Marker, og flere viste sig heller ikke den næste Dag.

Spøgelsegærder — Rævesakse — Fodangler foer det igennem mig, medens jeg paa alle fire kravlede af Sted, saa hurtigt jeg formaaede.

Nu var jeg naaet til Klitterne. Marehalmen var vaad og afskylig snavset; men havde den end været det tykkeste Lerælte, ikke et Sekund havde jeg dog betænkt mig paa at kravle igennem den for hurtigst muligt at komme bort fra denne sorte Rædsel.

Af og til gjorde jeg ligesom Texas-Harerne et Spejderhop for at holde Udkig med Lyset, der stadigt syntes lige langt borte, indtil det pludseligt — o milde, barmhjertige Skæbne! — laa lige for Næsen af mig og var — det rigtige!

Nu var kun Skrænten tilbage, som jeg kurede ned ad med Lygten hævet højt i Armen.

Hvilken Fryd at se ind i den lille Stue, hvor Familien sad bænket om et stort Fad stegte Flyndere! Jeg var vaad. Jeg var snavset. Tilsølet paa Hænder og Kjole. Haaret fløj omkring mig som paa en Indianer, og min højre Haand blødte. Men da Døren blev aabnet, da Lys og Varme strømmede mig i Møde sammen med den dejligste Madlugt, kan ingen hjemvendende Nordpolsfarer have været lykkeligere end jeg.

O, Mennesker! o, Lys! o, stegte Flyndere! o, alle Civilisationens Herligheder!

Nu først mærkede jeg, hvor bange jeg havde været!

Aaret efter blev der paa Foranstaltning af Kommunen, med meget lang Afstand, anbragt et Par smaa „Fyrtaarne“, som Beboerne kunde styre efter, og disse blev ved privat Initiativ senere forøgede med adskilligt flere.

Smukke var de ikke, disse Skagens første og primitive Petroleums-

lygter. Stormen betragtede dem ogsaa tydelig nok som noget latterligt Sprinkelværk, der kunde sønderbrydes ved et eneste Slag af dens Vinge.

Ofte drillede den dem ved med et Pust at slaa Hul paa Kuplen og sno sig med Hyl omkring Glasset, til den lille osende Flamme sank sammen og døde af Skræk.

Dog erindrer jeg endnu med Rørelse disse grimme og skrøbelige Tingester, der var Byens første omend vaklende Forsøg paa Belysningens Vej.

DEN GLADE FAMILIE

Ligeoverfor mig mellem Klitterne boede Brodersens, eller „den glade Familie“, som jeg døbte dem i Tankerne.

Aldrig har jeg kendt nogen, der har forstaaet at „vrimle“ som denne Familie.

Fru Henny Brodersen

Naar jeg saa' dem komme over Klitterne, snakkende, leende, travlt og glad optagne af, hvad Livet og Livets var, gjorde de Indtryk paa mig som et Mylr af muntre Fugle, der flagrer rundt i sollys Luft.

Og dog var de slet ikke saa mangetallige, som man skulde tro.

Fader og Moder og en, to, tre, (ja, underligt nok maa jeg altid regne efter) fire Gaa- og et Bærebarn var der.

Det var udelukkende deres muntre Færden, som gjorde Indtrykket saa rigt og mangfoldigt.

Inden de flyttede til Skagen havde de ejet store, pragtfulde Herregaarde med Sale; Ekvipager med flotte Heste og galloneret Tjener, fortaltes der i Byen.

Det lod dog ikke til, at de forandrede Forhold i mindste Maade forringede deres Livsglæde. Huset, de beboede, var lille og uanseligt, men jeg har sjeldent set et hyggeligere og muntrere Hjem end deres. Ekvipage var der ikke Brug for i Skagen; de gik rask nok paa deres Ben, og den Gallonerede s Arbejde udførte de selv.

Formuen var borte, men de faa Dalere, der var tilbage, trillede lige saa lystigt afsted som Smilet fra deres Læber, og altid var det Glæder, de købte sig for dem. Eller var det dem selv, som skabte dette Brus af Fryd og Liv omkring sig?

Naar jeg sad i min lille Stue og grundede over Problemet, maatte jeg ty til Æventyret for at faa Forklaringen. De havde fundet „De Vises Sten", tænkte jeg.

Den Skat, som Tusinder og atter Tusinder af Mennesker har søgt ihærdigt og forgæves, den er de ganske tilfældigt falden over, eller de har maaske fundet den ved Stranden mellem andre Sten og stukket den i Lommen.

Hvorfor? Ja, hvorfor forstaar Nogle saa rent instinktmæssigt at gribe Lykken, medens Andre anstrænger sig Livet igennem og naaer dog aldrig at faa den fat.

Selv anede de sikkert ikke det ringeste om, hvilken sjælden Skat, de havde i Huset. Maaske laa den som Brevpresser over gamle Regninger og Breve! — Hvem havde vel Stunder at tænke paa sligt. Men at de ejede den og ejer den, derom føler jeg mig forvisset. Thi kan man naá til større Visdom end at tage Livet, som det byder sig, danse igennem det som en Leg, le til dets Vrang- som til dets Retside, til dets graa som til dets lyse Dage?

Og er den ikke visere end Andre, som forstaar at gøre Alt, hvad han foretager sig, saa misundelsesværdigt tiltrækkende, at andre Mennesker standser i deres Liv og Færden og tænker: „Ja, han kan sagtens; Gud give, det var mig!"

Jeg mindes en ung Pige, som en Gang fór jublende ind i min Stue: — „der er saa dejligt ude", raabte hun, „Luften suser, og Stærene fløjter; det er ikke til at udholde for Dejlighed." Jeg gik hen til Døren og saa' ud over nøgne, vinterlige Træer. „Og Solen?" spurgte jeg, „hvor har Du den?"

„Aa, Solen", lo hun, „Solen er der for den, som kan sé den."

Og saadan var det med den glade Familie. De saa' Solen, og Solen saa' til Gengæld dem, den straalede gennem deres Smil og lyste ud af deres Øjne.

Naar jeg en Sommerdag sad ved Strandbredden og saa Brodersens Familie bade, da følte jeg, at Lykkens Toppunkt, eller i det mindste et af dem, var at kunne vade ud i dette klare Vand, omgivet af fire støjende Unger og med et skraalende Barn paa Armen.

P. S. Krøyer: Fru Henny Brodersen

Hvilken Rubensk Fylde og Glans var der ikke over denne lystige Familiescene! End ikke Jagthunden manglede. Floras store, silkebløde Øren slæbte hen over Vandfladen, medens den spankede rundt i det lave Vand og morede sig med at fange Krabber.

Og saadan var det med Alt. Jeg kan gribe, hvor jeg vil, bestandig faar jeg Glæde frem.

Foran Brodersens lille Hus laa Haven. En sandet, forblæst Plet, hvor man om Vinteren ikke vilde have mistænkt nogen som helst Urt for at kunne slaa Rod. Men gik man der ned ved Sommertid, da var Underet sket. Ogsaa den havde lært at vrimle!

Fra den golde Bund skød Blomster og Urter i Vejret, rosenrøde Radiser og kolossale Græskar.

En Formiddag, da jeg stod fortabt i Beundring over denne Overdaadighed, hørte jeg Nogen kalde og fik Øje paa „Fru Mamma", der smuk og smilende vinkede til mig fra Loftsvinduet.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

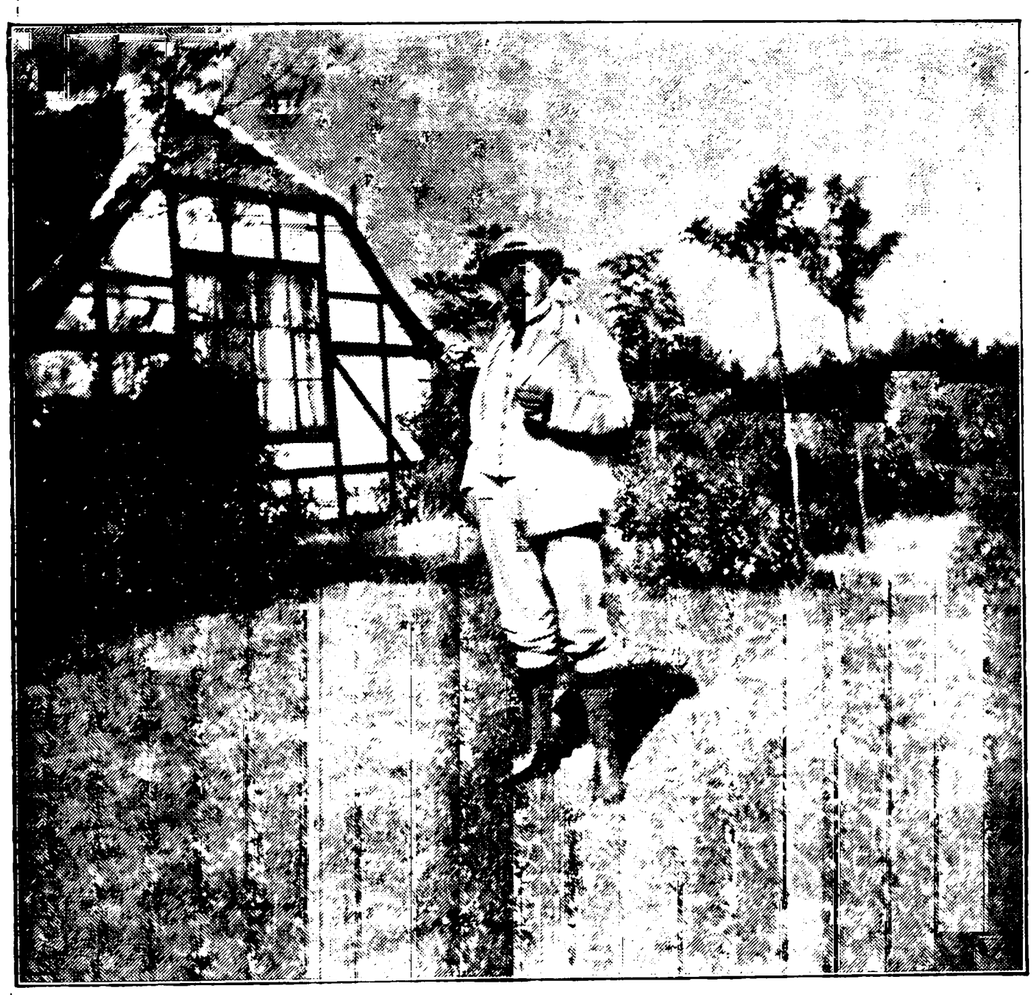

Kæmner Brodersen

„Hvad bestiller Du deroppe?“, spurgte jeg.

„Rydder op“, svarede hun og lo.

„Maa jeg komme op til Dig?“

„Ja, gerne, men aa Du, her er saa varmt!“

Det afskrækkede mig ikke. Jeg skyndte mig op ad den stejle Trappe; og det gik ganske, som jeg havde tænkt: vi morede os utroligt deroppe paa det lille glohede Loft. Vi ryddede op, og vi drak Kaffe, vi svedte, vi lo og vi passiarede. At noget særdeles blev udrettet kan jeg neppe tro, men jeg vilde ikke have undværet denne Formiddag for meget andet godt.

Senere blev Brodersen Kæmner. Jeg havde hidtil troet at denne Bestilling som Byens Sparebøsse maatte være den kedsommeligste af alle. Men da jeg første Gang traadte ind i „Pappa Brodersens“ Kontor, hvor Solen skinnede imellem gule Gardiner paa det muntreste af alle Skriveborde, da indsaa' jeg, hvor grundigt jeg havde taget fejl, og jeg forstod, at det at være Kæmner i

V. Irminger: Ved Skagens Sønderstrand. Familien Brodersen

Skagen, at have Lov til at sidde i denne grønne Lænestol foran dette Skrivebord og forvandle de lange, stive Kolonner af Tal til smaa, rislende Sølvbække, som skulde ledes ned i Kommunens Kasse, at det var det morsomste Arbejde i Verden.

Fra Balkonen paa „det hvide Hus"

Men havde Brodersens forstaaet Kunsten at være glade uden Penge, saa glemte de den heller ikke senere, da de blev formuende. Og efter kyndige Folks Sigende skal dette være ikke saa lidt vanskeligere.

„Har De nogensinde sét rige Folk være gladere end andre?" spurgte Drachmann en Dag, da vi kørte sammen i Skagens lille Dukketog, „nej, de har tusinde Bekymringer, Kære. De keder sig gudsjammerligt. Aa, jeg kender det, jeg har sét det. — Nej, lad os for Himlens Skyld holde os paa den gode Side mellem dem, som ingen Ting har. Der er da lidt Humør endnu. Kommer Folk til Penge, bliver de gravalvorlige og blaserede. Sæbeboblen er bristet, den har forvandlet sig til Guldstøv i deres Haand, og de har nok at gøre med at passe paa, at det ikke blæser fra dem og over i andres".

Saadan gik det slet ikke Brodersens. De hørte ligesom Anna Ancher til Æventyrets muntre Flok, for hvem det, som andre stønner over, gaar let som en Leg.

De fik sig et fint, smukt Hus med Kamin, hvor store Brændeknuder knitrede, og de fik en Hønsegaard, hvor det pludrede og pippede og vrimlede lystigt, som det passer sig for Husdyr hos en glad Familie. Og Huset fyldtes med Gæster, som kom for at faa Del i al denne Hygge og Glæde.

„Hvad Fanden", siger Pappa Brodersen, „jeg forstaar ikke, at her

skal være bedre end andre Steder. Men har I Lyst til at være her, saa værs'go!"

Og Pappa og Mamma øser ud med fulde Hænder af Livets rige Strøm, til alle disse Mennesker, som kommer dragende for at laane lidt af den „Lykkens Ener", som er *ti* — eller kan blive det!

Men „Eneren" er en springsk lille Fyr, som de Fleste ikke forstaar at holde fast paa. Inden de sér sig for, er han smuttet fra dem, saa de staar tomhændede og mismodige og maa tilbage for at laane paany.

Se, derfor er Indkørselen til Brodersens Hus saa bred, derfor er Entréen saa stor og altid fuld af Tøj, og ud fra Stuerne klinger Dagene igennem munter Tale og Latter.

Det er Vennerne, som er inde for at laane den hemmelighedsfulde „Ener", der i Det hvide Hus strax bliver „ti" og har den vidunderligste Evne til at mangfoldiggøre sig.

SANG TIL HENNY OG HANS

Henny og Hans
skal have en Krans
af Sommerens Flor.
Sommerens Flor
er paa Skagboens Jord
kun fattigt og sligt —
men et tonende Digt
af Vennernes Kor
skal paa Skagboens Jord
som en blomstrende Krans
rækkes Henny og Hans.

Og naar Klitsand og Grus
gennem Høststormens Sus
mod det gæstfrie Hus
gaar i Dans,
da skal Vennernes Kor
gennem Sus, gennem Dus
som et Sommerkvælds Kor
af de Minder, der gror
paa den fattigste Jord,
med en Rigdommens Krans
rækkes Henny og Hans.

HOLGER DRACHMANN
Juli 1905

Anna Ancher: Tidlig Frokost inden Jagten

JAGT

Ancher var den fødte Jæger, saadan som vore ældste Forfædre sikkert har været det.

Den, der saá ham komme vandrende over Klitten med sin gamle Bøsse, Bukserne stoppet ned i Fedtstøvler og den falmede Bulehat bag ad Nakken — en Stratenrøver, ja en Vildmand — var ikke i Tvivl om, at dette Kostume klædte ham bedst af alle.

Her havde man Manden hel og holden, som Vorherre egentlig havde ment ham.

Jæger-Udstyret og Gilderne, som Krøyer efterhaanden satte saa megen Pris paa, blæste Ancher foragteligt ad.

Det var Jagten for Jagtens egen Skyld. Spændingen og Æren ved at være Mesteren over dem Alle, og dernæst Glæden ved at vandre ene over Mark og Hede, at føle Solen bage paa Ryggen, medens han med alle Nerver spændte og Bøssen „en garde" lyttede efter Hønsenes Kaglen i Lyngen eller „snusede" sig frem til Harelejerne.

Skønt Anchers Bøsse i tidligere Dage baade var gammel og skød skævt og dertil havde en Djævelskab ved Hanen, saa den smækkede hans Finger tilblods, havde Haren dog ikke mange Chancer for at redde Livet. Det var Mikkel efter Morten. En rap Bevægelse, et Plaf, yderst sjældent to, og Haren gjorde som i Forskrækkelse en Kuldbøtte i Luften og laa død ved Foden af Klitten.

Dette var Liv for en Mand.

Og saa den store herlige Natur. Havet, der glimtede med Sol mellem Klitterne, og Porsens store bløde Puder duftende sødt mod Ens Næse, naar man træt af mange Timers Anstrengelse slængte sig selv og det tunge Jagtudbytte i Lyngen og i Ensomhed fortærede sin Mellemmad og Snaps, medens Hunden sad foran med fugtige Øjne og med Halespidsen fortalte, at den haabede paa Levninger.

Egentlig var hans Liv en Fejltagelse, mente Ancher om sig selv.

Han burde have været Jæger eller Landmand, gaaet omkring i Transtøvler og betragtet sine fyldte Møddinger og bølgende Marker: „Det maatte være anderledes morsomt og indbringende, end at sidde paa Skagen i en lille elendig Hytte og smøre Billeder op."

Ganske anderledes var det med Krøyer.

Det første Jagtheld havde gjort ham begejstret og interesseret for denne Sport, der gav Anledning til saa mange, muntre Fester, saa meget lystigt Kammeratskab, og hele sit Liv igennem bevarede han en rørende Kærlighed til Jagtdagene paa Skagen.

Men Gnisten, Jægerlidenskaben, laa ham ikke rigtig i Blodet, og hans Haand var Gudskelov lykkeligere til at male end til at skyde, særligt i de sidste Aar, da Sygdom svækkede hans Syn.

Dog var det altid med et godt Haab, at Krøyer paa de store Haredage vandrede afsted om Morgenen, iført en pragtfuld Jægerdragt, Fjer i Hatten og et bredt Bælte med Patroner om Livet.

Lykken havde saa ofte smilet til ham med sit aller blideste Ansigt, hvorfor da ikke tro paa den ogsaa i dette Tilfælde.

Dyr viste der sig rigtignok ingen af, men Morgenen var saa skøn, at man kunde fristes til at glemme, hvad man var kommen ud for.

S. Krøyer: Skagens Jægere. Skizze. Selve Billedet tilhører Aarhus' Musæum

De svage Konturer af Klitterne i det Fjerne og Skyerne saa lette og luftige, hvilket Motiv netop herfra!

Hans Haand bredte sig ligesom kærtegnende ud: „denne dirrende bløde Tone, det maatte gøres i Pastel — for" —

Men var det ikke en Hare, som sad der henne bag Marehalmstotten?

Kikkerten kom frem for at faa det undersøgt. „Jo, rigtig, oven i Købet en stor," dog saá han sig tvivlende om, og nu maatte Lorgnetten paa. For, om Klitten, hvor Dyret sad, tilhørte Jægernes Terrain eller ej var ingenlunde let at vide. Der havde været en Del Vrøvl med Jorderne her omkring, saa Kortet maatte raadspørges, inden han turde skyde.

„Skyd væk!" sagde Kortet, men rev samtidig Lorgnetten af Næsen paa ham, saa den faldt ned i Lyngen.

Forbistret ogsaa! Nu maatte den først findes, ellers var det ganske umuligt at sigte.

Imens sad Haren og grinte i Sandet.

Den kendte saa inderlig godt denne rare Mand og havde derfor ingen Hast med at komme bort. Naar Jægeren en Gang gjorde Tegn til at skyde, kunde man altid for en Sikkerheds Skyld trække sig om bag Bakkens Kam.

Noget efter knaldede et Skud — saa nok et. I jævnt Trav var Haren imidlertid et Øjeblik i Forvejen luntet videre, medens Krøyer stod skuffet og bedrøvet og saá dens Svans forsvinde bag Klitterne.

Hans første Tanke var Frokosten.

Det var lidt trist igen i Aar at skulle møde frem uden Bytte, naar de Andre kom med Taskerne fulde af baade Agerhøns og Harer.

Og Frokosten kunde man ikke komme uden om, dertil spillede den en altfor stor Rolle for Krøyer.

I tidligere Dage, da Jagten var fri, havde det hele haft et jævnere og mere oprindeligt Anstrøg. Jævnt og oprindeligt som Alt her oppe.

Men ligesom Kunstnerne efterhaanden blev modne Mænd med forfinet Smag og større Fordringer til Livet, skred ogsaa Skagen frem i Civilisation og fik et nymodens Begreb om mit og dit.

Det gik op for Lodsejerne, hvilke Guldgruber de sad inde med, og disse skulde min Sandten ikke skænkes bort for en Slik.

Aar for Aar steg derfor Jagtudgifterne, indtil de naaede en saa betydelig Størrelse, at hver Hare og Høne for en mindre flittig Jæger mageligt kom op paa en halv Snes Kroner, ja mere.

Nu blev det en alvorlig Ting at være Jæger, noget der ikke kunde sløses med.

Jagten blev sat i System. Man dannede et sluttet Selskab, fik Kort over sine Marker og fik udførlige, om end ikke skrevne, Love og Vedtægter.

Før var man travet af Sted, som det bedst kunde falde sig, ene eller i Flok med Mad og Snaps i Tasken. Nu fordrede „Civilisationen"

at Jægerne ved Tolvtiden samledes ved Nordstranden paa Lundholms Klit og spiste deres Frokost i Fællesskab.

For Krøyer var dette Dagens Glanspunkt, og han vilde være bleven yderst fornærmet, om Nogen havde forsøgt at rokke ved „dette en Gang for alle fastslaaede".

Blot det at sé Damerne komme kørende henad den lille, sandede og snævre Klitvej: deres lyse Dragter, de fyldte Madkurve! Hele denne muntre Vrimmel af Mennesker, af brogede Farver her ude i den hvide Klit under den høje, lyse Septemberhimmel.

Nej, ikke for nogen Pris vilde han have undværet det! Og det var virkelig, som om en blid Skæbne holdt sin Haand over den kære Hare-Dag, der altid randt op med Solskin og Fuglefløjt over duggede Marker.

Hvor herligt ogsaa, naar man havde spist og fodret sin Hund, at lægge sig paa Ryggen i det varme Sand og ved en Cigar snakke om de Æventyr, man havde oplevet paa Morgenstunden: om hvor flink Hunden havde været til at spore Hønsene, da de kastede sig i Lyngen, eller ved hvilket pudsigt Tilfælde man var kommen over den Hare. som nu laa *todt* der henne i Bunken.

Ak, men det var jo netop dette, der laa saa tungt paa Hjertet i Dag. For at kunne møde frem i den rette Feststemning var det nødvendigt at have noget i Posen. Men nu igen at komme tomhændet — —

Krøyer, der havde gaaet i dybe Tanker, saá sig nu forbauset om: Hvor var han kommen hen under alt dette? Og hvor var Lundholms Klit?

Han havde tabt Retningen, og Klitten viste ikke Vej. Thi trods sin Berømmelse lignede den saa temmelig nøje sine Hundreder af Medsøstre, som Top ved Top dannede en ubrudt Kæde helt ude fra Grenen og ned langs Jyllands Kyst.

Det var i Sandhed komisk. Nu havde han dog selv foreviget denne foretrukne Plet og været med til at skabe dens historiske Navn og alligevel maatte Kikkerten frem for at vise ham en bestemt hvid Top, hvor et Par Menneskemyrer kravlede rundt. Dér altsaa!

Da Krøyer naaede derhen, var baade Damer og Jægere forsamlede

paa Klitten. Alt var Travlhed og Bevægelse. Hestene var spændt fra, og Tuxens to smaa Islændere laa og rullede sig i Enggræsset til stor Fryd for Børnene, som sprang hujende omkring imellem dem og skreg op i Munden paa hverandre.

Degn og Brodersen stod paa Toppen af Klitten og holdt Udkig.

„Hallo! Der har vi ham endelig! Han tager det nok med Ro.“

„Skynd Dig, Krøyer!“ raabte de.

„Aa, han har vel meget at slæbe paa!“

„Vist ikke nej, han fortaber sig blot i Motiver.“

Ancher gik ham i Møde, struttende af Overmod og Sejghed. Han havde sit paa det Tørre: 4 Harer og 11 Høns. Det skulde de Andre nok lade være at gøre ham efter.

„Du bringer vel ogsaa godt tilhuse?“ raabte han muntert, men fortrød straks sine Ord. Der var noget saa uendelig haabløst ved Krøyers Smil og den Maade, hvorpaa han rakte begge Hænder imod ham.

„Nej, jeg maa desværre tilstaa, kjære Mikkel, at jeg kommer ganske tomhændet,“ sagde han blidt, „jeg skammer mig virkelig meget over at være saa daarlig en Jæger.“

Ancher var afvæbnet, hans Hjerte bankede af Medlidenhed, og efter bedste Evne søgte han at trække i Land.

„Aa, det er jo ganske tilfældigt, hvad man kommer over,“ sagde han med Overbevisning, „det er ogsaa et daarligt Stykke der ude, hvor Du har søgt. Jeg kender det nok fra andre Aar, Du skulde hellere komme ud ad vore Kanter.“

Men Krøyer var for sandhedskærlig til at gribe efter dette Halmstraa.

„Nej, Harer manglede det dog ikke paa,“ sagde han sagtmodigt, „jeg havde hele to paa Skud, men — ja — jeg ramte dem ikke, som Du ser.“

Og igen dette haabløse Smil, som Ancher ikke kunde staa for.

„Vi har ogsaa myrdet nok i Dag,“ sagde han trøstende — „kom Du nu bare hen og spis.“

Damerne var allerede i fuld Virksomhed. Paa den bedste Skrænt med Læ og Sol var Dugene bredt ud over Sandet.

Og hver kom nu trækkende med sine Kurve og Kaffekander, der var tullet ind som Smaabørn i Plaider og Poser.

Meham*), den genialeste og alvorligste af Tjenere, færdedes lydløst mellem Vogn og Klit, bærende Herskabets Krukker og Pakker med saa ærbødig en Mine, som var det Fyrster af Rang, han havde i sine Arme.

Jagtfrokost i Lundholms Klit

„Her Meham! Her skal det staa!"

Børnene sludrede og raabte op. En af Dugene havde trillet sig sammen for den lette Vind og gled ned over Klitten.

„Men Finn dog, pas paa! Tag den, Finn, det er Mammas fineste!"

Drengen styrtede af Sted for at fange den. Nu skulde den til Straf stenes i Hjørnerne. Det var altsammen Kommers.

Henne fra Anchers Vogn kom Kusken slæbende med Fru Annas „Grydekaal", der hørte til paa Haredagene ligesaa sikkert som Solskin og Hundeglam.

Og foruden den et mægtigt Fad „Mellemmader" og Pandekager.

Her var det jævne borgerlige Bord. Paa de andre „Familieduge" var Retterne mere luxurieuse. Røde Salater og Æg med grønne Blommer. For hvad var vel morsommere end at give Tingene en anden Farve, end Naturen havde tiltænkt dem.

Krøyers Anretning var dog den eleganteste. Pikanterier, som kun en opfindsom Kvindehjerne kan udtænke dem. Stilfulde Tallerkener, æventyrligt dekorerede Flasker.

Ja, hvad indeholdt denne berømte Frokostkurv ikke af Overraskelser.

Med megen Omhu dækkede han selv sit Bord og bredte Herlighederne ud omkring sig. Men over dem alle steg som paa Dril den

*) Meham var Tuxens Tjener.

Jagtfrokost.
Fru Ancher deler ud

simpelt borgerlige men fortryllende søde Duft af Fru Annas Grydekaal op i hans Næse og fik Tænderne til at løbe i Vand.

Det gik ham som den lille Kongesøn, der gerne bortgav sine Kostbarheder for en Bid af Bondedrengens Grovbrød.

„Hvis I kunde undvære en ubetydelig Smule," bad han beskedent, „saa kan I til Gengæld faa noget yderst delikat hos mig."

„Kom bare," Anna delte ud til højre og venstre, „her er nok til, at I alle kan forspise Jer." — Ja, saadan en Appetit man fik efter Jagten. Det var næsten utroligt, hvad der kunde sættes til Livs.

Da den første Sult var stillet, begyndte den sædvanlige Byttehandel. Enhver kendte sig eget for godt og vilde smage de andres.

En skulde have Hummersalat hos Brodersens, en Anden et Stykke af Mikkels Leverpølse.

Og sé, Fru Tuxen havde Agerhøns i Jus, og Kager som skulde gaa rundt.

„Hurra for Fru Tuxen! Frederikke leve!"

Hundene fór op og gav Hals. De troede, at disse Raab var Tegn til Opbrud og skælvede af Henrykkelse.

Og Brøndum, der allerede var ved sit sidste Stykke Smørrebrød, mente som Hundene, at nu var det snart paa Tide.

„Naar man sér paa alt Jeres Bras, skulde man tro, vi var her ude for at holde Selskab," brummede han, „det er bare til at spilde Tiden med."

„Degn har ikke Sans for det æstetiske ved et Maaltid," sagde Krøyer med et lille Smil.

„Naah!" Brøndum strøg sig om Skægget, „der er vel heller ikke noget — saadan — æstetisk ved at stoppe Mad i sig, naar man er sulten."

„Ja, der sér du, Kære," vedblev Krøyer overlegent, „Du mangler komplet den Sans. Men det er en Familiesvaghed, som selv et Par saa fortræffelige Mennesker som Mikkel og Anna ikke kan siges fri for."

Ancher saa gnavent op: „begynder Krøyer nu paa det Vrøvl igen?"

Men Anna tyssede paa ham: „Pas Du bare din Kaffe, Mikkel," sagde hun beroligende, „og lad Krøyer have Lov til at snakke."

Jagtfrokost
Fru Tuxens „Familiedug"

„Ja, kære Anna, tag mig det ikke ilde op," blev Krøyer ved; nu var han kommet i Aande og red sin Kæphest med Lyst, „din Grydekaal var vidunderlig, men efter min Mening vilde den dog have haft endnu større Virkning, om den var bleven serveret i et smukkere, mere stilfuldt Kar."

„En pompeiansk Vase," foreslog Brodersen.

„Ikke ganske — men det vilde i hvert Tilfælde have været bedre end en Gryde. Man spiser dog ikke alene for at proppe Mad i sig, som Degn synes at mene. For mig spiller i det mindste hele Arrangementet, de smukke Farver, en lige saa stor Rolle som Retterne. Skønt jeg iøvrigt sætter uhyre megen Pris paa god og fin Mad."

„Hør! hør!" lo de Andre, „Krøyer tilstaar virkelig, at han elsker at spise."

Krøyer havde rejst sig, og med sit Glas i Haanden kom han hen til Anchers.

„Skaal, kære Venner! Jeg véd jo, at I er uforbederlige!" sagde han med den lille ironiske Latter, som Ingen kunde blive vred over. „Men I er nu alligevel gode nok, som I er, det er sikkert."

Han trykkede deres Hænder: „men hvad fejler Mikkels Finger?"

Ancher trak Haanden til sig. Han havde en Klud om Pegefingeren, som han ikke gad vise frem.

„Det skulde vel ikke være den gamle Bøsse, som faar Lov til at gøre Fortræd endnu?“ spurgte Krøyer spydigt.

„Aa Snak, den Bøsse er saamæn god nok til mig!“

Tuxen havde faaet sin frem og stod og betragtede den.

„Saadan en skulde Du anskaffe Dig,“ sagde han, „den falder let og behageligt i Haanden.“

„Ja, vi kan jo lade det komme an paa en Prøve, hvem der skyder bedst,“ foreslog Ancher, „jeg med min gamle Kammerat, eller I med Jeres til „en halv Million“.“

„Gør endelig ikke det, lille Børn,“ raadede Fru Brodersen, „om Mikkel saa skyder med et Pusterør, kan I dog ikke staa Jer imod ham.“

Mikkel lo ad det moderlige Raad, der kom med saa mild en Stemme og i den bløde slesvigske Accent.

Han strakte sig velbehageligt tilbage i Sandet. Nu kom Frokostens bedste Øjeblik, Cigaren til den sidste Kop Kaffe. Da Ancher havde faaet tændt og indsuget det blide første Drag, saá han hen til Haredyngen: fire! Det var ikke saa daarligt paa de Par Timer, og maaske kom der flere, inden Dagen var omme. Vejret tegnede jo glimrende — ja, til Tider artede Livet sig jo forholdsvis skikkeligt — skønt alligevel —

Der var faldet Ro over Selskabet. Samtalen gik ikke saa ivrigt som før; man smaasnakkede eller dasede over sin Cigar eller Cigaret og lyttede til Nordstrandens taktfaste Brus, naar Bølgerne kastede sig ind over den flade Bred. —

„Han bandt sin Hest
udi Rosenlund,
han minded sin skjønne Jomfru paa Mund.“
— — — — — — — — — — — — — —

Det var Krøyer, som sad lidt for sig selv og sang. Hans Ansigt var et stort og straalende Smil af Fryd over Livet, over sin fine Cigar, over Selskabet, som laa saa malerisk og morsomt henslængt, Fryd over Solen, over Ternernes Skrig, naar de i store Flokke kom susende ind over Landet.

Ja, havde man end ikke skudt en eneste Hare, saa var Livet dog vidunderligt! Saa dejligt var det, at man maatte synge!

„Vi sees vel atter
saa god en Vaar,
at aldrig mere jeg fra Dig gaar,
I bie mig vel!“

Jagtfrokost
Siesta inden Opbrudet

Men nu var Brøndums Taalmodighed opbrugt. Han stod paa Toppen af Klitten med Bøssen over Skulderen og manede til Opbrud: „Saa saa! Se nu at faa pakket sammen og lad os komme videre!“ brast han utaalmodigt i. Brodersen, der havde ligget saa lang han var i Sandet, strakte lidt paa sig og saá paa sit Uhr.

„Ja, Død og Pine,“ sagde han, „Degn har Ret, Klokken er blevet mange! Ette, Ette*), op med Dig! Og lad det nu gaa lidt rask, Børn!“

Damerne kom paa Benene og fik travlt med at pakke ind; og Børnene, som under Mehams Opsyn red rundt paa de islandske Heste, blev kaldt til for at hjælpe.

„Nina — Finn — Yvonne og Vibs! Kom her — tag fat!“

Ben og Levninger blev smidt for Hundene, som graadigt kastede sig over dem, medens de dog stadig holdt Øje med Jægernes Bevægelser.

„Kom saa her med de Kopper!“

„Men sé, Mamma — det er ikke vores Tallerken.“

Ja, hvad var mit, og hvad var dit? Det var nok ikke saa let at finde Rede i.

„Og husk nu Madpapirerne. Der maa ingenting blive liggende. Finn, spring rundt og saml op!“

Alle Pakker og Kurve blev slæbt hen til Vognene. Kuskene havde knap faaet gumlet færdig, men der var kommet Uro i Jægernes Blod. Nu skulde det være!

*) Fru Brodersen.

Dahlerup mente at skimte en Hare langt borte i Lyngen, og Ancher sprang op ved hans Side paa Klittens Top.

„Ja, sé dog; der løber Bæstet! Havde vi nu bare været —“

„Aa, Mikkel har saamænd faaet nok for sin Part. Nu er det os Andre, der skal prøve Lykken!“

„Kom saa — kom! Damerne gaar med os — saa danner vi Kæde over Markerne!“

Den glade Fru Tuxen var straks rede: „Ja, lad os lave Klapjagt, søde Børn! Det vil være skrækkelig morsomt!“

„Men Engene — de staar helt under Vand!“

Jægerne lo muntert: „Vi bærer Jer over! De tykkeste er vi to om, det skal mageligt gaa!“

„Ja, kom nu blot! og husk saa: ikke snakke højt!“

„Rap og Wollat, ici — —!“

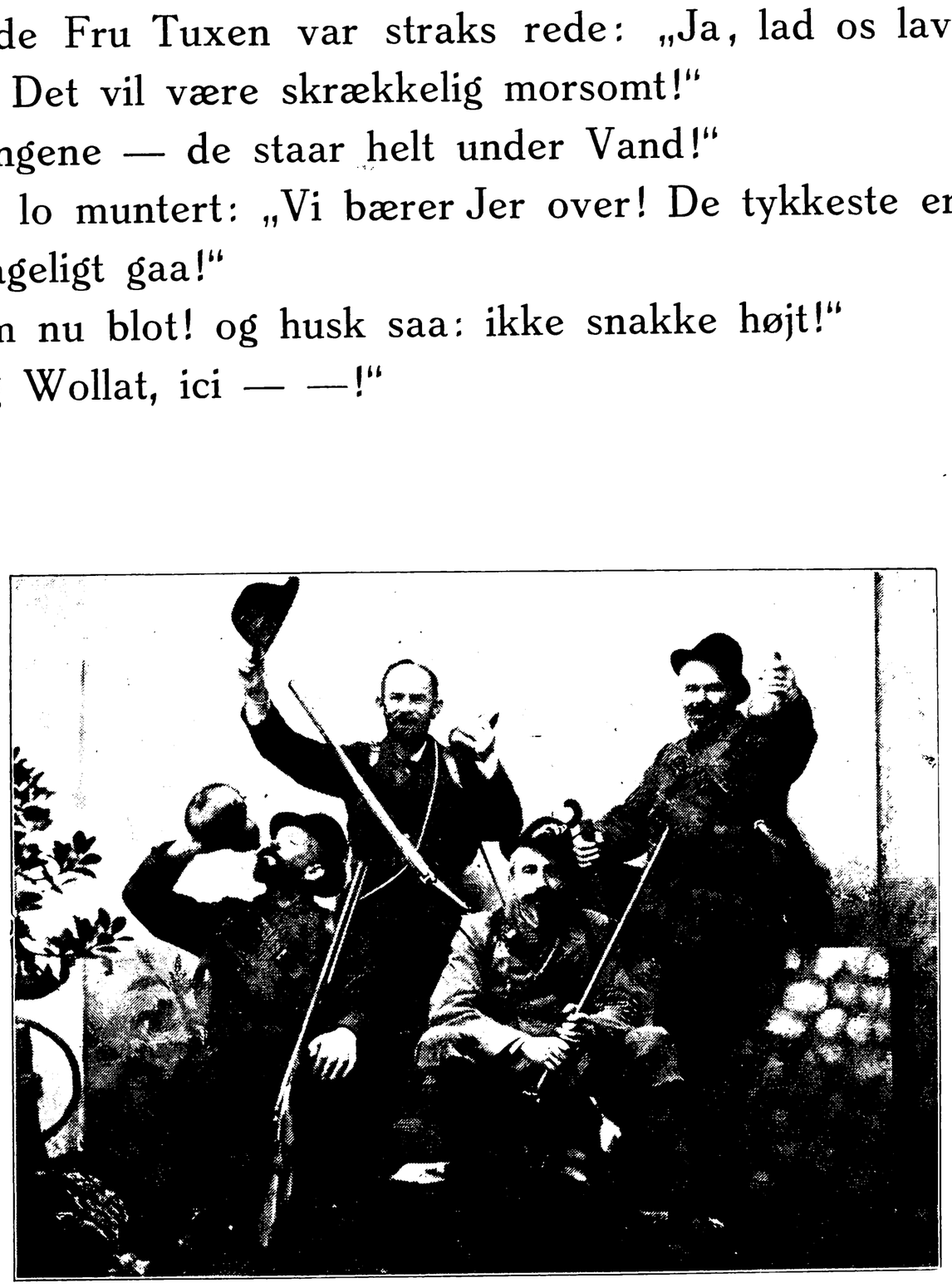

Glade Skagensjægere

Kostumebal i Brøndums Sal. Tegnet af Helga Ancher i hendes 13de Aar

KLAPJAGT

EN OPLEVELSE PAA AFSTAND

Naar der om Efteraaret kun var faa og kendte Gæster paa Brøndums Hotel, var Jægerne undertiden i saa velvilligt Lune, at de bød dem med til deres Jagtgilder. Enkelte Udmærkede fik endog Tilladelse til selv at jage eller optræde som Klappere.

Men Vinden kunde lige saa godt blæse fra den „fornemme" Kant, saa den høje Komité slog en Cirkel omkring sig og fejede alt udenforstaaende væk!

Jeg har selv en Gang smagt Fejekosten og kan derfor tale med af Erfaring.

Det var i Efteraaret 1899, faa Dage efter at min Mand havde tiltraadt sit Embede paa Skagen.

Næsten alle Gæster var rejste. Min Mand var taget til København for at bukke for Majestæten. Kun Kammerherreinden og jeg sad tilbage paa Hotellet, da det begyndte at svirre med Rygter om en stor Klapjagt, som skulde afholdes et Par Dage efter.

Byens unge Damer var hvervede som Klappere. Allerede det lød interessant og ægte skagensk! Og paa Hotellet skulde der om Aftenen være Gilde med Bal og Musik!

Anna Ancher: Jagtstøvler til Udvalg

I det hele taget mægtige Forberedelser, der sporedes overalt — ikke mindst i Køkkenet.

Kammerherreinden og jeg glædede os allerede i Smug til denne „Oplevelse". For naturligvis skulde vi med, det faldt os ikke med en Tanke ind andet. Vi boede jo paa Hotellet. Og hvor skulde de vel ellers gøre af os to enlige Damer.

Men Lunet vilde det denne Gang anderledes.

Da Tiden nærmede sig, blev vi — venligt men med et lille forlegent Smil — anmodede om for denne Aften at indtage vort Maaltid i Familiens private Dagligstue, „da der var et sluttet Selskab, som hm — havde ønsket — æh — Salen for sig selv!

Ha! saaledes faldt det ud.

Vi saá lidt overraskede paa hinanden. Jeg var paa Nippet til at le. Fra Kammerherreindens lange Ansigt kunde jeg slutte til mit eget.

Vi fandt os dog hurtigt tilrette og fulgte smilende efter Brøndum, der viste os ind i en lille grønmalet Stue, hvor Bordet stod dækket til tre, kun oplyst af en yderst beskeden Petroleumslampe. Den hemmelighedsfulde tredie viste sig at være en Telegrafmand, som var kommet samme Aften og blevet „fejet ud" ligesom vi Andre.

Tre mellemfornøjede Mennesker sad vi nu der og fortærede vor Mad i Taushed, medens Selskabet larmede og lo i Salen.

Det hjalp ikke paa Humøret, at vi levede højt paa Smulerne fra de Riges Bord: Gule Ærter med Flæsk og Pølse, Haresteg og den paa Jagtdage uundgaaelige Figarokage samt tre hele Flasker Rødvin som til Kuskene ved et Skovbal!

Kammerherreinden kunde ikke komme sig af sin Forbauselse:

„Naturligvis kunde man ikke forlange straks at blive optaget i Kliken. Men!" — Ja der var ikke saa faa men'er. „Folk mangler desuden Levemaade her," sagde hun og pegede paa en Porcellains-Skaal med Pærer, som stod paa en Konsol i et Hjørne af Stuen. „Ingen tænker paa at byde os! Men jeg synes nu alligevel vi skulde spise dem — helst Allesammen. Saa har vi da ogsaa spillet de Andre et Puds!"

(Det var Marie Brøndums fineste Pærer fra „gl. Have". De smagte vidunderligt, og vi spiste dem — hver og en.)

Det blev en temmelig urolig Nat!

Gennem det tynde Bjælkeloft steg Maddunst og Tobaksrøg kvalmende op til Soveværelset. Dertil en Summen og Raaben som af en Folkehob, der rotter sig sammen. Og imellem alt dette Damernes klingende lyse Latter.

Den ene Tale blev holdt efter den anden: Hip — hip — Hurra! Sum — summmmmm (med Fingrene i Munden).

Ancher skulde leve! Krøyer skulde leve! Og Himlen maa vide hvor mange andre. Hurra! Hurra! Og Klapsalver igen som Hagl mod en Rude.

I Begyndelsen fandt jeg det ganske underholdende at følge med paa Afstand og gennem Talerne udfinde hvem Selskabet bestod af. Men efterhaanden blev jeg træt og nervøs og kastede mig hed fra en Side af Sengen til en anden.

Mange Timer maatte snart være gaaet, syntes jeg, og stadig blev de ved dernede med deres Latter og Raaben.

Et Øjeblik faldt jeg hen i Blund og drømte, at en Flok Dyr, som jeg i Mørket knap kunde sé, jog mig foran sig i vild Flugt ud mod et fraadende Hav.

Havet vilde sluge mig. Men jeg maatte — maatte der ud for at undgaa de frygtelige Uhyrer.

Saa var jeg vaagen igen med et Ryk.

Stolene skrabede over Gulvet, og Larmen steg til det Hav i Kog, som jeg nylig havde hørt i mine Drømme.

Lidt efter lidt trak det sig murrende tilbage — og fra en af de fjernere Stuer begyndte en høj blid Kvindestemme at synge:

„I Würtzburg ringe de Klokker til Fest;
i Würtzburg hue mig Pigerne bedst.
Forneden i Dalen gaa Bækkene smaa,
der gaar og hun, som min Hu ligger paa!"

Hvor var den beroligende, denne bløde milde Røst, som en rolig Haands Strøg over Ens Pande, efter al denne usalige Larm og Uro.

Jeg kunde ikke lade være at tænke paa hvorledes hun saá ud, den syngende Dame dernede. Smuk og lys, naturligvis! Med Øjne ligesaa blide som Røsten, og —

Saa tav hun, og for et Par Minutter var alting stille.

Nu maatte det vel være Krøyers Tur til at underholde Selskabet! Skagboerne fortalte med Stolthed, at han havde en dejlig Røst og aldrig var uvillig til at bruge den. Fuld af Forventning lagde jeg mig derfor tilrette, og haabede paa Koncert.

Men istedetfor! — Hvad var dog dette? Som om Nogen med store Skovle skrabede hen over Asfalt, medens enkelte Toner fra Klaveret klang sagte igennem!

Aa, nu vidste jeg det! De dansede naturligvis. Men hvor besynder-

Dansen gaar — Tegnet af Helga Ancher i hendes 13de Aar

ligt det lød her oppe fra. Man kunde slet ikke tænke sig, at disse „Skovle" var unge, hvidklædte Damer, der svævede hen over Gulvet. Dette brutale skrat—skrat—skrab! skrat—skrat—skrab!

Henad 3 stormede hele Skaren med Larm og Latter ud i Entréen lige under mit Værelse.

En Mand slog med en Stok i Bordet.

„2 Kr. er budt! 2,50 er budt! Ingen højere! Ingen højere! Vær nu lidt flinke!"

De holdt Auktion paa Harerne, og det var stadig Fru Ancher, der bød over, under de Andres Latter og Protest.

Jeg véd ikke hvad der gik af mig nu, men jeg følte pludselig en vanvittig Lyst til at være med i det lystige Kompagni. Til som et hvidklædt Spøgelse at vise mig oppe paa Trappeafsatsen og byde Harerne op i Pris! — 4 Kr. — 5 Kr. — 6 Kr. er budt! — „Hurra" „sum-summmmmm!"

Hvilke Ansigter de vilde sætte op! Sikkert ligesaa lange som Kammerherreindens og mit eget for 8 Timer siden!

Heldigvis lod jeg det dog blive ved Lysten, og løb ind i min lille Dagligstue, hvor jeg slog Vinduet op for at faa lidt Luft, ovenpaa al den utaalelige Røg og Maddunst.

Hvilken Fred her ude!

Man hørte kun Havets sagte Kluk, naar Bølgerne gled ind over Sandet. Og fra den stjerneklare Oktoberhimmel lyste Maanens blanke runde Ansigt smilende og overlegent ned til det urolige Menneskemylr!

„Se! hvor jeg smiler af Jer — smiler!" synes jeg, den hviskede, og saa klukkede det igen — var det mon Maanen eller Bølgerne?

Næste Morgen kom Kammerherreinden ind paa mit Værelse, bleg og med trætte Øjne som var det hende, der havde været til Gilde.

„Hvordan har De det, Kære?“ spurgte hun deltagende, „rædsomt, ikke? Ja, for jeg har ikke lukket et Øje. Jeg sad op i min Seng og græd af Arrigskab, fordi jeg ikke kunde sove,“ vedblev hun og lo selv deraf, „rigtignok holder jeg meget af Selskabelighed. Men at ligge vaagen, fordi Andre morer sig — nej ved Gud om jeg finder det rart.“

Ved Middagsbordet var Stemningen lidt trykket. Der blev skænket Vin rundt, skønt det ikke var Søndag, og Brøndum var usædvanlig konverserende og høflig. Men hverken Kammerherreinden eller jeg var „oplagte“. Vi led under „Tømmermændene“ fra de Andres Gilde.

Et Par Aar efter, da jeg selv var kommet inden for „Ringen“, spurgte jeg Ancher: „hvorfor bar I Jer egentlig saadan ad?“

„Ja, kan Du begribe det?“ sagde han og saá forundret op, som om den Ting aldrig havde villet klare sig for ham.

„Det var ganske idiotisk af os, og netop over for Jer to, som kunde have været saa gode at have med. Jeg ærgrede mig selv over det bagefter, men det var jo for sent — som altid!

Man er en Torsk, som Niels Thrane sagde.“

EN HAREDAG

Mit næste Jagtselskab i Skagen var en Oplevelse af ganske anden Art. „Ringen" ja, om man vil, Paradisets Porte havde velvilligt aabnet sig for os, og vi fik at mærke, at „Kundskabens Træ" var baade paa godt og ondt.

Min Mand og jeg var inviteret med som Æresgæster. Det lød stort men betød dog ikke andet og mere, end at naar vi første Gang var blevet forstødt inden Gildets Begyndelse, blev vi denne Gang Alle tilhobe sat paa Porten midt i den hele Herlighed.

Det var i September 1900.

Krøyer havde om Foraaret været syg og vendte efter et Ophold paa Middelfart tilbage til Skagen træt og stille. Ingen saá videre til ham. Han skulde have Ro og levede yderst tilbagetrukkent i sit lille Plantagehus.

Selv hans Fødselsdag den 23. Juli, som ellers altid skulde højtideligholdes med Have-Fest, blev tilbragt i største Stilhed hos Anchers.

Hvor vemodigt var det ikke at sé ham, da han tidligt om Aftenen gik derfra med sin Hustru under Armen.

Ryggen var bøjet endnu mere end ellers, han saa' ud som en træt og mærket Mand.

I Løbet af Sommeren rettede han sig dog forbausende, og da September Maaned nærmede sig, lød Efterretningerne helt beroligende: Krøyer begyndte at komme i Humør. Han vilde paa Jagt som sædvanlig, og havde Fødselsdagen dette Aar maatte opgives, saa skulde Jagtdagen til Gengæld fejres med dobbelt Fest!

Ja, hvilken Kraft har dette Menneske dog ikke besiddet til Gang paa Gang at slaa Døren i til de Dødes Rige og hæve sig op mod Livet og Lyset, altid lige spænstig og haabefuld om, at nu vilde Alt blive godt igen, nu kunde han tage fat paany som en Kæmpe.

Paa Grund af de mange Mennesker, der gæstede Brøndums Hotel, kunde Festen dog ikke afholdes der, og man besluttede sig derfor til et Sammenskudsgilde med Spisning i Krøyers Atelier og derpaa følgende Musik og Dans, eller hvad man ellers kunde finde paa, i Naboens store Sal.

Men desværre, Morgenen oprandt ikke lykkeligt. Nogle Dage forinden havde der været en lille Uenighed mellem de nære Naboer om en — Kartoffelkælder.

Ja, Stridens Genstand var kun ringe. Men mellem impulsive Gemytter behøves saare lidt for at faa Ilden til at blusse, og denne Kartoffelkælder viste sig virkelig at indeholde et ret kraftigt Sprængstof.

Selv den fredsommelige Krøyer havde faaet et Par Splinter deraf i Øjnene, saa han ikke rigtig formaaede at skelne lige fra krumt, og sort fra hvidt.

Da Haredagen kom, vilde intet makke ret!

Om det saa var Dyrene, syntes de at krybe i Skjul for de gnavne Jægere. Ja, ved Jagtfrokosten indtraf endda det Uheld, at der i Madkurvene kun fandtes Strøsukker til Kaffen.

„Strøsukker! Som om ethvert fornuftigt Menneske ikke vidste, at Strøsukker hørte til Pandekagerne, og hugget Sukker til Kaffen."

Krøyer var fornærmet over de Andres Mangel paa Begreb, og da man skiltes om Eftermiddagen, var Stemningen temmelig trykket.

De Fleste havde ikke Lyst til at jage mere, skønt Vejret var saa fortryllende friskt, at det burde kunne feje alle gnavne Tanker bort. Dyr var der desuden nok af. For hver den, der ikke havde Splint i Øjet „dansede Harer i Hobetal Menuet" mellem Klitterne, og fra de tusinde smaa „Poller"*), som i det lave Eftermiddagslys kastede deres Dværgskygger ud over Lyngen, duftede Porsen krydret sødt. Hist og her hørtes et forsigtigt Pip; thi dybt nede i disse varme Puder klemte Hønsene sig sammen, bange for Hundenes ildevarslende Glam.

Men var Slaget tabt om Formiddagen, kunde et nyt maaske vindes inden Aften. Man vilde i det mindste forsøge.

Parolen, der løb fra Mund til Mund, lød paa, at alle „Mellemværender" skulde glemmes indtil videre.

*) Et jysk Udtryk for smaa Forhøjninger i Jorden.

P. S. Krøyer: Hjem fra Jagten. Studie.

Hvad var der desuden at komme i Affekt over? Intet. I det mindste intet haandgribeligt. Kun bølgende Stemninger, som ikke var lette at faa Rede paa. I Virkeligheden var man jo de bedste Venner af Verden og fik nu Ordre til at vise dette Venskab ved at møde feststemte og muntre ved Middagen.

Ak ja, Aanden var redebon, det er sikkert, men Kødet? Hvem har ikke i sin Bibel læst om, at alt Kød er skrøbeligt, ja Hø!

Og kan der tænkes noget mere fængbart!

Det var derfor ikke uden Uro, at vi om Eftermiddagen nærmede os den lille Plantagevilla, som laa saa idyllisk og fredeligt i det rødmende Sollys med Rosenranker op over sin Tagryg og foran Vinduet et Væld af brogede Stokroser.

Et Ly for venlige Aander!

I Atelieret, hvor det nye Slag skulde staa, saá der pragtfuldt og fantastisk ud.

Lyset fra de store flammende Brændeknuder i Kaminen slikkede som gule Ildtunger op under Loftet og løb med blafrende Skær henover det

hemmelighedsfulde og mærkelige Bord, hvor „Alt hvad der pusler og gror ved Grantræets Rødder“ strakte sig som en Løber hen over Dugen.

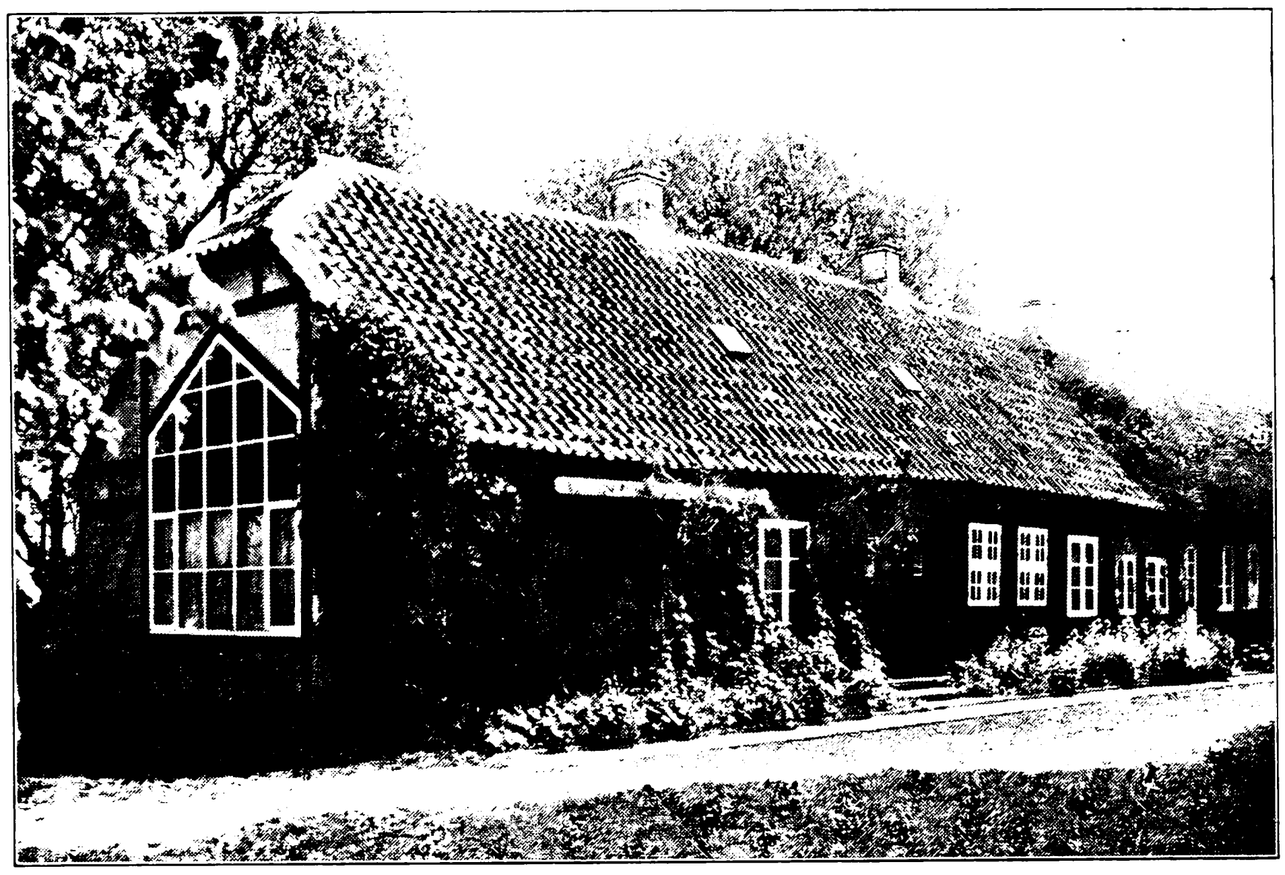

Krøyers Hus i Plantagen

Højrøde giftige Fluesvampe med „Strøsukker“ paa deres Purpurisse knejsede stolt mellem vissent Løv og tykt, grønt Mos, og fra Dybet af alt dette grønne og giftigt røde glimtede smaa hemmelighedsfulde Lysblink i Vejret, som var det Genskin fra Troldens Høj, dybt, dybt under Jorden! —

Madame, der præsiderede som Værtinde for Enden af Bordet, var skøn som selve Botticellis vidunderlige Nymfer. Ogsaa hun vilde øjensynlig gøre sit Bedste for Festens lykkelige Udfald, men saa' træt og anstrængt ud efter Dagens mange Arrangements, og maatte støttes, det var ikke til at tage Fejl af. Altsaa — allons tag fat! Parolen kendte vi jo „artige og søde“, „pæne Haand frem“, aldrig sige imod!“

Hvor vi snakkede og lo! Brodersens Latter var dog den mest vellykkede. Den sprudede frem som det muntreste Kildevæld. Men Skagens „Hansi“ havde nu ogsaa et saa elskeligt Sind, at han om Aftenen aldrig mindedes, hvem der havde krænket ham om Morgenen.

Ved hver ny Ret blev Giverens Navn raabt op og hans Skaal drukket: Og dette skal være —

Fru Ancher klappede selv i Hænderne for sin.

„Hurra for min Bedekølle! Det er mig der gi'er Bedekølle! Hurra for mig selv!"

Jeg frydede mig i Stilhed. Det lod skam til at gaa godt. Men de Ofre, der blev bragt, var heller ikke smaa. Selv min forsigtige Mand vovede Livet for det fælles Bedste, idet han med forbindtligt Smil fortærede alle de Champignons, som Madame øste over paa hans Tallerken.

Jeg vilde knap tro mine egne Øjne. Han, som alle Dage havde næret Rædsel for dette giftige Tøjeri, sad han nu ikke der og spiste sig Døden til, kun fordi han ikke vovede at krænke den skønne Værtinde, som selv havde samlet Svampene i Plantagen og tilberedt dem med egne fine Fingre.

Jeg kunde ikke dy mig for at smile lidt skadefro: „Du sidder i Klemmen, lille Ven, men Du klarer dig storartet!" tænkte jeg.

Ja, naar vi Alle stred saa tappert, maatte det vel kunne lykkes at faa Aftenen til at glide uden Mislyd.

Var det blot ikke den utaalelige Hede fra Kaminen, der ligesom smeltede Hjernen paa En, saa Tankerne flød ud og blev borte, saa skulde vi ogsaa sagtens. — Men efterhaanden som de umaadelige Brændeknuder blussede op i Glød, blev Tilstanden for os „ved den varme Side" ganske utaalelig.

Længe havde vi som Sammensvorne kastet lumske Blikke til hinanden, og jeg følte ofte til min Øreflip, om den ikke havde krummet sig som et svedent Læder.

Noget maatte der gøres, det var sikkert, og helst straks og uden at det øvrige Selskab mærkede det.

I et Øjeblik, da Krøyer var stærkt optaget af sin Borddame, lykkedes det os virkelig ogsaa, ganske i Smug, at faa listet en Stump Skærm for.

Hvor det svalede.

Vi aandede befriet op. Men desværre, Glæden varede kun kort.

Hvorfor? Ja, Kunstnere er jo et storslaaet og fortryllende, men tillige mærkeligt Folkefærd, der i geniale Øjeblikke ikke altid ænser det borgerlige Livs Ubetydeligheder.

Er de ved Muffen, kan man saaledes roligt snappe det halve af deres Formue bort fra Bordskuffen, hvor den er puttet ned mellem

mange andre tilfældige Sager. De vil yderst sjældent opdage Tyveriet, fordi smaalig Beregning er dem saa fjern.

Men prøv derimod blot en eneste Gang at hænge et af deres Billeder op paa den forkerte Side af Væggen eller at kaste en uskyldig Skygge over en Belysning, som de har forelsket sig i. Straks er de vaagne til Fingerspidserne og styrter frem med Raab om Vandalisme og andre Frygteligheder.

Saaledes gik det ogsaa med Krøyer. Han savnede øjeblikkelig sine Brændeknuders glødende Blink over Bordet.

„Flyt den Skærm bort dernede", raabte han fortørnet, „I ta'er hele Charmen af Belysningen".

„Ja vist! Nu skulde vi straks" —.

Vi saa' forvirrede til hinanden. Saa hurtigt havde vi ikke tænkt at blive opdagede.

Det var blot — vi vilde kun prøve — og i overvættes Iver for at reparere Skaden, fløj vi saa rask fra Bordet, at vi brasede Panderne imod hinanden.

„Det kan heller ikke være for varmt!" erklærede Krøyer overlegent, „jeg synes tværtimod, at her er behagelig køligt!"

Jo Tak, Højstærede, det tvivlede vi slet ikke om. Oppe ved hans Side af Bordet, hvor Vinduet tilmed stod aabent.

Men hellere lod vi dog vore Kinder stege, end vi vilde udsætte os for at saae blot det ringeste Fnug af Misstemning i hans i Forvejen noget oprevne Sind.

Jeg gik stille tilbage til min Plads og trøstede mig med at sé over paa Fru Ancher, der lo saa muntert og uforsagt, som var der intet i Verden der hed Uoplagthed eller „bølgende Stemninger".

Og jeg mindedes en Sommerdag ved en lille sollys Dam, hvor jeg en Gang havde staaet og moret mig over et Kuld lystige Ællinger, der dykkede, som var de betalt for det, med den forsorne Gump i Vejret. Og hver Gang kom de op igen, lige uberørte af Andemad og Dynd.

Lignede hun derovre ikke en saadan lystig uberørt Menneske-Ælling. Uvilkaarlig greb jeg mit Glas og nikkede over: „Du gode muntre Anna!" Ja, Gud være lovet, at der var „hvide Sjæle" til endnu.

Men tys! Nu vilde Krøyer synge.

Han spændte Servietten stramt fra Hagen og ned mod Haanden, som var det Guitarens Strenge, der stemtes, og saa begyndte han Forspillet:

Blum — blum — blum — — blum!

Qual dolce cosa un giorno pien' di sole,
un bel sereno do'po la tempesta,
nell' aria fresca par' come una festa . . .
Qual dolce cosa un giorno pien' di sole!

Den bløde, slørede Stemme lød mildt og indsmigrende, men Klangen var uden Kraft og forunderlig saar, som fornam man den sjælelige Brist igennem den.

Ma un sol' piu bello
sorride a me,
il sol' che splende
negli occhi a te!

Han knækkede paa den høje Tone og saa' lidt mismodig ud, men fortsatte dog uden Afbrydelse mere nynnende, men med uendelig Varme og Inderlighed.

Bravoraabene skurrede i mine Øren.

Under de glødende Ord, der fik Tankerne til at vanke viden om mod Syd, mod Sol og Fest, var jeg kommen saa langt fra Alt og Alle her.

Jeg følte mig træt og syntes, at alle Anstrengelser var saa forgæves. Støj og Latter var her nok af, men Gemytligheden føltes mindre og mindre ægte.

Var det Troldenes Høj, som usynlig havde hævet sig over os, og svøbte os ind i sine giftige Dunster?

Eller skulde det være Kartoffelkælderen? Dette tunge og klamme Stridsemne, der lagde som et Tryk over Sind og Sanser?

Ilden i Kaminen var ved at slukkes.

De sidste Gnister løb som hemmelighedsfulde Skrifttegn henover de forkullede Brændeknuder, for derpaa døende at drysse ned i Asken. Men endnu brændte mit Hoved, og jeg ønskede blot, at vi kunde rejse os og komme ud af denne hede beklumrede Stue.

Hurtigere end tænkt fik jeg mit Ønske opfyldt. — Men ak, først da brød Eksplosionen frem for Alvor.

Et Par af de fjendtlige Magter tørnede sammen under en Regn af heftige Ord. Lynsnare, saa man knap kunde følge dem.

En Stampen af den fineste Fod. En Bæven af de skønneste Læber!

Randt der Taarer? Jeg saa' det knapt. Men inden jeg kunde besinde mig paa, hvad der vilde ske, var Værtinden forsvunden for ikke mere at vise sig.

Og i hendes Kølvand fulgte den store Gentleman, Krøyer.

Vi andre tiloversblevne, Damer og Herrer, vandrede nu lidt flove og nedslaaede over til Naboens Bolig, hvor vi skulde more os for Resten af Aftenen.

Værten saa' vi foreløbig intet til. Men ude mellem de mørke Træer hørte man et Menneske spadsere frem og tilbage.

Det kan umuligt have varet ret længe med „Morskaben" i denne Sal. Men naar jeg tænker tilbage, staar Timerne dog for mig som baade mange og lange. Vi var en herreløs Flok, der drev Tiden hen uden at kunne samle os om nogetsomhelst.

Galgenhumor var her nok af. Dertil en Drilskhed, der sydede og spruttede som fra en Sodavand, inden den knalder, og dog var det umuligt at faa alle disse „Selv'er" samlede under en Hat!

Hvad En vilde, kunde en Anden ikke udstaa. Musicere var der Ingen, der gad, og Benene gik saa trægt i Dansen, at man traadte hinanden over Fødderne.

Af og til gik der Bud over til det lille Hus, hvor Madame og Gemalen opholdt sig.

Bag Gardinet i det eneste oplyste Vindu gled Skygger frem og tilbage.

Var det mon Krøyer? Og hvordan havde han det? Han, der nylig havde været saa syg.

Det var det, som laa os paa Hjerte, og som vi hviskede ængsteligt om, hver Gang Budet vendte tilbage med Besked.

For blæse med alle de Andre! De havde Kræfter nok til at tage sig et lille Livtag og mente det jo heller ikke saa alvorligt.

Uden at vi mærkede det, var Værten imidlertid kommet ind og havde stillet sig ved Siden af en af disse hviskende Klynger, som om ogsaa han ønskede at vide —.

„Ædle Stridsmand," tænkte jeg, „De har sikkert søgt men ikke fundet Balancen derude i Skovens Ensomhed!"

Hans Ansigt var tilsyneladende roligt, dog trak jeg mig forsigtigt om bag en Stol. Thi mest af alt lignede han en Accumulator, der kunde slaa Gnister, om man vovede at sætte Fingeren til.

Saasnart det for Skams Skyld kunde lade sig gøre, fik vi Aftensmaden frem. En salt Sild og en Snaps har nemlig ofte en blidnende Virkning.

Men sandelig om jeg ikke tror, at der hin Aften var Troldtøj paa Færde i Plantagen, og at disse Væsener ligesom Fluer særligt holdt til, hvor de lugtede Mad.

Næppe havde vi sat os ved Bordet og begyndt at klirre med Knive og Gafler, før Striden blussede op paany.

En af Jægerne slog Knoerne hvide mod Bordet og rasede. Aarsag og Mening begreb jeg intet af, for Ordene fløj saa vimse frem, som Ildsluer over en tørret Mark! —

Saa foer han ud og smældede Døren i efter sig.

Atter en Mand over Bord!

Men nu brast Værtens Taalmodighed, og den haardt tilkæmpede Ro strøg af Sted for alle Vinde.

Med en Serviet i Haanden gik han rundt i Salen og viftede til Armstagerne, saa Lysene slukkedes.

„Gaa!" sagde han til os, „gaa jeres Vej! Jeg vil ikke have Jer længere!"

Ja saa? Vi smilede blideligt til Svar. Dette kunde da umuligt være Mandens Mening.

Et Par lystige Sjæle vovede endogsaa at le, men det bragte ham kun endnu mere ud af Fatning.

„Forstod I ikke, at I skulde gaa? Gaa! — Gaa!" gentog han paa en egen stille men indtrængende Maade; og som en Flok Lam blev vi gjennet ud af Døren.

„Ja men Tøjet! Menneske dog!“

„Kære Hr. Vært, vi maa da først finde vort Tøj“! baade lo og klynkede Damerne.

„Tøjet kan I tage paa udenfor! Gaa blot med Jer! Allesammen — saa saa — skynd jer!“

Nu var det nok Alvor. Accumulatoren var i fuld Virksomhed.

Hver rev til sig, hvad han i Hast kunde faa snappet fra Knagerne. Hulter til bulter blev vi sat paa Porten, og Døren laaset efter os!

Bum! Der stod vi og stirrede ud i Mørket med Favnen fuld af hinandens Frakker og Galocher.

Krybende og tumlende kom vi ned ad Trappen og søgte, saa godt det lod sig gøre, at faa Rede paa hinanden og paa Tøjet.

Hvem var det, man greb fat i? — Ingen kunde se sin Næste.

Situationen var unægtelig komisk. Jeg syntes endogsaa, der var Nogen, som lo.

Ja virkelig. Det var John Brøndum, som var blevet staaende uanfægtet oppe foran den lukkede Dør og røg videre paa sin Cigar.

Det er s'gu det grinagtigste, jeg endnu har været med til!“ grinede han fornøjet, „ti mod En! Og hele Bataillonen paa Porten. Det gjorde han Fan'en ta' mig godt — den Rad!“

„Men du blev dog snydt for din Toddy, John“, var der En, som hviskede drillende.

„Javel, det skal han osse nok faa betalt — ved Lejlighed!“

Vi satte os ind i Lysthuset for at lægge Raad op.

Hvad skulde vi gøre? Der var et Par Timer, til Vognene var tilsagt, og ind i det Hus kom vi vist ikke mere i Aften.

„Det skulde der ogsaa høre Lyst til!“ lo John. Han kunde slet ikke blive færdig med at more sig, „saadan en Him-mel-hund!“

Endnu kunde vi se, hvordan Værten gik rundt inde i de forreste Stuer og viftede til Lysene med Servietten.

Da det sidste sluktes, var det som om Hvælvet paa en Gang tændte alle sine Stjerner over vore Hoveder. Hvor de dog tindrede deroppe, lysende og store! Og Træerne, som man efterhaanden skelnede i Mørket, rystede sagteligt deres ranke Hoveder og rakte de svaje Arme op i Luften.

Naa! Men hvad skulde vi nu gøre? Her kunde vi dog ikke blive siddende.

„Bare gaa hjem, gaa hjem," foreslog En gnavent.

„Ja, og synge," sagde John, „det trøster brillant ovenpaa saadan en Dukkert."

„Og da vi hjemad sku-ulde!"
„da var vi alle —"

„Nej, den passer daarligt, John! Vi fik jo netop ikke noget at drikke."

„Derfor kan vi vel nok synge den alligevel. Det kan han netop ha' godt af at høre paa, — han derinde."

„Ja men I skal gaa stille forbi Krøyers!"

„Ja, husk, Krøyer er syg. Det er Synd for Krøyer."

Med en beængstet Følelse kiggede vi mellem Løvet hen til det enlige oplyste Vindu, hvor ingen Skygge længere tegnede sig mod Gardinet.

„Jeg gav gerne en Tiøre for at vide, hvordan han har det," hviskede En højmodigt, da vi paa Tæerne listede forbi.

Plantagen laa saa stille og hemmelighedsfuld i Aften med sit spøgelseagtigt hvide Sand og de sorte Grantræer, der stod stive og urørlige som klippede i Pap.

Ikke en Vind rørte sig.

Kun nede mellem det visne Løv lød en svag Raslen som af mange smaa Ben, der pilede afsted.

„Troldeskov", tænkte jeg med Gysen.

„— Det pusler om Grantræets Rødder
det tripper med tusen smaa Fødder. —"

Ja vist var det Troldtøjet, der havde forkoglet os. Og nu søgte disse smaa Kæltringer efter endt Gerning tilbage til deres Smuthuller.

Først da vi naaede Landevejen, aandede jeg lettet op.

Her var alt lyst og frit.

Og sé, laa ikke Mikkelsens Hus saa fredeligt og uskyldigt dér i Ly af sine Frugttræer, som om ingen onde Aander nogensinde vilde vove sig did.

Vi tog hinanden under Armen, og den ukuelige John stemte i paany:

Og da vi hjemad sku-ulde! —
da var vi Alle fu-ulde!

I enkelte af de smaa Fiskerhytter, hvor Beboerne endnu ikke var gaaet til Ro, viste nysgerrige Ansigter sig bag Ruden for at sé hvem der støjede saa silde paa Gaden.

Men Gardinet blev hurtigt trukket for igen.

„Det var kun de Fornemme, der var paafærde som sædvanligt!" Det var man saa vant til, at det ikke længere vakte Opmærksomhed.

Efterhaanden som vi naaede frem til de forskellige Boliger, tyndedes Rækken ud, og ved Jernbanens lille Plantage var min Mand og jeg alene.

Vejret var altfor dejligt til, at vi straks kunde gaa ind. Stjernerne straalede som i det klareste Frostvejr, og ude ved Fyret hævede Maanen sit dunstrøde afpillede Aasyn op over Klitrækken.

„Se se, lille Ven! I Aften er du nok ikke i Kondition til at le ad mig som forrige Aar," tænkte jeg, „dertil hører betydeligt mere Huld, end Du for Tiden er i Besiddelse af."

I Stedet for lo min Mand.

„Jeg synes, det gik fortræffeligt i Aften," sagde han. „Var det blot ikke de forbistrede Champignons — for dem dør jeg nok af i Nat —"

Jeg saa' paa ham. „Gik det udmærket? Hvad mener Du egentlig?"

Han smilede ad min store Forbavselse.

„Jo, jeg holder netop saa meget af saadanne Mennesker, der har Mod til at vise sig, som de er, uden alt det Høflighedsbavl, som gør almindelige Selskaber saa utaalelige.

„Og naar denne „Visen sig" har det Resultat som i Aften — at Du bliver sat paa Porten, hvad saa?"

„Ja, det er jeg da bare glad for," sagde han og gned sig fornøjet i Hænderne, „saa kommer man dog for en Gangs Skyld i Seng i ordentlig Tid."

Et Par Dage efter vandrede jeg i frisk Efteraarsvejr ad gl. Kirke til. Nede ved Stranden, hvor jeg havde fulgt Bredden, var Badegæsterne

endnu travlt paafærde, og Maageflokke paa halvhundrede Stykker tumlede baskende og skrigende rundt efter Bytte. Men her oppe laa Landet stille, næsten uddødt. Top ved Top havde Sandet taarnet sig op til smaa Bjerge, besatte med graagrønne Knurhaar, og overalt den samme Stilhed, som fandtes der ikke Liv i mange Miles Omkreds.

„Saadan maa der sikkert se ud paa Maanen," tænkte jeg, „ligesaa stille, ligesaa dødt!"

Men da jeg drejede om ved en Lyngbakke, fløj en Flok Brokfugle op ved mine Fødder saa pludseligt, at jeg var ved at sætte mig af Forskrækkelse.

Liv var her altsaa.

Med Susen som af Storm satte de op i Luften, kredsede et Øjeblik rundt, og fløj ind ad Byen til.

Jeg vendte mig for at sé, hvor de nu vilde kaste sig, og fik i det samme Øje paa en hvidklædt Herre, som kom gaaende rask hen imod mig.

Det var Krøyer. Han saa' træt og medtaget ud; men med et eget straalende mildt Udtryk, som jeg ikke havde sét, siden han blev syg.

Han hilste og blev staaende med Hatten i Haanden.

„Jeg vil blot gøre Dem en Undskyldning," sagde han venligt og pillede ligesom tøvende ved sin Uhrkæde, „det gik jo lidt uheldigt for os forleden Aften."

„Bevares," svarede jeg mindst ligesaa venligt, „for mit Vedkommende har det jo ikke det ringeste at —"

„Ja, jeg haaber nu alligevel ikke De tror, at vi altid er saa umedgørlige. Men der er dog en Grænse for, hvor langt man bør strække sig, ikke sandt?"

„Jo, selvfølgelig!" Mine Tanker fløj uvilkaarligt til Kartoffelkælderen.

„Og i dette Tilfælde er Skylden ikke vor, det forsikrer jeg Dem."

Jeg nikkede og trykkede hans Haand. Hvor kunde der i min Sjæl være ringeste Plads til Tvivl, naar jeg saa' den Overbevisning, der lyste ud af hans blaa Øjne.

Da jeg kom hjem, sad Værten fra forleden Aften i vor Stue med tre store Agerhøns, som han lige havde været ude at skyde.

Han overrakte mig dem med et Buk: om vi vilde gøre ham den Glæde at modtage dem?

Tusind Tak, det var saa smukt af ham at tænke paa os.

Saa satte jeg mig ned og ventede paa Undskyldningen, medens jeg lod Haanden glide hen over Fuglenes brune Fjer. For naturligvis var han paa „Pilgrimsturnée", det havde jeg lige straks forstaaet.

Men han havde ikke saa let ved at komme over det som Krøyer. Vi talte om ligegyldige Ting, medens vi begge tænkte paa det samme, indtil han endelig med en rask Beslutning slog ned paa det vanskelige Punkt, beklagende med dæmpet, lidt ironisk Stemme, at det var gaaet saa uheldigt forleden Aften.

„Aa — jeg — vi —"

Ja, han havde virkelig gjort sit Bedste for at holde sammen paa det Hele, lige fra Morgenstunden. Men Krøyer var jo saa nervøs for Tiden, saa det var umuligt at komme til Rette med ham. „Og desuden sluttede han, er der jo Mennesker, som vil regere over Alt og Alle, saa det tilsidst bli'r nødvendigt at sætte en Stopper."

Jeg kiggede paa ham fra Siden. Hvilken lille stærk og sammenbidt Mand, tænkte jeg. „Retten er sikkert paa din Side, men Du skal vist ogsaa nok vide at hævde den."

Da han rejste sig for at tage Afsked, var Ansigtet atter mildt ironisk.

„Ja, saa haaber jeg, De tilgiver, sagde han; men Skylden var virkelig ikke min!" —

Jeg stod alene og saa paa de tre smaa Fugle, der var faldne som Sonoffer for Menneskenes urolige Sind.

Tre smaa Martyrer, der skulde steges over sagte Ild, som saa mange Martyrer var blevet det før dem.

DRACHMANN PAA SKAGEN

I Sommeren 1901 var Drachmann for første Gang paa Skagen med Fru Soffi.

Min lille Dreng kom en Dag hæsblæsende ind og berettede, at han og flere andre Drenge havde sét Drachmann sidde udenfor Hôtellet med „en dejlig Dame. Ja saa dejlig Mor!"

Dette Besøg varede dog kun nogle faa Dage. Drachmann var syg og tog til Frydenstrand ved Frederikshavn for at faa Ro og gennemgaa en Kur.

Først næste Aar i Juni Maaned vendte han tilbage, denne Gang med Planer om at blive i det mindste Sommeren over.

Hvilken Opsigt de vakte, han og Fru Soffi, da de fra Toget kom gaaende hen til Brøndums Hotel.

Elegante og med et vist europæisk Snit over sig, som man, selv ikke i Skagen, var vant til at se til Hverdag.

Jeg holdt ikke rigtig af at vende mig, men maatte dog til det ligesom alle de Andre.

Var det virkelig Drachmann? Den Vældige, om hvem der var gaaet saa mange Sagn?

En Konge, ja, men en træt, en gammel Konge, der med Værdighed skred hen ad den lille Gade, fulgt af Befolkningens naivt forbausede

Fot. Holger Drachmann

Fot. Fru Soffi Drachmann

Blikke og Hilsener. For Drachmann var jo ikke som andre Kendinger, der vendte tilbage som de samme Aar efter Aar. Han var ligesom altid ny, bragte altid Overraskelser med sig.

Det ene Ben slæbte lidt, men Hovedet med den lysegraa Filthat var fornemt hævet over Mængdens Stirren, og ved hans Side gik den smukke blonde Dame, lille, men værdig som han og med et barnligt Ansigt af russisk Type.

Hvem var det dog hun mindede om? Jeg hang over min Havelaage og grundede, men kunde ikke komme paa det.

Et Par Dage efter, da vi stod i Anchers Have og morede os med at skyde til Skive, kom de gaaende for at gøre Visit, og nu saá jeg det tydeligt: hun var den lille Fyrstinde i Tolstojs „Krig og Fred", lille Fyrstinde Lisa med den barnligt korte Overlæbe. Men dette Ansigt havde Karakter, var fuldt af tusinde pikante Muligheder, der skød frem som Funker af Ild, for et Sekund efter at slukkes i Etikettens Værdighed.

Og han var gammel, som jeg straks havde sét det. En hvidhaaret Olding med fjernt mat Blik.

Fru Soffi deltog med Liv og Sjæl i Skydningen og var ivrig efter at faa Drachmann med, men han undslog sig træt: „Jeg er ikke Jæger, lille Soffi."

„Ja men det er jo kun en Skive, Drachmann! Ikke levende Dyr! Prøv blot en Gang."

Han smilede resigneret.

„Ja ja, Kære! naar det kan more dig —"

„Stakkels Mand!" tænkte jeg, „han kan jo øjensynligt ikke. Hvorfor lader hun ham ikke i Fred."

Haanden rystede stærkt, da han løftede Bøssen for at sigte. Han vilde aldrig ramme Maalet, det var saa sikkert som noget.

Det tog lang Tid, og Fru Soffi blev utaalmodig. „Du faar nu ikke sigte for længe heller!" udbrød hun ivrigt.

Saa knaldede Bøssen, og Kuglen sad rammet midt ind i Hjertet af Centrum.

Nej, noget saa vanvittigt! Hvis denne Mand ikke var Gudernes Udkaarne, saa —

„Bravo!" raabte de Andre, „vi vidste det nok! Holger kan, hvad han vil!"

Alle flokkedes om ham. Drachmann lo selv, med et lille Snøft, da han rakte Bøssen til Ancher.

„Ja vi har været med til lidt af hvert, vi to, kære Mikkel," sagde han og slog ham gemytligt paa Skulderen, „og endnu har vi Gud ske Lov Kraft til at vise, hvad vi duer til!"

Det var, som om Heldet havde glødet ham op. Han blev pludselig munter og løssluppen. Ja, kaad som en Dreng, „der gi'er Hel-l-l-vede i det Hele".

„Jeg saá forbauset paa ham. Hvor havde jeg haft mine Øjne? Denne Mand var jo ung, som han stod der, saa velsignet storsnudet, strøende om sig med Paradokser, med en pigeagtig Rødme paa Kinderne og Blink som af Staal i de lyse Øjne.

Men sit Held var han for klog til at sætte over Styr. Ingen fik ham overtalt til at friste Gudernes Yndest paa ny.

Fru Ancher stak Hovedet ud af Vinduet: „synes jeg ikke nok, at jeg hørte Holgers Stemme, da jeg laa paa Sofaen og sov!“ raabte hun, „det er brillant! Kom nu ind med og faa The, vi Andre skal have alligevel!“

Lidt efter sad vi i den lille solbeskinnede Dagligstue, hvor Billederne stod i Række op ad Vægge og Stole, ja endog var sat frem som Noder paa Klaveret.

Fru Soffi talte interesseret med Ancher om Kunst.

Hvilken Viden hun udfoldede! Hvert Billede, som Ancher kunde nævne, havde hun sét, kendte alle Malere. Jeg beundrede ogsaa i Stilhed hendes Kjoles fornemme Raslen, naar hun bevægede sig henover Gulvet.

Og denne smukke begavede Kvinde vilde ofre sit Liv for en Mand paa 56 Aar! En Mand som kunde være ung, ja — og dog: var det Danmarks største Lyriker eller største Erotiker, der her havde sejret?

Jeg saá hen paa ham. Han havde gjort sig det mageligt paa Sofaen og forklarede for et Par unge Damer Forskellen, „den store Sjæleforskel“ mellem Danske og Norske.

Den bløde slørede Stemme lod hvert Ord komme til sin Ret, roligt og afmaalt, med en lille Pause hist og her.

Af det friskfyragtige fra før var ikke et Fnug tilbage. Hele Foredraget blev baaret frem med en Værdighed som hos en *père noble* i et gammelfransk Adelsdrama.

Dette var den tredie Udgave af samme Mand i Løbet af en Time.

Jeg begyndte at ane, at der maatte være mange. Og hvilken var saa den rigtige?

Det varede lidt, inden Fru Ancher kom med Theen. „Hun er gaaet ud for at iføre sig et Festskrud, der passer til al denne Elegance.“ tænkte jeg, „og tage det fine Thetøj frem.“

I Aanden saá jeg allerede Sølvkanden paa den skinnende Bakke og Kager! Men et Øjeblik efter kom hun tilbage i Morgenkjole som før og bærende paa en stor mørkebrun Ler-Thepotte, som hun begyndte at skænke rundt af.

„Snob!“ skældte jeg paa mig selv, „Snob! Du vilde have pyntet Dig! Du vilde have stukket dit bedste Ben frem! — Men her sér Du et Menneske!“

Og jeg bøjede mit Hoved i Ydmyghed.

Drachmann saá forfærdet op, da hun skænkede den brune Drik i hans Kop: „kære Anna, vil Du forgive mig. Det er jo den rene Gift, saa stærk!“

„Hun lo: „lad det endelig ikke forstemme Dig, kære Holger! Vi har Vand nok at tage af!“

Hurtigt var hun ude i Køkkenet og kom tilbage med en Fløjtekedel og fyldte af den hans Kop.

„Wienerbrødet er fra i Gaar,“ sagde hun, „men I kan lade være at spise det, hvis I ikke synes det er godt. Her er ogsaa et Par Vanillekranse!“

Drachmanns Øjne fulgte hende med en egen øm Munterhed: „Du er storartet, lille Anna,“ sagde han, „altid frisk, altid fortryllende,“ og han kyssede hende galant paa Haanden, „altid Dig selv, bedre kan ikke siges!“

TIL ANNA

I alle os Andre, hvad vi saa hedder,
en Brod — en Smerte, et Noget der sidder,
som hemmeligt nager, og lønligt svider
og gør os ret „vanskelige“ til Tider —
om ogsaa det giver os Indfald og Tanker.

Men er der en Sjæl, som er rolig og klar,
og som Rum for andres Genvordighed har,
en Sjæl med fin og med skælmsk Forstand,
en Skat for Slægten, for Datter, for Mand, —
saa hedder den Sjæl: Anna Ancher.

Gud signe den Kvinde
og sikre hende
— foruden Sygdom og anden Molest —
den Plads i Kunsten, som hende tilkommer,
og give hende, trods Regn og Blæst,
den gladeste, smukkeste Eftersommer —
det ønskes vor kære Veninde.

HOLGER DRACHMANN

Et Par Uger efter lejede Drachmann og Soffi 3 smaa Værelser og et diminutivt Køkken i et Hus, som laa paa Marken lige over for hans senere Villa „Pax".

Husejeren lød det muntre Navn „Pølse-Zacharias"! Og Lejligheden, der skulde være fuldt møbleret, manglede selvfølgelig Alt, hvad et nogenlunde civiliseret Menneske regner til daglige Fornødenheder.

Der var derfor rig Lejlighed for Vennerne til at laane ud af deres Overflødighed.

Fra et Sted kom en Sofa, fra et andet Husgeraad.

En Dag mødte jeg i Klitterne Fru Brodersen med sine Døtre. De var paa Vej derop, belæssede med hundrede nyttige Genstande ligefra Sølvtøj og Gardiner til en intim lille „Vase", som Fru Brodersen trak frem under sit Slag.

„Sé, er den ikke forfærdelig sød!" sagde hun og lo. „Saa lille bitte og saa morsom!" Hun holdt den op, at jeg kunde beundre, men Pigebørnene blev urolige og saá sig om.

„Gem den nu Mamma, hører Du! Der kunde komme Nogen; det er saa flovt!"

Trods snævre Værelser og Mangel paa Komfort øvede Skagen dog snart sit sædvanlige Trylleri over Drachmann, og det varede ikke længe, inden det forlød mellem Vennerne, at han og Fru Soffi tænkte paa for Alvor at slaa Rod heroppe og købe Hus.

Valget blev ikke svært.

Ude i Vesterby laa Bager Høms lille Bindingsværkslænge. Ingen Beliggenhed kunde være bedre.

Akkurat tilpas fjernet fra Vejen til ikke at generes af Turister. Og saa nær Plantagen, at Drachmann hver Dag med Lethed kunde vandre der ind med sine Drømme.

Til denne Ejendom hørte desuden en Skat, som var sjelden paa Skagen. En gammel og tilgroet Have med sært bugtede og knudrede Træer, der laa beskyttende ud over Tag og Laage og dækkede for nysgerrige Blikke. Huset selv var lille og forfaldent men Fru Soffis Skaberevne des større og rigere.

Ja, det skulde blive et Hus! Saa morsomt som ingen Andens! — og med Farver!

Saa snart Købet var i Orden, gik man i Gang med Arbejdet. Der blev bygget til, lavet om, og „Jens og Thiis“ *) blev engagerede til at male og dekorere mod frit Ophold i Skagen, saa længe Arbejdet varede. Det vilde være praktisk og billigt, mente Fru Soffi. Men i sit lille Regnestykke glemte hun at sætte Ungdommen som Generalnævner.

„Jens og Thiis“ morede sig kongeligt, og dermed var jo allerede et godt Maal naaet.

Walther Schwartz: Drachmanns Hus sét fra Haven

Af og til fór de ogsaa frem som Løver og slog om sig med geniale Klatter paa Vægge og Bænke; men saa ihærdigt og stadigt, som Fru Soffi havde ventet det, arbejdede de sikkert ikke.

„Og saadan en Masse Farver de brugte! Af de fineste og dyreste! Aa, nok til mange store Huse!“

*) Drachmanns Søn Jens, og den unge Maler Mathison-Hansen.

Medens hele dette Arbejde stod paa, medens Skillerum blev styrtet ned, Kaminer muret op, og al den fine Farve fik Tid til at tørre, flyttede Drachmann ind i en lille Lejlighed nær ved Brøndums Hotel. Den var ikke særligt større eller bekvemmere end Pølse-Zacharias', men laa mere centralt. Her risikerede man ikke saa let i de mørke Vinteraftener at faa sig en Dukkert i Kommunens dybe Grøfter eller brække Benene paa de ujævne Marker.

I den lille bare Have, der var kilet ind mellem to større Naboer, kunde man sé Drachmann vandre frem og tilbage. Som en Kæmpe i en Dukkestue gik han der, altfor mægtig til de snævre Omgivelser.

Undertiden, naar Pladsen blev ham for trang og Stuerne for lave, søgte han ud til Vennerne for at faa Husly og Arbejdsro.

Det var ikke store Ting, han begærede. En Lænestol foran Kaminen eller en Sofa, hvor det svage Ben kunde strækkes, og dertil lidt Musik — helst Bethoven. Saa var Alt godt.

Men en Times Tid efter, naar han havde redet sin første Tur gennem Himmelrummet og kom tilbage med store, lidt fjerne Øjne, viste det sig dog, at Alt kunde blive endnu bedre — med en Flaske Vin paa Bordet. „Blot lidt Moselvin, om De har, og lidt Cakes af disse — disse lette — De véd."

En Dag da jeg havde faaet min Vinterbeholdning af Chokolade, foreslog jeg ham et Stykke deraf: „om han kunde lide det?"

„Umaadeligt, Kære!"

Da jeg tog Laaget af den lille Kasse med 5 Pund Kohler, slog han Hænderne sammen.

„I Guder, hvilke Masser!" og med en Mine som en Kejser, der tager den ham tilkommende Tribut, stoppede han et Pund i hver Lomme og lagde et tredie foran sig paa Bordet.

Jeg har sikkert sét en Smule forbauset ud, for han lo skadefro. „Ja, De kendte mig ikke, kære Frue, ellers havde De været forsigtigere. Hvor der er noget, der tager jeg, skal jeg sige Dem! Det skal man altid gøre!"

Senere hørte jeg jo lidt mere om denne „kejserlige Egenskab", hvis Berettigelse Drachmann selv ivrigt forfægtede, „for mit og dit hvad er

det saa i Verden? — Næsten altid Uret mod dem, som intet har — ikke sandt? Ja, der sér De selv."

En Aften sad jeg og spillede, da det bankede sagte paa Døren: „Kom ind!"

Det varede lidt, inden Døren blev aabnet, og der stod Drachmann, højtidelig og nervøs:

„Mit Mont Pélé er i Udbrud," sukkede han, „und mig Husly og en Times Ro!"

Han gik hen til Bordet, forlangte Papir og Pen og begyndte at skrive.

„Det er kun et lille Vers, jeg lavede paa Vejen herhen," sagde han og rakte mig det.

Jeg tog Papiret og læste:

„I Stilhed tænker en gammel Fyr,
Naar om Kvinden han filosoferer:
Katten er vel et lidet Dyr,
Men har ganske en Tigers Manerer.
Og naar Du klapper som ung, min Gut,
De kælne Fruer og Møer,
Saa husk, at Legen ender til Slut
Med en Tiger, der viser Kløer."

Min Mand lo, men Drachmann var straks højtidelig.

„Er Sandheden af mine Ord ikke gaaet op for Dem endnu," sagde han, „saa vil den sikkert gøre det!"

Han satte sig tilrette i Sofaen, beredt til at lette Vingerne over den elendige Jord. Der manglede blot Vinen: „og disse Cakes, De véd nok".

Da bankede det igen. Drachmann saá ærgerlig op: „skulde det nu blive til Forstyrrelse?"

Det var Ancher.

Han vilde straks gaa igen, sagde han, og saa satte han sig.

„Ja, blot fem Minutter, for at hvile."

Det gik lidt trægt til at begynde med, men Vinen stemte Drachmann forsonligt, og der var ikke gaaet lang Tid, før han var i fuldt Humør til at fortælle.

I Aften var det om Kvinden: Kvinder af alle Nationer og Aldre lod han drage forbi vore Øjne.

Først de Unge, de Purunge, der sér paa En med et Blik, nysgerrigt og dog sky: „naar man fortæller dem, hvad de gerne gider høre og dog knap forstaar!"

Jeg tænkte paa hans skønne Digt om „Ragna":

Hernede drømmer Livet selv,
det næres af en rastløs Elv,
det stiger langsomt, Aar for Aar,
til sidst en Huldre for Dig staar!

„Men saadan en lille Pige kysser man ikke," sagde han blødt. Og efter en lille Pause: „hun er Blomsten, som man sér paa, men ikke krammer mellem sine svedige Hænder."

Det begyndte at blive hedt i Stuen. Ancher fik Frakken af og satte sig bedre ind paa Stolen end før, da det kun var beregnet paa Minutter. Og saa fortalte Drachmann videre: om den lyse forfinede „Juno" i Paris, hende, der badede sit Guldhaar i Champagne — pragtfuld! Og hendes Søstre! Ja denne Slægt, begavede — viltre — fulde af Stemning og Fantasi, men rene Naturbørn: „Ingen kan tæmme dem!" og han slog i Bordet, saa Glassene hoppede, „Ingen har nogensinde kunnet tæmme dem!"

„Om de er smukke, spørger I? Kære! man véd det ikke — man sér det ikke! Men man maa elske dem! — saadan er de!"

Han sad med hævet Glas — tømte det og svang det over Hovedet som om han vilde kaste det fra sig, men glemte det igen. Minderne drev paa: Op imod Nord til den unge fine Kvinde! Hende der ikke gad tale, men gik som en Nonne omkring, saa tyst og taust mellem Mand og Børn. Øjnene var fjerne, fordi hun saá kun ham, den Eneste, som hun mødte om Natten i Skoven.

Kun da levede hun, kun da var der Blidhed i hendes sagteste Ord. Han var Manden! Hun ene Kvinden i den store mørke Verden.

Men naar hun kom hjem efter at have været hans, da maatte hun danse. Hun maatte for ikke at dø af Fryd. Hvirvle sig rundt maatte hun og trampe i det store Hus, hvor alle de Andre sov. Træde alt det under Fødder, som stod hende imod og gjorde Livet bittert.

Og Drachmann skød Stolen til Side, fo'r selv frem paa Gulvet og begyndte at danse Ungarsk.

Han sprang frem og tilbage og slog Hælene sammen, saa man syntes at høre Sporernes Klirren paa Rytterstøvlerne, til han endelig forpustet sank om i en Stol.

„Ja, Kvinden Kære," sagde han stille, „der har vi Magten i Verden. Folk snakker om Tyranner og underkuede Folkeslag! Nej, hun er Stormagten: den evige, den saliggørende Tyran!"

Og derpaa med et lille Smil: „og Tigeren!"

Anchers „fem Minutter" var bleven til lige saa mange Timer inden han og Drachmann gik ned ad den stille, maanelyse Gade.

Jeg stod i Døren og saá efter dem: Drachmanns Skygge var uendelig, som spændte den over den ganske By.

DON JUAN FESTEN

Min gamle Havemand stod en Efteraarsdag og gravede Planter op. Mellem hver Knold, som han smed hen i Bunken, spyttede han langt og tørrede sig om Panden. Det kunde ikke altid gaa saa rask med Arbejdet som paa „sin nymodens amerikansk!"

Naar man baade var Fisker, Uldhandler og Gartner, som det kunde falde sig, gik det ikke an at ødsle med alle Kræfter paa en Bestilling alene.

Der skulde spares, for at det kunde slaa til, og den Kunst forstod han.

„Ja, han Drachmann, han holder nok Fødselsdag i Dag," begyndte han indladende og støttede sig til Spaden: „Det er ellers svært, saa gammel han sér ud. Han skulde dog ikke fylde mere end 56 — siger de!"

„Naah, synes De egentlig — han har hvidt Haar; men det er der jo saa mange, der har i den Alder."

Jeg rakte ham en af Planterne, for at han ikke helt skulde glemme, hvad han var kommen for, men han spyttede kun „langt" den anden Vej og lod, som om han intet saa.

„A fylder nu 74 i Vinter," sagde han med Selvfølelse, „og a sér saamæn ikke en bitte ældre ud end som han. Det har han da osse for sine Synders Skyld — æh — siger de!"

Det sidste kom med et lille ondskabsfuldt Grin, som vilde han sige: „stik den om Du kan, Du som ogsaa hører til de „Fornemme" og „Ugudelige"!"

Jeg lo:

„En Digter skal man ikke tage det saa nøje med, Anders. Han maa

have mere Frihed end andre Smaaborgere. Hvordan tror De ellers, at han vilde kunde fortælle os saa meget?"

„Jah — jow — men — ne," Fingren gled betænksomt over Spadens Kant — men se, Vor Herre har nu li'e godt mærket ham, for at vi Andre skal kunne sé, at han er en Synder og ta'e vos ivare. Ja, saamæn har han saa!"

Noget helt andet mente de „Fornemme og Ugudelige", der om Aftenen var samlet for at fejre Drachmann paa Hotellet.

De holdt Taler til hans Pris; jublede deres Hyldest imod ham. Ja, selv en Konditor i København lagde sit (Marcipan) Hjerte for hans Fødder, og den norske Digter, Axel Maurer, fremsagde nedenstaaende skønne Vers til hans Ære:

SKALDEN:

Skalden er landets seer.
Han avles af folkets nød,
løser dets dumpe veer
og skjænker dem himmelens glød.

Skalden spinder skarlagen
af sit hjertes rødeste blod
og heiser det høit over dagen
og folkets sjunkende mod.

Skalden hvæsser sit glavind:
Hans dagværk kender ei fred.
Hans lod er de manges avind
og de ypperstes kjærlighed.

Lidt senere hen paa Efteraaret blev Oversættelsen af Don Juan fuldendt. Et Kæmpearbejde, der, omend i Ryk og Spring, havde strakt sig over et umaadeligt Spand af Tid. Maaske havde det mod Slutningen været lidt trangt at faa til at glide, men nu var den sidste Linie skrevet, det sidste Punktum sat: — „nu skulde der, min Salighed, ogsaa festes":

Og Digteren svang sin Tryllestav over Byen: „de Taageskikkelser fra gamle Dage, som han havde syslet med fra han var ung: Sørøvere

og Jesuiter, Haidie, Haremskvinder, ja, lige til Katarina den Anden af Rusland skulde tage Liv og Skikkelse og mødes med ham til Gilde om Brøndums lange Bord. Skagboerne greb Trylleordet, og der blev Travlhed over den ganske By. Gamle Silkekjoler blev klippet op i tyrkiske Bukser, Parykker og Diamantsmykker laant fra Kø-benhavn, og Købmanden solgte saa mange Guldbaand som aldrig før i sit Liv.

Dagen før Festen stod jeg selv optaget af at male Hermelinshaler med Blæk paa Katarina den Andens Pragtkaabe, da Ancher kom dryssende fra Stranden, hvor han havde siddet og arbejdet.

Humøret saá ikke ud til at være af fineste Slags, da han smed Malerkassen og satte „de ganske smaa" Galocher fra sig i Entréen.

„Jeg gider ikke have noget at gøre med alt det Bras," brummede han, „nu medens Anna er i København og ikke en Gang kan naá at komme tilbage."

Saa snappede han Penselen og begyndte at kritisere mine Haler.

„De skulde være større, meget større og kraftigere i Tegningen."

„Ja prøv Du blot selv," tænkte jeg, „det er lettere sagt end gjort, for Vattet hang stadigt i Penselen og havde gjort mig utrolige Kvaler.

„Og hvad vil Du saa være?" spurgte jeg, „for Du maa jo dog med?"

Ancher havde hundrede Indvendinger; men det var jeg forberedt paa. Han var sjældent forud begejstret for noget Selskab, endsige da en Kostumefest, som voldte Ulejlighed og tog Tiden fra Arbejdet.

Men Resultatet blev dog altid, at han kunde tage Ærespræmie, om en saadan havde eksisteret, for den fantasirigeste og morsomste Dragt.

Da han længe nok havde stridt imod, begyndte vi altsaa at parla-mentere om hvad og hvordan.

Ja, hjemme kunde der jo ikke laves noget, naar Anna var væk; men skulde han endelig med, saa — saa fandtes der vel nok hos En eller Anden nogle gamle Laser, som man kunde rimpe sammen — saa-dan til — jeg véd skam ikke rigtigt" —

Og medens han tyggede paa Ordene, fo'r Hale paa Hale med lange Smæk ned ad Vatkanten og det var Haler efter fuldvoksne Dyr, maa

jeg tilstaa, mere repræsentative end mine smaa Lam. „Man kunde jo blive spansk Tigger f. Eks. — rigtig uappetitlig."

Jeg kom frem med en Bylt gamle røde Fortræksgardiner.

„Ja, det var netop, hvad han kunde bruge. Med gamle Lapper paa af skidne Malerklude vilde det være glimrende."

Saa tog vi da fat med at rimpe, og Ancher grinte djævleblændt.

Hu — man følte næsten Kløe ved dette Tøj. Det vilde gøre sig rigtig rart som Modsætning til de Andres Pragt.

„Men et Reb om Livet maa Du jo ogsaa ha'e!" sagde jeg.

„Ja vist! Vi har en gammel Flagstangssnor hjemme; den er alligevel raadden, saa den kan jeg nok flotte mig med."

Det blev Aften, og det blev Sengetid. Endnu var jeg langtfra færdig med mine Haler, da det ringede stærkt og vedholdende paa Døren.

Min Mand fo'r op. „Jeg gaar i Seng!" sagde han, „hvem det saa er! Det siger jeg Dig i Forvejen!"

Det var Fru Soffi og Jens i Kostumer.

En lille slank, vidunderlig Haidie, i dybrød Silke og med tunge Kæder om Hals og Arme.

„Se paa Jensemand! Engelsk Officer," præsenterede hun, idet hun dansede frem, svingende det lette Tusind og én Nats Slør over sit Hoved.

„Men pas paa lille Jensemand, at Du ikke bukker Dig for rask! Bukserne er for stramme, véd Du nok!"

Ja, ellers kom de kun for at overtale Borgmesteren til at skrive en Sang!

Min Mand protesterede forfærdet: „Ganske umuligt paa saa sent et Tidspunkt! Og desuden til Drachmann! Det kunde der slet ikke være Tale om."

„Aa, Drachmann skulde man virkelig ikke ængste sig for. Han gav sig ikke af med den Slags og vilde netop være taknemmelig. Og desuden skulde der være Sange! Der skulde — skulde — skulde! Saa der kunde slet ikke være Tale om at sige nej!"

Min Mand smilede skalkagtigt.

Hvis det var Fru Soffi saa meget om at gøre, kunde han jo gerne forsøge; men da maatte det rigtignok være paa den Betingelse, at han straks fik Lov til at gaa i Seng.

„Jeg digter aller bedst i Sengen," forsikrede han.

Fru Soffi saá lidt betænkelig ud: „hvis Borgmesteren nu falder i Søvn?"

„Det gør jeg ikke. De kan være ganske rolig!"

Manden saá virkelig tilforladelig ud.

„Men da Klokken er saa mange, og der ingen Tid er at spilde," blev han ved, „vil jeg hurtigst muligt trække mig tilbage," og med et vindende Smil til højre og venstre: „saa siger jeg altsaa god Nat."

„Men husk nu at digte!"

„Ja vist, ja vist!" Døren blev lukket.

Een Sang var dog langtfra nok, mente Fru Soffi, og ved en Whisky og Sodavand forsøgte vi Andre nu at smedde et Par anstændige Rim sammen.

Men skønt Whiskyen virkelig var temmelig høj, vilde de forbistrede „Fødder" paa ingen Maade glide.

„Der var engang
en Don Juan —"

Ja, og hvad saa mere? Eftersætningen var umulig at finde og noget med Don Juan skulde det være.

„Don Johan
han kan — han kan!"

Uf nej — det var jo lige efter Carl Møller.

„Tænk, at det kan være saa svært," udbrød Fru Soffi forbauset.

For et Par Dage siden havde hun spurgt Drachmann, om han kunde finde et Rim paa Soffi, og uden at betænke sig et eneste Øjeblik havde han svaret:

„min lille Soffi,
er en Kvinde, der er Stemning og Stof i!"

Og saadan som vi sidder her og kludrer!"

Ja, hvad skulde vi gøre? Der var ikke andet for, vi maatte ind til

Borgmesteren for at høre, om det blev til noget, eller om han var falden i Søvn.

Ganske sagte listede vi af Sted paa Taaspidserne, men havde knap lirket Døren op, før vi blev modtaget med et Brøl inde fra Mørket:

„Væk! Vil I væk med Jer! Ingen maa forstyrre mig," og derpaa med krænket Røst: „jeg ligger jo og digter!"

Og saa oprandt den store Festdag, da alle Pupperne skød Ham i Brøndums Entré, og som brogede Sommerfugle flagrede ind i Salen, frydefuldt summende under Lyset af de gammeldags skikkelige Petroleumslamper.

Hvilket Mylr af mørke Øjne; af kobberbrune Kinder og knaldsorte Parykker! Jo lysere og blegere man var, desmere havde man soldet i Farve.

En lystigt svirrende Trup. Og i Spidsen for dem Alle Fru Soffi. Tindrende, dansende, uden dog et Øjeblik at glemme de alvorlige Værtinde-Pligter og Omhuen for, at Alle fik nok.

Det Maal lod nu ikke til at være særlig vanskeligt at naa.

En „rejsende Englænder" skaalede saa kraftigt, at han paa et meget tidligt Stadium af Festen maatte trække sig tilbage til sit Gemak og først blev visibel igen langt over næste Middag.

Men uanfægtet af Bourgognen og den stedse strømmende Champagne sad Drachmann for Enden af Festbordet som Korsar i lyseblaat Shirting. Bred og pragtfuld. Herre over hele sin brogede Trup af Spaniere, Italienere og silkesvøbte Kvinder — og sang villigt med af Festdigtet:

„Her jeg alle de Andre vil glemme,
Her i Skagen jeg føler mig hjemme,
Her mit Hjerte vil finde sin Pax!"

Men var Aftenen end munter og løssluppen: Nachspielet var dog ikke mindre „artigt" og uforglemmeligt.

Efter Introduktionen og den lystige Allegro en overraskende Furioso med en pikant lille Scherzo som Hale og Afslutning.

Da jeg vaagnede Morgenen efter Festen, hørte jeg højrøstet Tale i Stuen ved Siden af. Jeg sad opret i Sengen og gned mig over Panden.

Var det mig, der endnu var en Smule taaget, eller kunde dette være Drachmanns Stemme med saa besynderlig haard, saa skingrende en Klang?

Nu slog det i Bordet, stærke Skridt gik over Gulvet og en Dør blev knaldet i.

I en Fart var jeg ude af Sengen og kiggede ind.

Der sad min Mand ved sin Morgenkaffe og smilede fornøjet.

„Men hvad betyder dog dette?" spurgte jeg forbauset.

„Ikke noget!" sagde han og lo, „kun en lille Uoverensstemmelse efter Festen i Gaar Aftes!"

„Men Drachmann! Jeg syntes, han sagde — at"

„Ja, Drachmann forlangte, at jeg skulde gaa hen med ham og skælde Brøndum ud! Men det vilde jeg ikke. Han mener det heller ikke saa slemt."

Jeg forstod ikke et Muk. Hvad var der da hændet?

„Ingen Ting. — Bryd Dig bare ikke om det. Det gaar altsammen i Orden igen som det plejer."

Han smilede muntert, som da jeg kom ind.

„Det er virkelig dejligt at have med saadanne rigtige Mennesker at gøre," sagde han. „Ingen Etikette, ingen Laden som om man tænker anderledes end man gør. Det virker saa befriende."

Da jeg en Timestid senere gik ned ad Gaden, stod Fru Soffi i sit Vindu og vinkede mig ind.

Hun var i Morgentoilette, det smukke blonde Haar hang frit ned over Hoved og Skuldre, hendes Øjne skinnede, og Kinderne var røde.

„Nu skulde jeg rigtignok faa høre noget —"

Gennem hendes hastige Ord kunde jeg forstaa, at der sent paa Aftenen, efter at de fleste Gæster var gaaet, havde været en lille Kontrovers med Brøndums Damer, som øjensynlig havde følt sig stødte over Et eller Andet.

„Ja, og tænk," udbrød Fru Soffi, „efter et Gilde, hvor Drachmann havde øst ud med Penge hos Brøndum.

Men selvfølgelig vilde man ikke finde sig i at blive vist til Rette som Børn! Det manglede kun! Nej, i den Sag vilde de Alle holde sammen, det skulde Brøndum saavist faa at føle."

Jeg stod endnu temmelig forvirret: „men hvad Grund kunde de dog ha'e til —"

„Ingen, Kjære! Slet ingen! For hvad kom det vel dem ved, at Tørsleff slog Kuldbøtter eller stillede sig frem paa Trappen og messede? Han var „katolsk Præst", saa skulde han vel kunne messe ogsaa. Og desuden, paa et Hotel havde man dog Lov til at holde Kommers og snakke lystigt sammen, naar man betalte, hvad man fik!

Ja — og saa at tænke sig overfor Drachmann! Drachmann, hvem de skyldte Alt heroppe. Hvad vilde Brøndums Hotel overhovedet være uden Drachmann? En liden ussel Kro, slet ikke andet! Drachmann var da ogsaa saa vred, saa —"

Jo Tak — jeg tænkte paa Stemmen fra i Morges og gøs.

Nu vilde han gaa ned sammen med Brodersen og sige Brøndum eftertrykkelig Besked. De vilde have Oprejsning, og Brøndum skulde —

Ja, han skulde tusinde Ting, som jeg desværre ikke husker mere.

„Aah! der kommer Brodersen!" Fru Soffi fik Vinduet op, „skynd Dem — skynd Dem!" raabte hun — „Drachmann er forlængst gaaet."

Brodersen satte Farten op; Panden var alvorsfuld rynket, Munden lukket over en kraftig Beslutning.

Lidt vemodigt var det jo nok at hænge Frakken fra sig, maaske for sidste Gang i sit Liv, paa den kære gamle Knage dernede — og saa alle disse Minder om Sammenkomsterne her, muntre og hyggelige —

Men sé, da han med en rask Banken traadte ind i Salen, fyldt af det mægtige Krav om Oprejsning, da sad Drachmann, den vrede, uforsonlige Drachmann, bænket foran et Bord fuldt af de kosteligste Levninger fra Gaarsdagens fine Anretning, medens Brøndum, fredsommeligt snakkende, gik omkring og vartede ham op og flittigt fyldte hans Bæger.

„Vel mødt, kære Hansi!" raabte Drachmann ham i Møde, „kom og sæt Dig ved min Side og gør Dig tilgode, Du er jo ingen Kostforagter."

„— — men jeg troede — jeg —" Brodersen stod et Øjeblik forbløffet, saa trak det konvulsivisk om hans Næsemuskler, og han brast i en klingende Latter.

„Jeg troede, vi var kommet herned for at „slaa Brøndum ihjel“ for det fra i Gaar?“ udbrød han leende.

„Det fra i Gaar er glemt!“ sagde Drachmann stort, „Degn og jeg er enige om, at den Sag taler vi ikke mere om. Ikke sandt, kære Degn? For Kvinder — ikke sandt? Man er dog hævet over — naa, Skaal, kære Venner! Skaal! — en herlig Vin!“

Nytaars Aften blev et rigeligt Antal Potter slaaet mod Hotellets Døre. Det var den sidste svage Efterklang af denne lille muntre Strid.

DRACHMANNS FORSVINDINGSPUNKTER

Jeg behøvede ikke at spørge, hvad der fejlede Soffi, da jeg en Vinter Eftermiddag saa' hende komme cyclende ned gennem Byen i blaa Fiskertrøje, rød Hue og under Huen et blegt og bange Ansigt.

Drachmann var naturligvis forsvunden igen!

Hun sprang af og snappede efter Vejret: om Drachmann var her? For fra tidligt i Morges havde han ikke været hjemme.

Jeg nænnede knap at komme frem med mit nej: „men maaske er han hos Anchers eller Brøndums," føjede jeg rask til, da jeg saa' Haabet glippe i hendes Øjne.

Ak, Kære, der havde hun forlængst været. „Og hos Brodersens?" — „Allevegne!"

„Nej, nu var det altsaa skét, som hun havde været forberedt paa i Maaneder! Han laa med brækket Ben, maaske døende, der ude paa Heden. Saa uforsigtig som Drachmann var, og med det svage Ben — tænkte hverken paa Grøfter eller sligt, naar han gik der og digtede!"

„Men det kunde jo være — paa Andersens Hotel?" prøvede jeg, „dér plejer han dog undertiden —"

„Nej, ingen Steds — ingen Steds! Over alt havde hun ladet spørge.

Og inden jeg fik Tid til at besinde mig paa, om der ikke var flere Steder, hvor Skjalden kunde „efterlyses", var hun oppe paa Cyclen igen og borte.

Det blev en vidunderlig Aften.

Ude fra Havet kom Skyerne dragende i Flokke som store Fugle, der sænkede sig tyst over Hede og Klitter. Men Maanens svage Sølv-

glans formaaede de dog ikke at slette. Sitrende laa det hele som ventende paa Befrielsen.

Nu vilde Maanen sejre, nu vilde Alt skinne klart, og der vilde atter blive højt, højt til Himlen.

Jeg stod ved Strandkanten, lyttende til Bølgernes Klokkespil, da jeg saa' Drachmann komme imod mig fra Fyrbakken.

Fredelig og rolig som en gammel Borgermand skridtede han frem med et Par vældige Galocher paa Benene og Tørklædet helt op til Ørerne! Jeg forsøgte at slippe forbi, men han rakte Haanden ud:

„Skal vi slaa Følge", sagde han, „De har vel ikke saa travlt?"

Han havde gaaet langt og vilde ind og hvile i Anchers Have. Saa slentrede vi afsted sammen.

Huset var mørkt, og den lille Stuedør udefra lukket med en Pind i Hængslen. Det var Tegnet paa, at Ingen var hjemme.

Stuer havde vi heller ikke Brug for. Vi satte os paa Bænken i den stille Have, tav lidt og snakkede lidt, eftersom Maanelyset og de bløde drivende Skyer førte det med sig.

Jeg turde ikke fortælle, at Fru Soffi havde været ude at søge efter ham.

Intet kunde gøre ham mere opbragt, end naar Nogen, hvem det saa var, forsøgte at følge hans Veje, „gøre Indgreb i hans kostelige Frihed."

Naar Drachmann „forsvandt", var det altid med Villie. Jeg kender intet Menneske, der havde et saadan Talent til at gøre sig usynlig som han. Mørkt for Hæl og lyst for Taa. Han kappede af bag sig, skabte et tomt Rum. Og en, to, tre, Kokolorum var Manden forsvunden.

Nu havde han dog Villa med Have, Atelier med højt til Loftet og et Skrivebord saa mægtigt! Men hvad var vel dette imod Heden! Den skønne ensomme Hede, hvor der var endnu højere, endnu videre og saa stille. Eller mod Grenen, hvor han kunde vandre frem og tilbage i timevis, medens Bølgerne fraadede deres vilde Kog som befrugtende Kim ind over hans Sjæl.

Vé da den, der vovede at opspore ham og drage ham tilbage til Hjemmets fire Vægge.

„Stakkels Soffi," tænkte jeg, „hvor haardt at være gift med en Digter og alligevel hvilken Ængstelse for at miste ham."

P. S. Krøyer: Drachmann paa „Digterbænken" i Skagens Plantage

Skagen var dog saa lille, og Drachmann saa stor og kendt, at En eller Anden sædvanligt kunde fortælle om, „at gamle Tummel" *) var sét f. Eks. ved gl. Kirke, ved Nordstrand eller lignende Steder vendende Næsen hjem efter.

Og ganske rigtigt. En Timestid efter kunde man høre det pusle i hans lille Entré. Frakken blev hængt op, og han kom ind med saa rolig og uskyldig en Mine som den, der blot har luftet Næsen en Smule lige udenfor sit Vindue.

O, Du farende, urolige Svend!

*) Drachmanns Kælenavn blandt Vennerne paa Skagen.

Fot. Fru Soffi i Villa Pax Dagligstue

Undertiden brændte „Tampen“ saa nær ved, at man skulde tro, den Søgende maatte svide Fingrene, men dog var den svær at finde, thi:

den som Tampen har i Gemme
han maa nøje passe paa — — —

Drachmann skrev paa sin Bog „Kirke og Orgel“ og havde fundet ud, at „Fader BrodersensHus havde saa mange Kamre“, at der altid kunde findes et at forsvinde i.

Hver Aften mødte han frem, satte sig i Hansi's brede Lænestol, og naar han havde siddet lidt i fuldkommen Stilhed, kom den lille Gerda med Toddyen.

Vel at mærke Gerda. Ingen Anden betroedes til at brygge den, da kun hendes var inspirerende. Og Pigebarnet var virkelig saa godmodig at holde sig hjemme for at glæde den gamle Digter.

Kun en eneste Aften bukkede hun under for Fristelsen til at gaa i Selskab, og da var Drachmann Martyr: „saa kunde det Hele jo slet intet nytte!“

Naturligvis undrede Fru Soffi sig over Skjaldens usædvanligt hyppige Fraværelse, men da han hom hjem i saa god Tid, at hun endnu ikke

„var død af Skræk," saa — ja, hvem forlangte vel Ro og Regelmæssighed af en gammel „Farende Svend".

Men da brast det pludseligt en Dag.

Soffi stod hvid i Ansigtet og ophidset i Brodersens Entré. „Drachmann er borte," raabte hun, „fra tidligt i Morges har han været væk, og Ingen har sét ham!"

„Nu var altsaa Ulykken sket! Han laa paa Heden med brækkede Ben, og om de saa gik ud med Lygter — Ingen vilde kunne finde ham, nu da det var mørkt."

Stemmen skjalv, hun kunde knap tale.

„Vær dog ikke saa bange Soffi" manede Fru Brodersen, „han kommer jo altid tilbage. Tænk, hvor mange Gange Du kunde ha'e sparet Dig at —"

„Ja men da var det ganske anderledes end nu," foer Fru Soffi hæftigt op, „Ingen har sét ham, hører Du jo, fra tidligt i Morges. Saa kan I vel tænke —"

Fot. Gl. Skagen (Højen)

„Men det falder mig ind," afbrød Fru Brodersen, „jeg synes bestemt at jeg saa' ham gaa, ja, var det ikke ved Middagstid, ad Højen til!"

„Hvorfor sagde Du ikke det straks," Fru Soffi greb hende haardt om Haanden „saa maa vi telefonere."

„Nej nej, Soffi lad være, Du véd, at han ikke kan udstaa det. „Vær nu fornuftig," bad hun, „gaa hjem — gaa i Din Seng. Du skal sé, at han kommer om lidt."

„Ja ja!" Fru Soffi saa træt og opgiven ud, „saa faar jeg vel gaa hjem til mit og vente igen."

Uf, der var saa fælt af Uhygge! Grenene slog imod Ruderne som om Nogen stod uden for og bankede. „Ja I skulde vide — I, som aldrig har prøvet." — Men Ingen maatte følge hende, nej, nej. Saa løb hun afsted! —

Ude i Mørket hørte man lidt efter den lille Havelaage smække.

Fru Brodersen blev endnu et Øjeblik staaende paa Trappen og saa' over mod den fjerne Klitrække, der, hver Gang Fyret sendte sit Blink i Vejret, tegnede sig som fine Silhouetter mod den oplyste Himmel. Saa listede hun paa Taaspidserne hen til Hansis Dør, aabnede forsigtigt og kiggede ind, trak sig derpaa lydløst tilbage og lod Portieren falde til.

„Tampen" brændte af Arbejdsiver og maatte ikke forstyrres, ellers havde hun haft Lyst til at trække ham i den strittende hvide Ørelok. For hvad lignede det vel at løbe saa længe af Gaarde som i Dag og lave al den Angst og Hurlumhej.

En Timestid efter var Fru Soffi der igen.

Drachmann var ikke kommen endnu! Om de saa vilde indrømme, at en Ulykke maatte være sket. Men nu vidste hun det, han var druknet. Aa, det var saa sikkert, hun saá det for sig. —

„Sludder," sagde Brodersen, „Drachmann holder s'gu ikke saa meget af Vandet, at han gaar længere ud, end han kan bunde. Gaa nu ind med og faa noget at drikke. Han kommer saamæn nok, naar han har Lyst."

Der kom Whisky og Cigaretter, og Toddyen virkede som den skulde.

Soffi tøede op af al sin frysende Elendighed. Hun kunde le igen og være vittig.

Lidt efter meldte Uroen sig dog paany. Halv et slog Klokken. Hun foer op med et Gisp og saa' forfærdet til de mørke Ruder.

Nej, om hun saa skulde løbe ene af Sted i Natten, saa vilde hun ud nu og søge efter ham. Ingen skulde holde hende tilbage!

Men nu rejste ogsaa Fru Brodersen sig, fuld af Beslutning. Hun vilde ikke længere være med i denne pinagtige Leg.

„Hvad gi'er Du mig, Soffi, hvis jeg finder Drachmann til Dig?"

„Alt — Alt!" raabte Soffi ude af sig selv, „Alt vil jeg give Dig, hvis Du kan gi'e mig Drachmann tilbage."

„Jeg syntes nemlig, at jeg hørte nogen gaa ind i Hansis Værelse," forklarede Fru Brodersen med et lille Smil, „mon det ikke skulde være ham?"

Hun slog Døren op paa vid Gab.

„Jo sé, der sidder han skam!"

I et Spring var Fru Soffi henne hos hende, men blev staaende i Døren, maalløs og stiv!

Der sad den Forsvundne. I Hansis blødeste Stol med Silkesjavlet over Benene og foran sig paa Bordet Gerdas Toddy foruden en umaadelig Bunke beskrevne Papirer. Dette var ikke til at tage fejl af.

„Men Drachmann, — at Du —!"

Fru Soffis Øjne skinnede blanke af Vrede og Rørelse. Men Rørelsen fik dog Overhaand, og da Drachmann bredte Armene ud (stort og tilgivende) forsvandt Fru Soffi med et Suk i hans Favn.

„Ja ja, lille Soffi! Saa saa, lille Soffi!"

Fot. I Villa Pax

Var det mon Drachmann, der mumlede de sagte Ord om, at han aldrig skulde blive borte mere, aldrig mere volde hende Angst?

Brodersen strøg sig om Skægget for at skjule et Smil.

„Ja, til i Morgen vilde han vel nok holde det, hvis —"

„Og saa tømmer vi et Glas af Fru Hennys Moselvin, inden vi gaar hjem, „ikke sandt, lille Soffi?"

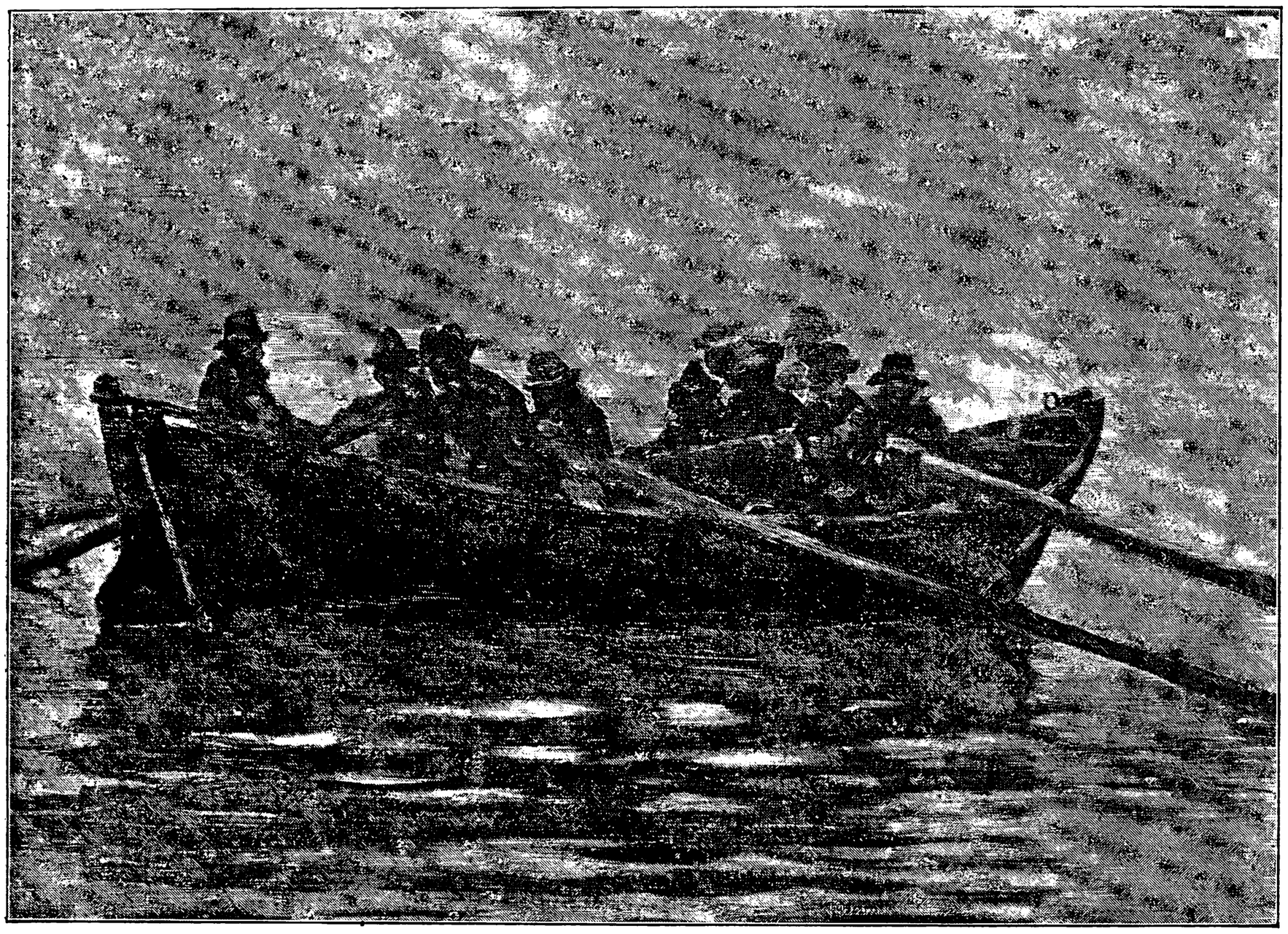

Michael Ancher: Tidlig Morgen hjem fra Dybvaadsfangst. Malet 1879.

AF EN GAMMEL FISKERS KRØNIKER

Skæbnen havde i et af sine lystige Luner skabt Lars Ness til at stryge for fulde Sejl gennem Livet! Til at kysse sine Piger, tømme sin Snaps og synge sine Hundreder af Viser.

Derfor passede Alderdommen ham ikke. Den hang som en Klods om hans Ben og gjorde Livet træls, saa det ikke var værd den Skraa, han vendte i Munden.

Den, som sidder paa Aftægt, er heller ikke altfor velsét blandt sine egne, og hvad skulde han vel tage sig for? Til at fiske var Lars for gammel. Ja, det var ikke langt fra, at de Unge slog Knips efter ham. Imellem kunde han tjene sig en Ekstraskilling ved at hjælpe til med Garnene og sidde for Malerne.

Ellers gik han mest og puslede om de Smaa, som Datteren ikke selv havde Stunder at passe.

Naar man kom ned ad Lars Ness' Smøge, saa man ham ofte sidde i Solskinnet uden for Huset med en hvidtoppet Unge paa hvert Knæ og synge for dem med sin skøre Røst. Gamle troskyldige Psalmer eller saftige Sømandsviser, som det var ganske heldigt, at Børnene ikke forstod.

Trods de 70 Aar saa' Lars pragtfuld ud med sine knaldblaa Øjne i et rundt, blankt Ansigt, randet af snehvidt Hageskæg og om Nakken et Par lige saa hvide, silkebløde Krøller.

Meget skulde der ikke til for at faa dette herlige Ulkefjæs til at lyse op i et stort Smil, der blottede de tandløse Gummer ligesom paa Smaabørn.

En Gang imellem inviterede jeg paa Eftermiddagskaffe med lidt „stærkt" i: „Om han kunde komme?"

„Jo, det sku' da være saa vist, som at Vorherre sad i sin Himmel," svarede han leende og slog mig fortroligt paa Skulderen. Og præcis paa Slaget stod han der, saa fin i Tøjet, at han knap turde kendes ved sig selv. De svære mørkeblaa Bukser var strøget i Folder, der strittede frem foran Benene som Eggen paa en Sneplov. For Datteren Mine, der havde tjent paa Hotellerne, hun vidste nok, hvordan den skulde skæres nu om Stunder med Mode og den Slags Ting.

Naar Lars var bleven strammet op med et Par kraftige „sorte", tog han uden Vrøvl fat paa sine endeløse Viser eller Strandingshistorierne, som han til Hverdag brændte inde med, fordi Familien ikke gad høre dem mere.

Hjemme i sin egen Stue plejede han som Indledning at udsende et Langspyt, der beskrev en elegant Bue tvers over Stuen og faldt ned lige midt i Bakken ved Ovnen. Men hos de „Fornemme" hørte ikke sligt til; der nøjedes han med at vende Skraaen i Munden og trække op i det stive Buksetøj.

Først kom Tragedierne, de „store" Strandingshistorier, hvor Redningsfolkene vovede baade Helbred og Liv for at frelse de Forulykkede. Lars's Stemme blev ru og var ved at slaa over, naar han fortalte om hin Vinter, da Staklerne fra Tyskland hang i den isede Rigning: „ja,

Michael Ancher: Redningsbælterne spændes paa

ligesom Fluer paa en Snor!" Over en halv Nat havde de „hungen" der og klamret sig til, inden Baaden kunde naa ud.

„Ja, vel! — Begribeligvis var de surret ogsaa. Men sé, Surringen, den skal nok skære Kødet over, om man ikke holder til med Næverne.

„Slemt saa'ed ud, for Baaden var nær aldrig naaet ud til dem, hvor galt de saa sled ved Aarerne. Og det er dog ellers Ka'le vores Folk — men det var jo en Storm, saa stiv, som vi ikke havde havt'en i — i manne Herrens Tider!" endte Lars filosofisk, da noget bestemt Tal ikke i Hast vilde falde ham ind. Søerne var som Huset derhjemme og lige stik imod.

Sé, saa maatte Lodsdamperen tage dem paa Slæb, at de ku' drive med Vinden ind paa Skibet; og det var ogsaa paa høje Tid, de kom, for Skibsdrengen, sølle Skrog, han ku' ikke holdt til mere.

Krampen tog ham, da han skulde i Baaden, saa han gabede over Linen og bed sig fast i Stedet for at tage ved med Hænderne.

Det var ellers ingen skjøn Maade at lade sig fire ned paa, sku' man synes; men Vorherre lavede det vel for ham," sukkede den Gamle

og saa' til Loftet, „han hitter paa Raad, hvor en anden En maa gi'e sig fortabt."

Jeg kunde ikke tilbageholde et Smil: lidt Bibelskab hang der nok ved endnu fra den missionske Kones Tid, hvor løst det end den Gang sad paa Lars.

„Men, som de saa' ud, da Mandskabet kom slæbende med dem fra Baaden. Han, der hang om Christoffers Hals, var ligesaa livagtig grøn og graa som Skabet der. Staa kunde der aldrig være Tale om, de blev nok saa pænt baaret hen til Vognene, som det ku' væ't Børn!

Den Gamles Ansigt er gravalvorligt ved Erindringen. Dette er Sømandens Tragedie. Den der saa ofte viser ham sit forfærdende Ansigt!

„Det er ikke for det," tilføjer han efter en Pause „for vores Folk havde ogsaa lidt svært af den Tur. Christoffer der nede ved „Støtten" laa tre Uger i sine Lænder. Og han er ellers ikke af dem, som gi'er sig. En anden En fik det for Livet, sagde de, „saa den Dag glemmer de vist ikke paa længe."

Bagefter sendte Tyskerne da ogsaa no'en Penge herop, som de kunde deles om og et Uhr af Guld til Kaptajnen, han Nielsen, De véd. Og det undte de Andre ham da godt nok. For han er en grumme En til at tage fat!" lér Lars og slaar Knald med Tungen, „uden ham havde de ligget derude hver og En, — det er lis'se bestemt som" —

„Som at Vorherre sidder i sin Himmel," fuldførte jeg.

Et Øjeblik saa' den Gamle forbauset op, men Forbauselsen gled hurtigt over i et lunt Smil.

„Javel, De kender det!", sagde han, „ja, jeg har nu aldrig været saa svært efter Biblen som Konen, men man véd jo illievel nok, hvor man ska' finde Ham."

Naar de store og alvorsfulde Historier er forbi, kommer vi til den muntre Side af Strandingerne. Til alt det gode, der har vanket i Tidernes Løb, det Sjov og Kommers, de har ført med sig.

Helst dvæler Lars ved de helt unge Aar, da han var Yngling med lyst krøllet Haar, som Pigerne kunde lide at trække i.

Da Ægteskabet kom til, blev det straks mindre morsomt, dog straaler

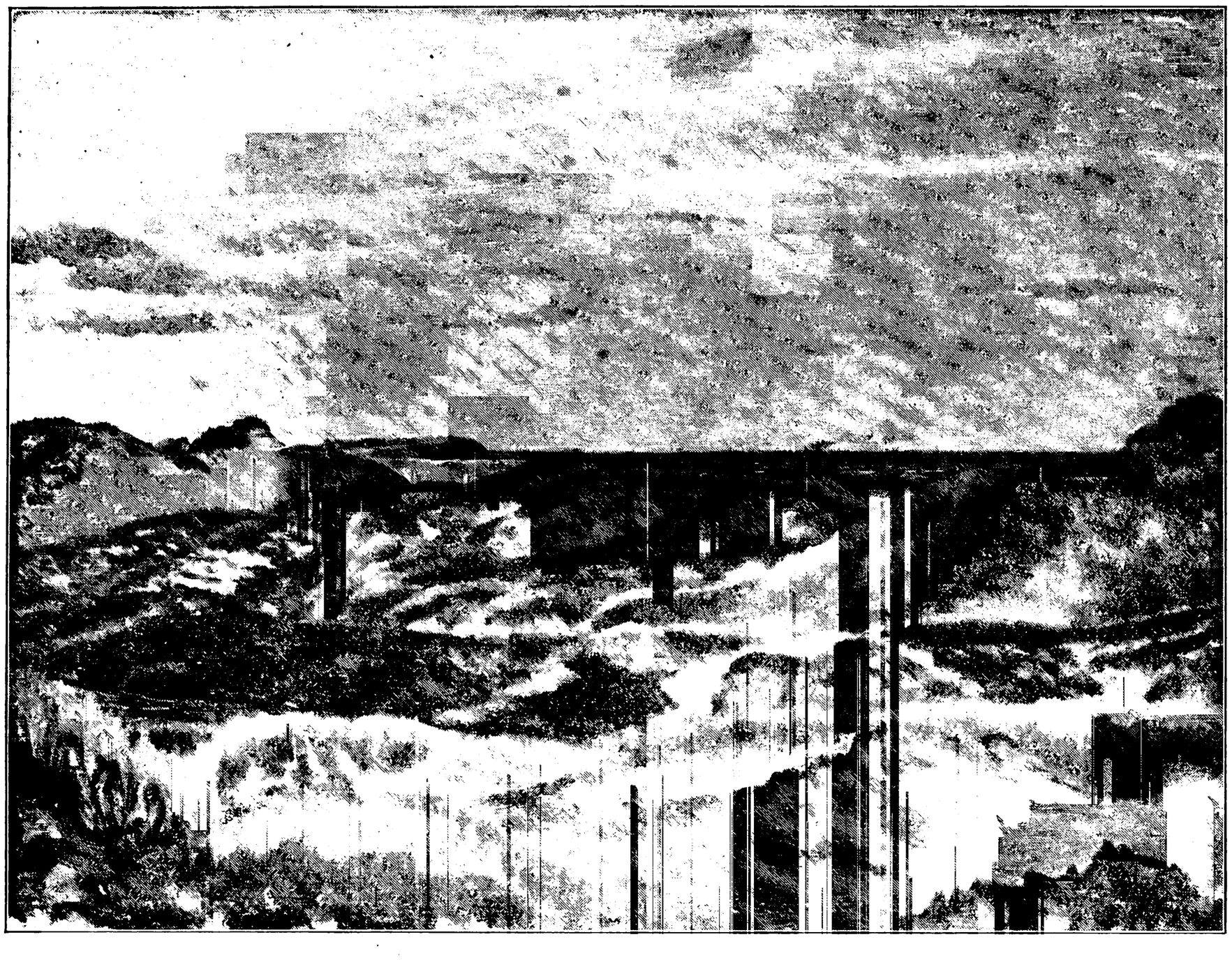

Kyhn: Klitter ved Kandestederne

det gamle Ansigt, saa snart vi taler om Malaga-Skibet. „Ja, det var hin Dag, da der „stod" tre Strandinger omme paa Nordsiden, begynder han igen.

Den Historie har jeg nu aldrig havt rigtig Fidus til, men Lars bedyrer, at det er sandt.

„For det var den Gang Per Skjøn stjal Stortrøjen fra en af Skibskisterne. Jo, jo! det skulde nok passe," og saa kom Historien:

Lars og Per Skjøn havde været ude ad Kandestederne til hos Lars's Svigerforældre for at hjælpe de Gamle med lidt „Fiskevæsen".

Saadan en Tur gik ikke saa sjeldent paa, for Lars havde ofte Trang til at sé sin Kones Forældre! Det føltes i Mellemgulvet ligesom Tørst, eller kanske var det Sult efter en anden Slags Mad end den, han tærede til Hverdag. Konen lod han blive hjemme hos Drengen; hun kunde ikke forliges med de to derude. Men mødte Lars tilfældigt en

god Kammerat som Per Skjøn, gav han ham højmodigt Lov til at slaa Følge.

For det var et Madsted derude, saa vældigt osse! Og Lars var velsét af Svigerforældrene, saa baade Per og han blev fyldt med Spise og Drikke. De Gamle var desuden af den gemytlige Slags. Aldrig hørte man saa meget som en Psalme, skønt de baade var aflægs og til Aars.

Saa var det et Efteraar, da Lars og Per var for Hjemgaaende derfra, at Vejret tog paa at blive rent gruligt. Hele Natten havde Stormen raset, men Per havde alligevel sat sig i Hovedet, at de skulde om ad Nordstrand, hvor han havde Ærinde.

Det var næsten ikke til at slæbe sig frem. Havet stod i et Kog, og Skum og Sand føg dem i Øjnene, saa de knap kunde se, hvor de traadte.

Lars var sakket lidt agterud for at helde Vandet ud af Støvlerne, da han hørte Per raabe og bande med alle sine 40 Eder.

„Du gav gerne dit Saligheds Liv for at vide det, som a' ved!" raabte han.

„Hva' ved Du da?"

„A' ved, te' der staar en Stranding ret herud for!"

I en Hurtighed var Lars paa Benene og stirrede stramt gennem Regntykningen og det fygende Skum, til han fik Øje paa et Par Master, som duvede saa stærkt for Vinden, at de stundom forsvandt mellem Braadsøerne.

„En Bark!"

Hans øvede Øjne maalte straks de 200 Favnes Afstand, og han saa' at Ingen hang i Rigningen.

Den Historie var nok ikke fra de sidste Timer af.

„Baaden" havde ogsaa været der, kunde man sé.

Helt inde ved Klitterne, hvor Havet ikke naaede op, løb svære dybe Hjulspor, og Sandet var endnu opplukket af Hestes og Menneskers Trampen. Men om Mandskabet derfor var bjerget? —

Søen stod vældig stejl, saa det næsten ikke var til at tænke, at Nogen havde kunnet naa ud.

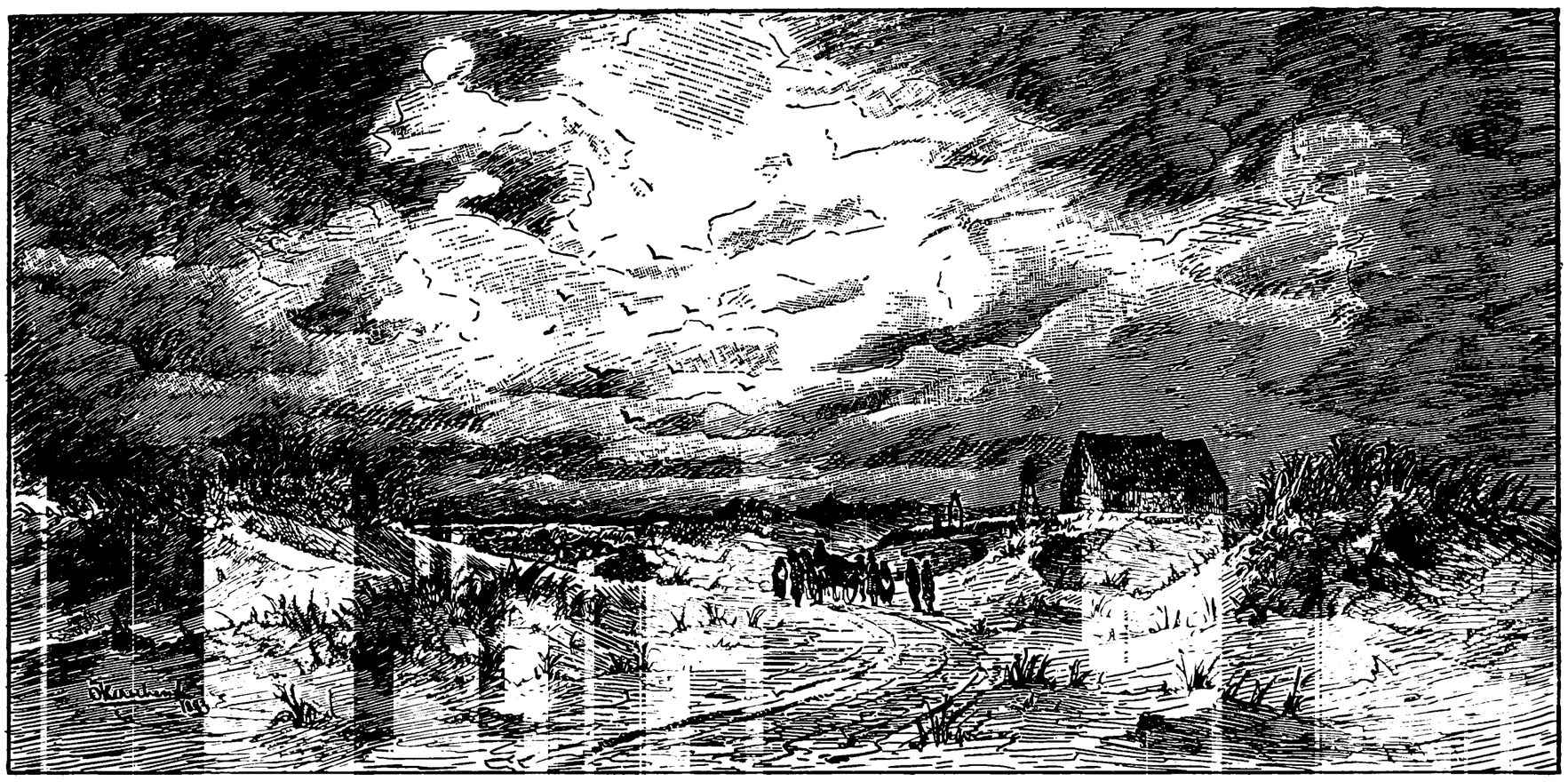

Oscar Herschend: Fra Kandestederne

„Satans ogsaa, at de ikke var kommet før!“

Per var ikke for den Slags Funderinger. Han laa allerede paa Knæ foran en ilanddreven Skibskiste, som Søerne havde handlet saa ilde med, at han ved Hjælp af et Spark og et Par nemme Fingre kunde faa en Stortrøje halet ud. Den var gennemblødt af Saltvand, men mægtig fin. „*La France*“ stod der paa den.

Lars's Tænder løb i Vand, saadan en var go' at have.

Men var man gift med en Kone som hans, saa var der sat Tap for den Tønde. Hun vilde straks skraale op om Synd, kanske ogsaa løbe til Politiet.

Desuden havde Lars langt øster paa faaet Øje paa en Prik, der kunde blive til hvadsomhelst.

„Du skulde heller' kaste den!“ sagde han til Per og kløede sig betænkeligt i Hovedet, „det ku' være, den blev for dyr!“

Men Per var ikke den, der lod sig sige.

Han trak den paa indenfor Olietøjet; „saa var d e n gemt!“ sagde han og lo med alle sine hvide Tænder.

Men det var alligevel, som Lars havde tænkt. Da Prikken kom nærmere, blev den til Strandfogden, som kom stejlende hen imod dem saa rask, som Benene kunde bære ham.

Hu! Han var saa vindøjet, Søren Foged, at han i et eneste Øjeblink kunde „skrave" Stranden til sig fra begge Sider af, og det med hver eneste Krumme, der var paa den.

„Det var da gevaltig, saa tyk Du er bleven, lille Per!", sagde han og „skravede", „det ku' være Plasér at føle paa det Flæsk en Gang," og med sine krogede Fingre krammede han op under Per Skjøns Tøj, til han fik fat paa den vaade Trøje.

„Donnerwetter," grinede han, „den skulde Du vel aldrig ha' snappet fra din udenlandske Familie, hva'?"

Per hvæsede og fnøs, saa det stod ham om Munden, men af med Trøjen, det maatte han.

Ja, det hede Blod, det skulde nok vise sig ved saadan Lejlighed.

Per Skjøn stammede nemlig fra Spanien. Det lod sig let regne ud. For lige ni Maaneder efter den spanske Skonnerts Forlis, da Mandskabet havde gaaet og huseret i Byen og sat Øjne til baade Piger og Koner, kom der i et Par af Familierne nogle smaa splinternye sortøjede Skabninger til Syne.

Den ene af dem kunde ikke døje det barske Vejrlig, fortaltes der, det var et Pigebarn, og hun tog hurtigt Rejsepas; men Per var der intet, der bed paa. Han tog Tingene, som de bød sig, og trivedes brillant.

Og Pokkers „skjøn" var han lige fra Toppen og ned til Stortaaen, med sort Haar og skinnende Øjne og en Skabelon saa fin som en Kejsers; saa for den Sags Skyld gjorde han nok ikke Navnet til Skamme.

Pigerne var da ogsaa rent tossede efter ham, endda han var gal som den ledeste Trold, naar noget gik ham paa tvers.

Lars kunde nu godt med ham; for Per var svær til Kommers og kunde spille baade Fiol og Harmonika. Ja alt, som kom ham mellem Fingre, kunde han gøre Musik af, om det saa aldrig var andet og mér end en Træpind.

Men Pers „udenlandske Familie", den skulde man pænt holde sig fra. At snakke om den, var lige saa galt som at klemme om en Finger med Edder.

Derfor skældte Per nu ogsaa efter Strandfogden, og hele Djævel-

Fot. Redningsbaaden gaar ud

skabet tog ham. Han stak Tungen rakt ud af Munden og slog med Arme og Ben som en Sprællemand.

„Dit Trold!" raabte han, „ska' Du nu hen og „grave ned" til Dig selv, hva'? For Kongen, han sér nok aldrig, hvad som Du har havt Fingre ved!"

Men Fogden bare grinede: „Se, se, hvor Du kan!" sagde han, „ja, det er godt at mærke, hvor Du er fra! men Du sku' nu før bruge Pusselankerne til at stikke ned ved næste Stranding, min Dreng, fremfor at sparke Sandet itu her!"

Det mente Lars ogsaa. Han halede i Per det bedste, han kunde: „Lad vos komme væk fra den gamle Satan," mumlede han, og det gryssede i ham af Angst for, at Per skulde tage til Kniven.

Men Per brød sig om ingen Ting mer:

„Næste Stranding — hva' Dævlen mener Du? brølede han. Nu havde han glemt alt andet.

I Stedet for at svare „skravede“ Strandfogden med sit venstre Øje ned ad Højen til, saa vidste man, hvor Fartøjet stod.

„Der kan I kanske negle Jer noget, som er bedre end denn' her!“ smilede han skadefro og holdt Trøjen i Vejret.

Lars fæstede sig nu ikke videre ved hans Ord, for Fogden var af dem, som aldrig sagde ret, naar han kunde sige forkert.

Da de naaede hen ved Gl. Skagen, viste det sig dog, at den Vindøjede for en Gangs Skyld var faret med Sandhed.

Lige udfor „Mærket“ og mindst 200 Favne fra Land stod en vældig Tremaster og huggede. Baaden havde været ude og hentet en Del af Mandskabet og lavede sig netop til at gaa ud paany, da en af Folkene meldte sig fra. Han havde vredet Skulderen forkert og kunde ikke bruge Aaren mere. Armen hang ned som en død Lab.

„En ny Mand til Aarerne!“ skreg Roergængeren; og inden nogen Anden kunde besinde sig, var Per i Baaden og paa Plads.

Vejret havde bedaget sig, saa de 20 Kr. blev nemt tjente.

Ja, ja! Maaske ogsaa Vorherre mente dem som en Slags Erstatning for Trøjen, som Strandfogden havde stjaalet.

Da Mandskabet var lodset op til Byen, havde Lars ingen Ro paa sig, men løb videre ad Grenen til, hvor der efter sommes Sigende skulde staa endnu en Stranding.

Ak, Du Alstyrende! Tre Strandinger i et Døgn!

Ingen havde vist hørt Mage paa sligt, siden Frans hin Nytaars Morgen raabte ind ad Kirkedøren til dem: „alle Mand ut! Der staar tre!“

Det kunde naturligvis hænd's, at dette var en dundrende Løgn, skønt, idag var nok al Ting tænkeligt! Og sikkert var'ed, for — — — „Ja, det var altsaa Malagaskibet,“ afbrød jeg den Gamles Fortælling.

„Ja lis'se bestemt,“ sagde Lars Ness og lo saa skælmsk med sin tandløse Mund, som kun en gammel Skagbofisker kan det. Historien geraadede han jo ikke helt til Ære.

„Naa, Skibet var løbet paa om Natten, da Stormen havde allerværst fat. Helt tæt ved Stranden stod det, og Mandskabet var i Behold und-

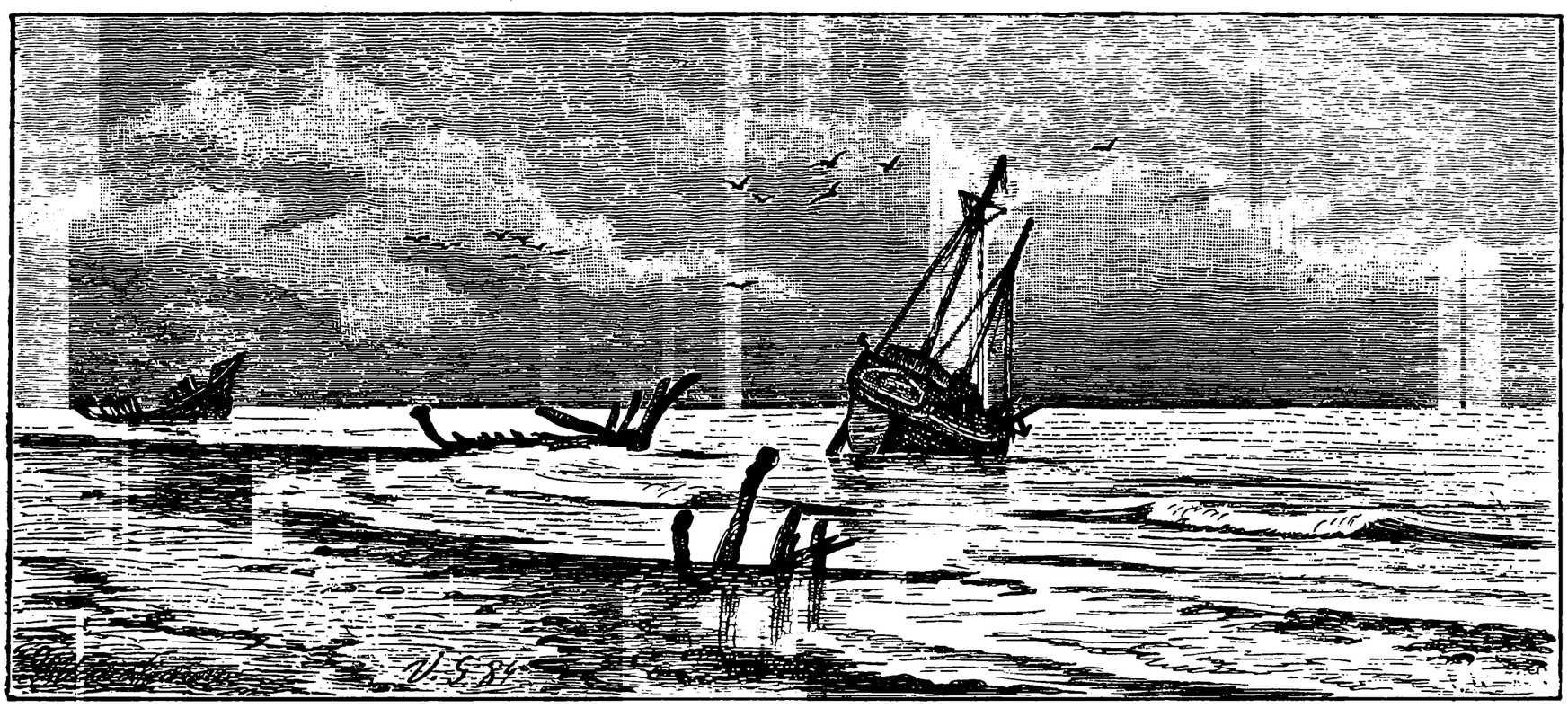

V. Groth: Vrag paa Skagens Nordstrand

tagen En, som havde været tosset nok til at springe over Bord, saasnart det stødte, han vilde svømme i Land. —

Javist — svømme! Han saa' ogsaa fæl nok ud, da han drev ind om Morgenen, fortalte Kammeraterne, som stod i Klynge om nogle Vinfade, hvoraf den gule Saft piblede frem, „der var ligefrem ikke Hud eller helt Lem paa ham, saadan havde Søerne faaet skrabet og flaaet ham."

Lars saa' sig om paa Stranden, som laa drivende fuld af Vinfade, Planker, Druekasser og Bras af alt Slags.

Nogle af Vinfadene var tørnet sammen i Brændingen og havde slaaet Bugen ind paa hinanden, medens andre var trillet nok saa fint lige hen foran Fødderne af Byfogden.

„Og det betød vel det — ha, ha — som det skulde!" grinede lange Marinus, medens han holdt Hænderne hen ved et af de lækkende Fade og suttede i sig, hvad han kunde.

Ja, alle de hele og solide, dem havde Byfogden nok Tal paa, men han var kørt væk for en Stund siden, da Vinden slog om til Sønden, og der var nok at tage til endda af dem, som Havet havde „lavet til".

Lars var straks klar over Situationen.

„Sikke Fæpander," sagse han, „saadan I staar og torsker i'ed!" og det gav Niels Wil ham Ret i „at lade Vinen drive ud i Sandet, det var rent ud at spilde Guds Gaver."

„Om med ham paa Siden!“ kommanderede Lars.

Og saa hev de, forsigtigt, for det var skøre Varer, til Trillerten laa med sin største Læk i Vejret. De andre blev stoppet til med Klude, og Marinus hittede en ilanddreven Øsestrip, der var go' for mange Potter. Den gik nu rundt efter Tur.

„Efter en gammel Skik
ta'r vi en Læskedrik!
Punsch er dens Navn — — —“

skraalede Lars af fuld Hals.

For det var en Vin! Saa sød som Punsch! Rusende kunde den ikke være, ellers havde den vel kradset mer' paa Tungen, men gevaltig go' til at sætte Liv i Kludene.

Da Marinus havde tømt et Par Strippefulde, vilde han med Dævelens Vold og Magt danse. Saa tog de fat ved hinandens Næver og kørte rundt om Tønden, syngende lystigt hver i sit Vindhjørne:

„Sé, Flasken alt foran os staar,
nu skal vi ha' en lille Taar!
En Skaal vi nu udtømme vil,
og den skal trøst' hver Sømand til! —

Skaal Manne! Skaal! — Hurra! Fallelai! Ja, sikke det ku' gaa!

Hal Klyver ned,
giv Merssejl op.
Hurra for danske Pigers Krop!

kvækkede den lille skrutryggede Jens. Han skulde nu altid ha'e det med Kvindfolk.

Men som de var allerbedst i Gang med dette Leven, hændtes det, som Lars aldrig senere har kunnet blive klog paa. Noget Troldskab var der vel ogsaa ved det. For fuld, det havde han været saa mangfoldige Gange; der skulde Ingen kunne tage ham det op. Men dette her var nu noget rent for sig selv!

Det begyndte med, at Jorden gav sig til at ryste under ham frem og tilbage, ret som naar Pigerne ruller Tøj, medens Tønden samtidigt

kørte rundt i saa rivende Fart, at man blev tummelumsk af at sé paa det forbandede Bæst.

Lars klamrede sig fast til den for at holde igen, men det hjalp aldrig en Smule, Tønden bare slæbte ham med i sin susende Rundtur, til han helt og holdent mistede Bevidstheden.

Da han vaagnede op, var han saa syg og elendig som aldrig før i sit trediveaarige Liv. Det sved og bulnede i Maven, og hele Ho'det var som en blodig Vunde.

Ak, ak, nu vidste han, at det var Forgift, han havde faaet, og at han skulde til at dø. Herre Jesus, hvad skulde han dog gribe til?

Et Stykke borte laa Marinus, med Benene hængende op over en Kasse. Han havde vel allerede givet Livet fra sig.

Hvor de Andre var bleven af, kjærede Lars sig ikke om, han var kun opfyldt af sin egen Elendighed og gav sig til at hulke fortvivlet. „Ku' han dog bare slippe hjem til sit eget fremfor at ligge her paa Stranden og krepere som en Sælhund."

Skrækslagen ved Tanken om, at Døden kunde klemme Livet af ham, hvad Øjeblik det skulde være, ligesom af Marinus derhenne, samlede han sine sidste Kræfter og gav sig til at krybe af Sted over Klitter og Marehalm, klamrende sig fast til den rullende og rystende Jord. Havde den bare villet holde sig rolig, saa — men det var præcis det, den ikke vilde.

Aldrig saa snart var han kommet nogle Favne frem, saa rejste den sig i Vejret ligesaa rank som en Mur og heldte ham ned i Dybet.

Da Lars vaagnede efter en saadan Saltomortale, fandt han sig selv med Næsen i en Kartoffelmark. Vandet rendte ham ud af Øjnene, og hvor han saa' hen, var Marehalm, Jord og Klitter kantede med røde og blaa Streger ligesom Randen paa de tykke Spejle i Kaptainens Kahyt.

Det var Giften, der voldte, at han saa Syner. Han rystede til helt ned i Støvleskafterne, som om Kulden havde taget ham. Ak, ak dog! Ja saa syg, som han var, kunde det vel heller ikke staa længe paa endnu. Han gav sig til at tude og snøfte af Medlidenhed med sig selv, men kom pludselig i Tanker om, at det maaske var bedst at forberede sig en Smule paa det skrækkelige, som forestod.

Saa godt det lod sig gøre, rettede han sig op paa Knæ, og støttende Hænderne mod Jorden, begyndte han at bede.

„Fader vor", bad han, „helliget vorde dit Navn! — giv — giv vos vort daglige Brød — og vær — vær — — inte — —." Ak nej, saadan som det surrede og brasede i Hovedet, var det ikke til at komme ihu, hvad som fulgte efter.

„Amen!" sluttede han saa af med Pathos.

Et Øjeblik laa han og sundede sig, og saa gik det videre et Stykke igen. Over de regnbuefarvede Marker, gennem Grøfter, forbi Huse, til han endelig — en Gang i Tiden fandt sig liggende udenfor sin Hytte.

Om der var gaaet Dage og Nætter med til denne Fart, det anede Lars ikke noget om. Han vidste kun, at nu var han hjemme.

Og skønt det var Forgift og ikke Fuldskab, der rasede i hans Krop, var Samvittigheden dog saa snedig at raade ham til at kravle om ved Lukafet bag Bryggerset for at gemme sig der indtil videre. Men ligesom han skulde til at puffe Laagen op, hørte han Konen rumstere ved Ballierne i Gaarden og synge Salmer til, som hun plejede:

„Det fjerde Ord var frygteligt,
og aldrig Himlen hørte sligt!"

kvækkede hun.

„Den gudelige Mær," brummede Lars, ganske glemmende, at han selv fornylig havde anraabt de høje Magter. Med stort Besvær fik han Skroget vendt og klavrede saa lydløst som muligt hen til den fine Dør, som han sled ynkeligt med at faa op; og saa videre paa alle fire ind til Gæstestuen, der „stod" til Svigerforældrene.

Sengen turde han ikke nærme sig, men henne i Krogen laa en Bylt Dyner og Værk, som han smed sig paa.

„Ak, saa skjønt, at være hjemme i sit eget Hus!" sukkede han, „ja, nu kunde Vorherre frit tage hans Liv, om han da ellers vilde det!"

Der lurede dog et lille Haab hos Lars om, at dette ikke vilde ske. Giften sled ikke længere saa fælt i hans Indvolde, og Jordens Rullen var mindsket betydeligt. Den gik nu ligesaa lindt under ham som en Vugge, saa han med en Følelse af Velbehag gav sig hen i dens blide Gyngen, medens han lyttede til Konens Sang i Gaarden:

„Det sidste Suk — det sidste Raab
var fyldt med Livsens store Haab!
Han sagde „Fader i din Haand
befaler jeg min Sjæl og Aand."

Med inderlig Andagt foldede Lars Hænderne: „for dette her, det passede lisse bestemt!"

GAMMELT OG NYT

Egentlig lignede Anchers lille Hus i Skagen mest af alt en Svalerede, hvor Fuglene tyst og behændigt smuttede ud og ind.

Hyppigt, naar man aabnede den yderste Laage, hørte man det kvidre og pludre bag Gærdet ind til „det Allerhelligste" og fandt da Familien, næsten altid sammen med Gæster, siddende i Haven ved deres daglige Maaltid eller et „Ekstrabæger".

Men lige saa ofte kunde det hænde, at Kvidderen forstummede, naar man nærmede sig. Da hørtes kun et svagt Sus som af Vinger.

Var det Fuglene, som satte fra Reden? Eller lette Fødder, som løb?

Kom man nærmere, var der tomt ved de store Empireborde under Elmene, og de sollyse Stuer stod forladte. Eller sé, en Kjolesnip forsvandt som et Lyn bag en Dør.

Sammenhængen gættede jeg mig til.

„Det er den store Nærhed af Hotellet!" tænkte jeg, „hvorfra Gæster altid kommer dragende."

Og vist var Gæsterne velkomne til næsten alle Tider paa Dagen, men arbejdes maatte der jo ogsaa. Derfor smuttede man undertiden fra Reden og gemte sig.

Den, der var godt kendt, havde ikke saa svært ved at finde Skjulestederne. Rundt om Nordsiden af Huset, hvor Syrenerne om Foraaret hang i duftende Klynger, løb en Sti ud til Baghaven.

Her, i Læ af Køkkenets lille Udhus, fandt man oftest Fru Ancher med en eller anden gammel Kone eller et Par smaa hvidhaarede Fiskerbørn.

Saa snart hun fik Øje paa En, vinkede hun „væk!" Ungdommens Skyhed havde ikke forladt hende.

„Hvad Fru Ancher maler,
véd vi ikke;
thi at kigge
er ej let;
ned i Skuffer
skjult i Puffer
dybt i skumle Skabe gem-
mes det.“ *)

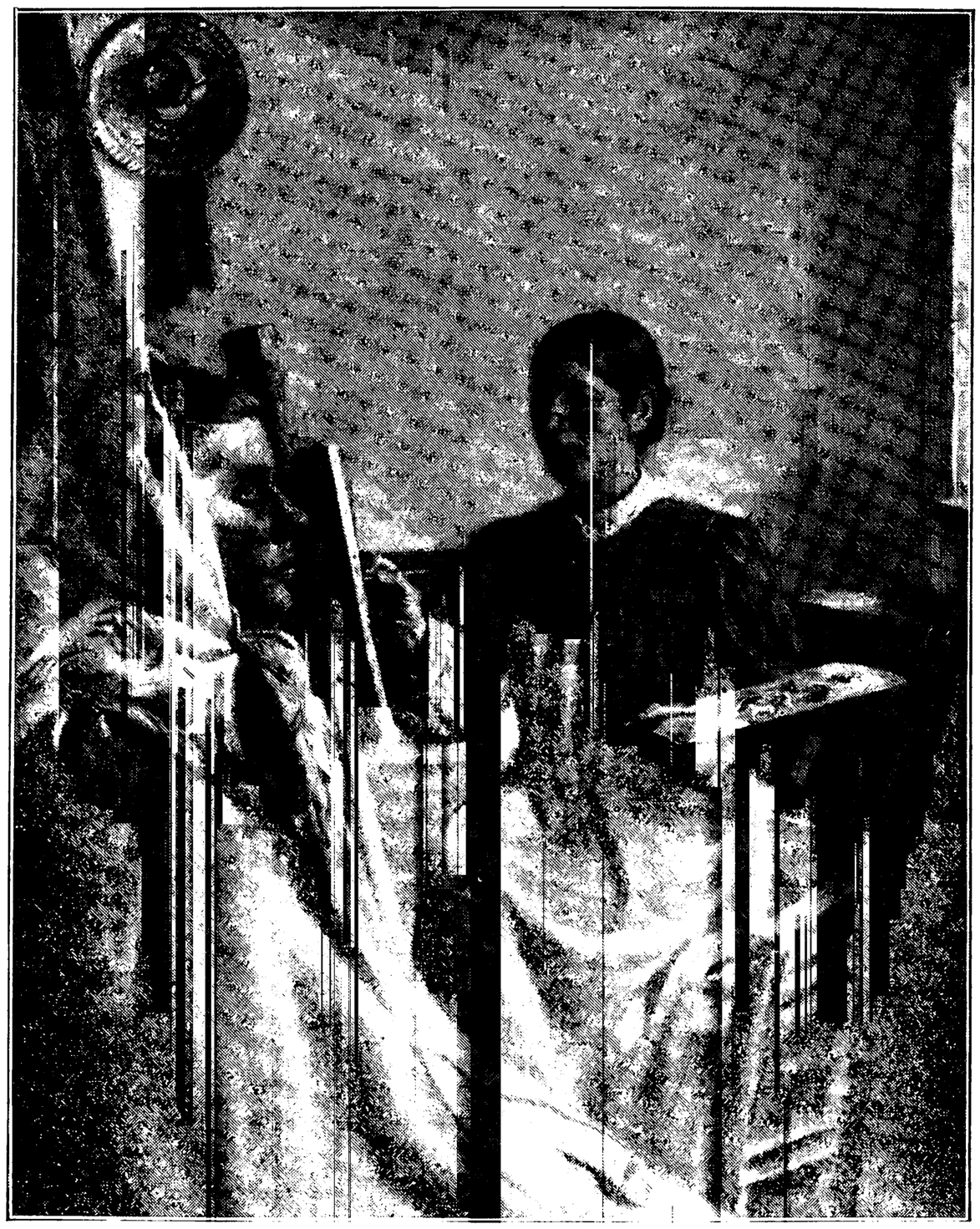

M. Ancher: Fru Ancher har Model

Og da hun ikke, som den Gang hun var Barn, kunde spidse Øren som en ung Fole og sætte af Sted over Stok og Sten, vinkede hun den uvelkomne Gæst bort.

„Gaa ned til Mikkel!“ raabte hun, „han sidder henne ved Gærdet og maler. Gaa bare ned til Mikkel!“

Ja, Mikkel blev altid stukket ud. Han skulde tage Stødet af, for at Anna kunde faa Lov at male i Fred. Og i den Henseende var Mikkel beundringsværdig. Han, der dog selv elskede at være ene.

Naar Penslerne gled, som de skulde, kunde man endogsaa blive opfordret til at tage Plads paa Fiskekassen ved hans Side og faa sig en lille Passiar.

Jeg holdt ellers ikke af at forstyrre; men en Gang, det var en dejlig Sommerdag i Juli 1904, kom jeg som Ambassadør for en hemmelig Komité og skulde have Foretræde.

Uden Samvittighedsnag styrede jeg derfor ned til Gærdet i Baghaven,

*) Af Ingeniør Palle Bruuns Sang til Fru Anchers Sølvbryllup.

Michael Ancher: Ingeniør Palle Bruun

hvor Ancher sad med sin Fisker-Model; og jeg modtog Indbydelsen til at sidde paa Kassen.

„I Morgen er det nok din Jubilæumsdag?“ begyndte jeg med venlig Røst, efter at vi havde snakket lidt om Vejr og Vind og Billedet.

Han vendte sig rask: „hvorfra véd Du det?“

„Jeg véd ikke noget. Jeg regner bare og lægger sammen.“

„Saa — hvordan det?“

„Jo, det er let nok. Sidste Aar ved denne Tid inviterede Du paa Lagkage, fordi det var 29 Aar siden Du kom til Skagen. Og et til 29 bliver 30. Altsaa holder Du Jubilæum.“

„Jeg holder slet ikke noget,“ sagde han kort, „jeg har travlt — jeg skal male. Jeg har slet ikke Tid til at have Fremmede. Og det vil jeg sige Dig,“ føjede han til med streng Stemme, „jeg vil ikke paa nogen Maade vækkes med Musik!“

Nej, det forstod jeg saa godt, men tænkte i mit stille Sind: „Du slipper alligevel ikke, store Mand!“

Saa sad vi lidt og akkorderede, medens Fiskeren henne ved Plankeværket var optaget af at styre sin Baad gennem de vrede Bølger, der dog i Øjeblikket kun var Marehalm.

Efter at have faaet mine Ordrer, som jeg for Resten ikke tænkte

paa at lystre, spadserede jeg ned til Skuespiller Dinesen, der boede i et Fiskerhus nær ved Stranden.

Om Dinesen kunde synge en Serenade? spurgte jeg.

„Nej, synge turde han ikke paatage sig; men han havde en Fonograf."

„Aa nej! Fonografer skratter saa frygteligt," sagde jeg, taabelig nok til at glemme, at Fonograf-Ejere er ligesom Forældre, der aldrig sér nogen Fejl hos deres Børn. Og Dinesen var ingen Undtagelse; han reagerede oven i Købet hurtigt.

„Min Fonograf skratter aldeles ikke," sagde han højtideligt, „den er fortrinlig — ja nu kan De selv høre!"

Apparatet blev sat i Gang, og efter at have hvæset arrigt et Par Sekunder, begyndte den med blidere Røst:

„Vaa—aagn af din Slummer min dejlige Brud!
hør Stren — — gene to — o — — ne!"

men da jeg ikke saá begejstret nok ud, erklærede han straks, at den heller slet ikke kom til sin Ret i saa lille et Rum. Uden for paa Vejen i den fri Luft vilde Ingen kunne ane andet, end at det var Herold selv, som sang.

Det maatte vi prøve, og Fonografen blev nu slæbt ud af Huset og anbragt op ad et lille Plankeværk, hvorfra en Kat straks fjernede sig i Forfærdelse, medens Fiskerbørnene til Gengæld viste stor Beundring for den snurrige Tingest.

Det lød virkelig ogsaa helt godt herude. Altsaa bestemte vi os for Fonograf-Serenade.

Tidligt næste Morgen stillede vi Sammensvorne da udenfor Anchers Have, lidt søvndrukne endnu, men yderst spændte paa, hvorledes Arrangementet vilde falde ud.

„Herold" blev puttet ned bag nogle Buske. Et lille Knips, og han tog fat paa sit smægtende Strengespil, medens vi, den høje Komité, sad stille paa Bænken og ventede.

Virkningen var storartet: Elskeren var neppe naaet til at flyve „hid med Ild under Vinge", før Døren aabnedes paa Klem, og Ancher i

Fot. Jubilaren

dybeste Negligé og med Tøfler paa de bare Ben kiggede ud for at finde sin gode Ven og Landsmand.

Han fandt dog kun os og vinkede et mellemfornøjet God Morgen. „Du har ikke holdt Ord," sagde han henvendt til mig.

Det kunde ikke nægtes. Men er en Fest-Komité vel nogen Sinde barmhjertig?

Jeg forsøgte at undskylde mig: det havde kun været min Mening, at Dinesen skulde synge: „nu skal Du kønt Dig putte ned", og det vilde da umuligt have kunnet forstyrre. Men, naar Dinesen ikke kunde — saa —

„Ja, Snak har vi nok af!" sagde Ancher.

Vi fik ham nu halet ud i Haven og, dækket af et Par røde Sengetæpper, placeret i en Stol.

En Pilekrans blev slynget om hans Isse, og Skuespillerinden Fru Aggerholm fremsagde et Digt, som hendes Mand trods Sygdom havde lavet i Løbet af Natten.

Altsammen uhyre vellykket — syntes vi selv.

Nu aabnedes Døren igen, og en Arm i Natkjole-Ærme skubbede en Bakke med fyldte Glas ud paa Stentrinet.

„Værs'go!" raabte Fru Ancher, „her er et Bæger. Men stik saa af med Jer! I maa ikke komme igen før om et Par Timer, saa skal I faa Frokost!"

„Ja vel," vi lystrede Ordre og drev ned til Stranden, hvor vi lagde os i det hvide Sand.

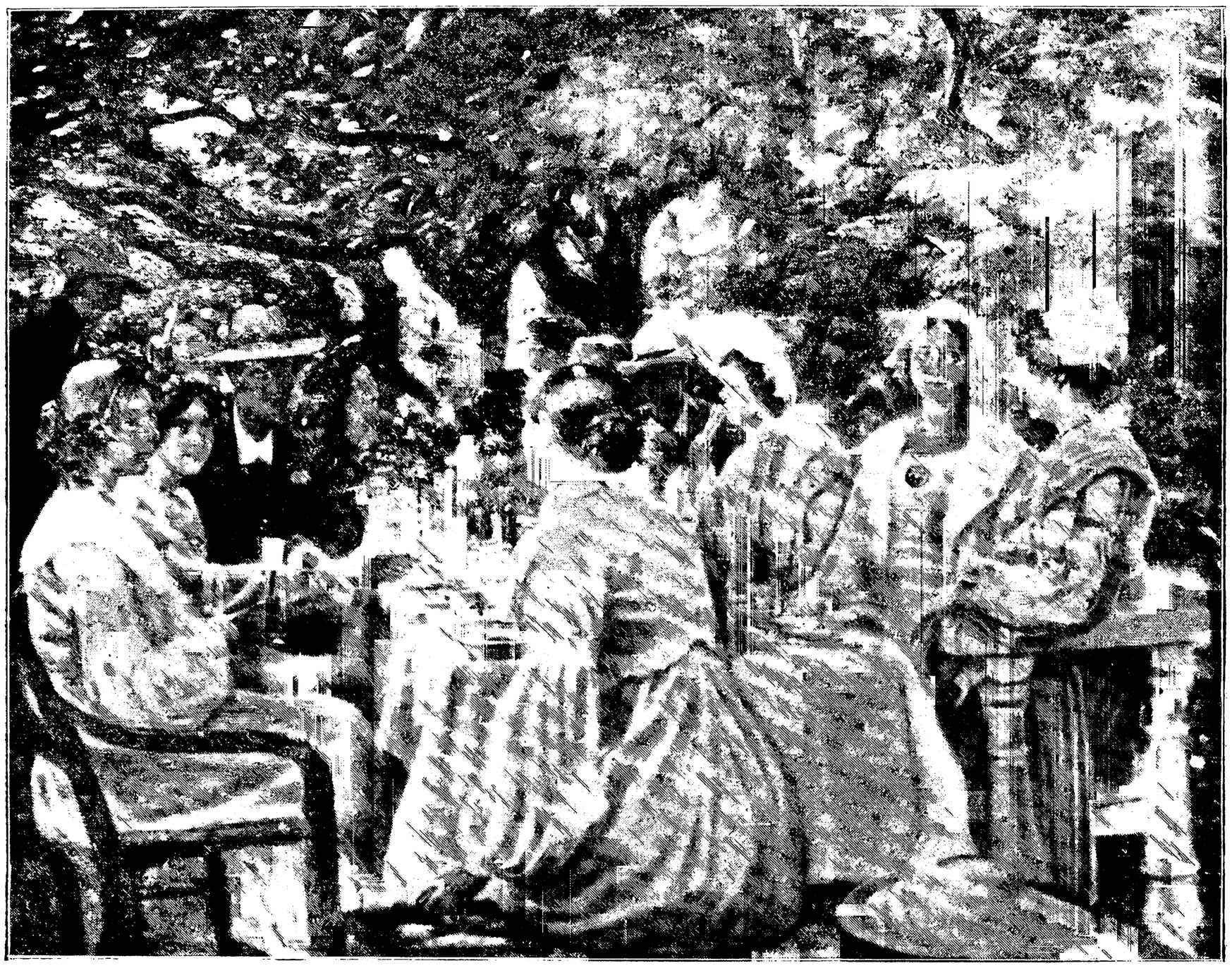

Michael Ancher: Frokost i Haven, malet 1904

Det var en af disse Morgener, der frister til Løfter om herefter altid at staa tidlig op.

Helt inde ved Bredden var Havet stille og blankt; men længere ude, hvor Fiskerbaadene laa og „tøffede" med deres moderne Motorer, strøg en frisk Brise henover Vandet og gjorde det mørkeblaat og kreppet; og op over By og Hede trillede Lærkerne saa kraftig en Morgensang, at man skulde tro, den maatte kunne vække alle Sovende.

Ved Nitiden drog vi tilbage. Nu vare vore Jubilæumsofre kommet i Klæderne. Bordene stod dækkede i Haven, og over de hvide Duge dansede Solen sin tindrende Pletdans.

Den store Chokoladekande med den brede Tud tronede midt paa Bordet mellem Blomster og Grønt, og Kaffekanden var hvert Øjeblik ude for at blive fyldt. Flere Gæster kom cyclende med Blomster og Lykønskninger, og snart var hele Bordet fuldt.

Fot. Aftenselskab i Anchers Have

Ancher fik Lyst til at male og løb ind efter sine Grejer. Alle disse lyse brogede Farver, smilende Ansigter og Haar med hoppende Solskin over kunde han ikke modstaa. Morgen-Fortrædelighederne var glemte, og Humøret saa højt, at han af sig selv indbød til Havegilde om Aftenen.

Først sent forlod vi det muntre Bord for at hvile lidt efter Morgenens Anstrengelser og komme i Festklæderne.

Da vi vendte tilbage, var Solen nær sin Nedgang efter en af de skønneste Julidage, Skagen har kendt. Det sidste Dagslys kæmpede endnu om Magten med de kinesiske Lamper, der som store skinnende Frugter hang rundt i Træerne. En morsom Lysblanding af rødt og Himlens blødeste blaa.

Ja, hvor mange Aftener havde vi ikke tilbragt her i muntert Lag! Undertiden kun et Par Stykker til at begynde med, men Antallet

voksede stadigt. Og hvor mange der end kom, Fru Ancher skaffede dog altid Plads. Bordene blev sat sammen, til de dannede en Halvkreds langs det lave Gærde, og de sidste Gæster blev beværtet ligesaa kongeligt som de første. Medens de Kongelige til Gengæld — thi af og til hændte det jo, at ogsaa disse beærede Selskabet med deres Nærværelse — ikke blev sat mere til Højbords end de andre.

Alt var saa jævnt og naturligt, hvor Mikkel og Anna herskede. Og Præsentationerne, de var ganske uden Ceremonier. Havde Aftenen været kold, og en af Damerne var bleven indhyllet i Anchers ærværdige „Bonatzi-Pels", der var ligesaa fuld af Pletter og Rifter som den havde Aar at møde op med, blev ogsaa hun ubarmhjertigt trukket frem til Præsentation for „Kongelig Majestæt".

I Aften ved Jubilæumsfesten stod Fonografen henne bag sin Busk og lod Caruso og Herold synge deres „netteste" Sange for Gæsterne, medens Hotellets lille „Stik i Rend Per", der var engageret som Tjener, listede rundt i hvide Uldhoser og med Bomuldshandsker paa de renvaskede Fingre stak de fyldte Fade hen under Gæsternes Næser.

Ved min Side sad en Dame, som hørte til Skagens tidligste Kunstner-Koloni. Hele hendes Barndom og Ungdom var tilbragt under Skagens Glansperiode og Guldalder.

„Jeg kender næsten ingen af Gæsterne nu," sagde hun, „her kommer saa mange nye, at man efterhaanden føler sig lidt fremmed," og undskyldende føjede hun til: „naturligvis synes jeg jo, at det var bedre den Gang, da jeg var Barn og kendte dem Alle."

„Fortæl mig lidt om „den Gang"," bad jeg, da vi havde spist og rejste os fra Bordet.

Nu var Maanen staaet op, og vi gik sammen rundt om Huset og ud til den lille Baghave, hvor der foran Ribsbuskene stod et mægtigt Bed af Roser og unge Georginer.

„Her laa i tidligere Tid den gamle Lade, hvor vi holdt saa mange Fester," sagde hun.

Ogsaa jeg kendte fra mine første Aar i Skagen denne maleriske

gamle Rønne, der var saa alderstegen, at den næsten sank sammen i sig selv*).

Her var Malerier stablet hen under de tætteste Steder af Taget, for mangesteds strittede baade Sol og Regn sine Straaler ned gennem Huller saa store som en Næve.

Henne i et Hjørne mellem andet gammelt Skrammel stod en alderstegen Slæde i Rococcostil, hvid og overmalet med Billeder som de sicilianske Kærrer.

„Husker De ogsaa den dejlige gamle Slæde?" udbrød hun rørt. „Ja, med den gjorde vi mange morsomme Ture, til Grenen eller gamle Kirke! — Vælte gjorde vi jo ogsaa," og hun lo ved Tanken.

Men naar Laden her om Sommeren var pyntet til Fest med Lysekroner af Pilevidier og Gran — aa, det var henrivende!

Og saa alle de unge Malere! De skulde have sét Krøyer den Gang, saa smuk og saa glad! Og Bjørck og de Andre!

Vi kendte jo Alle hinanden, intet var fremmed, Samtalen blev aldrig til Konversation.

Naar jeg tænker tilbage, synes jeg næsten, det var som en Leg altsammen — og dog blev der arbejdet, kan De tro, undertiden baade Dag og Nat."

Jeg lyttede ivrigt til hendes Ord om disse svulmende Ungdommens og Grødens Aar, da det var en Fryd for de gærende Kræfter at løbe Panden mod enhver Forhindring. Da Arbejde var Dagens Glæde, som blev afløst af Aftenens Fest.

„Nu er det forbi altsammen," sagde hun, „der er saa faa tilbage; og de, der er, bliver gamle. Skagen er bleven en hel anden end før."

Vi gik op paa den lille Klithøj i Hjørnet af Haven og saá over den stille maanelyse Hede ud til Nordstrand, hvor tre Skibslanterner lyste som et Orionsbælte paa den lave Horisont.

Hvilken Storhed — og hvilken Stilhed! Ikke en Lyd herude. Ikke et Menneske og kun et eneste Hus at øjne.

Bag ved os laa Civilisationen og Menneskemylret. Foran Naturen i hele sin Oprindelighed, hele sit Øde.

*) Laden blev revet ned i 1901.

Et Vindpust kom strygende endnu lummert af Dagens Varme. Det smøg sig ind under Poplernes Blade, saa de skjalv og hviskede med tusinde fjerne Stemmer.

Den gamle Lade, der nys havde rejst sig for vor Erindring, sank atter i Mulde, og paa dens Plads stod nu som før de unge Roser og Georginer, nikkende gravitetisk paa deres Stilke.

Arm i Arm vendte vi tilbage til Forhaven, hvor Ungdommen nu dansede paa det lille Engstykke under Piletræerne. Musiken var kun en enlig Harmonika, men det Hele havde dog et saa mondænt Sving i Modsætning til Baghavens Romantik, at man følte det, som om to Tidsaldre rejste sig og maalte hinanden med fjendske Blikke.

Hvem af os er den bedste? Hvem har Retten?

„Jeg," sagde den Gamle. „Du er ikke sund og stærk som jeg. Du er født blaseret."

Den Nye lo haansk: „ja, Naiviteten har Du slidt op, det er sikkert! Men hvad jeg duer til, det vil Aarene vise."

Dog, hvor Anna var, kunde Strid, selv mellem to Tidsaldre, ikke trives. Hun spændte over dem begge, optog dem i sig og forvandlede dem til et harmonisk Hele.

Hendes Barndom var runden mellem alt det Gamle, som hun elskede og forstod; men baade hun og Mikkel var dog friske og smidige nok til at tilegne sig det, der hver Dag fødtes omkring dem.

Til Harmonikaens Toner dansede Anna da den nye Tid ind paa sin djærve og gammeldags Maade, medens Fiskerne stod udenfor Plankeværket med deres Koner og saá til.

Nu var her Damer nok, flotte og moderne. Man behøvede ikke som paa Eilifs*) Fødselsdag at tage Skagbopigerne til Hjælp.

Sikkert vilde de ogsaa være blevet meget forbavsede, om man havde gjort det. — Dertil var Tiden ikke.

De holdt sig helst udenfor og morede sig over den store elegante Flok og over Sole og Raketter, der fløj til Vejrs for med Sus og Hvislen at fortælle til Himlen og Stjernerne, at Ancher holdt 30 Aars Jubilæum paa Skagen.

*) Maleren Eilif Peterssen. Sé I. Del pag. 141.

TIL ANNA ANCHER

Du, som i Løndom skaber uden Il
og ej af Lovord, selv fortjente, blændes;
Du, som kan ta' imod selv vredest Pil
uden at Vreden i dit Indre tændes.
Gid Du af Alt, hvad menneskeligt hændes,
maa fremgaa med det store lyse Smil —
og gid, naar Du ta'r Dig det store Hvil,
Dit endnu større Hjertes Ro maa kendes!

HOLGER DRACHMANN
Skagen 1904.

MICHAEL — ANNA — HELGA ANCHER

Impromptu ved den tredobbelte Fest 18de, 19de August Skagen 1904)*

Mikkel Du gamle,
som sidder i Krogen,
mon der er nogen,
som synger Din Pris?
Jo, det gør jeg — og med Glæde — præcis
Du er dog Manden,
hvor Anna er Konen.
Du sidder myndig og sikker til Hest;
Du bærer Buxerne — hun bærer Kronen.
Kronen er skøn nok, men Buxerne bedst.
Begge skal hyldes, thi begge har Fest.

Begge er Kunstnere fødte og baaren,
Begge har Lykken til Skødebarn kaaren,
Lykken, som følger den Flittige næst!
men bli'r vi siddende her til imorgen,
saa er der En til, som ogsaa har Fest.
Helga Du liden,
hun voxer med Tiden.
Knop er hun alt, og hun folder sig ud.
Lad os da klinke med Brudgom og Brud,
og Resultatet: skøn Helga!
drik ud!

HOLGER DRACHMANN

*) Anna Anchers Fødsels- og Bryllupsdag d. 18de August, Helga Anchers Fødselsdag d. 19de August.

P. S. Krøyer: Sølvbrudeparret Ancher

— — —

Kendte De Michael, da han var de tred've Aar:
klare brune Øjne, et lyst og lokket Haar.
Nu er hans Isse skallet, ondt gør den store Taa!
Kind og Pande mødes der, hvor Øjnene de laa.
Kind og Pande mødes, hvor Øjnene laa.

— — — — — — — —

Brudstykke af Ingeniør Palle Bruns humoristiske
Sang ved Bryllupsfesten 18de August 1905.

DA KONGEN KOM

I Aaret 1907 d. 19de November blev Skagens Havn indviet, og Kong Frederik den 8de beærede i denne Anledning Byen med sin Nærværelse i 6 Timer — 15 Minutter og ligesaa mange Sekunder.

Det var en stor og mindeværdig Dag!

Ja jeg nævner ikke dette for at ironisere over Skagen, der efter min Mening er den bedste By i Verden; storslaaet, fuld af Selvfølelse, og kunstnerisk udviklet som faa; men til Trods herfor kunde det ikke undgaas, at den ved denne Lejlighed fik lidt af det pudsige Præg, som selv større Byer — i lignende velsignede Omstændigheder — ofte ligger under for.

Denne Flom af forhippede og forhastede Forberedelser, af Iver efter at være med overalt, af Offervillighed, Forfængelighed og hundrede andre sjælelige Rørelser, baaret oppe af en svulmende Følelse af Samfunds-Enhed, som i heldigste Tilfælde varer Festdagen ud — kan den andet end fremlokke Smil og paa en rørende Maade minde om Wengels gamle og uforglemmelige Lystspil „En Tale".

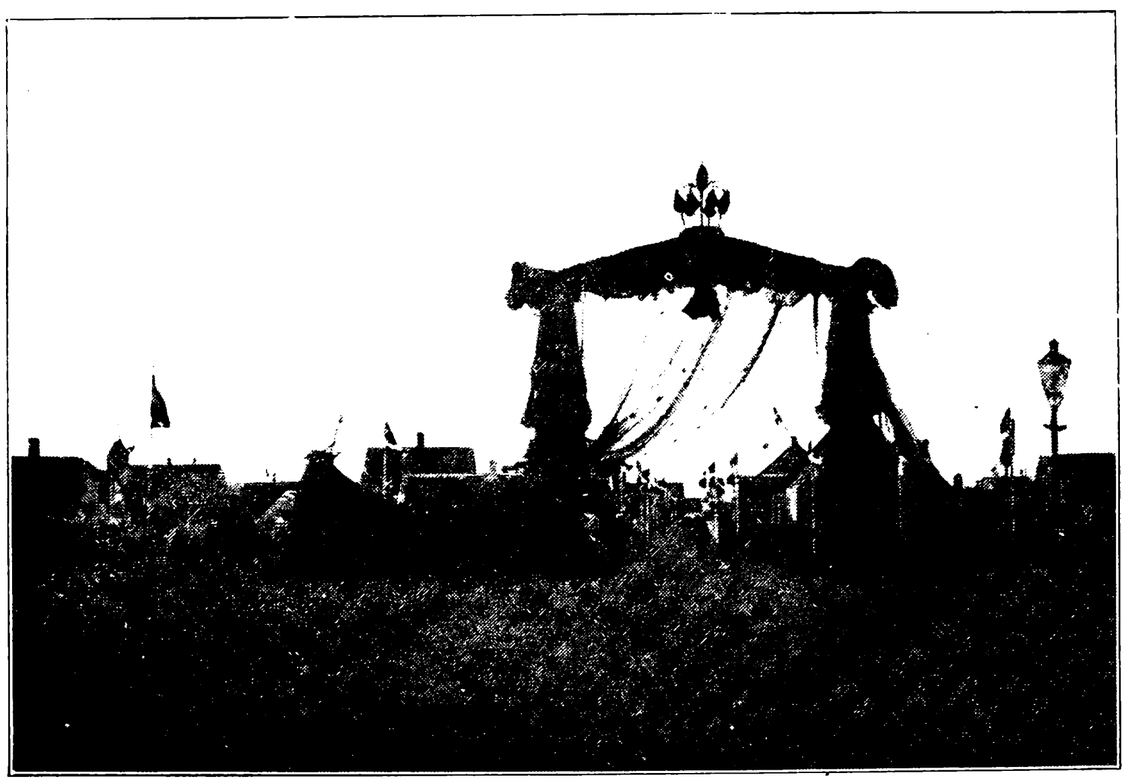

Fot. Ærepport, komponeret af Prof. Locher

Anna Ancher: Koner, der binder Guirlander

Skagen var, i Dagene der gik forud for Festen, som en summende Tue, hvor hver foer rundt med sit Hverv, betydningsfuldere end alle de Andres!

Der skulde bygges Æreporte, rejses Flag-Alleer, og Himlen maa vide hvad. Stationen skulde smykkes, og nede i Remisen sad fuldt af Koner, som bandt Guirlander og drak Kaffe — eller maaske kom disse to Beskæftigelser i omvendt Orden, hvad der sikkert langtfra gav samme Resultat.

Poeterne havde vaagne Nætter, og Spidserne forberedte deres Festtaler, fulde af indviklede og velklingende „Perioder", som skulde repeteres og memoreres midt under al den øvrige Travlhed.

Ja, Skagen havde sandelig nok at gøre! Toiletterne til Modtagelsen skulde ogsaa være i Stand, nette, men ikke pralende, og i yderste Øjeblik viste det sig at Palle havde ingen høj Hat!

Palle, Statens Tilsynshavende, „Havnens Hoved", uden høj Hat! Det

kunde umuligt gaa an. En høj Hat maatte skaffes til Veje. Altsaa cyklede Palle i susende Fart Byen igennem for at laane — men forgæves! De faa Lykkelige, som ejede en saadan Hovedbeklædning, skulde selv have den paa.

Borgmesteren blev Palles Haab, for selvfølgelig maatte Øvrigheden være i Gala. Men nu kom Skandalen for en Dag: Borgmesteren, som ikke kunde fordrage høje Hatte og „Diplomat", havde hidtil fægtet sig igennem med Uniform, enten denne var paabudt eller ej.

„Fy skam Dem!" raabte Palle, „det er jo ganske ulovligt!"

„Saa anskaf De en Hat!" raabte Borgmesteren leende, „jeg er villig til at laane, naar det bliver nødvendigt."

„Nej, ikke en rød Øre vilde Palle spendere paa saa hæsligt et Klædningsstykke!"

Med et rask Sving var han paa Cyklen igen og rullede videre til Anchers, med samme Spørgsmaal, samme Anmodning.

„Jo!" Mikkel smilede velvilligt. Han havde skam en høj Hat, der var tresindstyve Aar gammel og havde tilhørt den gamle vindøjede Per Bollerhus*).

Efter nogen Søgen kom han frem med en ræverød Tingest, skurvet som en Kat og fuld af Buler og Knæk. „Men aldeles glimrende til Karneval," forsikrede Ancher.

Palle saá skuffet ud; dog hans Energi var langtfra opbrugt. Fra Østerby jog han i strygende Fart ud til Krøyer i Plantagen, og her var Lykken ham endelig huld. Krøyer, der var velforsynet med Alt, ejede naturligvis ogsaa det for en Gentlemen nødvendige „Kakkelovnsrør", som han tilmed ikke selv ønskede at blamere sig med, da han som fribaaren Kunstner mente at have Ret til at møde i brun Frakke og Bulehat.

Hatten kom altsaa ned fra Pulterkammeret og blev beset. — Tja — Faconen var, uden at komme dens Ære for nær, unægtelig „karakteristisk", og de Aar, dette Monstrum havde paa Bagen, lod sig ikke tælle i et Aandedrag. Men Palle satte den alligevel triumferende paa sit Hoved og bukkede for sig selv i Spejlet — —

*) Hvedebrøds-Folkene. Se Fru Anchers Billede af disse. 1ste Del. Side 69.

Ha! Det var Christen Niemann Rosenkilde paa en Prik.

Fot. Fra Havne-Indvielsen

Men hvem brød sig vel derom? Palle fastslog tværtimod med Stolthed, at en høj Hat var — en høj Hat og at naar Majestæten først kom, var der saamæn ikke en Sjæl, der vilde lægge Mærke til den Slags Ubetydeligheder!"

Men var By og Gemytter end kommet lidt ud af Balance ved de mange og usædvanlige Forberedelser, tør jeg paa den anden Side ikke paastaa, at den Kreds, som paa selve den store Dag skulde modtage Majestæten, viste stærke Tegn paa Benovelse!

I de sidste Forventningens Minutter havde Skagboerne fundet sig selv igen. De var barnligt storsnudede, gemytlige og oplagte til Fest og Kommers.

For at fordrive Tiden inden Toget kom, blev der holdt Prøve paa hvem der kunde præstere de eleganteste Buk og Kniks for en indbildt Majestæt, som med stolt Mine vandrede frem og tilbage i Ventesalen.

Men inden man saá sig om saa — „var det der"!

Hurtigt som en Nysen, og ligesaa hurtigt overstaaet. Og nu stod Majestæten paa Pladsen foran Jernbanen, omgiven af Vaaben- og Afholdsbrødre i Kisteklæder og med vajende Faner, og betragtet med ærbødig Begejstring af over hundrede himmelblaa Skagensøjne.

Begejstringen var ikke højrøstet — thi hvem kunde vel faa sig til at skraale op med Hurraer som vilde Knægte, naar Landets Herre hørte derpaa. Nej, Kongen maatte nøjes med den stille Andagt, som passede bedst for Skagboernes Karakter.

Heller ikke ilede Processionen med Faner og truttende Horn af

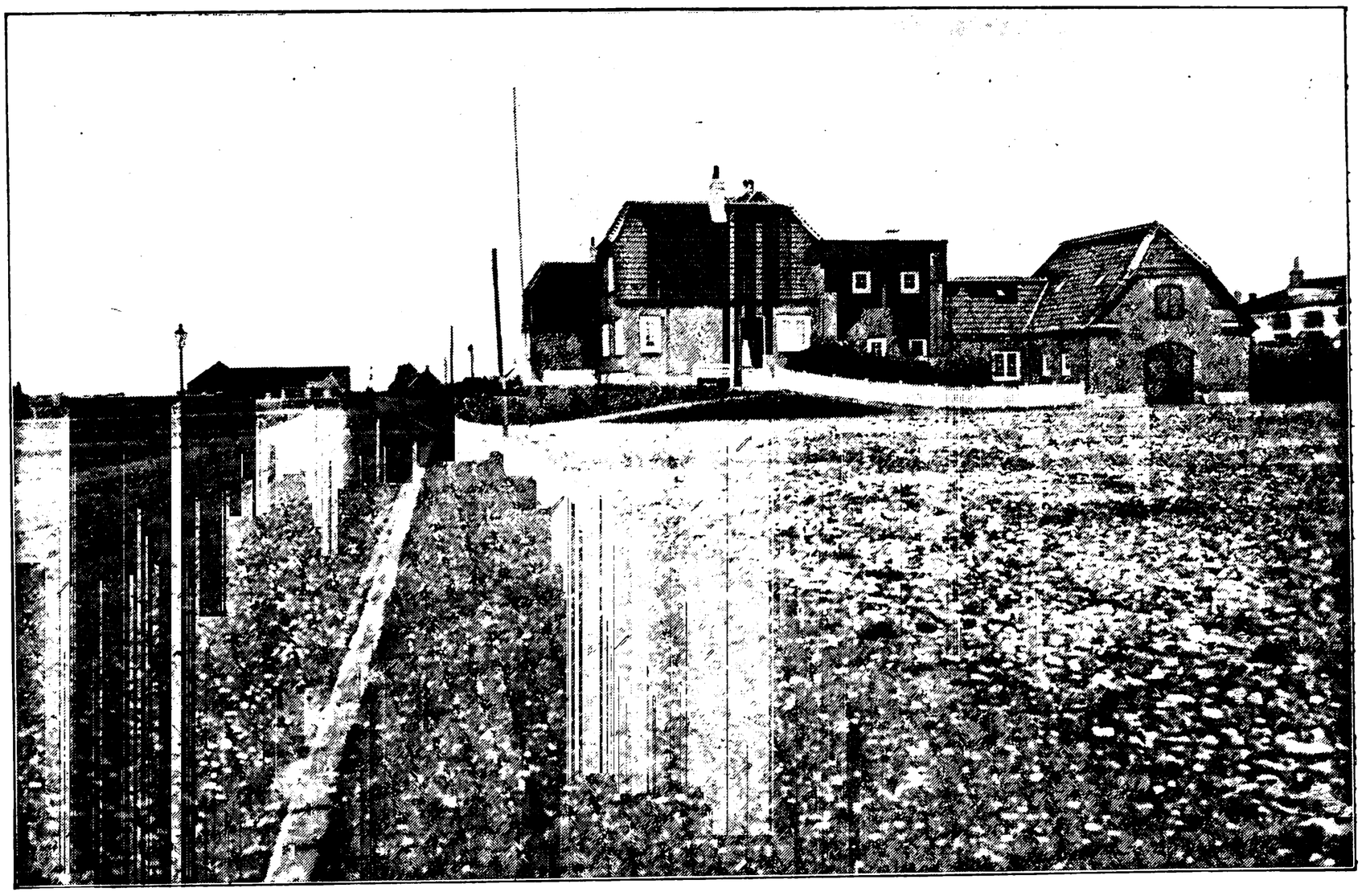

Fot. Havnemester-Boligen paa Skagen

Sted i det skælvende *Tempo furioso*, i hvilken man paa alle Biografteatre har set denne Tur gengiven, og hvorfra man har det bestemte Indtryk, at Majestæten er paa Flugt, forfulgt af Sønner, Ministre og en rasende Folkehob.

Der var heller ingen Grund til Hastværk. Havnen laa pænt og festligt fyldt med Fiskerbaade og vajende Vimpler og ventede roligt paa Kongen.

Først et Par Dage senere — da Indvielsen var vel overstaaet — fandt Stormen paa at tage sig et Livtag med Stolper og Kampesten og viste, paa en særdeles uærbødig Maade, sin Overlegenhed overfor det skrøbelige Menneskeværk.

Ved Festmaaltidet, der blev indtaget i den store Gallionssal paa Andersens Hotel, havde jeg sammen med et Par andre Damer tiltinget mig et Trappetrin oppe paa Galleriet, hvor Musiken var anbragt.

Trinet var baade stejlt og snevert, og kunde under almindelige Forhold afgive Plads til en halv Snes velvoksne Mus, saa der var

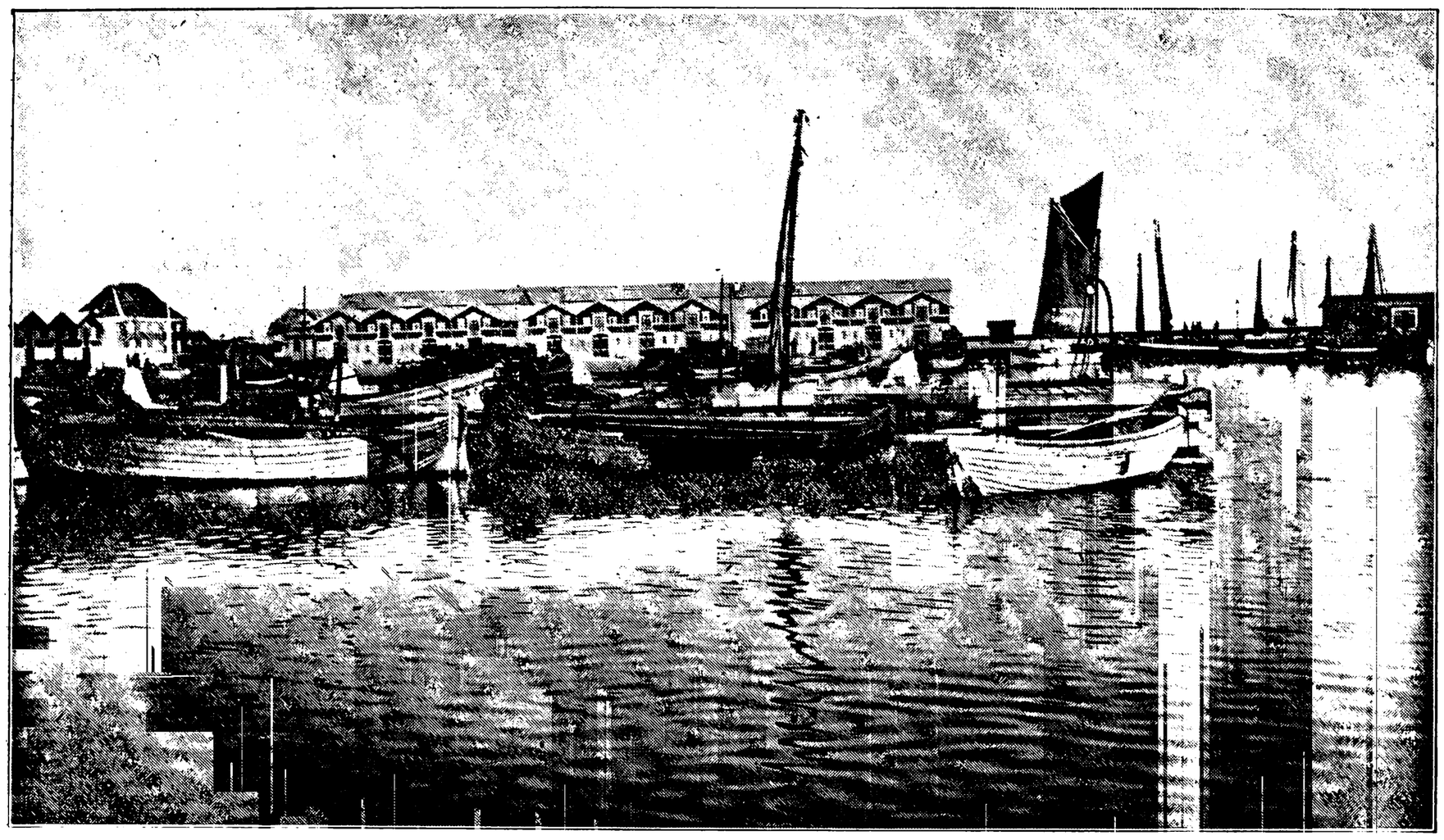

Fot. Skagens Havn. I Baggrunden Pakhusene

absolut ingen Lejlighed til at brede sig. Violoncellen, min Nabo, holdt mig desuden strengt i Ave ved paa en overraskende Maade at lange ud med Buen efter mit højre Øje og Øre.

Jeg var dog yderst tilfreds med min beskedne Krog. Thi den Charme som det har at kunne betragte et saadant „Over-Fest-Maaltid" i Fugleperspektiv, at svæve frit over Etikettens Baand og saa at sige kunne kigge Folk ned i Hjernen, den trøster for mange Genvordigheder; og hvor forstod jeg ikke nu, at Vorherre, naar han sidder i sin Himmel, ofte maa stryge sig om Skægget og smile ad alle de smaa Brikker, der vimser rundt hernede paa Jorden i ufattelig Travlhed.

Her var de fleste af Brikkerne uniformerede.

Med regelmæssigt Mellemrum skiftedes de til at rejse sig — de Fineste først, selvfølgelig — slog paa deres Glas og talte værdigt og ærbødigt for Ting, som sikkert var uhyre betydningsfulde; men hvad forstod jeg vel deraf — en Kvinde, der saá mere paa de interesserede og ærbødige Miner, end jeg lyttede til de interessante og ærbødige Ord.

Nu kom Byens Tale til Majestæten. En Herre i Gala rejste sig,

slog paa sit Glas, og efter en elegant Introduktion, der øjensynlig skulde føre ind til Kærnen i Talen, hævede han Hovedet og sagde: „og derfor vil“ —

Ved disse skæbnesvangre Ord rejste Kongen og alt Folket sig, og Orkestret gjorde Mine til at sætte ind med Fanfare; thi hvad kunde den Vending vel betyde andet end: „og derfor vil vi allerunderdanigst tillade os, at udbringe H.s Majestæt Kongens — o. s. v.“ Men dette var slet ikke den Galaklædtes Mening. I mindre end et Sekund maatte han besinde sig paa, om han nu skulde bryde af eller styrte videre.

Sandsynligvis har Manden i Tankerne kløet sig i Hovedet og tænkt: Nej mintro om jeg vil brænde inde med min dejlige Tale. Har jeg havt alt det Bras med at lave den, saa skal de skam ogsaa have den hele!

Og uden tilsyneladende at lade sig afficere af den afstedkomne Uro og Forvirring fortsatte han nu med hævet Stemme sit schwungvolle Foredrag, som Kongen og de hundrede andre Herrer maatte paahøre staaende.

Taktfaste Hurraer og en rasende Touche, under hvilken mit Hoved maatte ind under Trappetrinet for at værge det mod Violoncellens Angreb. Medens jeg under Kongens bevægede Takkeord endnu sad sammenkrøben og ventede paa Celloens næste og endnu frygteligere Attaque, opdagede jeg i Dørens lille Glughul over mit Hoved, et mørkt og spejdende Øje.

„Sé, sé! — det er Anarkisten! hviskede jeg til Fru Mamma, der var min Nabo-Mus paa Trappetrinet. „Han maa ikke komme ind!“

Men Anarkisten har jeg nok ikke fortalt om endnu, skønt han var det spændende Side-Motiv i Dagens muntre Komedie.

Anarkisten var Skomager og Polak, og var kommen vandrende til Byen kort Tid forinden Havne-Indvielsen skulde finde Sted.

Hans grumsede Papirer og Forklaringer fik Myndighederne til at rynke Bryn. „Aha!“ tænkte de „Forbryder — Anarkist!“

Skagboerne selv nærede ingen saadan Frygt; „en Anarkist i det fredelige Skagen! Den Tanke var dog for komisk.“ Men Politiet lod sig ikke forlede til Smil, dertil var Sagen for alvorlig. Noget maatte der gøres, tænkte de; og da Manden ikke godt kunde sættes under

Laas og Slaa, forinden han havde forbrudt sig, maatte man nøjes med at lade to haandfaste og paalidelige Karle trave i Hælene paa ham den ganske Dag for at forhindre, at han nærmede sig Kongens eller de andre høje Herrers Personer.

Og nu stirrede hans sorte ildevarslende Øje gennem Glughullet ned i Salen!

„Er Du sikker paa, at det er Anarkisten?“ hviskede Fru Mamma.

„Næh — sikker var jeg ikke! Hvem kunde vel være sikker paa at genkende Øjeæblet af et Menneske, som man overhovedet ikke kendte! Men jeg troede ganske sikkert.“

I hvert Fald maatte dette mistænkelige Øje paa ingen Maade komme ind. „Sæt Ryggen mod Døren!“

Vi pressede imod, det bedste vi havde lært, og jeg maa sige til Mandens Ære, at han ikke gjorde nogetsomhelst voldeligt Forsøg paa at tiltvinge sig Adgang. Da Taflet blev hævet, var Øjet borte, og vi fire Uindbudne listede os op paa Gangen for at strække Lemmerne og puste ud efter halvanden Times Krumslutning i det hede Lukaf.

Anarkister fandt vi ingen af. Derimod en Klynge Herrer, som med lidt forlegne Miner, men dog stærkt interesserede stod opstillede i den lange Korridor udenfor Majestætens Værelser øjensynligt ventende paa en eller anden stor Begivenhed! —

Vi blev staaende lidt for at sé, og ganske rigtigt — et Par Minutter efter gik Døren op, og en Benaadet traadte ud, med blanke Øjne, en frisk Rødme paa Kinderne, og en ligesaa rød Æske i Haanden.

Nu blev den Næste betydet at træde ind! —

Det var de højrøde Æskers hemmelighedsfulde og fortryllende Time.

Da den var overstaaet, kørte Majestæten, ledsaget af Øvrigheden, ud for at besé Byens offentlige Institutioner, samt aflægge Besøg hos et Par af Kunstnerne.

Ekvipagen holdt for Døren. Ja maaske vilde en Hovedstadsbeboer simpelthen have kaldt dette gamle og ærværdige Befordringsmiddel for en afbrugt og udslidt Droche. Byen havde dog mere Ærbødighed for sin eneste lukkede Vogn og benævnede den Wienervognen eller Landaueren.

Altsaa, Landaueren holdt for Døren, og Majestæten kørte bort, hilst af den ærbødige og beundrende Folkemængde, som havde forsamlet sig omkring Hotellet.

Nu maa man ikke tro, at det er saa ligefrem en Ting at køre i Vogn med Landets Øverste. De indviklede Etiketteregler kan nemt spænde Ben for en Uøvet og faa ham til at begaa en Bommert, som han maaske vil begræde sit hele Liv.

Holder Hestene tilvenstre for Vognen, da gaar det som en Leg. Majestæten stiger ind først, Ledsageren efter, og det hele klapper!

Vanskeligheden indtræder først, naar Hestene er saa drilagtige at holde tilhøjre for Ekvipagen. Da byder Majestæten nemlig med en venlig Haandbevægelse sin Ledsager stige ind først, og vé denne, om han i overdreven Beskedenhed vægrer sig ved at gaa forud for Landets Fyrste. Resultatet vil blive det skrækkelige, at Kongen kom til at indtage den mindre fine Plads!

Men heldigvis har fyrstelige Personer en mangeaarig Øvelse, og manøvrerer let og behændigt, selv med uøvede og altfor ærbødige Brikker.

Nede hos Anchers var Spændingen stor. Kongen havde meldt sit Besøg!

Et Par Venner var tilsagte for at fylde pænt i Stuen. Alt var forberedt. Paa Bordet stod Velkomstbægrene opstillede; men Kongen kom ikke!

Hvor blev han dog af?

„Spil Tappenstregen!“ foreslog Palle muntert „det vil nok hjælpe!“

Ja, det var en Idé; og Anchers Klaver egnede sig desuden fortrinligt til det dybe: „Bum bum! — bum bum — bummelum-bum bum!“

„De go-de gamle Æ-gyp-tere
de ble-ve ej — begra-vede — — —

Saa langt var vi akkurat naaet, da Udkigsmanden, som var stillet paa Post ved den yderste Havelaage, kom farende ind med et forskrækket: „Hyss! Er I tossede, Kongen er lige her udenfor!“

Om Majestæten havde hørt de kendte Klange vil aldrig blive op-

klaret, men der var intet at mærke paa ham, da han et Par Sekunder efter traadte ind til det nejende og bukkende Spalier af lidt forvirrede Damer og Herrer, som knap havde faaet Tid til at komme paa Plads.

Fot. To gamle Fiskere, tilhøjre Lars Thrane

Kongen havde til hver især et Par venlige og elskværdige Ord, der paa en overraskende Maade viste, at han kendte mere til Menneskene og Forholdene heroppe, end Nogen vilde have troet det muligt. Derpaa underholdt han sig lidt med Ancher om Kunst, tømte det Bæger, Fru Anna havde tiltænkt ham — og saa var Visiten tilende.

Dennegang havde Hestene et af deres lumske Anfald, og holdt tilhøjre for Vognen. Altsaa — Øvrigheden først — Majestæten efter! Ha, nu gik det, som det var smurt, men nu var Herligheden ogsaa snart tilende. Kun en eneste Visit endnu, paa Karsten Petersens Hotel, hvor en Del Borgere og Fiskere var forsamlede.

Her hilste Lars Thrane Majestæten med sit venlige og gemytlige „Godda' Hr. Konge!" og rakte sin barkede Næve frem. Thi efter Lars' Mening var det kun Ret og rimeligt, at man viste samme Fortrolighed overfor sit Lands Herre, som man om Aftenen viste Vorherre i Himlen, hvem han jo endog tiltalte med Du!

Lars havde mange muntre Ting at snakke med sin Konge om! Han havde været med til at skyde for Sønnen, „ham den lange derhæje," da han gjorde sin Entré i Verden, og Lars pegede paa den daværende Kronprins. For da var Lars i Kongens Tjeneste.

Den gamle Fiskers frimodige Venlighed gjorde saa godt et Indtryk paa Kongefamilien, at de lod forespørge hos Øvrigheden, om denne Mand ikke burde være dekoreret.

Desværre mente Øvrigheden at Lars' Fortjenester af Fædrelandet ikke var saa store, at han kunde komme i Betragtning.

Havde jeg været Konge (i Skagen i det mindste) vilde jeg, alle Øvrigheder tiltrods, have udnævnt Lars til Ridder af en eller anden mægtig Orden — f. Eks. „Erik af Pommerns Minde-Orden", med Ret til at bære samme, i søgrønt Silkebaand, og hele Døgnet igennem!

Om ikke af anden Grund, saa for gennem ham at hædre denne stolte Race af barnligt glade og troskyldige — af arbejdsomme og beskedne Mennesker, hvis Forfædre, som Belønning for Mod og Hjælpsomhed fik deres By ophøjet til Kjøbstad. Denne vidunderlige Race, som desværre snart er uddød i Skagen, og for hvilken Lars er en af de faa nulevende og herlige Repræsentanter.

Men desværre, jeg var ikke Konge — og Lars blev ikke Ridder!

Da de 6 Timer og femten Minutter, var udløbne, forlod Majestæten Byen, og Skagboerne kunde lægge sig til Hvile om Aftenen med den stolte Bevidsthed, at en Festdag, saa vellykket som deres, skulde man søge længe efter.

Først Dagene derpaa blev der Tid til at grunde over, om de røde Æskers gyldne Regn nu ogsaa var falden ganske, som den skulde og burde, eller om den havde taget Eksempel efter Himlens Draaber, der har den stygge Vane at falde saavel paa Uretfærdige som Retfærdige!

Og Polakken — Anarkisten?

Ja desværre fik Politiet dennegang Ret.

Anarkisten blev Aaret efter grebet og sat fast — som Medlem af Bulottis Bande.

DRACHMANNS SIDSTE LEVEAAR OG DØD

„Det er let nok at udpege Rifter og Spalter
henover de høje Klipper,
saa let, som, at sé ved de store Gestalter
der hvor Idéen slipper!
Men I, der ruller
afsted som en Kugle
poleret, sleben og glat,
I Smaa! —
I har ingen Huller
ejheller en Smule
Hage, hvori man fat kunde faa!"

Holger Drachmann

Sikkert har faa Mennesker, maaske endog faa Digtere, levet et Liv saa brusende stemningsombølget, saa kaadt paatværs af Snusfornuft og gængse Moral, saa stolt og storsnudet hævet over Borgernes Dom og Kritik som Drachmann. Det kan derfor sé ud som en Paradoks at sige: dog blev det Borgernes, hans Bysbørns, Dom og Kritik, der ødelagde hans sidste Aar og, omend indirekte, forvoldte hans Død.

De største Forhaabninger blev slaaet til Jorden. I Stedet for Hæder høstede han Haan. Hvad Under da, om Bitterheden aad sig saa blodigt ind i hans Hjerte, at han blev et Bytte for de nedbrydende Magter, der stedse lurer paa Menneskenes Børn for at vælte dem omkuld i det Sekund, de begynder at vakle.

Hele Foraaret og Sommeren 1906 var Drachmann stærkt optaget af sit sidste større Arbejde „Den danske Sommernats Drama" — eller som Undertitlen lyder „Hr. Oluf han rider".

Emnet begejstrede og fyldte ham helt.

Denne lyse lokkende Mystik, der i luftige Slyng vandt sig om Hovedmotivet: Menneskets evindelige Higen, dets hidsige Ridt ud i Verden efter Eventyret, Elskoven — Livets Skat.

Kunde der tænkes skønnere Opgave for en Digter. Selve „Sommersagnet, der kaldte".

Drachmann levede i det, lyttede sig til det. Hvor og mellem hvem

han færdedes, laa det ulmende i hans Sjæl. Ja, brød undertiden ogsaa frem i varme beaandede Ord.

Skagens lille Plantage blev til den uendelige Eventyrets Skov, dens unge Træer til tusindaarige Ege, der hviskede om Hemmeligheder og Sagn.

Og naar Taagen efter de varme Dage kom svævende frem over Heden, løftende sine Flige for Vindens letteste Pust, da dansede Elverpigerne villigt deres æggende Dans for Digteren.

Engang naaede han endog at faa en Kvinde af Kød og Blod til at danse Elverdansen for sig.

Det var paa en Aftentur til Stranden, at Drachmann, paa „Hotel Cimbria", traf et Par Bekendte, som han bød hjem til sig paa „kold The".

Lamperne blev tændt i Atelieret, medens Skumringen bredte sig mellem Havens gamle Frugttræer.

Og Natten skred frem, lun og stille. En af de ægte lyse Skagensnætter, der kogler Virkelighed om til Drøm.

Sommersagnet kaldte og drog! Og Drachmann vendte sig til en af Gæsterne, en ung kvindelig Model: „dans for mig!" bad han „dans som Elverpige her ude i Haven. Det vil inspirere mig til det, som jeg arbejder paa."

Den unge Kvinde var villig. Hun forstod at det var Kunstneren, som bad. Og et Øjeblik fjernede hun sig med Fru Drachmann.

Da hun kom tilbage, var hun nøgen. Nedover Skuldrene hang kun et let graat Slør, oversaaet med smaa Paillet-Stjerner.

Fra Stuens Lampelys gled hun ud i den maanelyse Have, hvor hun i Sommernattens Eventyrskær forvandledes til et uvirkeligt Væsen, der syntes at svæve mellem Trægrupperne, bredende Sløret ud fra sig som et Par lette Vinger.

Skuldrene og Barmens bløde Runding randedes af det kølige Lys, en Paillet gnistrede hist og her som et Stjerneskud, og hele Skikkelsen stod som en luftig mørk Tone mod det blege Slør, der gennemlystes af Maanen.

Fra Haven dansede hun ud gennem Laagen og ind i Engtaagerne, der spredte sig hen over Markerne som lange sølvhvide Slør.

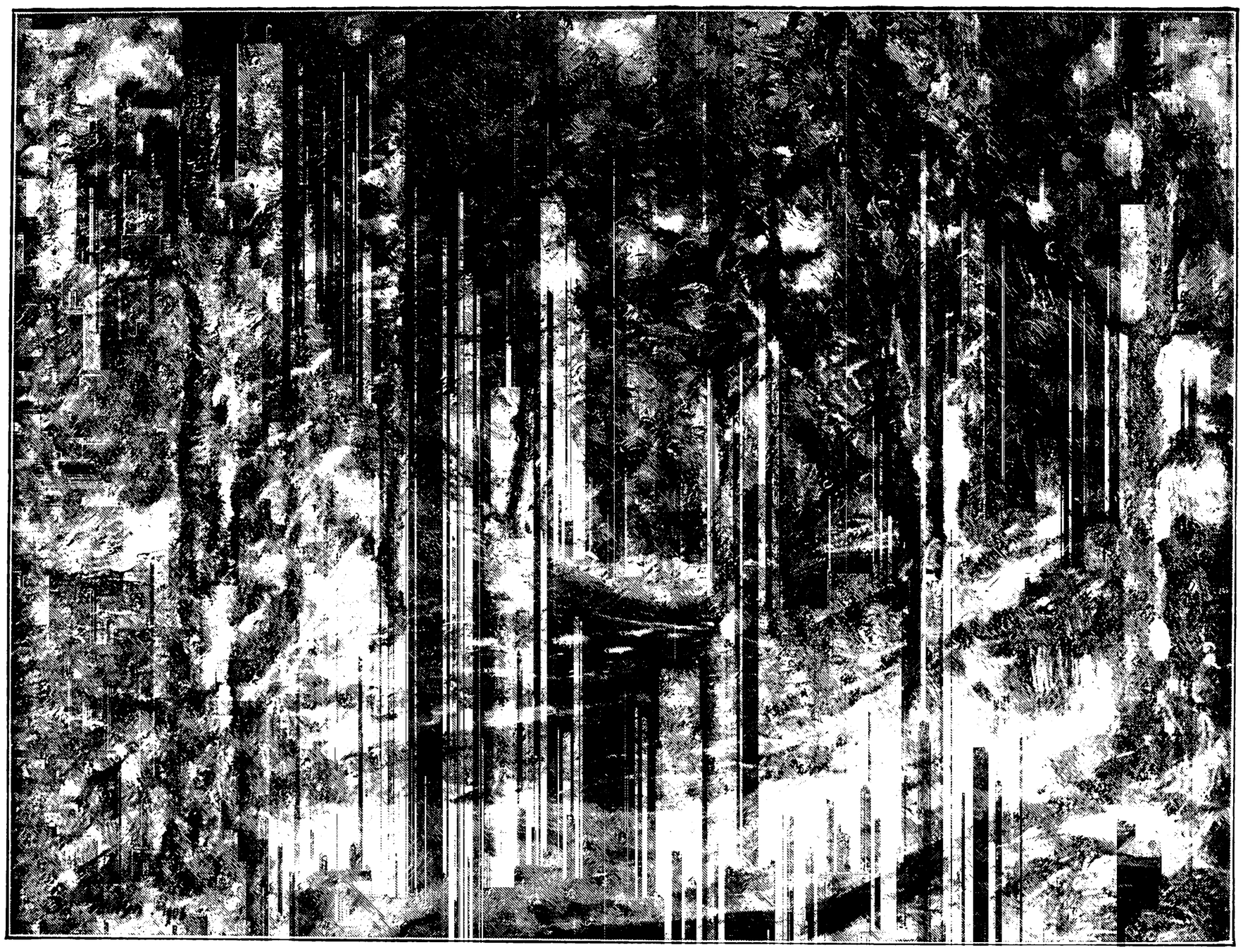

Julius Paulsen: Skagens Plantage

Illusionen var fuldkommen.

Var dette et Menneske? Eller var det kun en Fortætning af Taagen, der i vage Former dannede et ungt Kvindelegeme: Taagens Barn — Mosekonens skønne Datter — Elverlandets Prinsesse — svævende frem under Nattens matblaa Hvælv paa Baggrund af den mørke slumrende Skov.

I den aabne Dør stod den lyse Nats Elsker og Digter, frydende sig over sin legemliggjorte Muses daarende Elverdans.

„Kan man ikke blive Digter paa dette," sagde han stille, „da ejer man ikke Muligheden i sig!"

Men Digtekunstens Muse er en fordringsfuld Kvinde.

Skænker hun den Udvalgte Begejstringens Naadegave, saa suger hun til Gengæld hans Hjerteblod.

Dette mærkedes paa Drachmann. Ved Sommerens Slutning var han træt og nervøs.

„I kan sagtens, I Andre!“ sagde han næsten vredt, „I har Tid til at være trætte — syge maaske! Naa ja, det kommer man over. Men skal man producere — aa Gud! En Slave har det bedre. Ham undes der dog Ro, naar han slænger sig paa sin Briks.“

I Ungdommen havde Drachmann aldrig kendt til den Slags Anfægtelser. Det var først i de senere Aar, at han led under Anstrængelsen ved at producere; og under Udarbejdelsen af Hr. Oluf lærte han tilfulde at forstaa Kampen med Form og Stof.

I Fredensborg, hvor han opholdt sig nogle Uger før Opførelsen for at lægge sidste Haand paa Dramaet, udtalte han sig herom til en nær Slægtning: „Det er underligt“, sagde han, „tidligere har jeg aldrig forstaaet, hvad I mente, naar I klagede over det Arbejde, som det kostede, at give sine Tanker og Ideer den rette Form. Naar jeg skrev noget, ja! — saa blev det altid det rigtige, der kom til at staa paa Papiret! Jeg kendte ikke til at rette eller mase.“

„Men nu!“ sluttede han og rystede paa Hovedet, „nu har ogsaa jeg lært „Professionens“ Slid at kende!“

M. Ancher: Kunstdommerne

Efterat Stykket var indleveret til Theatret, sad Drachmann Model for Ancher til „Kunstdommerne".

Skønt han inderst inde følte det som „et Hoveri af den frygteligste Art", nænnede han dog aldrig at sige nej. Som Kunstner forstod han altfor vel, hvor meget det betød for Vennerne.

Men Øjeblikket var langtfra gunstigt nu, da Digteren var saa stærkt optaget. Séancerne blev derfor ikke helt lette for Mester Ancher.

En sjælden Gang kunde „den farende Svend" melde sig til Tjeneste som i tidligere Dage, og da gik det lystigt nok til i det gamle Atelier. Interessante Historier af alle Slags susede om Ørerne paa Ancher, medens han, benyttende det gyldne Øjeblik, masede paa med sin store Pensel.

Men kom Vrøvl og Plagerier for tæt ind paa Livet af Drachmann, da sad han stiv og bleg og mælede ikke et Ord. Paa saadanne Dage var Øjnene kolde og endnu lysere end ellers, og han ventede, ind-

M. Ancher: Studie til Billedet af Kunstdommerne

vendigt dirrende, paa det Sekund, da han kunde slippe fri og komme ud paa Heden.

Det var ikke Ængstelse for „Hr. Oluf"s Skæbne, der gjorde Drachmann nervøs og urolig; tvertimod — kunde man næsten sige. Han betalte kun som alle Digtere sin Skat til Musen.

Paa Stykkets Succès faldt det ham ikke ind at tvivle. „Hr. Oluf" var hans Hovedværk, Juvelen i hans Digterkrone: kunde Ungdommen ikke begejstres for dette Drama, da stod den ikke til at redde!"

Saa meget bitrere blev Skuffelsen, da Succès'en udeblev, og Stykket enstemmigt dømtes til Døde.

For Drachmann stod denne Dom som den blodigste Uretfærdighed fra Publikums Side. Og fra Theatrets: Mangel paa Genialitet ved Iscenesættelsen. „De har slaaet mit dejlige Stykke ihjel!" sagde han forbitret. Ordene, der faldt, var ikke blide.

Selv havde han øjensynligt ikke taget i Betragtning, at der ved Dramaets „Legemliggørelse“ paa en Scene saare nemt vilde kunne gaa Ballet i al den Skovens Mystik, der for hans egen Fantasi havde tegnet sig saa eventyrligt henaandet, saa spindelvævslet.

Straks efter dette haarde Slag kom Raadhusfesten med dens sørgelige Efterspil: Hæderen, som fulgtes af Spot. Og hvorfor?

Mange har jeg spurgt, men aldrig faaet et fyldestgørende Svar.

„Drachmanns Tale var ikke paa Højde med, hvad man havde Ret til at vente af ham,“ mente Nogle.

Nu ja! Maaske har Skjalden i disse „hans Lykkes Dage“ stolet for stærkt paa den Inspirationens Muse, der saa ofte tidligere havde ført ham frelst over Sorger og Skær, men som nu tilhyllede sit Aasyn og vendte sig bort. Stemningen bristede, Skjalden evnede ikke at synge.

Men kan dette berettige et Folk til Haan mod sin Digter.

Eller et kaadt ubetænksomt Ord! saa ubetydeligt, at det næppe er Omtale værd, og som sandsynligvis kun skyldtes et Øjebliks forcerede Munterhed! —

Skulde dette være Grund nok til at stene en Mand?

Digterens Bysbørn har øjensynlig ment det.

Kan man ellers forklare sig det store Omslag i Stemningen, eller forstaa alle disse Mennesker, der den ene Dag styrter hidsigt til for at hædre Landets største Lyriker og den næste ikke finder nok af fældende Ord imod ham!

„Hvorfor Drachmann tog sig det saa nær?“ vil man maaske spørge. Han, som hele sin Ungdom igennem havde sparket baade lystigt og hensynsløst til Borgerskabet.

Ja, mon Grunden ikke netop var den, at Ungdomstiden var svunden — med sit Mod, sit Overmod, sin Tro paa nye Sejre — og at Digteren nu som ældre Mand havde ventet, og med Rette, at sé sit Livsværk anerkendt? Havde haabet at kunne fremtræde for Ungdommen som den, der efter mange Kampe (maaske ogsaa mange Sidespring) omsider var blevet værdsat af Nationen og bedømt ud fra det Storsyn, der ene avler Forstaaelse.

Hvilken Skuffelse har det da ikke været at faa Stene istedetfor Brød!

Rejsen til Sverrig skaffede vel Drachmann noget af den Oprejsning, han behøvede, for en Tid at komme paa Fode igen, men det Nederlag, han i Danmark havde lidt, gik ham nærmere, end Nogen anede. Og hans Hjerte rummede i det Aarstid, han endnu levede, en stor Bitterhed mod den By, han havde elsket, og som han syntes havde forraadt ham.

Da Drachmann kom tilbage til Skagen, sporedes i Begyndelsen intet usædvanligt ved ham. Han holdt Hovedet højt — maaske lidt for højt. Sorger og Skuffelser gemte han hos sig selv og var tilsyneladende fornøjet og frisk.

En Aften var vi sammen hos Anchers, hvor han var indbudt paa sine Livretter: „et Fad fuldt“ *) som Fru Ancher benævnede det, og Fugle, som Mester Mik havde skudt.

Selv kunde Drachmann ikke bære det over sit Hjerte at myrde et Dyr, om det saa var de slemme Katte, som hylede udenfor hans Vindu om Natten. Derimod fortærede han med stor Glæde det Vildt, som Andre havde nedlagt.

Det var morsomt at sé ham sidde i Sofaen foran det lille Spisebord og gøre sig tilgode. Med Plaiden kastet over det svage Ben, det fyldte Rhinskvinsglas foran sig, interesseret og interessant som altid og tilsyneladende i fuld Vigueur.

„Vidunderligt, kære Mikkel! — Smid Kniven fra Dig, Mand, og løft dit Glas!“

Mikkel skaalede, men var ellers travlt beskæftiget med at skære sine Agerhøns for og imellem stikke en Himmerigsbid over paa Drachmanns Tallerken.

„Véd I, at vores store Redaktør er kommet til Skagen i Dag?“ sagde Fru Anna, „han bor ovre hos Degn!“

Haa! Drachmann trak paa Skuldrene og fremstødte en overlegen Bemærkning om Presse og Journalister, hvoraf jeg forstod, at der i denne sørgeligt begivenhedsrige Maaned maatte være skrevet et eller andet, som ikke havde været ham tilpas.

*) En Ret, bestaaende af Grøntsager.

Men da det kort efter bankede og den omtalte Herre traadte ind, var den letbevægelige Skjalds Lune — Stemning — Humør, hvad man nu vil benævne det, sprunget om i et helt andet Vindhjørne.

Han rejste sig med et muntert Udraab: „Det var storartet — velkommen Kære!“ og rakte begge Hænder ud mod Redaktøren som mod en længe savnet.

„Kom, sæt Dig ned og faa noget med af Mikkels herlige Fugle!“

Redaktøren saá lidt forbavset ud.

Naturligvis var det ham en Ære og Glæde, sagde han — men — ja, han kunde skam ikke huske, at Drachmann og han tidligere havde været Dus!

Drachmann smilte, et overdaadigt og ubeskriveligt Grandseigneur-Smil, som tydeligere end Ord sagde:

„Lige meget Kjære! — Tag herved mit Du som en kongelig Gave.“

Alt Nag, som hans Hjerte kunde have huset, var smeltet og svunden, og havde han tidligere været munter, blev han ved denne ny Tilhørers Nærværelse ganske overstadig og ustyrlig morsom — som en kaad, vild Fole, der sætter af Sted over Marker og Veje, sparkende tilhøjre og tilvenstre, legende Himmelspræt med Alt og Alle og med et Glimt af Lune, som var rent ud guddommeligt.

I et Nu fløj Tankerne Universet rundt og gennem alle Tider og Lande, ligefra det gamle Pompei, som han beundrede og haanede: „Decadence! Modbydeligt — føj!“

Et Øjeblik stansede Farten, da Fru Ancher kom ind fra Køkkenet med en *„pièce de résistance“*, som hun pludselig var kommen i Tanke om. Det var kun en Tallerken med Plukkefisk. Men Drachmann slog Hænderne sammen i Rørelse og Begejstring. Plukkefisk! Lød det ikke som en Lovsang over alt vidunderligt. Bedre gaves der ikke!

Da den var fortæret, jog Ordstrømmen paany af Sted og i endnu muntrere Fart. Over det moderne Paris og over England, hvor Aristokratiet fik sig et Spark.

„Depravation og Unatur! føj — phuit!“ Unatur var det værste af alt, som Plukkefisk og Naturlighed var det bedste.

Sin Fødeby og sine Landsmænd forbigik han derimod i Tavshed. Men højt over det lille Danmark jog han i flyvende Spring videre til Sverrig, Landet, der havde skaffet ham Oprejsning for det Nederlag han havde lidt herhjemme.

Maaltidet var endt nu, og Drachmann stod midt i Dagligstuen og fortalte med Begejstring og Lune om Kong Oscar.

De store hvide Hænder spejlede sig i Pladen paa det gamle Mahognitræsbord, hver Gang han slog Knoerne i for at give Foredraget Relief og Flugt.

Og hvor levende stod de ikke overfor hinanden i hans Beskrivelse, Digterkongen og Kongedigteren! *Brödrar i Konsten!* Omfavnende hinanden (sandsynligvis ogsaa komplimenterende hinanden) og skænkende hinanden det hjertelige Du, som Drachmann nys havde skænket Redaktøren.

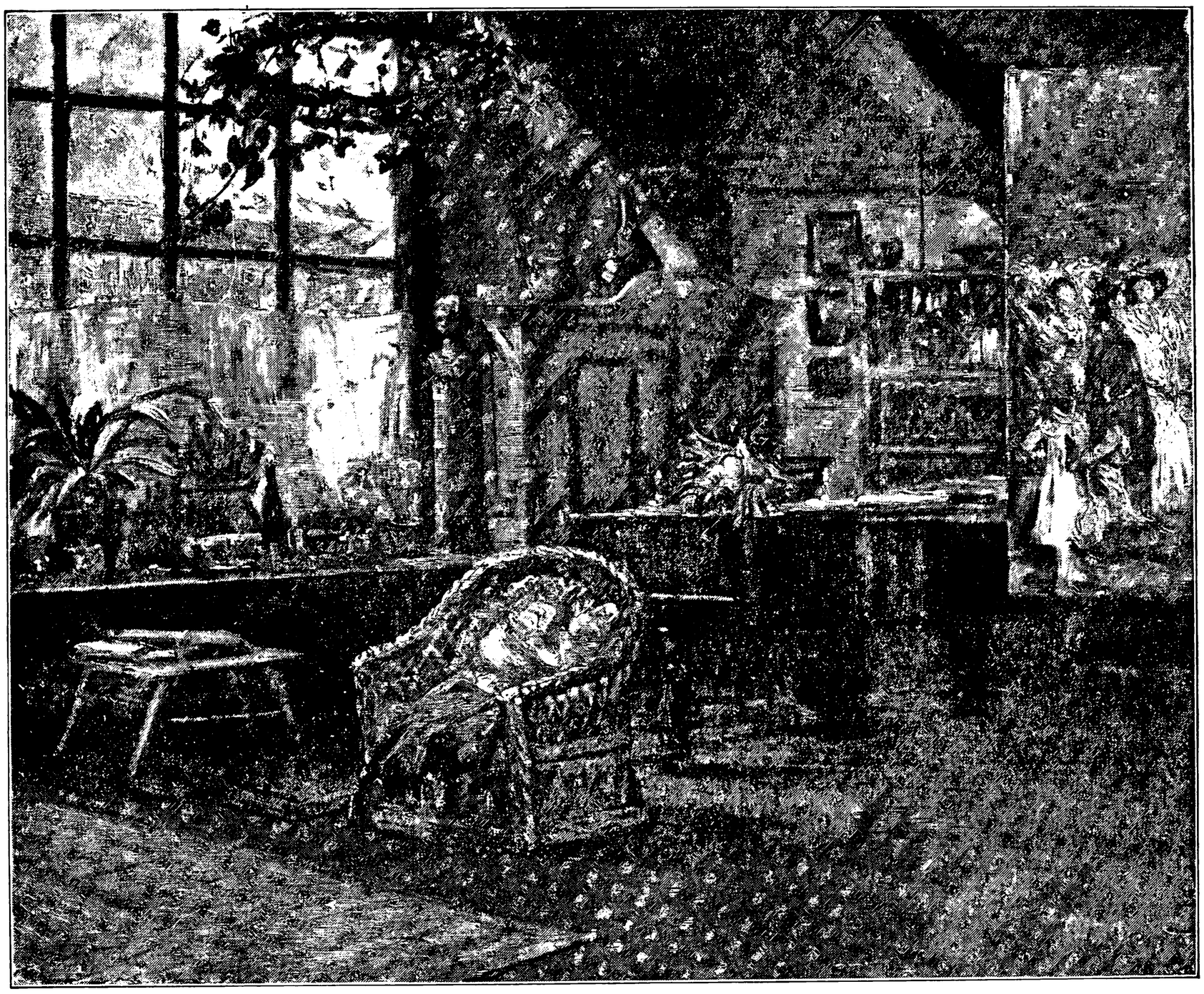

Gyde Petersen: Krøyers Atelier. Tilhøjre ses St. Hans Billedet

Da Drachmann havde været nogen Tid i Skagen, mærkedes det dog tydeligt, at den store Lystighed, han lagde for Dagen, var forceret — ja forsoren, og kun daarligt dækkede over en Bitterhed saa dyb, at den sled paa Sjæl og Legeme.

Siden Nedgangsperioden i 1903 havde han ført et forholdsvis roligt Liv og taget Hensyn til sit Helbred som vist aldrig før. Men nu, da den stolte Sejler vilde vise Verden, at den ikke var kjølbrudt, men kunde skyde gennem Sø og Brænding saa flot og sikkert som nogensinde før, nu skulde Maskinen piskes op til Højtryk.

I denne Vinter oplevede Vennerne da en Aften, hvad de ikke mindedes at have oplevet før: Drachmann havde faaet lidt for meget.

Det var ved en Fest, som Krøyer holdt i Anledning af St. Hans-

billedet, der efter tre Aars pinlige, ofte af Sygdom afbrudte Arbejde, nu omsider var færdigt og skulde signeres.

Krøyers Spisestue

Jeg kom gaaende hen ad Gaden, da et Køretøj svingede op fra Havnevejen. Der sad Drachmann i den diminutive Char-à-banc med Hænderne foldede over sin Stok og Hatten skudt tilbage fra Panden. Han vinkede muntert, og da jeg var lidt sent paafærde, modtog jeg hans Tilbud om at køre med.

Denne Køretur var ikke af dem, som et Menneske oplever til Hverdag.

De Elefant-Toddyer, der serveredes paa Havne-Hotellet havde nemlig gjort Digterens Sind saa brusende og storstemt, at det vanskeligt kunde rummes i den lille Vogn: en Pegasus vilde have passet ham bedre end Vognmandens skikkelige Øg, og han skulde sikkert ogsaa nu have været Mester for at tøjle den.

Da Krøyer modtog os udenfor sin Dør, saá han hurtigt, hvorledes det forholdt sig, hviskede et Par sagte Ord „om at bære over med den, der havde skænket os saa mange Glæder" og fik Drachmann ind med sig til et Glas Vermuth.

Vermuth var Krøyers Universalmiddel. Det var godt for Alt og mod Alt. Havde man faaet sin Vermuth til Liv, kunde man sagtens klare sig med Tilværelsen.

Middagen gik ogsaa nok saa fornøjeligt, for Drachmann var jo altid — Drachmann! Det vil sige, den rige og stemningsgivende!

Senere samledes vi i Atelieret, hvor der blev spillet en stille

Beethowensk Sonate, som Krøyer tænkte kunde berolige Skjaldens opstemte Sind.

Virkningen blev dog en ganske anden end ventet. Musiken fik den ulmende Ild til at slaa ud i lyse Flammer. Den store graa Hat, som Digteren havde beholdt paa Hovedet, kylede han nu hen ad Gulvet, og da dette ikke var Udslag nok for, hvad der brændte i ham, greb han sit Likørglas og smeldede det af al Kraft henimod den Smedejerns Kaminskærm.

P. S. Krøyer: Portrætbuste af Vibeke

Mærkeligt nok gled det af paa et af de runde udarbejdede Blade og faldt paa Gulvet uden en Brist.

Krøyers lille Datter Vibeke rejste sig straks og gik hen og tog det op. Derpaa vendte hun sig til Drachmann og sagde i en sikker Tone som en lille dreven Husmoder:

„Jeg synes, Du skulde tænke Dig om Drachmann, før Du smider andre Folks Glas i Gulvet. Det var ikke din Skyld, at det holdt!"

Drachmann bredte Armene ud, og hans Blik gled beundrende henover hendes lyse Skikkelse:

„Gode Gud, hvor Du ligner din Mor, mit Barn!" sagde han, „bliv ved med det!"

Et Par Aftener senere, da jeg sad i min Stue, kom Drachmann ind. Efter den sagte og langvarige Puslen i Entréen havde jeg forlængst gættet, at det maatte være ham.

Der var noget indadvendt, næsten melankolsk udbredt over hans smukke, alvorlige Ansigt.

Længe gik han frem og tilbage uden at sige et Ord, men kom saa pludselig hen, tog min Haand og kyssede den paa den chévalereske Maade, der var ham egen.

„Vi vil aldrig mere være brutale!" sagde han højtideligt, „aldrig — aldrig mere!"

At han sigtede til sin høje Stemning hos Krøyers kunde jeg ikke være i Tvivl om, og jeg maatte smile midt i min Bedrøvelse, da han ligesom de kongelige Personer satte sig selv i Flertal, men Smilet vilde ikke rigtig frem. Det gjorde mig bitterlig ondt for denne store Mand som led, og som saa forgæves søgte Lindring for sin Lidelse.

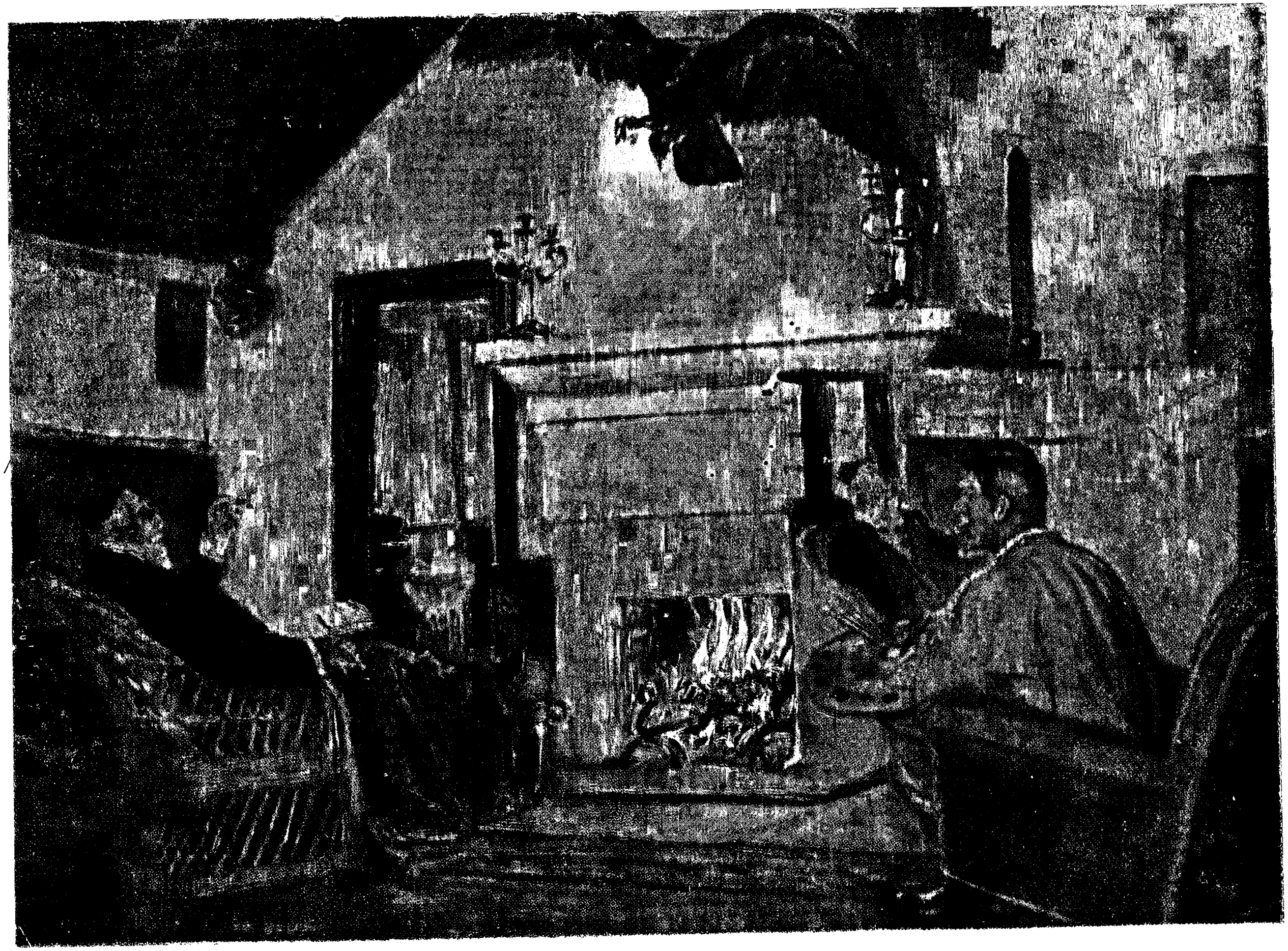

Michael Ancher: Drachmann bliver malet af Krøyer. (1907)

Da Sommeren kom, tog Drachmann for en Tid Ophold paa en Nerveklinik, men vendte tilbage derfra endnu mere nedbrudt end før, træt paa Sjæl og Legeme.

Han var fortvivlet og raadvild, kunde ikke arbejde, ikke sove. Og hvad nu? Skulde han blive i Skagen eller rejse bort paany for at søge den Helbredelse, der saa vanskeligt lod sig fange.

Hverken han eller hans Hustru vidste det. Men for at have Alt beredt for det Tilfælde, at Huset, maaske i længere Tid, kom til at staa tomt, bad Fru Soffi mig komme derud en Dag og hjælpe til med at ordne en Del af Drachmanns Manuskripter og Papirer.

Vi havde valgt en varm og stille Solskinsdag med lun Skygge under Træerne, for at den syge Digter kunde blive siddende i sin Have, medens vi i Atelieret vendte op og ned paa Alt og gennemsøgte Skuffer og Rum.

Det varede ikke mange Minutter, førend vi bogstaveligt talt vadede i Papirer. Alene den Strøm, som vældede frem fra Drachmanns blaa Skrivebord, saasnart der blev aabnet for dets Sluser, var nok til at tage Vejret fra En.

Relikvier i hundredvis i Form af Pensler og Penneskafter, af halvt udklemte Farvetuber, af Skizzebøger, og jeg véd ej hvad!

Først og fremmest galdt det naturligvis gennem dette Mylr at finde frem til Manuskripterne, som blev laaset inde i en solid Kiste*).

Derpaa kom Turen til Brevene: Faar og Bukke imellem hverandre. Og Bukkene var, som vel overalt i Verden, i Flertal.

„Bare kassere — kaste paa Gulvet!“ var Fru Soffis stadige Omkvæd. Alt, hvad der ikke havde virkelig Værdi, skulde brændes.

*) Det var Udkast til Romaner, Skizzer og Digte, hvoraf Størstedelen senere er udkomne som „Efterladte Skrifter“ i „Vagabundus“.

Der blev saamæn nok tilbage endda! Man kunde snart ikke puste for den Mængde Vrøvl og Utaaleligheder, som havde bunket sig sammen i det sidste Aar.

Dog maatte vi gaa frem med Varsomhed, thi selv smaa afrevne Lapper kunde jo indeholde et Digt eller værdifuldt Udkast. Desuden havde Drachmann, som mange store Aander, den farlige Vane at putte Pengesedler ind mellem det første det bedste Papir, som tilfældigt faldt ham i Haanden. Ligeledes laa gamle udtjente Portemonnaier, gemte og glemte i Kroge og paa Hylder, rugende over beskedne Smaasummer, som Fru Drachmann med Omhu samlede sammen i en pæn lille Dynge.

Da vi havde arbejdet et Par Timer, var Papirhavet paa Gulvet svulmet mægtigt op, og en Syndflod af hæslige graa Konvolutter raslede os om Benene, hvor vi gik.

Om det var Kvitteringer eller Regninger vil stedse forblive en Gaade, thi hvem havde vel Tid til at hefte sig ved slige Smaating nu. Desuden — de, som havde noget tilgode vilde nok melde sig igen; det behøvede man saavist ikke at ængstes for.

Bunke efter Bunke af Papirhavet blev nu læsset ind i Kaminen, og store Brændeknuder stillet udenom som Skildvagt, for at intet af det dødsdømte skulde undslippe. Men da Fru Soffi kom bærende paa endnu en Forsyning, hvorfra to tykke beskrevne Hæfter stak frem, stansede jeg hende i Farten, „for det var vel ikke Meningen, at ogsaa de skulde brændes."

„Jo vist! Det var slet ikke andet end et Par skrækkelige Manuskripter, som var sendt Drachmann til Gennemlæsning. De havde ligget saa længe og var saa fæle —"

Medlidenheden greb mig. Om to Menneskeskæbner nu afhang af et Øjebliks Overilelse!

Men Fru Soffi holdt fast ved sit, at Døden paa Baalet var den skønneste Skæbne, som disse Værker kunde vente. Det havde Drachmann ogsaa sagt: de fortjente ikke bedre end at brændes.

Og Varme havde de skam i sig, de tvende tykke Fyre. Der slog en saadan Hedebølge ud fra deres tætbeskrevne Sider, at de smaa

grønne Metalfirben, som hang omkring Kaminen, fik Uro i Kroppen og skjalv paa deres Søm.

Medens Baalet blussede, tog vi Frokosthvil inde i Spisestuen, et lille malerisk Rum, fuldt af køligt grønne Reflekser, og skilt fra — eller om man vil, forenet med — Havestuen, ved et lavt, grønt Tremmeværk med brogede Silkegardiner over.

Bondestuen kaldtes den. Naa ja, her var jo Slagbænke og grøntmalet Bord, men i hvert Tilfælde Bondestue drevet op i højeste Potens af raffineret Kultur. Farverig og saa tindrende fuld af Indfald, som Fru Soffis eget Gemyt.

For knap to Aar siden var Drachmanns 59aarige Fødselsdag blevet højtideligholdt her.

Da var han i sin fulde Kraft. Sad i Højsædet stolt og hvidskægget som Kunz von Koblenz og gav med springende Vid igen paa nedenstaaende spøgende Vise om Skjaldens Storhed og hans Aar*):

Ja, Drachmann har det let. Han bare banker
paa Digterpanden lidt, saa fødes Tanker.
Hvor mylrer det derinde:
et broget Billed-Land;
og Drachmann han kan finde
de Ord, der male kan.
Store Skjald! Evne til at forme
friske Kvad fik du ... du enorme
store Skjald!
. . . . . .
. . . . . .

Men som fra Sted til Sted han stedse drager,
sit Standpunkt stadig for et nyt han vrager.
Snart slaar han Slag tilhøjre
snart er han ræve-rød.
Han blir ej let at tøjre
før han engang er død.
Store Skjald! Gid vi sent Dig miste!
Du som er — større end de fleste.
Store Skjald!

*) Humoristisk Vise af Ingeniør Palle Bruun.

I Ægteskab ej Trofasthed ham trykker,
af Koner kender man jo nogle Stykker.
Men nu, da kun der rester
et Aar udi de Treds,
nu uden Tvivl det bedst er
at føle sig tilfreds.
Store Skjald! Ak om blot vi vidste
sikkert at — Soffi blev den sidste.
Store Skjald!

Dengang var der endnu Perspektiv over Tilværelsen. Vejen frem laa tilsyneladende aaben og lys.

Nu derimod var det, som hvert Udsyn var spærret. Man vovede knap at tænke paa, hvad Dagen vilde bringe.

Medens Fru Soffi var ude i Haven for at overtale den Syge til at spise, sad jeg og faldt i Tanker over min Cigaret, hvis fine blaa Røgtraad steg op under Hængelampens grønne Silkeskærm, hvor den vævede sig ud og ind i Leg med Fluerne.

Hvor var her sommerligt og stille i Villa Pax.

Gennem den aabne Havedør skinnede Solen ind over de japanske Maatter og tændte Stjerner i Klaverets slanke Mahogniben; og udenfor dirrede Luften som en eneste blød Violonceltone. Det var Biernes og Insekternes „Sommersang" mellem Blomster og Træer.

Men Dissonansen manglede ikke! Af og til brødes den blide Summen derude af Drachmanns dybe, næsten stønnende Suk. Først hørte jeg dem næppe — siden hørte jeg kun dem.

„Har han Smerter?" spurgte jeg Fru Soffi, der vendte tilbage med den næsten urørte Mad.

Hun rystede paa Hovedet. „Ikke netop Smerter, men han er saa skrækkelig træt og nervøs. Det kan ogsaa føles som Pine," sagde hun bedrøvet.

Jeg listede mig sagte ud for at sé til ham.

Han sad eller laa i sin Kurvestol, bleg og med lukkede Øjne. Jeg troede, at han sov og vilde trække mig tilbage; men i det samme saá han op og vinkede mig hen.

„Tak — tak, fordi De vil hjælpe min lille Soffi!" hviskede han, „jeg

— jeg kan ikke mere selv," og han pegede paa Hovedet, „det er forfærdeligt, naar man — aah! De skulde vide —!"

Det blev saa trangt i min Hals. Jeg kunde ikke svare og slet ikke synke.

„Du stolte overmodige Skjald og kære gamle Tummel*)," tænkte jeg. En Gang tidligere klagede Du over manglende Kraft bag Digterpanden. Du ønskede Dig „et nyt Hoved", og Ønsket blev opfyldt. Mon Skæbnen for anden Gang vilde være saa naadig.

Det var fire Aar tidligere, i Efteraaret 1903, da Drachmann gik hvileløs omkring, inden han besluttede sig til at tage til Middelfart.

Ofte fandt man ham i Anchers Have siddende i Skumringen, ene og taus. Kom der Nogen, gik han helst sin Vej.

Eller han søgte ned til sit gamle Hjem hos Brøndums for at faa en lille Forfriskning.

Stærke Drikke taalte han ikke, og han trak sig altid tilbage til de tomme Stuer.

Paa en af disse forgæves Strejfture efter Hvile og Ro, fik han en Dag ude i Brøndums Entré Øje paa en Tavle, hvorpaa Stuepigen havde noteret de Smaabeløb, hun havde tilgode hos Gæsterne.

Der stod:

„Dragtmann 10 Sode",

og nedenunder skrev Drachmann med bitter Ironi:

„Giv Dragtmann et nyt Ho'de
for det gamle duer ikke mer!"

Hvor megen Lidelse laa der ikke under dette tilsyneladende muntre Rim. Han vilde producere, men kunde ikke — Ørnen var stækket.

Men det varede ikke længe inden Vingerne voksede ud igen. Allerede i Februar 1904 skrev han i Begejstring over de tilbagevendende Kræfter:

*) Drachmanns Kælenavn paa Skagen.

„Undsluppen af sit Fængsel,
sit tvungne, trange Hi:
med hvilken stormende Længsel,
stiger han op mod det Fri.
Fra Skyggerne tager han Afstand
fra Tungsindets lukkede Grav:
bort fra Menneskets Lavland,
mod Højfjældets aabne Hav!“

Om Efteraaret (1907) blev Drachmann alvorligt syg, og Vennerne, der følte sig ængstelige over hans nedbrudte Sindstilstand og Mangel paa Kræfter, sendte straks Ilbud efter Fru Soffi, som tilfældigvis var fraværende.

Efter en kort Tids Sygeleje blev han dog saa vidt restitueret, at han kunde rejse over til København for at blive taget under Behandling af en Specialist.

Hvor husker jeg ham denne allersidste Dag, da han sad nede paa Stationen i den lille Ventesals Sofa, bleg og indpakket som i den stærkeste Vinterkulde og med et Tørklæde svøbt helt op om Halsen.

Han talte næsten ikke, og Blikket var trist og fjernt, som saá han frem mod noget, der knap kunde fattes af et menneskeligt Øje.

Da det lille Tog kørte frem paa Perronen, gik han langsomt og vaklende ud, og det slog mig med Forbauselse: hvor var den Mand dog smalskuldret! Han, som saa ofte havde gjort et overmægtigt bredt, næsten kæmpemæssigt Indtryk.

Saa ringede den lille Klokke, og Toget kørte bort med Drachmann for stedse.

I Januar blev jeg en Morgen ringet op i Telefonen, og en bedrøvet Stemme fortalte mig „at gamle Tummel" var død.

Jeg vilde neppe tro mine egne Øren.

Drachmann død!

Han, den brusende og stærke! Den saa ofte overdaadigt lystige. Han der, som ingen Anden, havde forstaaet at „gøre Porten vid — og Døren høj" for os Alle! — at han skulde være borte for stedse.

Det føltes paa en Gang saa trangt og farveløst omkring En — og Dagen fik et andet Skær.

Fot. Drachmann paa Dødslejet

Vennerne gik stille omkring. Hver følte det, som havde de mistet en af deres Kæreste. Og faa vil sikkert ogsaa blive savnet som han.

„Egentlig skulde han begraves her oppe ved Havet!“ sagde Ancher, „i de hvide Klitter, som han selv har ønsket det!“

Tanken føltes saa ligetil og naturlig, at den straks slog Rod og voksede sig stærk.

Autoriteterne i København og Skagen blev ansøgte, og saasnart Tilladelsen var indhentet, drog Vennerne ud for at vælge den Plads, hvor Urnen skulde sættes.

Det var en kold og isengraa Dag, da vi, stille og betagne, vandrede henad den vinterlige Strand, hvor Maager i hundredvis fyldte Luften med deres Skrig om Liv og Kamp.

Ud imod Sønderstranden laa en Klit, høj og skinnende hvid og saa nær ved Havet, at Bølgerne i Stormvejr kunde smyge sig ind og synge om dens Fod. Den var kongelig i sin Vælde og en Digter værdig. Der burde Drachmann ligge!

Men Havet var jo ikke alene det syngende Hav. Hvor ofte forvandlede det sig ikke til den graadige Ran, Rovdyrs-Kvinden, som aad sig ind og undergravede Klitten.

Vi betænkte os derfor og valgte en anden, som laa mere beskyttet og dog havde den vidunderligste Udsigt over Grenen og dens „springende Lam“.

Ancher, der var gaaet foran som Anfører for den lille Trup med Spaden over Nakken og en stor Stok i Haanden, begyndte nu at grave i det frosne Sand, der i haarde hvide Flager sprang for Spadens Hug.

*) Dette er skreven i Foraaret 1912. Altsaa Aaret førend Havet trængte sig frem imellem Klitterne og gjorde Gravens Beliggenhed usikker.

Med Møje fik han plantet Stokken, der skulde staa som Tegn for Ingeniøren, som havde paataget sig at mure Hvælvingen og anbringe Stenene paa Klittens Top. Og stille, som vi var kommet, vendte vi tilbage til Byen.

Allerede samme Aften havde Krøyer sit Udkast færdigt til Gravkammerets Dør, som Haandværkerne i Nattens Løb skulde tømre og gravere.

Ja, der var Travlhed over alt i disse Dage, da Skagen beredte sig til den sidste Fest for sin store Sanger og Elsker.

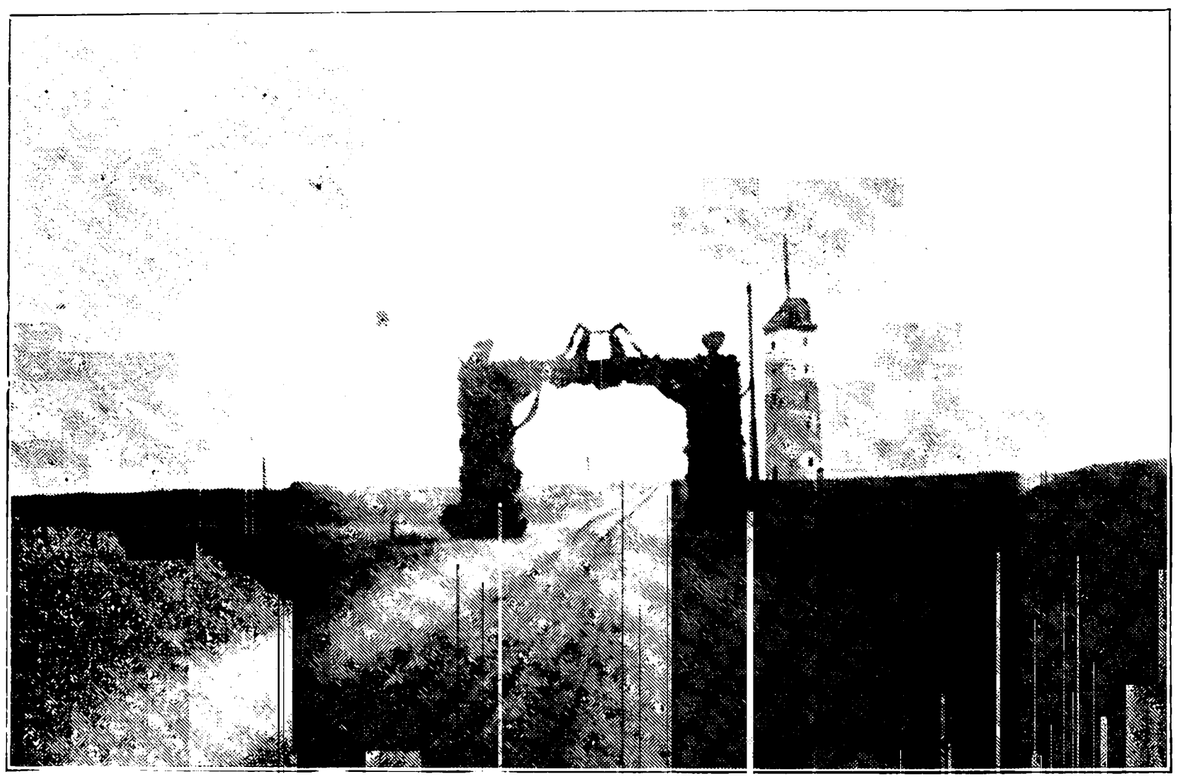

Fot. Krøyers Æreport for Drachmann

Krøyer byggede den pragtfulde Æreport, som Processionen skulde passere paa sin Vej til Klitterne. Hver af Portens Piller bar en Urne, hvorfra Krøyer havde tænkt sig, at et Baal skulde flamme op imod Himlen. Det usikre Vejrlig og den altfor korte Tid, der ikke tillod indgaaende Forberedelser, forhindrede desværre Planens Udførelse. Derimod glødede midt over Portens Portal et Hjerte af dybt røde, næsten blodigt farvede Nelliker.

Og saa oprandt da denne forunderligt højtidelige Dag, da Toget rullede frem paa Skagens lille Perron, medbringende Støvet af Byens døde Digter — et Væld af Blomster og af sortklædte tause Menneske!

Den lyse kuplede Urne, der mindede om Drachmanns eget høje og hvælvede Hoved, blev sat paa Baaren, en simpel Arbejdsvogn, som kærlige Hænder havde smykket og dækket med Blomster — og Processionen satte sig i Gang.

Forrest gik unge Piger. De førte Dødens Tog an, strøende Livets Blomster paa dets Vej.

Fot. Drachmanns Urne ankommer til Skagen

Derefter kom Fiskerne med deres floromvundne Faner — og endelig det lange mørke og alvorlige Tog af Familie og Venner, som vandrede frem over Hede og Klitter til Tonerne af Chopins Sørgemarsch.

Fot. Fra Drachmanns Begravelse. Sørgetoget kommer ud til Nordstrand

Himlen var skær og lys som om Sommeren, og Solen skinnede muntert over Marehalm og Lyng. Men Gongongernes dystre Minutslag lagde en egen tungsindig Stemning over det ellers saa straalende Landskab.

Ved Klittens Fod stansede Baaren, og Fiskerne bar Støvet af deres store Ven og Forsvarer op til Gravkammeret.

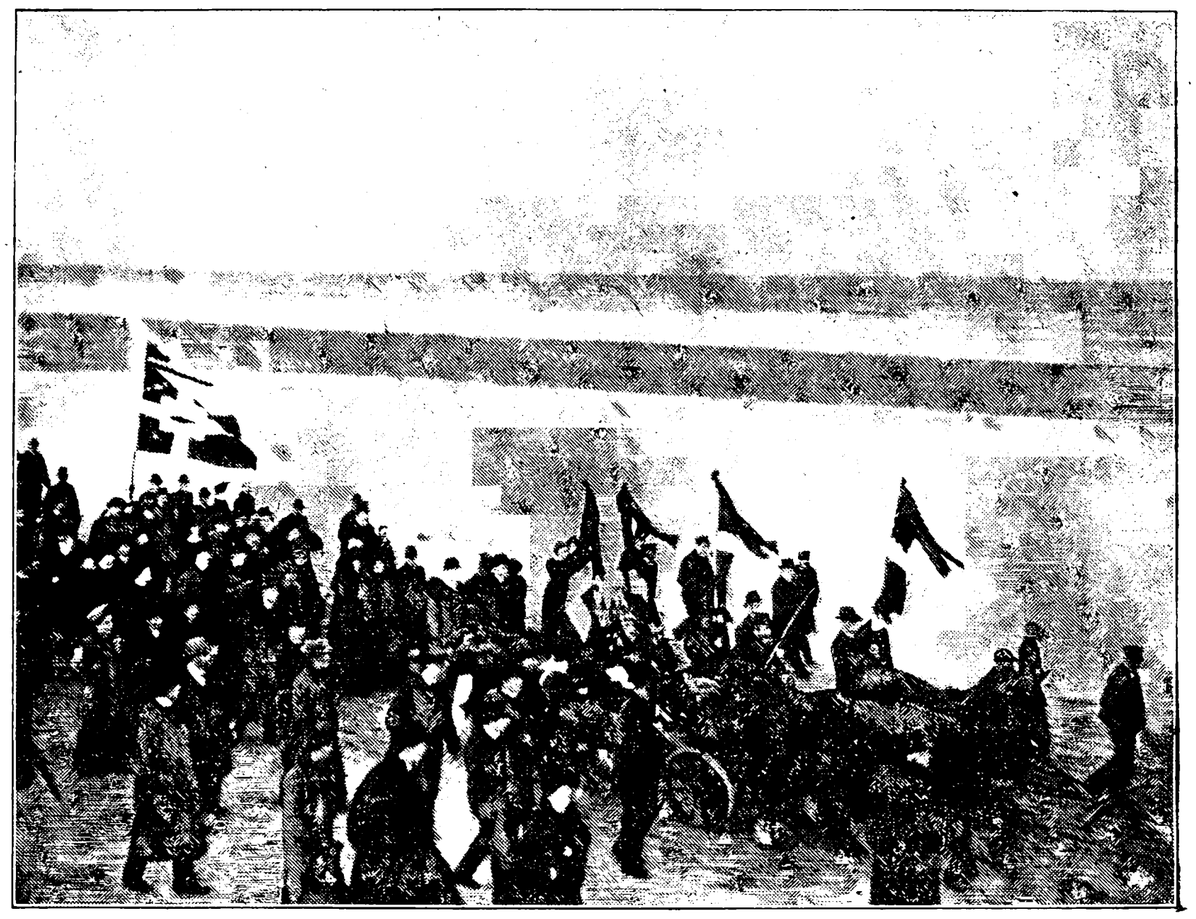

Fot. Fra Drachmanns Begravelse. Ved Klittens Fod

Saa talrig og saa stille en Forsamling er sikkert aldrig tilforn sét herude paa Danmarks nordligste Spids. Tause og med blottede Hoveder stod de, lyttende til Vennernes sidste Ord og Farvel. — Nu burde en smuk og mægtig Mandsrøst som Afslutning paa Sørgefesten have sunget Drachmanns egen vidunderlige Dødssang:

Den blomstrende Sommer blev kædet til Høst,
til Død, hvad der var ilive.
Sorg skal følge paa Lyst,
stille, Du bankende Bryst,
kun de evige Love skal blive.

Venner, ræk Haand over Graven hen,
den Døde kommer ej mer igen,
men Aanden taler fra Rummet,
naar Læben her er forstummet!

Thi saadan er det
og vil blive saa længe

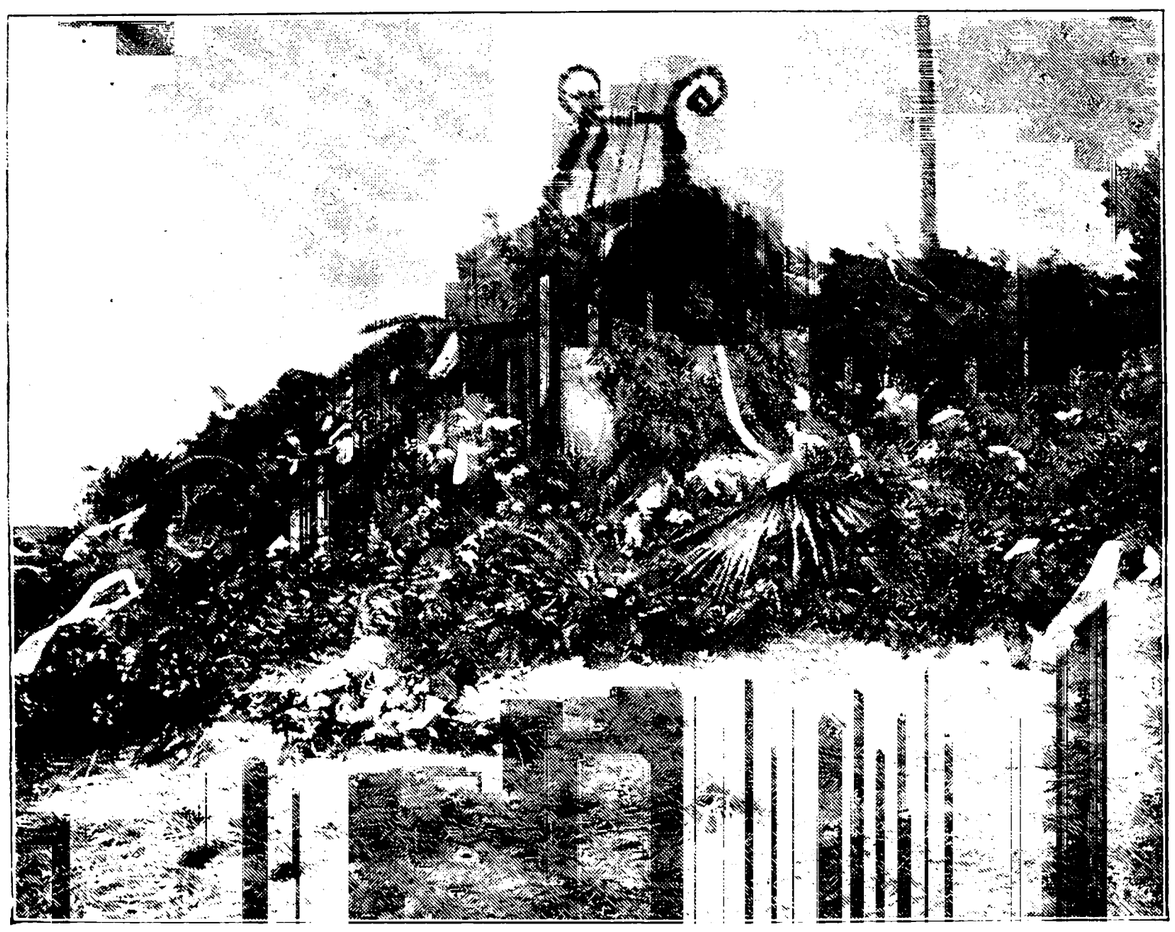

Fot. Drachmanns Grav Dagen efter Begravelsen

Skagen staar: Digterens Aand taler til En fra Rummet. Befolkningen udtydede i Begyndelsen dette paa deres egen naive Maade: „Drachmann gaar igen", sagde de.

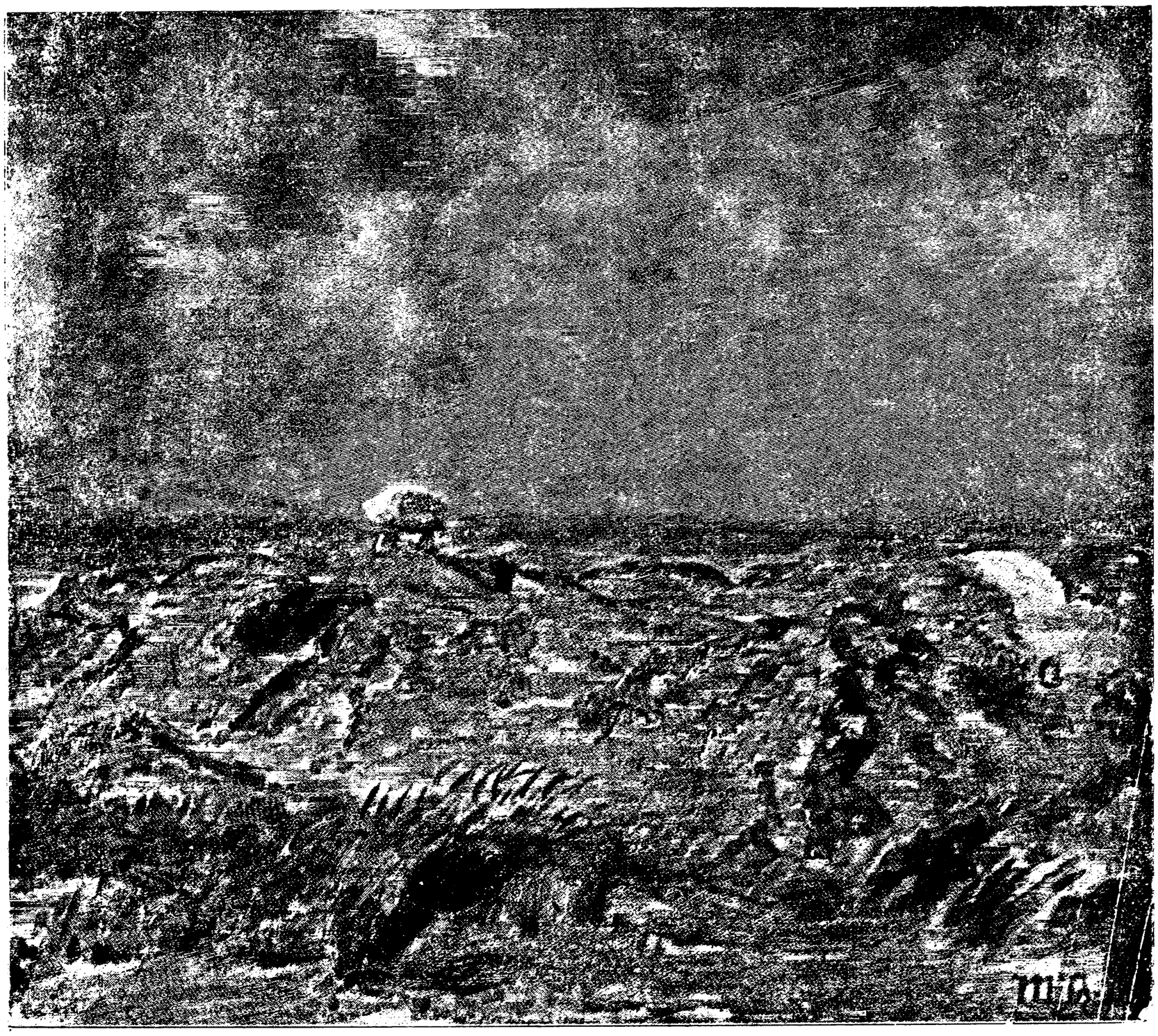

Michael Ancher: Drachmanns Grav

Der var ikke Plads til ham i det snevre Gravkammer. Urnen rokkede og vilde ud!

Ja Enkelte saá ham endog staa paa Stranden om Aftenen „iført Slængkappe og bredskygget Hat og talende ud mod Bølgerne".

Sandheden, der laa til Grund for disse Syner: Digteraandens Magt til at holde Fantasien fangen, den forstod de ikke.

Men i hver Skagbo's Hytte lever Mindet om Drachmann: de Fattiges Ven. Mange smaa Handlinger og Begivenheder vil knytte sig sammen, og Mindet vil efterhaanden svulme op til Sagn.

Tro derfor ikke, at Digteren er borte, fordi han er død. Nej, nu først ejer han Skagen.

Ved sin Kærlighed til den vældige Natur heroppe, ved sin store og inderlige Forstaaelse af den, har han formaaet at gøre den til et med sin Aand.

Overalt hvor man færdes her, finder man ham derfor igen og fornemmer Suset af hans Vingeslag.

Paa Heden og ved Stranden, i Skyernes Jag, i Maanens Sølvglans over Havet.

Hele Naturen taler til En med hans Ord — og skænker derved ham sit evige Liv.

Derfor klinger der næsten som en Spaadom, født af Digterens Seergave, gennem det skønne Digt, hvor han taler om sin Grav:

„Her jeg jordes vil i Sandet
under Havets dybe Red.
Bølgens Brusen vil mig holde
vaagen i al Evighed.

Gennem Natten vil jeg høre
Dønning-Tordnen rulle hen.
Det er mine egne Sange
Havet føder dem igen!"

PRINCIPET BRØNDUM

Gaar man en Formiddag ned ad Skagensgaden paa den Tid, da de Rejsende kommer til Byen, er det morsomt at iagttage den iøjnefaldende Forskel, der er mellem Stamgæsterne og de „Nye".

Stamgæsterne er ikke til at tage fejl af. De strutter af Genkendelses-Glæde, er *bon camerade* med hveranden de møder og har det joviale Præg af Sikkerhed, som man føler ved at være „hjemme i sin egen dejlige By". De „Nye" derimod spadserer stilfærdigt af Sted med deres Haandtasker, „som de helst selv vil passe paa", og sér sig hyppigt, men ikke just beundrende om.

„Naa, saa det er det berømte Skagen!" læser man i det kritisk iagttagende Blik.

Ja, vist er det Skagen, kære Børn, Fortryllelsen har blot ikke aabenbaret sig for Jer endnu.

De „Nye" træffer man allerede om Eftermiddagen ved Stranden, hvor de er ude for at recognoscere.

Naar jeg i Forbigaaende hører deres Bemærkninger om Hotellet og Byen, om de lave Klitter eller om Strandbredden, som ikke paa nogen Vis kan maale sig med Fanøs, morer det mig at tilbagekalde i Erindringen hin længst forsvundne Tid, da jeg selv var „Ny" og kritisk, og de Erfaringer og Forbauselser, jeg maatte igennem, inden jeg modnedes til Stamgæst og Tilbeder.

For mig begyndte Skuffelserne allerede ved Aalbæk, hvor jeg sad ved Coupèevinduet og ventede paa, at „det hvide Land" skulde vise sig.

Ingen havde været barmhjertig nok til at fortælle mig, at dette Vidunderland, der efter Digterens Sigende skulde ligge som en Ørken-

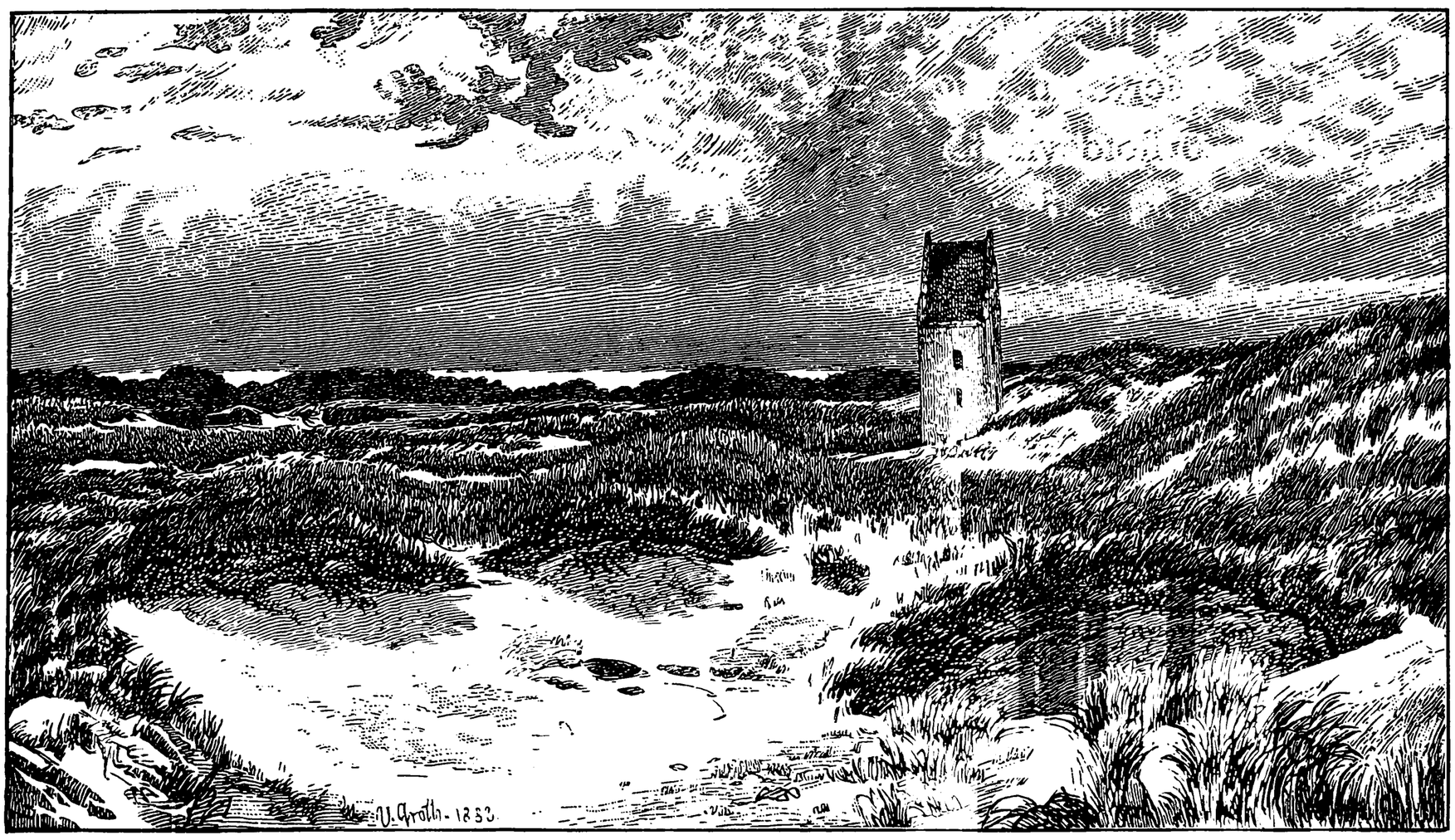

Vilh. Groth: Gl. Kirke

drøm under Himlen, forlængst var blevet bebyrdet med Kulturens Velsignelse*) og forvandlet til marehalm-bevoksede eller brune lyngdækkede Klitter, hvis Skønhed jeg først senere fik Øje for, men som den Gang forekom mig at staa forunderligt trist til den blytunge Himmel, paa Baggrund af et graat koldt Hav.

Efter længere Tids Skumplen i en snever og støvet Coupée fik jeg Øje paa „gl. Kirke", der lig en enlig umaadelig Milepæl dukkede frem mellem Klitterne og fortalte, at nu var vi ved Maalet — Skagen, men rigtignok ikke det Skagen, som jeg havde ventet at sé.

En mennesketom Perron, grim og idéforladt, foran en grim og ligesaa idéforladt Stations-Bygning.

„Hvor var Kunstnernes Indflydelse?" spurgte man uvilkaarligt sig selv. Og hvor var for Resten Hotelkarlen? Ham havde jeg unægtelig mest Brug for i Øjeblikket; men da der ikke var en Sjæl af hans Art at øjne, lod jeg Tøjet blive og gik ud paa Gaden.

Det øsregnede. Naturligvis, havde jeg nær sagt. For er det ikke mærkeligt, nu har jeg boet i Skagen i en anselig Række af Aar, men

*) Med Undtagelse af Milerne, der fredes som Mindesmærker om hin Tids „hvide Skagen".

det skal ikke fejle: naar jeg efter en lille Fraværelse vender tilbage til Byen, modtager den mig saa godt som altid med Regn, og det skønt Klimaet er forholdsvis tørt paa denne gudbenaadede Tange.

Altsaa regnede det — øsregnede.

Alligevel blev jeg staaende midt paa Gaden og glemte Alt over min Forbauselse.

„Hvis dette skulde forestille Skagen, hvor var da de maleriske Huse og fortryllende Hytter af tjærede Skibsskrog, som jeg kendte saa godt fra Billederne? Hvor var Kvinderne med de mørke Hovedklæder, og hvor var Fiskerne i Sydvest og Olietøj?"

Intet var som det burde være, lod det til.

Skraas overfor Stationen laa en Bygning, der lignede denne paa en Prik. I Øjeblikkets Bestyrtelse fik man næsten den Tanke, at Byen bestod af lutter saadanne.

Næh! den der ovre var Borgmesterboligen! forklarede en lille langnæset og barbenet Dreng, som sejlede sin Marehalmsbaad rundt i en Vandpyt.

Han, eller rettere hans sorte Pegefinger, viste mig i hvilken Retning jeg skulde gaa for at finde Brøndums Hotel, en stor rød Korsbygning, foran hvis aflaasede Dør jeg standsede.

Da hverken Portier eller Kellner kom springende som paa andre Hoteller, gav jeg mig til at banke; men det bragte ikke et Menneske frem.

Jeg søgte efter Klokken. Nej, Klokke var der ingen af!

Hvordan Pokker bar man sig da ad med at komme ind i dette tilmurede Hus?

Jeg bankede igen, jeg dundrede paa Døren, og stadigt voldsommere styrtede Regnen ned.

Hvilket komisk Hotel! Jeg var lige ved at opgive Ævret og løbe bort for at søge mig et andet Logis, da der omsider lød Skridt, og Døren blev aabnet, uden Il, af en lille nonneagtig Kvinde med blide Øjne og sort Fløjelsbaand om det nedglattede Haar.

Hun hjalp mig taust, men venligt, af med det vaade Tøj, rystede Paraplyen og satte den hen, for at Vandet kunde løbe af. Alt med samme stilfærdige Ro.

P. S. Krøyer: Julius Paulsen

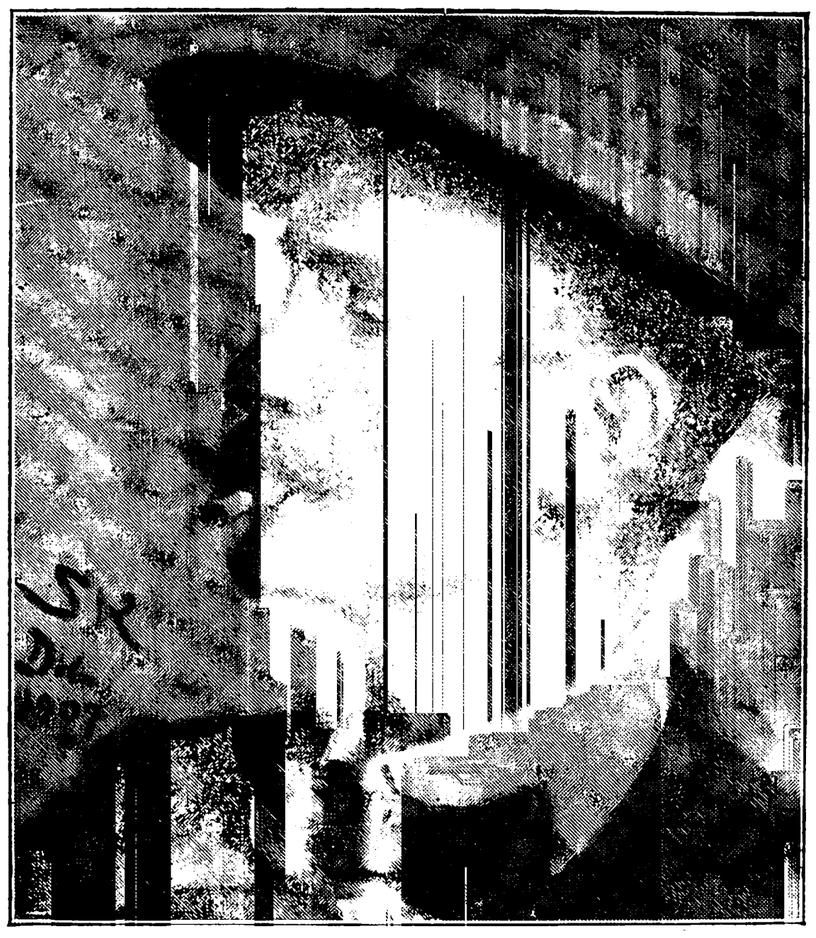

P. S. Krøyer: Gyde Petersen

Saa førte hun mig gennem et Par Værelser ud til en stor Trappegang, hvor en Mand stod og pudsede sin Bøsse. Han vendte sig om, sagde kort Goddag, snoede sit Overskæg og pudsede videre.

Mon dette var Værten? tænkte jeg, da jeg lidt mod i Sind, vandrede op ad Trappen til mit Værelse.

Værter plejer ellers altid at være venlige og snakkesalige. Det kunde man ikke beskylde denne for. De lod i det hele taget ikke til at være særligt ivrige efter Fremmede heroppe.

Nej, Skagen var sikkert anderledes end andre Byer. Her havde de nok i sig selv.

Det varede dog ikke ret mange Dage, eller Timer, kan jeg sige, inden dette første fremmede Indtryk fortog sig og gav Plads for den behageligste

L. Tuxen: Selvportræt

Billeder fra Brøndums Sal

Følelse af hjemlig Hygge og Tryghed. Tausheden betød ikke det ringeste; man mente det saa uhyre vel, vilde gerne gøre sit bedste, ja mere til, om det kunde ske; blot uden for megen Snak eller for meget Høflighedsvrøvl, som var altfor besværligt at komme over.

At jeg havde haft Vanskelighed ved at komme ind i Hotellet, kunde jeg alene takke min egen Dumhed for. Thi hvem gik vel nogensinde til „den fine Indgang", naar Gaard-Døren stod aaben i næsten alle Døgnets Timer.

Jeg gjorde kort sagt en Del Erfaringer i denne min første Novice-Tid og opdagede efterhaanden, at Skagen var en herlig By, blot man kom bort fra Stationens nærmeste Territorium. Klitter, Hav, Huse, alle opfyldte de tilfulde deres maleriske Pligt ligetil Konerne med de mørke Hovedklæder og Fiskerne i Sydvest og Olietøj. Ja, hvor rørt blev jeg ikke, da jeg første Gang saa disse stovte Karle komme vandrende i sluttet Trup, ganske som paa Billederne. Det galdt kun at søge paa rette Tid og Sted.

Paa Hotellet havde jeg faaet mig et Værelse, som jeg var uhyre tilfreds med; det var lyst og hyggeligt, men stammede rigtignok fra den gammeldags Tid, da man endnu ikke havde fundet paa, at Møbler skulde stemmes i Stil, eller at Komode og Skab var Nødvendighedsgenstande for en Gæst.

Kufferten gjorde Tjeneste som Komode, og i Stedet for Skab hjalp man sig med et Slags „Skafot" eller Staffeli uden Bagben, som blev stillet til Støtte mod Væggen, og paa hvis Smaakroge et Par Kjoler kunde anbringes. Det vilde saamæn ogsaa have været helt godt, om ikke Staffeliet stedse var besjælet af en uforklarlig Trang til, hver Gang Vindu eller Døre aabnedes, at styrte sig hovedkulds frem over Bordet og rive Glas og Flakoner med sig i Faldet.

Nu har Hotellet jo ganske anderledes smukke Værelser, monterede efter „the Studios" stilfulde Forbilleder, med elegante Liberty-Gardiner og dekorative Beslag paa Skabe og Komoder.

Men Musse, min lille Rottehund og jeg, var som sagt overordentlig tilfredse med vor Stue, og henrykte, naar vi efter vore Ture paa de

raakolde og vaade Efteraarsdage fandt Tørve-Ilden blussende i Kakkelovnen, og The og Kager sat frem paa Bordet.

Musse anskaffede sig paa Hundevis straks en Fjende til Adspredelse og Underholdning.

Det var Hotellets „Stik i Rend-Dreng", Per; en køn 15 Aars Knøs, som endnu var saa barnlig, at han legede med Dukke.

Naar han om Morgenen gjorde Soveværelse-Tournéen sammen med Stuepigerne, var Dukken ligesaa sikker en Gæst som Klude, Spande og Børster. Den blev anbragt paa Sengetæppet eller en Stol og stirrede med stive Øjne paa, hvor flinkt Per kunde gøre Nytte ved at slaa „Vaser" ud og tørre Kander af eller lægge sig flad under Sengen for at finde de Tøfler frem, som Pigerne jog ind med Kosten.

Per var Alles Yndling, kun ikke Musses.

I Hundens Øjne var han simpelt hen en Tyv, endog af en ondartet Slags. Thi hvilket Menneske med reelle Hensigter kom vel listende paa tykke hvide Uldsokker, naar Dagen knap var gryet, og snappede Støvlerne væk udenfor deres retmæssige Ejeres Døre.

Straks den første Morgen slog den derfor Allarm med en Eksplosion af Hvæsen, Gøen og Knurren, der efterfulgtes af et rædselslagent Hvin.

I mindre end et Sekund var jeg henne ved Døren og saá et Par hvide Uldsokker forsvinde med usigelig Hast ned over Trapperne, forfulgt af mit gule arrige Bæst.

Da denne Scene havde gentaget sig et Par Morgener, til Trods for Formaninger og Prygl, begyndte min Samvittighed at blive svært betynget; jeg ventede en velfortjent Reprimande fra Værten med Anmodning om at holde Hunden paa egne Enemærker og befri Hotellet for det plagsomme Dyr.

Men dette faldt slet ikke Brøndums ind.

Jeg kender i det hele taget Ingen, der kunde overraske En saa ofte og saa behageligt som disse ligefremme og elskværdige Mennesker, der uden Omsvøb og Dikkedarer greb Tingen an fra Hjertets Side og gjorde ganske det modsatte af, hvad Andre vilde have gjort i deres Sted.

De klappede og kælede for mit arrige Uhyre, roste dens Vagtsomhed

M. Ancher: John Brøndum

og tilbød den Nattelogis i den for Familien reserverede Del af Huset.

Og Hunden var henrykt! Naar Pigen om Aftenen kom for at hente den, smilede den med hver Muskel i sin Krop og logrede saa lækkersultent og infamt med Halestumpen, at jeg var sikker paa, „Logis'et" indledes med et Traktement af den kraftigste Slags.

Naturligvis kunde jeg aldrig være saa formastelig at ville sammenligne Menneskenes Overbærenhed imod en lille Rottehund med deres Opførsel lige overfor Naturens ypperste Skabninger, Kunstnerne. Men, *sans comparaison* altsaa, dette lille Træk, lagt sammen med saa mange andre, bidrog dog ikke saa lidt til Forstaaelsen af den unge Kunstnerkolonis Begejstring for det Brøndumske Hus, hvor Alt var saa ligetil og naturligt, saa frisindet og dog patriarkalsk. Hvor selv den ringeste Ting bar Præg af en Velvilliens og Godhedens Aand, som var uhyre bestikkende.

Hvem havde skabt dette Præg? Derom spurgte jeg i de første Dage ofte mig selv.

Blot den naive hjemlige Skik, at der om Søndagen skænkedes Rødvin rundt til Gæsterne som ved et velhavende gammeldags Familiebord virkede morsomt.

Raffinements derimod som at skifte Tallerkener om Aftenen ved de forskellige Retters Servering kendte man ikke og vilde have fundet det ganske overflødigt.

Om Præsentation var der heller ikke Tale.

Den var unødvendig og kun til Besvær, mente Brøndum. Folk blev nok rystet sammen alligevel, naar de havde været der en lille Tid. Og John (Brøndums Broder) forstod ogsaa til Fuldkommenhed den Kunst

at faa det formelle pillet ud af de „Nye“ og sat et godt Kammeratskab i Stedet.

Da jeg Dagen efter min Ankomst sad lige overfor ham og drak min Morgenkaffe i den store Sal, spurgte han mig pludselig: hvormange Kopper Kaffe han havde drukket?

„De?“ jeg saá forbauset op fra min Avis „hvorledes mener De? Jeg har virkelig ikke tænkt paa at holde Kontrol med Deres Maaltid.“ Og ensom og tilovers, som jeg endnu følte mig, har min Tone sikkert ikke været særligt indladende.

Anna Ancher: John Brøndum, Ungdomsportræt

„Det er skam Deres Fejl!“ lo John paa sin selvfølgelige Maade, og jeg lo med, jeg kunde ikke andet!

„Godt, naa De endelig vil vide det,“ sagde jeg „saa har De drukket tre hele store Kopper!“ — for i Stilhed havde jeg jo alligevel siddet og undret mig over den Masse, han satte tillivs.

„Ja, syntes jeg ikke nok, at der manglede en endnu!“

Fire Kopper Kaffe, og fire Wienerbrød, det var den staaende Ration.

„Og der kan De sé,“ føjede han anerkendende til, „De er slet ikke saa tosset, som De selv troede!“

Det var Indledningen. Mere behøvedes ikke.

Nu kendte jeg John og syntes, at jeg havde kendt ham alle Dage.

Vore Hunde var Dødsfjender. Han drillede min og knipsede den paa Næsen, til den knurrede og viste Tænder; men det gjorde intet Skaar i Johns og mit Kammeratskab.

Han var Damernes erklærede Yndling, skønt han unægtelig sagde dem mange dristige Sandheder. Men John kunde man ikke blive vred paa. Han var selve Gemytligheden og det oplivende Element.

Senere har jeg ofte maatte sande Drachmanns Ord:

„John er stor! — Thi han er større end sin Skæbne!“ Og Skæbnen havde i Sandhed været ham ond!

Medens han endnu var ganske ung, slog den ham med Sygdom og Lamhed. Men kue ham, det formaaede den ikke. Og havde John ejet Magt som Mod, da vilde han sikkert af et godt Hjerte have besvaret Skæbnens Udfald efter den moderne Fortolkning af et gammelt Ord: — „Giver Nogen Dig et Slag paa venstre Kind, saa vender Du ham til Gengæld ti kraftige paa den højre!“

Men da dette ikke stod i menneskelig Magt, bar han sine Plager med Overlegenhed og besvarede Skæbnens Haardhed med et Smil og en bred Sømandsvits.

Der gik i Byen det Sagn, at den Brøndumske Familie i gamle Dage havde spist sammen med Kunstnerne.

Nu galdt dette kun for Herrernes Vedkommende. Damerne virkede i det stille og var oftest usynlige.

Efterhaanden som jeg lærte Huset og dets Beboere nærmere at kende, fandt jeg dog ud af, at der var to Døtre hjemme: Hulda og Marie. Begge lige tilbageholdende og arbejdsomme og begge med sorte Fløjlsbaand over nedglattet isengraat Haar.

I Begyndelsen faldt det lidt vanskeligt at finde ud af, hvem der var hvem, saa lig var de hinanden baade i Udseende og Klædedragt; og hver Gang jeg tænkte: „dette er Hulda,“ saa var det uvægerlig Marie og omvendt, indtil jeg en Dag som i et Glimt fik fat paa Øjnenes forskellige Udtryk.

Da stod det mig paa en Gang klart, at de havde faaet helt forkerte Navne. „Martha og Maria“ burde de være kaldt; saaledes at Hulda blev Bibelens blide Maria, medens Marie var den strengere, husholderiske Martha.

Den, som gjorde det smukkeste og uforglemmeligste Indtryk paa mig, var dog „Husets Moder“, den gamle Fru Brøndum, som man var sikker paa Dagen igennem at træffe i Køkkenet, arbejdende foran sit Komfur.

Krumbøjet og ovnsodet men med det skønneste ædle Ansigt mindede hun om Eventyrenes Morlil, den forklædte gode Fe, der bringer Trøst til alle Ulykkelige.

Anna Ancher: Fru Brøndum

Det var en hel Fornøjelse at komme ud i dette store gammeldags Landkøkken og bede om et eller andet. Altid fik man et godt Ord i Tilgift, og altid var hun rede til Hjælp.

Her havde jeg nok ogsaa fundet Urhemmeligheden ved Skagens Tilblivelse, Kærnen, hvorom det Hele havde dannet sig.

Drachmann havde „opdaget" Skagen og draget Kunstnerflokken efter sig. Ja vist. Men hvis disse Pionerer og Erobrere af den hvide uberørte Tange nu kun havde forefundet en Kro som saa mange andre Kroer med gnavne, vindesyge Værtsfolk — hvad mon der da var bleven af Skagen?

I Stedet for fandt de Madam Brøndum, som hun den Gang kaldtes, Kvinden med det store moderlige Hjerte, der ejede den hemmelighedsfulde Fortryllelse, som vandt og bandt de Unge.

Og her fandt de et Hjem, beskedent og med fattigt Bohave, men til Gengæld med Hjerterum for Alle saavel Fattige som Rige og med fuld Frihed til at tumle deres unge Balstyrighed, som det lystede dem.

Husets arbejdsomme Moder saá de maaske ikke meget til „hun var Sjælen, og som Sjælen usynlig!" *) — Men Alt var dog præget af hendes Aand og Haand!

*) Drachmanns Digt om „Principet Brøndum", se 1ste Del, pag. 109.

Fra Fru Brøndum blev gift og fik baade Krohold og Hjem at passe, formede hendes Liv sig til et trælsomt Slid.

Trods hendes Ihærdighed for at holde det Hele oppe, gik det dog en Gang saa smaat med Forretningen, at der endog var Tale om at lukke.

Da lovede den lille bedrøvede Kone Vorherre, at hvis han vilde hjælpe dem paa Fode igen, skulde hun aldrig svigte med sit Arbejde, men holde ud, saa længe han forundte hende Kræfter, og altid arbejde til hans Ære.

At Vorherre baade lovede og holdt Ord, kan man ikke være i Tvivl om, naar man ser Hotellets nuværende Udvikling og Trivsel, men Fru Brøndum holdt ogsaa sit!

Hun var stedse den første paa Pletten om Morgenen, som hun var den sidste, der søgte Hvile om Aftenen. Og det skønt hendes Begavelse og Lyst gik i en hel anden Retning.

„Ja, den Gamle havde usædvanlige Evner," siger Ancher med Beundring.

Fra sin Fader*) havde hun arvet den fineste Opfattelse af og Kærlighed til Poesi, og det er baade morsomt og betegnende for hende, at Drachmann, den vilde Drachmann, dette Kaadhedens og Uregerlighedens Symbol, blev hendes Yndling fremfor alle de andre Unge, som efterhaanden fyldte hendes Hus.

„Han havde af Vorherre faaet Digterkaldets store Naadegave!" Og denne lille stilfærdige og gudfrygtige Kvinde af Folket havde ogsaa Storsyn og Forstaaelse nok til gennem Vildskaben og Ubændigheden at finde ind til alt det noble og hjertensgode, som — Fjendernes Udsagn til Trods — i Virkeligheden var det centrale i Drachmanns Sind.

Ogsaa som Brevskriverinde var Fru Brøndum usædvanligt begavet. Naar Dagens anstrengende Arbejde var endt, kunde hun rydde sig en lille Plads ved sit Køkkenbord, og medens Pigerne skramlede med Fade og Tallerkener, og alt var Snak og Uro omkring hende, sætte sig til at skrive Breve, saa skønne og klare i Formen, at mangen Forfatterinde vilde have misundt hende dem.

*) Den gamle Møller, som i sin Tid skrev Digte til Byraadsmedlemmerne, sé 1ste Del, pag. 38.

Undertiden hændte det jo ogsaa, at enkelte af de Unge, som var blevet hjemmekendte, fandt Vej her ud for at faa sig en Aftenpassiar med Husets Moder.

Paa de to Køkkenstole, 1ste og 2den Plads, som Dagen igennem var optagne af Koner, der skulde klage deres Nød og trøstes med milde Ord og Kaffe, sad ofte Drachmann og Locher; og næsten hver Aften gennem mange Aar baade Anna og Mikkel.

Utallige Problemer blev drøftet her fra de højeste til de ganske jævne. Ordet var frit, og skal man tro Drachmanns og Anchers Udsagn, da vejede den Gamles ikke ringest i Vægtskaalen.

Nej, Fru Brøndum behøvede nok ikke at gaa saa langt som til H. C. Andersen for at finde Grunden til sin yngste Datters Storhed*).

Den Sindets Renhed og de Anlæg, der hos Fru Ancher kom til saa smuk og harmonisk en Udvikling, havde Moderen selv skænket sit Barn i Fødselsgave.

Mange Aar er rundne siden hine Tider.

De Gæster, som nu kommer til Hotellet, finder ikke længere den Gamle foran sit Komfur.

Hendes Kræfter er opbrugte. Arbejdets Aag lagt over paa yngre og stærkere Skuldre.

Men hører man til de Lykkelige, der har Adgang til Familiens blaa Stue, hvor „Skagens gamle Moder" sidder med Strimlekappen over det hvide Haar og sysler med sin Garnvinde eller med sin Dagbog, da føler man sig som med et Slag hensat i en længst forsvunden Tidsalder, hvor Livet var enklere og enfoldigere, men til Gengæld ejede større og renere Linier end det, der leves nu, saa hæsblæsende og uroligt, under Tummel og Bilers Tøffen.

Jeg banker en Dag paa Døren og træder ind.

Med usigelig Ynde rejser „den Gamle" sig og nejer, som kun de fra gamle Dage kan neje.

Den lave Efteraarssol strejfer hendes fine Ansigt og glider hen til Væggen ved Kakkelovnen, hvor den hvide Kat har sin Plads paa den

*) 1ste Del, pag. 35.

Anna Ancher: „Den Gamle"

ene Side, og Pollux, Krøyers sidste Hund, paa den anden.

Hvilken Stilhed over det lille solbeskinnede Rum! Larmen ude fra fornemmes kun fjernt som Havets sagteste Summen, og hvilken Fred over denne stille Kvinde! Den spinkle Stemme føles blød og let som et Aandepust, naar hun taler om sin Barndom paa den gamle Mølle*) eller med klare rolige Ord beretter Sagaen om de Skagens Borgmestre.

Dog glemmer hun ikke, som saa mange andre Gamle, Nutiden over Fortiden. Alt hvad der foregaar, saavel i hendes egen lille Verden som i den store, hun aldrig har sét, følger hun med dyb Interesse, og til Alt har hun kloge og gode Ord.

„Ja, Drachmann!" siger hun med Andagt, da vi taler om Digterens sidste tunge Aar, og hun ser paa mig med de mærkeligt blide og stærke Øjne, „ja, Menneskene dømmer jo, og de tænker kun lidt paa, hvor svært Livet kan blive for den, hvem Vorherre har skænket de store Gaver!" —

Jeg lytter tavs til hendes Ord, der falder i tyste og korte Sætninger. De er som altid et Frisindets og Forstaaelsens Evangelium!

Om Drachmann havde hørt hende, vilde han sikkert som saa ofte i Livet ærbødigt have kysset hendes Haand, og maaske vilde han have

*) I disse gamle Enevoldstider var en Toldbetjent altid posteret i Møllen for at paasé, at Regeringen fik sin tilbørlige Afgift af, hvad der blev malet. Blev der i travle Tider malet om Natten, skulde han ekstra have fire Mark.

tænkt: kun den, som forstaar med Hjertet naaer ind til Sandhedens Grund!

Fot. Brøndums Hotel

Ak ja! Minderne om alt dette Forbigangne fanger saa stærkt, at jeg derover ganske har glemt mine „Nye" fra forleden Dag.

Men en Morgenstund, da jeg kommer forbi Hotellet, finder jeg dem igen.

Hvilken Forandring fra sidst!

De hænger nu højtsnakkende over Havelaagen, leende ind til andre leende Gæster. En ung overstadig Dame iblandt dem slaas ivrigt med John om en højrød Parasol.

Det er ikke til at tage fejl af: Forvandlingens Lov er fuldbyrdet. „Principet Brøndum" er gaaet op for dem, og de har „opdaget" Skagen med al dens Herlighed.

Nu har de ogsaa tilfulde lært Kunsten at brede sig og gøre Stedet til deres.

„Ja, tænkte jeg det ikke nok!" ler jeg for mig selv, idet jeg drejer ned ad Vejen til Stranden, „det er gaaet Jer som alle os Andre — I er blevet Stamgæster og Tilbedere."

Fot. Professor Tuxens Hus, sét fra Haven

FESTER

„Vi Skagbo, vi kan feste,
som ingen andre feste kan,
vi er de allerbedste
til Fest i Danmarks Land.

Vi er de frie Fugle,
saa højt tilvejrs vi flyve kan,
at Skyerne de skjule
det kedelige Land.

Vi er som Skum paa Havet,
til daglig er vi bare Vand
men naar der Fest blir lavet
til Skum vi blæses kan."
— — — — — — — — —*)

Langt ude i Vesterby, hvor Skagens smaa Huse ender og Klitterne foran „gamle Kirke" tager fat, ligger Tuxens Ejendom „Dagminne". Et overordentlig dekorativt Kompleks af Huse og Længer, som ved Arkitekt Thorvald Jørgensens Snille er modelleret ud af og omkring Skagens gamle Postgaard, hvor i sin Tid Viggo Johansen og efter ham Krøyer boede en Række Somre, begge som Nygifte.

*) Sang af Ingeniør P. Bruun.

L. Tuxen: Ved Morgenkaffen

I de elleve Aar, hvori Tuxens Hus har eksisteret, har det som et kært Barn havt mange Navne: Malermøllen, Rikkeslyst, Vesterled — ja, jeg husker dem langt fra alle; men det véd jeg, at Huset med Rette kunde bære endnu et Navn, nemlig: „de glade Festers Hjem".

Førend Tuxen endnu havde bosat sig paa Skagen, viste hans Hustru, Fru Frederikke, sig som en begejstret Tilhænger af den ældre Kunstnerkolonis Traditioner, og Aften-Akademiets gyldne Valgsprog: „Arbejde, Fest og Glæde" var som skrevet ud af hendes eget glade og gæstfri Hjerte.

Det faldt da ganske naturligt baade for hende og hendes Mand at gøre Valgsproget til deres og med aldrig svigtende Energi at forsøge paa at føre det ud i Virkeligheden.

Introduktionen til de mange Fester, som i Aarenes Løb har været afholdte i det Tuxenske Hjem, og hvis Ry (i det mindste for en enkelts Vedkommende) er naaet udenfor Landets Grænser, var den store Havfest, som endnu erindres med Glæde af mange Skagboer.

Indbydelseskortene hertil var tørrede Undermaalsflyndere, bemalede paa Bugen med ildrøde Bogstaver, og Tuxens Atelier var den dybe Havbund, hvis mystiske Mørke spredtes af selvlysende Fisk, fantastiske som kinesiske Uhyrer, og hvor Vandenes Adel, de unge Havmænd svømmede rundt med deres Strengeleg og sang smægtende Viser for skønne halevimse Fruer.

Besynderligt saá der ud paa denne Havbund, over hvilken Ran, den forslugne og onde, jog af Sted med sine Døtre. Besynderligst af Alle var dog den urgamle Havmand, Slægtens Ældste, som, klædt i et Sæt ægte Jægersk Normaltøj, Skjorte og Underbukser, sad paa sin mossede Sten og med misbilligende Hovedrysten betragtede de smaa Konkylier og Koraller, som for denne Nat havde opgivet alle Fordomme om stille Værdighed og hoppede af Sted i et lystigt Zweitritt.

Naar jeg tænker paa alle disse Fester, drager Billede paa Billede frem for mit Øje.

Paa Dagminne, som den Gang hed Rikkes-Lyst, har jeg sét Skovens Nymfer og Alfer svæve omkring Have og Hus, jeg har hørt Menneske- Høns og -Haner fylde Gaarden med Gokken og Galen, og jeg har sét, (ja, Erindringen gør jo af og til lidt sære Sving), jeg har sét den virkelige, levende, berømte Lord Beresford og hans Officerer svinge sig til Dans paa Tuxens idylliske Vænge, hvor i de foregaaende Aar Jersey-Koen Lise med de blide Øjne havde sit græsgrønne Paradis.

For Skagens unge Damer indlededes dette „Bal champètre" med en lille Skuffelse.

De havde haabet paa et hjerteknusende om end prægtigt Skue af gyldne Epauletter, af lynende Kaarder og Knapper. Men Englænderne er et praktisk Folk. Ved en landlig Fest af denne Art bærer de ikke

Fot. Fra Havfesten

Uniform. Kun Orkestret, som Lorden medbragte, fik Lov til at glimre i Guld, medens de høje Herrer selv — fra Lord Beresford til den yngste Lieutenant — var klædt i graabrunt „homespun", saa ens i Farve, som om hver af disse halvhundrede Dragter var skaaret ud af den samme Rulle Tøj, og alle med opbrættede Benklæder.

At det for en engelsk Herre i Civil er højeste „comme il faut" at stikke Hænderne i Lommen, naar han konverserer sin Dame, det kunde man ikke være i Tvivl om, naar man betragtede disse formummede Officerer, som forøvrigt var udmærkede Dansere og særdeles

Fot. Lord Beresford aflægger Visiter paa Skagen

opmærksomme Kavallerer, der med Frimodighed erklærede Damerne deres Kærlighed paa dansk: „jay ælsker day". En farlig lille Sætning, som en eller anden Spøgefugl havde lært dem, og som de øjeblikkelig havde noteret med Blyant paa deres Manchetter.

Men over alle disse muntre Gilder og Sammenkomster staar „Drachmann-Festen" (i Anledning af Digterens 60aarige Fødselsdag) dog som den smukkeste og uforglemmeligste.

Den var selve det levendegjorte Æventyr, storladent og fantastisk, og dertil lidt af en historisk, i alt Fald en litteraturhistorisk Begivenhed.

Det var ganske kort Tid, før Drachmann rejste over til København for at overvære Opførelsen af „Hr. Oluf".

Trods den Træthed og Nervøsitet, som var fulgt efter Sommerens anstrængende Arbejde, var der en egen smuk og højtidelig Stemning over Digteren i denne Tid. Man fik det Indtryk, at han inderst inde var glad og forventningsfuld. Og Skagboerne delte denne hans Forventning. Der var Spænding og Interesse over Byen. Hvor man kom, hørte man Tale om „Hr. Oluf", om Raadhusfesten, om alle de Herligheder, som Hovedstaden forberedte, og som det var Drachmanns Ønske, at saa mange som muligt af Kammeraterne heroppe fra skulde overvære: „Herre Gud, vi er kun et lille Samfund," sagde han, „naar der festes for En af os, bør vi Alle være med".

Men inden Drachmann rejste over til den Virak, som man mente ventede ham, vilde Vennerne i Skagen være de første til at bringe ham deres Hyldest.

Deres Fest skulde være Nummer et i Rækken, Ouverturen for alle de andre. Og for at den kunde faa det rette og karakteristiske Præg, blev det besluttet, at Gæsterne denne Aften skulde danne en levende Illustration til Digterens Værker og Skikkelser, lige fra Ungdommens Dyveke med de uudgrundelige Øjne, fra Konger og Prinsesser, Vølund og Alhvide til den sidst undfangne: „Ridder Hr. Oluf".

P: S. Krøyer: Skizze til St. Hansbilledet.
Professor Tuxen og Hustru

Men det var ikke alene Vennerne, de „Fornemme", som de endnu kaldtes, der vilde hylde Drachmann.

Ved en Fest som denne var Fiskerne selvskrevne.

De følte det selv og var derfor blevet enige om at hædre deres gamle hvidhaarede Ven med et Fakkeltog.

Thi at dette Fakkeltog netop gjaldt Vennen og Mennesket Holger Drachmann, derom er der ingen Tvivl.

Af Drachmanns Betydning som Digter og Kunstner kunde disse naive, ulærde Mennesker ikke have nogen virkelig eller inderlig Forstaaelse.

Derimod vidste de af Erfaring, at „Drachmann var en go' Mand". Gennem mange Aar havde han vist sig som deres Ven, og det en Ven, der ikke nøjedes med Talemaader men kastede sig i Brechen for dem, hvor det gjaldt.

De behøvede blot at at tænke paa Lars Kruse — og for Resten paa mange, mange Andre.

Maaske var Trofasthed og Bestandighed ellers ikke den letbevægelige Digters Særkende; men overfor Fiskerne var han trofast, overfor dem var hans Sindelag uforandret, og aldrig var han bange for af sine egne smaa Midler at hjælpe den iblandt dem, som trængte.

Dette glemte de ham ikke. Derfor havde de, ærlige og uden Vrøvl, aftalt at mødes her for at hædre ham, og da Mørket faldt paa, saa stod de paa en Gang i Gildesgaarden, alle disse tause, skæggede Fyre, i Sydvest og Olietøj, alvorlige og dog feststemte, hver med sin tændte Fakkel.

Hos et moderne Menneske, der efterhaanden er kommet til at betragte Nationaldragt og Fiskertøj som blot og bar Maskeradestads, kan der maaske, naar man læser derom, føles som en Bismag af Arrangement ved et saadant Optog.

Men det er vor Fejl — Tidens Fejl. Der var intet lavet eller arrangeret hos disse Mennesker. De mødte i deres Dagligdragt, deres Arbejdstøj og stod nu der, støtte og alvorlige, med de dryppende Fakler løftet højt over deres Hoveder.

Husker jeg ret, traadte en Mand frem og sagde et Par Ord, men hvem det var er gaaet mig af Glemme.

Drachmann, der øjensynligt var stærkt bevæget, traadte lidt tilbage i Mørket for at samle sig og sé, — og et Øjeblik var der ganske stille. Man hørte kun Faklernes Knitren, inden de kastedes i Baal paa Stenbroen.

Det var et vidunderligt Sceneri: Æventyrligt som hele denne æventyrlige Aften.

Midt paa den smukke mønsterlagte Gaardsplads var rejst en Mast, hvorfra der, som et mægtigt Edderkoppespind, spredte sig et Væv af Snore, behængte med smaabitte røde Lamper. Hundreder af røde Glimt mod Faklernes brandgule Skær — og over det hele den tindrende uendelige Stjernehimmel.

Nu traadte Drachmann frem fra Halvmørket, ledsaget af sit Følge af Fyrster, Landsknægte, Prinsesser og Fantasiens brogede Skikkelser.

Det brandgule Lys faldt paa hans hvide strittende Haar og mægtige Skaldepande. Pragtfuld saá han ud i sit folderige Gevandt som Odin,

Fra Drachmann Festen, Fot. til det tyske illustrerede Blad „die Woche"

Gudernes Konge. Hovedet var let tilbagebøjet, og uden at se paa Fiskerne talte han til dem — jævnt og stilfærdigt, i Begyndelsen lidt dæmpet:

Om Skagen, og hvad den havde betydet for ham og hans Kunst, om de smaa Hjem heroppe, Fiskernes Hjem, saaledes som han havde lært dem at kende gennem Aarene.

Bevægede, men uendeligt naturlige Ord, som de fødtes i Nuet af hans egen Betagethed og Mindernes Magt.

Her var intet tomt Rum mellem Taler og Tilhører; deres Hjertelag mødtes med hans, deres Tillid rørte og støttede ham.

Hos disse ærlige, troskyldige Mennesker var der Sangbund for alt det bedste og ægteste i Digterens Sind. Ja, maaske har hans Vingefang aldrig været skønnere eller mægtigere, end da han stod her, et Hoved højere end alle Andre, og talte ud i den store mørke Nat.

Paa Guders og Fyrsters Vis forlod Drachmann Festen tidligt paa

Aftenen og overlod til Folket at more sig. Og Folket tøvede ikke med at adlyde.

I et Telt med lange Bænke og Borde blev Fiskerne beværtede. Der blev skaalet og jubileret. Og der blev holdt Taler.

Først og fremmest for Fødselsdagsbarnet, derefter for alt under Himmel og Jord, hvad Stemning og Punsch kunde bringe En i Tanker om.

Lars Thrane var i Perle-Humør, han sang og han lo, saa Taarerne piblede ud af de himmelblaa Øjne og over Kinderne dryppede ned i Punscheglasset:

„Velkommen her — velkommen der,
Velkommen En og hver!"

Og naturligvis fik vi ogsaa Glansnummeret:

„Det var ved Helgoland,
der Fjenden sidst vi saa — — —".

Inde i Atelieret gik det ikke mindre muntert til. Her blussede Æventyret den hele lange Nat, og her dansedes af et godt Hjerte. Thi

„Vi Skagbo vi kan feste
som ingen andre feste kan,
vi er de allerbedste
til Fest i Danmarks Land."

Selv Krøyer, der i Dagene forud havde været temmelig stille og nedtrykt, var bleven smittet af de Andres Glæde og havde kastet Mismodet langt fra sig.

Han var henrykt over sin Dragt, som han selv med stort Besvær havde gjort til Udkast til efter nogle gamle Billedværker, at den kunde blive saa korrekt og smuk som muligt, og hans Ansigt lyste af det sødeste Smil, da han som en vældig Vølund, med Kæmpelokker om Skuldrene, med fremskudt Bryst og saa rank som aldrig før marscherede af Sted med sin Svanemø.

Lokkerne under Hovedringen generede rigtignok en Del, naar han dansede; men ikke for nogen Pris vilde Krøyer dog tage dem af. „Saa er Dragten jo ikke længere helstøbt!" sagde han bebrejdende,

Fra Drachmann Festen. Fot. til det tyske illustrerede Blad „Die Woche".

som havde man foreslaaet ham at begaa en Helligbrøde. „Nej, en Kæmpe maatte nøjes med at ryste sin Haarfylde og skyde den lidt tilbage fra Ørerne."

Hos Tuxens var det ved slige Lejligheder Skik, at Tjenerskabet, naar Serveringen ud paa Natten var endt, kom hen i Atelierdøren for at se paa de Dansende. Men knap viste de sig denne Aften, før Æventyret drog ogsaa dem ind i sin vilde Hvirvel.

Dronningen valsede af Sted med den værdige sortklædte Tjener. Konge og Knægt greb hver sin lille Fadebursterne og svingede hende, saa de lange hvide Forklædebaand stod ret ud i Luften.

Alle vilde nu frem paa en Gang. Hver tog sin Dame. En farende Svend fik fat i den lille Prinsesse, hvis Perlehalsbaand hoppede saa frydefuldt paa den bare Hals, naar hun dansede. De ærværdige gamle Fyrster havde maattet lægge Scepter og Rigsæble fra sig i Vinduskarmen, fordi det kneb at følge med, og Papkronerne var under

Fra Drachmann-Festen

Dansens Hede skudt langt tilbage i Nakken.

Plads! Plads! Man maatte have mere Plads! Nu skulde der danses over hele Danmarks Land!

Herolden slog Dørene op, og Arm i Arm trængte Skaren sig ud i den mønsterlagte Gaard.

Men — da gol Hanen — og det første Daggry viste sig i Øst! Æventyrets Time var endt! Den lille Prinsesse stod hvid om Kind, og Kongen saá betuttet ned over sin falmede Hermelinskaabe, der hang slunken og skævt om hans Skuldre. Da greb Hervør Alhvide sin Ganger ved Tøjlen og blæste tre Gange haardt i sit Horn.

Bort — bort! — Hver strøg af Sted til sit Verdenshjørne, til sine hemmelighedsfulde Riger.

Æventyret maatte vige for Dagen.

Festen for Drachmann var endt.

Fra Drachmann-Festen

P. S. Krøyer: Selvportræt, Kultegning

KRØYER FRA 1900—1909

Krøyer kunde ofte, selv i de sidste tunge Aar, med sit lyse Smil fortælle om det vidunderlige ved at være Søndagsbarn.

„For jeg er nemlig et Søndagsbarn."

Og bag Smilet fornam man Stoltheden over at høre til de Benaadede, de, for hvem alting lykkes.

Ganske rigtigt forholder det sig dog ikke med denne Paastand.

Spørger man de gamle Almanakker til Raads, svarer de som med en Mund, at den 23de Juli i Aaret 1851 faldt paa en almindelig Onsdag.

Og dog havde Krøyer paa en Maade Ret.

P. S. Krøyer: Modelstudie, malet i Skagen

Den lille, milde, blaaøjede Dreng havde i den Grad fortryllet Skæbne-Gudindernes Hjærte, at de for hans Skyld gjorde en Undtagelse og udstyrede ham saa rigt, som det ellers kun falder i de faa Dødeliges Lod, der er fødte paa Ugens syvende Dag.

Med en usædvanlig Begavelse som Maler og Tegner, en aldrig svigtende Evne til at gøre sig afholdt, ja elsket, af enhver, med hvem han kom i Berøring, med Hjærtet fuldt af Musik og et Sind saa lykkeligt og ligevægtigt, at end ikke de vanskelige Forhold i Hjemmet formaaede at kaste nogen Skygge derover, vandrede han, som den Lykkens Yndling han var, syngende gennem Dagen og Livet, forvandlende alt, hvad han beskæftigede sig med, til Fest.

Hvad Andre saa surt til, smilede Krøyer af. Havde Andre Graavejr, havde han Solskin. Ikke hedt og fortærende men blidt og venligt som det, der lyste ud af hans egne Øjne.

Og dog har maaske faa Malere arbejdet saa intensivt, saa sejgt energisk med deres Kunst som Krøyer; men Fødselsveernes Pine, den, mange af Kammeraterne led under, var ham ganske fremmed.

For ham var Arbejdet kun Fryd, anspændt Fryd og syngende Fryd, og med en næsten renaissanceagtig Kraft og Glæde stormede han frem imod Vanskelighederne, dybt interesseret ved at kæmpe med dem og barnlig stolt, naar han havde overvundet dem.

„For jeg er jo et Søndagsbarn!"

Hele Ungdommens og den første Manddomstid dannede Krøyers Livsbane en ubrudt lysende Linie, hvis harmoniske Ligevægt første Gang brødes ved hans Sygdom i Foraaret 1900, for, fra da af, at slynges i stærke Kurver, svingende mellem dybt Tungsind og det højeste svimle Livsmod.

Men selv i Modgangens og Sygdommens Aar holdt Skæbnen Haanden

Fot. Krøyer ved Flygelet i sit Atelier

over sin tidligere Yndling og lod ham føle Lykken, hvor Andre kun øjnede Grund til Sorg.

Vel var Nedgangens Tider tunge og pinefulde at komme igennem; men til Gengæld var Krøyer i Opgangsperioderne — der jo strakte sig over langt det største Tidsrum — fyldt af en forbavsende Arbejdslyst, af Energi og en overmodig Glæde, der, om den end ikke havde sin Rod i Sundhed og derfor paa Omgivelserne ofte kunde virke trist og skærende, dog af ham selv følte som sand og ægte Lykke.

Under en af disse Perioder kom Krøyer i December 1904 til Skagen. Han var munter, vennesæl, og for hvem der ikke tidligere havde kendt ham, tilsyneladende i fuld Vigeur.

For ikke at være ganske ene i det nu saa stille Hus*), havde han indbudt

*) Krøyer var bleven skilt fra sin Hustru.

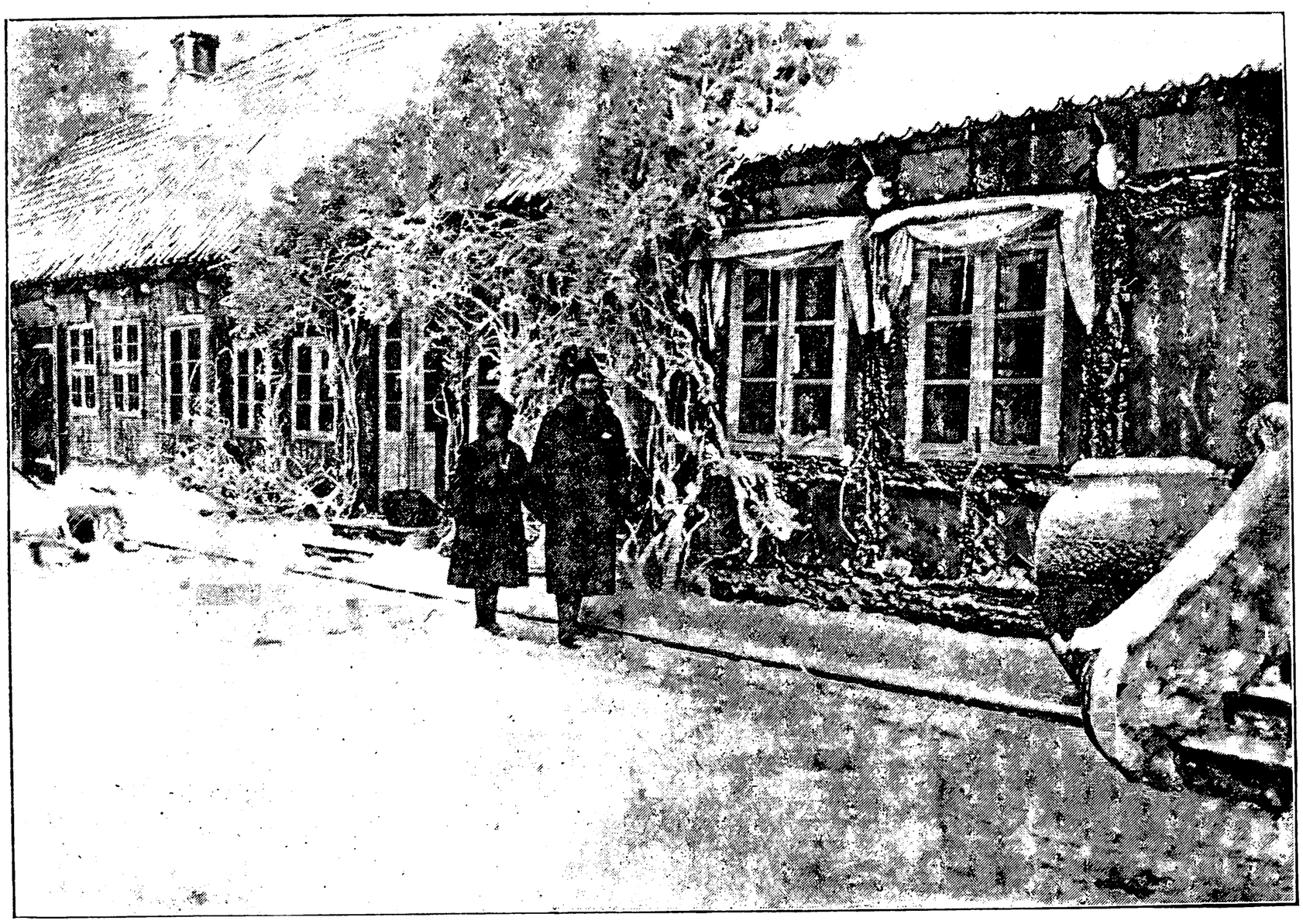

Fot. Krøyers Hus ved Vintertid

Billedhuggeren Gyde Petersen til at tilbringe Vinteren hos sig; og saa snart Krøyer havde faaet Boligen i Orden og indrettet sig med den Komfort, som var bleven ham en Nødvendighed, tog han fat paa at male og modellere. Bl. a. gjorde han Udkast til et Monument af Hørup og modellerede Medaillonen til Mindesmærket over Skagens gamle Byfoged Lund.

Da dette sidste Arbejde var færdigt, besluttede han sig til at deltage i den nyligt udskrevne Konkurrence til et Monument over Finsen.

Krøyers Udkast, der efter enkeltes Sigende rummer en dybere Følelse og større Skønhed end det præmierede, findes nu i Krøyer-Musæet paa Skagen.

Samtidig skabte Krøyer om sig et Brus af Selskabelighed. Han foranstaltede musikalske Sammenkomster, Kaneture med kulørte Lamper eller improviserede Karnevaler i Atelieret, og naar Gæsterne trætte og mødige efter disse Forlystelser endelig sent paa Natten var gaaet hver til sit, satte Krøyer sig, uberørt af Tummel og Anstrengelser, til at digte

eller skrive Breve i den gamle Edda-stil, selv opfyldt af den gladeste Undren over de Evner, der var begyndt at gro frem i ham.

„Jeg har nemlig tidligere været lidt dum," betroede han mig en Dag, men med saa skælmsk en Mine, at jeg ikke rigtigt forstod, hvor han vilde hen med disse Ord.

„Jo, jeg forsikrer Dig," gentog han, „jeg var virkelig tidligere en lille Smule dum og har desuden lært saa lidt i min Barndom. Paa den anden Side har jeg haft en ret god Evne til at dreje en vanskelig Samtale ind paa Omraader, hvor jeg kunde være den Overlegne," føjede han til med et fiffigt Smil.

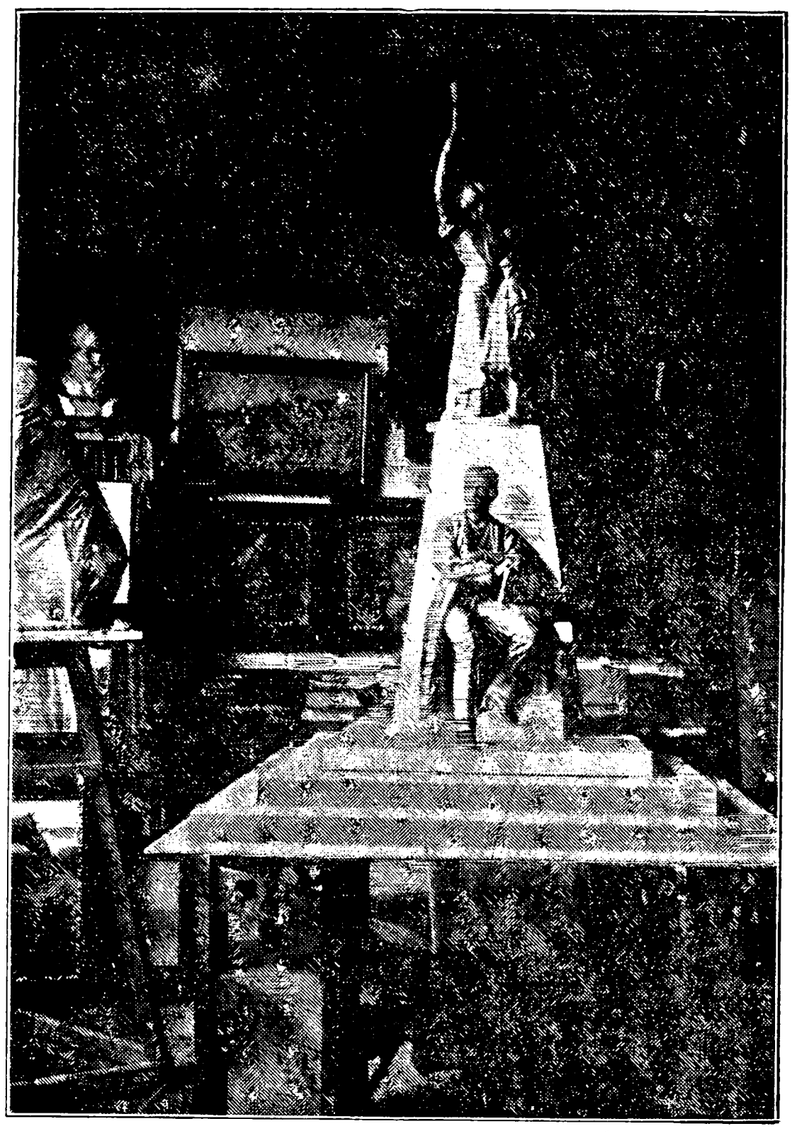

Fot. Krøyers Udkast til et Monument over Finsen

„Men sé nu, da jeg er lidt „høj", som I kalder det, nu arbejder min Hjerne netop overordentlig tilfredsstillende. Jeg kan digte, hvad jeg ikke tidligere har kunnet, og, naar jeg selv skal sige det, er jeg da baade vittig og slagfærdig."

Fot. Krøyer ved sit Skrivebord

Skønt jeg ikke kunde dele Krøyers Glæde over de nye Talenter, maa jeg dog indrømme, at hans Udtalelser og Domme i disse Opgangsperioderkunde virke svært forbløf-

fende baade ved Skarpsyn og Træfsikkerhed. Til Gengæld ramte de undertiden noget mindre skaansomt, end det tidligere vilde have stemt overens med hans Tilbageholdenhed og elskværdige Sind. Men hvem tog ikke gerne mod et lille overmodigt Rap, naar det kom fra saa god en Haand som Krøyers.

Det var i det hele taget rørende at sé den omsorgsfulde Kærlighed, der vistes ham i de sidste vanskelige Aar, ikke alene af Vennerne, men af hver eneste Skagbo fra den største til den ringeste; næsten som en Kvindes Omsorg for sit syge Barn, det, hun ikke for nogen Pris vil gøre imod.

P. S. Krøyer: St. Hansaften paa Skagen

Ved Slutningen af 1906, da Kurven næste Gang pegede opad, lykkedes det endelig Krøyer at fuldende sit store St. Hansbillede.

Opsætningen af og Skizzerne til dette Billede, der paabegyndtes i Sommeren 1903, optog ham den Gang stærkt. Han arbejdede baade tidligt og silde, om Aftenen ved Stranden og om Dagen hjemme i sit Atelier, hvor en Reflektor Lampe maatte erstatte Baalets flakkende Lys.

Med legende Lethed blev Studierne til.

Snakkende, leende, syngende, oftest rygende paa en lille Cigaret, lod han med en ligesom kærtegnende Bevægelse Kul eller Kridt stryge ned over det brune Karduspapir.

Derpaa traadte han tilbage, idet han fikserede Modellen skarpt.

Saa endnu en Streg, et sidste livsbringende Glimt — og Figuren stod der. Undertiden lidt karrikeret, men altid levende, som om den aandede.

Men efterhaanden som Arbejdet skred frem, og Humøret samtidigt sank, hvilede det tungere og tungere paa ham.

Flere Aar stod det i hans Atelier som en ubønhørlig Kreditor, der forlangte netop det, som han gennem lange Tider ikke formaaede at yde — Ro, Overlegenhed og den faste samlende Haand.

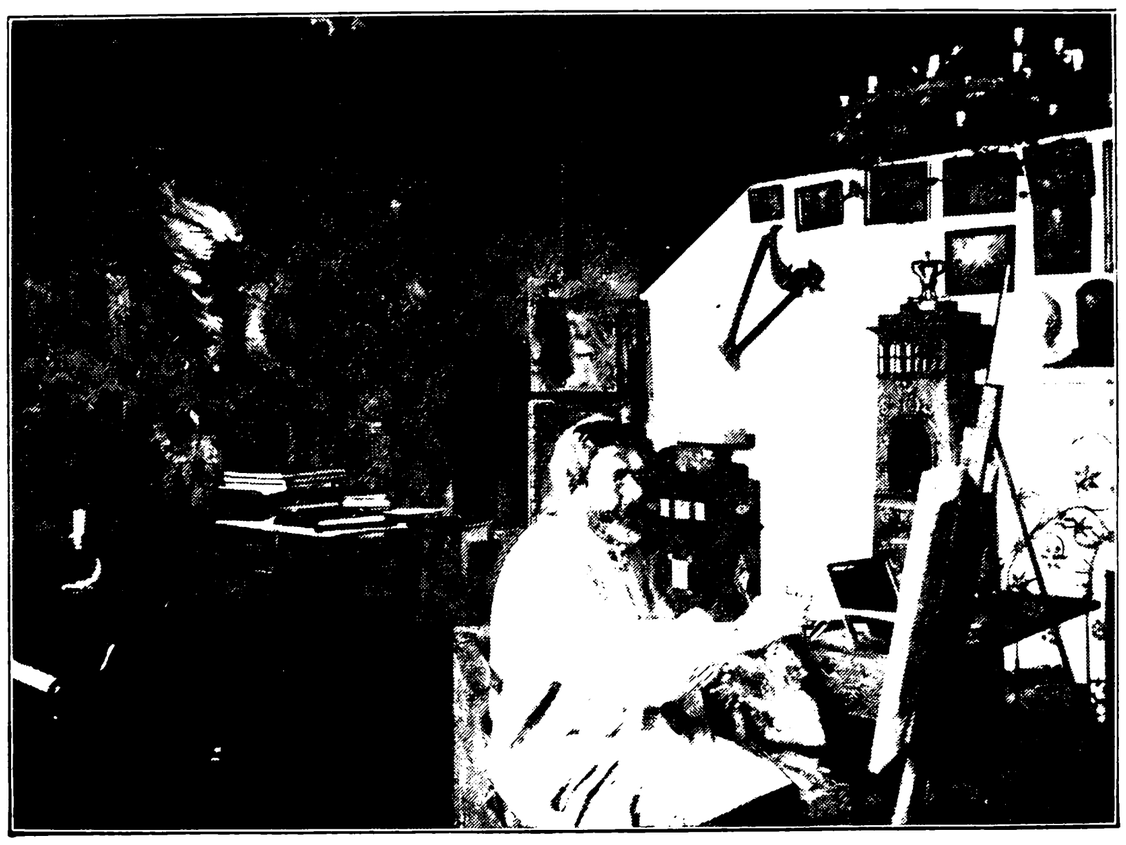

Fot. Krøyer i sit Atelier. I Baggrunden sés St. Hansbilledet

Helt ud tilfreds var Krøyer heller ikke, da han, efter hyppige Afbrydelser og meget kvalfuldt Arbejde omsider naaede at faa det færdigt. „Det var blevet for mørkt.“ „Himlen havde ikke den skære Blondhed som ved St. Hans!“

Dog var det en stor Lettelse for ham at kunne slutte af og signere. Humøret, der Sommeren igennem havde været noget trykket, bedredes kendeligt. Livskurven stræbte atter opad, indtil den kulminerede i den sidste store Opgangsperiode, som strakte sig over mere end et Aar.

Sammen med Modet steg ogsaa Arbejdskraften. Krøyer producerede igen ustanseligt, gjorde Nat til Dag, tændte alle Husets Lamper, sang, spillede, læste og fandt Søvn overflødig saavel for sig selv som for sine Omgivelser.

For Vennerne var det ingenlunde let at følge med til denne mægtige Energi-Udfoldelse. Drachmann, som den Gang var nervøs og trængte til Ro for sit Arbejde, slog sig fortvivlet for Panden.

„Vorherre bevares!“ stønnede han, „den kære Søren er jo bleven en Tyran, værre end Ivan den Skrækkelige!“

At Krøyers Legeme kunde bære disse umaadelige Anstrengelser, er fast utroligt; men om at søge Hvile for sine Nerver vilde han ikke høre Tale.

Han befandt sig vel, forsikrede han, og mente, det var de Andre, der var vage og dovne og ikke havde Initiativ nok til at nytte Livets kostelige „Nu“, saaledes som det burde nyttes.

Et lille Vers med Randtegninger, stammende fra Januar 1907, viser bedst, hvilken lykkelig Arbejdskraft han har følt sig i Besiddelse af:

„Det er som ringer der Klokker i Sky,
det er som Livet begyndte paany —!
. . . . . .
. . . . . .
Hurrah! jeg er Mand og flink og stærk!
Jeg har næsten fuldendt et større Værk
og andre i Skizzer staar rede!"

skriver han begejstret.

Efter nogen Protest lod han sig dog overtale til for en lille Tid at tage Ophold paa Overlæge Langes „Klinik", som han spøgefuldt udtrykte sig.

Efter Breve at dømme befandt han sig denne Gang særdeles vel dernede.

„Jeg er Kælebarn!" skriver han . . . . . Jeg dominerer forresten hele B. De har nemlig den stygge Vane at rejse sig fra Middagsbordet hver for sig, saasnart de i 10—15 Minutter har slugt to Retter Mad og Dessert. Det er en skrækkelig Manér. Den forsvares nu lidt ved, at to af Patienterne er paa anden Pleje og ikke har Ret til Dessert, uden naar første Klasses levner noget. Men jeg har næsten faaet gennemført, at de nu bliver siddende og faar lidt Dessert med paa deres Stege-Tallerken."

Føles ikke gennem hver Linie i denne Beskrivelse af Maaltidet Krøyers Sans for Hygge og hans milde vennesæle Sind? Ligeledes i følgende Brev, der ikke er uden Humør:

„Jeg har det udmærket, men er meget letsindig og meget oprørsk mod Lange.

. . . . . .

Idag var Lange saa vred, at han sprang flere Tommer op fra Gulvet, fordi jeg igaaraftes da jeg havde tegnet et Kulportræt af den rare N. N. nede paa B*) (og fortsatte det en Timestid paa hans Værelse, da der bliver slukket paa B Kl. $10^1/_2$) og da jeg sagde „Aah! det er vel ikke saa farligt!" sprang han hen imod mig og sagde: „De siger ikke Aah til mig! . . . . . man behandler ikke mig saaledes!"

*) Brevene er citeret ordret, ligesom Krøyers egen Tegnsætning er bibeholdt.

Jeg gik ganske stille ind paa mit Værelse ....; men lidt efter kom Lange ind med sit sødeste Ansigt og sagde: „ja — jeg vilde jo ikke, at vi skulde skilles saaledes; jeg blev jo hidsig men det var jo ikke min Mening saaledes!“ Ja, saa sagde jeg: „De er den elskværdigste Læge, jeg kender,“ og vilde omfavne ham ..... men saa sprang han tilbage som en ung Mand og sagde blot: „Nej — men lad os være gode Venner!“ og gav mig Haanden. „Ja — sød er Lange!“

. . . . . .

Lidt senere skriver han:

„Jeg har jo ellers saa temmelig min Frihed — maa køre i en lille Jagtvogn med to Vallakker — en Hingst og en Hoppe — hver Eftermiddag 2—3 Timer. Men er Vejret saa altfor dejligt, og vi vil sé Solen gaa ned og Maanen staa op i dette henrivende Vejr i disse Dage — ja, saa staar Lange og ryster igen af Vrede og Nervøsitet, naar vi kommer hjem og hyler over min Letsindighed!

Men det kan ikke hjælpe — jeg er letsindig nu — — — — — —“

For Overlæge Lange selv har Krøyer sikkert været en ret anstrængende Patient.

„Vi er alle ligesom en Smule ophidsede af hans ustandselige Uro,“ skriver han den 14de Februar. „Men han er sød og god som altid — og det hjælper jo, fordi alle holder af ham!“

Mere end en Maanedstid ønskede Krøyer dog ikke at blive i Middelfart, og da Lange ansaa det for urigtigt at holde ham tilbage mod hans Villie, vendte Krøyer, efter en lille Lysttur til det sydlige Fyen og Thurø, i Begyndelsen af April tilbage til Skagen, straalende glad, fuld af Energi og „letsindig“ som han var rejst.

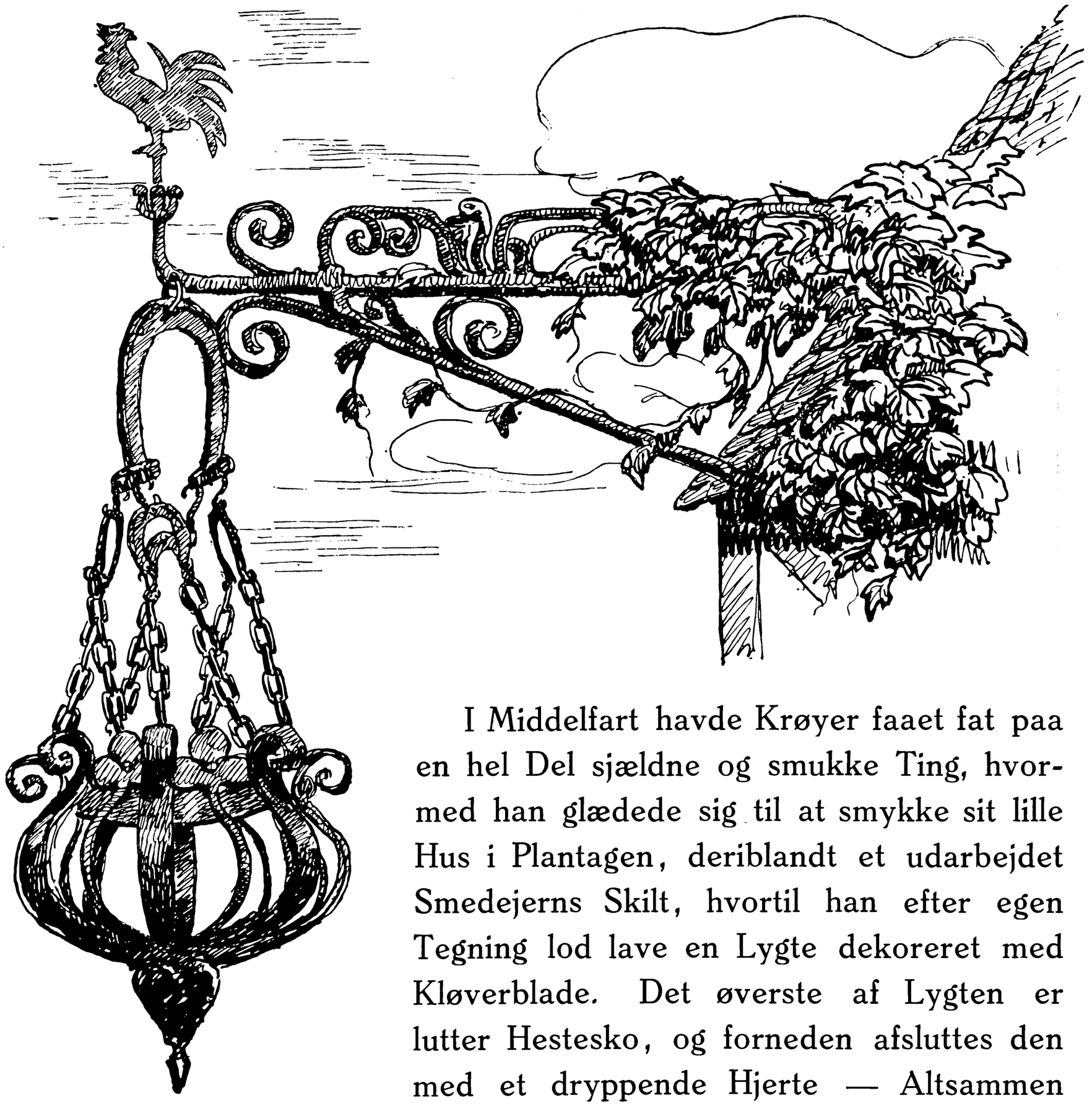

I Middelfart havde Krøyer faaet fat paa en hel Del sjældne og smukke Ting, hvormed han glædede sig til at smykke sit lille Hus i Plantagen, deriblandt et udarbejdet Smedejerns Skilt, hvortil han efter egen Tegning lod lave en Lygte dekoreret med Kløverblade. Det øverste af Lygten er lutter Hestesko, og forneden afsluttes den med et dryppende Hjerte — Altsammen Lykke-Symboler, som Krøyer i disse Aar fæstede sig stærkt ved, og med barnlig Glæde anbragte hvor det paa nogen mulig Maade lod sig gøre.

Lygten hænger endnu udenfor Døren til hans Atelier.

Hos en Gartner i Middelfart havde Krøyer desuden fundet nogle Vægdekorationer af Frølich — og en af Lundbye*). Disse lod han indsætte som Paneler i et forhenværende Soveværelse, der nu blev omdannet til Billardstue.

Hans Planer var i det hele taget mangfoldige, og Arbejdskraften syntes uudtømmelig. Selskabelighedens Fane blev atter hejst, og lige-

*) Billederne var dog ikke signerede.

P. S. Krøyer: Fru Brodersen sidder Model. Kultegning

saa tilbageholdende og eksklusiv som han tidligere havde været, ligesaa ivrig var han nu efter at stifte nye Bekendtskaber.

Ustanseligt ringede Telefonen med Indbydelser, saa til et, saa til et andet. Prøvede man for en Gangs Skyld at undslaa sig, forvandlede Krøyers bløde Stemme sig hurtigt til et „kategorisk Imperativ", og det blev som han vilde,

Thi, som sagt, Ingen nænnede at gøre denne haardtprøvede Mand imod — han, hvis Hjem nu var ensomt, og som kun havde Vennerne at støtte sig til.

Nærmest af Alle sluttede han sig i disse Aar til Kæmner Brodersens Familie, hos hvem han genfandt den Grundtone af Ungdommelighed og Glæde, der havde været karakteristisk for hans bedste Tid i Skagen, den samme Forstaaelse og Redebonhed til at gaa ind paa alle Indfald, som han havde mødt hos sin Ungdoms Kammerater.

Men dette nye Kammeratskab, der bar ham oppe i hans sidste Aar, bragte ham tillige det, hvortil han i stedse højere Grad trængte: Hjerternes inderlige Medfølelse med hans Sygdom og Lidelser og den

P. S. Krøyer: Juletravlhed i „Det hvide Hus". Kultegning

utrætteligste Omhu for til det sidste at sprede Lys paa hans Vej og bringe ham Lindring.

Den „glade Families" Hjem blev hans Hjem som hans Sorger og Glæder blev deres.

Til alle Tider af Døgnet søgte Krøyer over til „det hvide Hus", snart med sin Sang, snart for at male eller tegne, eller for at søge Raad og Trøst. Og altid fandt han aabne Øren — fandt venlige Hænder til Hjælp.

Ved Julen havde han sit fint pyntede Bord ved Siden af Børnenes og var den mest straalende Forsanger ved Dansen om Træet.

Men hvor kærkommen en Gæst Krøyer end var, og Kælebarn her som overalt, hvor han kom hen i Verden, maa man dog ikke underkende det store Fond af Taalmodighed og Godhed, der fordredes til at bære over med Kunstnerens tusinde Luner og Forvænthed.

Mod Modellerne var han i disse Tider en striks Herre, som ikke

P. S. Krøyer: Fru Henny Brodersen ved Kaminilden
Forstudie til Portræt

selv kendte til Træthed og derfor heller ingen Medlidenhed følte med andres.

Dertil kom Krøyers suveraine Foragt for Tilværelsens Hverdagskost, saavel paa den ene som paa den anden Maade.

Livet var, nej skulde være, som en gylden Frugt, hvis Saft berusede ham, og hvis Skønhed frydede hans Øje. Det skulde være Fest — Fest fra Morgen til Aften, baade Søgn og Hellig, og alt, hvad der omgav ham, skulde være udsøgt og festligt.

Besværet, som fulgte hermed, skænkede Krøyer ikke en Tanke. Naar han derfor, hvad hyppigt skete, meldte sig over til Middag hos Brodersens for at ombytte sin egen Spisestues Ensomhed med Kæmnerens muntre Familiebord, blev der for det meste Travlhed i Huset. Pigebørnene løb rundt for at ordne og arrangere. Bordet skulde pyntes med ekstra Blomster, de slebne Vinglas sattes frem og i Køkkenet blev, under Fru Hennys kyndige Ledelse, „Hverdagskosten" som ved et Trylleslag forvandlet til den fineste Selskabsmad.

En sjælden Gang hændte det dog, at Krøyers Meldinger kom saa overraskende og sent, at han maatte tage til Takke med Familiens „daglige Brød", og han kunde da henfalde i den naiveste Forbavselse over, at f. Eks. stegt Lever var en Ret, som kunde spises af civiliserede Mennesker „og endda med Glæde". For Erindringen, der rigtignok laa langt tilbage, stod den i mindre tiltrækkende Lys, „men jeg maa tilstaa, at den har smagt mig fortrinligt!"

Fot. Fra Krøyers Jubilæum. Toget ventes.

Efter at Krøyer paa Foraars-Udstillingen 1907 havde solgt sit store St. Hansbillede, foretog han sammen med Gyde-Petersen en æventyrligt forceret, men ligesaa æventyrlig fornøjelig Rejse til Italien og Spanien og vendte, stadig i Syvmilefart, den 19de Juni tilbage for at fejre 25 Aars Dagen for sin Ankomst til Skagen. Trods Rejsens voldsomme Tempo havde Krøyer dog Tid til at glæde sig over alt, hvad han saá. Gennem hvert Kort, han sendte hjem, sporedes samme aarvaagne Blik, samme fintstemte Sans for Naturens og Kunstens Skønheder, som tidligere havde kendetegnet ham, og dertil en Friskhed, et løssluppent Mod, der havde Klang af Fanfare.

Fot. Jubilaren hyldes

„Gør som jeg, I kære, tvære Nord-

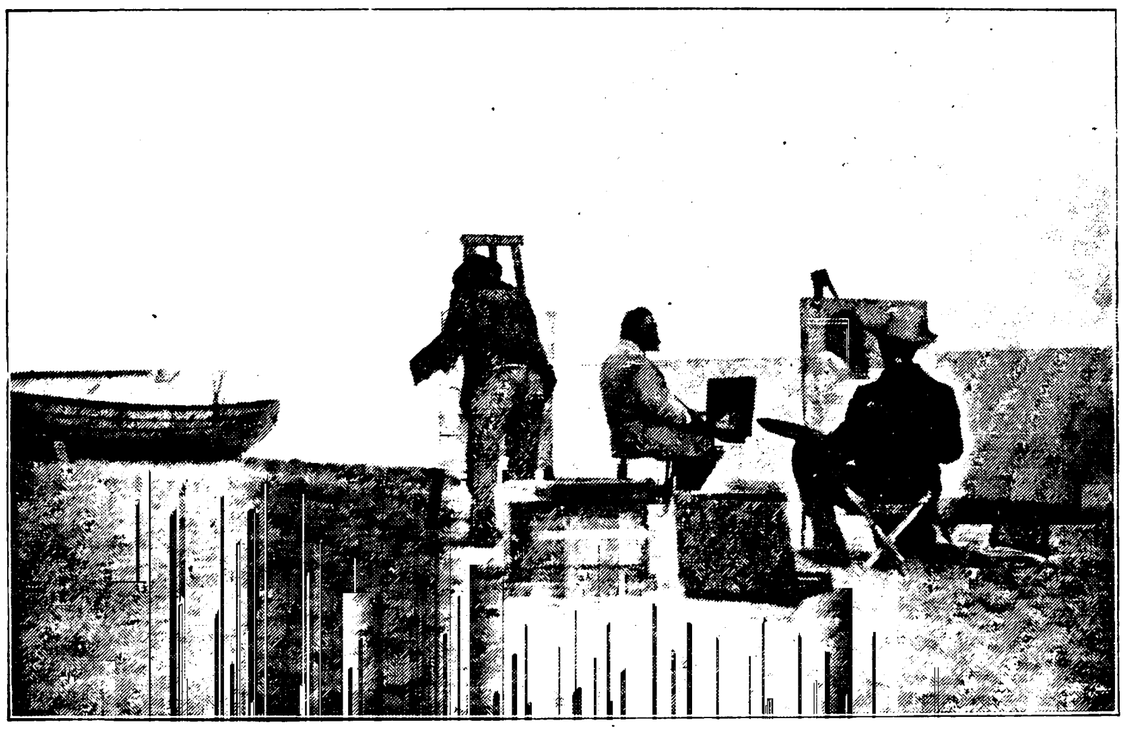

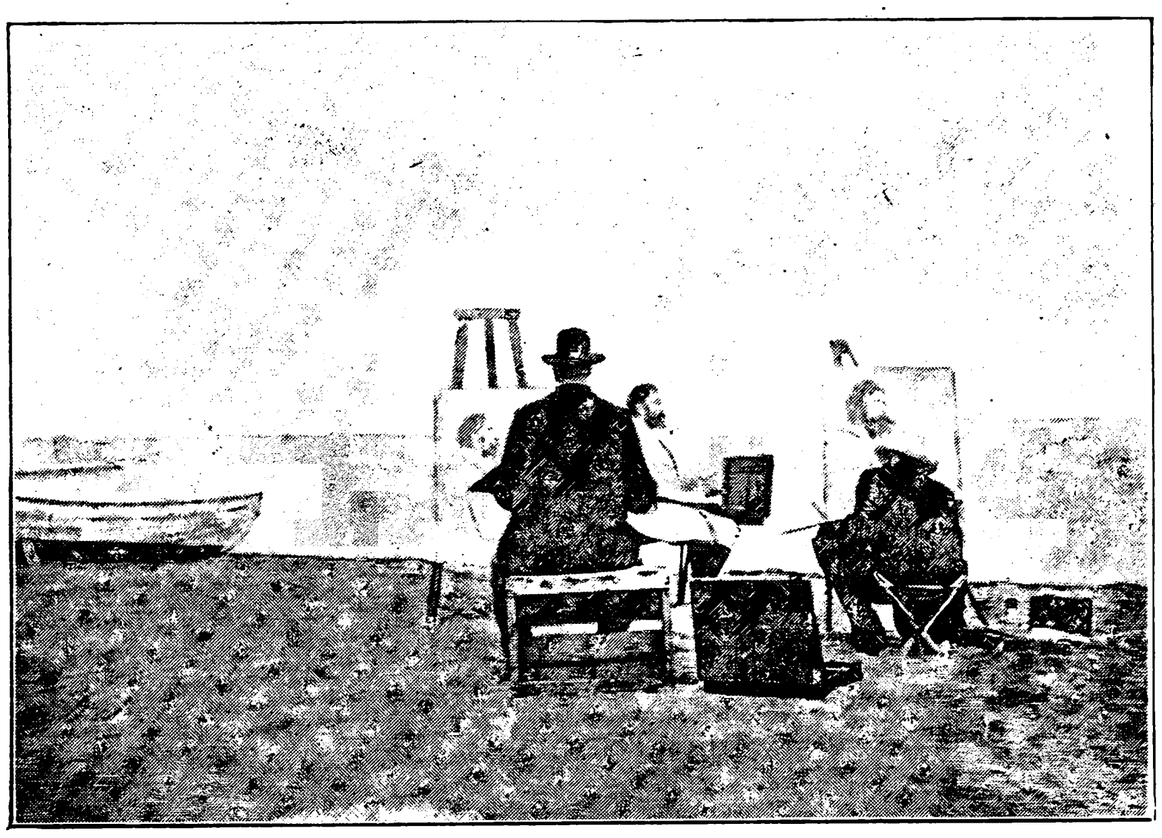

Krøyer bliver malet af Ancher og Julius Paulsen

boer", læste man mellem Linierne; „sæt Jer til Livets Bord, medens det endnu er Tid. Det er den største, den eneste Klogskab!"

Akja; for Krøyers Vedkommende var Tiden til at løbe Glæden ind ogsaa kun knap tilmaalt.

Hen paa Sommeren var Overmodets Rus forbi, og Tilværelsen gled ind i smulere Vande.

Ved denne Tid blev Krøyer malet af Ancher og Julius Paulsen og stod tillige Model for Professor Tuxen til den store Dobbeltstatue (Krøyer og Ancher), der blev udstillet paa Charlottenborg i Foraaret 1908, og som forhaabentlig engang vil komme til at pryde Skagens By.

Selv arbejdede Krøyer nu roligere men tillige uden bærende Begejstring, og den klare og træffende Kritik, hvormed han i tidligere Aar slog ned over Andres mindre heldige Produktion, anvendte han nu ogsaa i fuldt Maal paa sin egen.

Saaledes voldte hans Billeder paa den frie Udstilling i Foraaret 1908 ham en stor og bitter Skuffelse.

Fot. Dobbeltstatuen sét forfra

For Erindringen stod de som fortrinlige, og han var glad og fuld af Forventning rejst over til Kjøbenhavn for at sé dem.

„Rigtignok var jeg lidt højt paa Straa, da jeg malede Herold," ytrede han spøgefuldt, „men helt forkert kan jeg dog næppe have sét."

Sammen med et Par andre Venner var jeg fulgt med ham paa Udstillingen, men da vi nærmede os Salen, hvor Billederne hang, lod vi ham ene.

Kun et Par Minutter blev han staaende foran dem, saa kom han tilbage.

Aa, jeg glemmer aldrig dette Ansigt! Saa bedrøvet og nedslaaet.

„De var ikke gode," sagde han stille og rystede paa Hovedet, „slet

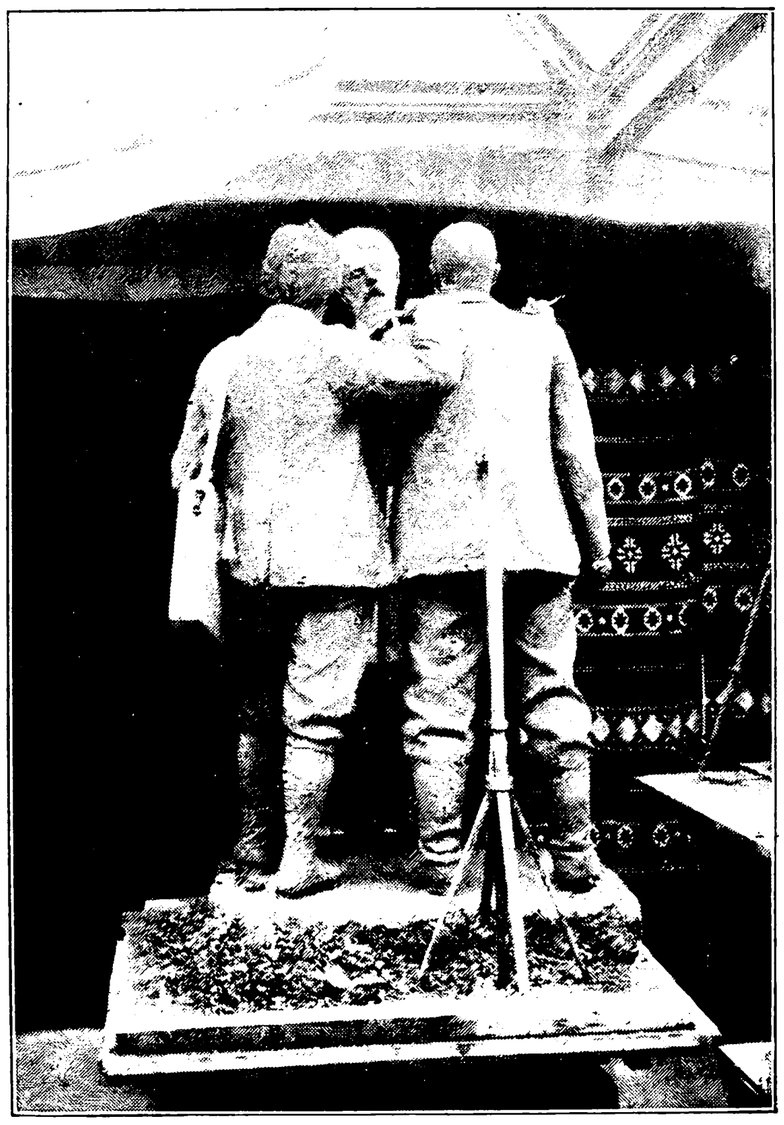

Professor Tuxen arbejder paa Dobbeltstatuen

ikke gode!“ og et Øjeblik efter: „Skal vi ikke hellere gaa; jeg synes ikke om at være her?“

Krøyers Sind var dog af Naturen for ligevægtigt, hans Stemningsliv for smidigt, til at en Skuffelse som den ovennævnte for længere Tid formaaede at hæmme hans Arbejdskraft.

Han stolede paa sine Evner og havde, naar Mismodet ikke laa for tungt over ham, en sand Tyrketro paa sin Lykkestjærne:

„For jeg er jo dog et Søndagsbarn!“

Da Krøyer fra Bestyrelsen for Frederiksborg-Musæet modtog Bestilling paa et Portræt af Holger Drachmann, gik han med baade Haab og Interesse i Lag med denne Opgave.

At gøre Billedet til en slet og ret Kopi efter sit i 1895 malte legemsstore Portræt*) af den nu afdøde Skjald syntes han dog ikke om. For at give større Friskhed og Fylde vilde han gøre sine Forstudier efter et levende Menneske. Og ved et af de Lykketræf, som Krøyers Liv frembyder saa utallige Eksempler paa, og — heri ligger maaske Hemmeligheden — som han var en sand Mester i at gribe og udnytte, fandt han paa Skagen netop den eneste brugelige Model.

Det var Retsvidnet, Ole Christoffersen, eller Wolle Vip, som hans Kælenavn lød.

En ældre Mand, som boede ved Siden af „Villa Pax“ — Drachmanns Hus —, og hvis Lighed med Digteren vi ofte havde moret os over.

*) Portrætet ejes af Etatsraad Hegel.

Han var høj, af en statelig Positur, men tillige smalskuldret som Drachmann og med et stort hvidt Skæg og blaa Øjne.

Hermed hørte rigtignok ogsaa Lighеden op. Skjaldens beaandede Udtryk ejede han ikke, men til at indtage Stillingen og udfylde Dragterne kunde ingen være bedre egnet end han.

P. S. Krøyer: Portræt af Holger Drachmann.
Tilhører Etatsraad Hegel

Fra Drachmanns store Kuffert, der stod magasineret paa Borgmesterens Loft, fik Krøyer da et passende Kostume frem, og næste Dag blev Wolle Vip stillet op paa Marken udenfor Digterens Hus.

Den forvirrende Lighed med Originalen, som denne Skizze frembyder, virkede uhyre pudsigt. Det var Drachmann — og dog slet ikke Drachmann.

Selv var Krøyer ganske tilfreds, men hans Selvkritik var paa denne Tid saa vaagen, at den ikke levnede Plads for nogensomhelst Begejstring.

I Overgangsperioder som denne, naar Kurven var i langsom Dalen, og Mismodet endnu ikke havde fanget ham ind i sit Spind, var det ofte for Vennerne fra tidligere Aar, som om deres Ungdoms glade Krøyer, 70ernes og 80ernes jævnmodige og elskværdige Kammerat,

Fot. Krøyer maler Wolle Vip

P. S. Krøyer: Holger Drachmann
Malt 1908 til Frederiksborg Musæum

viste sig for dem paany med sit lyse Sind og sin dæmpede, men dog saa rige og tindrende Munterhed.

Desværre kun Glimt! — En uforglemmelig Profil mod den mørke Himmel, en Silhouet, hvis Konturer hurtigt udviskedes af Taagen.

Saa gik det atter ned ad Bakke, om end ikke saa voldsomt og pludseligt som mange Gange før.

I Foraaret 1909 foretog Krøyer sin sidste Udenlandsrejse. Maalet gjaldt Venedig, hvor der var en stor international Udstilling af Kunst. Brevene herfra er prægede af en egen vemodig Munterhed, der danner en skærende Kontrast til den renaissanceagtige Voldsomhed, hvormed han paa sin forrige Rejse tilegnede sig Verden og dens Herlighed. Med sit modtagelige Sind kunde han endnu glædes over, hvad han oplevede og saá — over Byens sælsomme Skønhed, Gondolierenes Sang — og Caféernes brogede maleriske Liv.

Med beskeden Glæde omtaler han sin egen Kunst:

„Min første Gang var hen til Udstillingen — naturligvis først til „de Fem“ *), hvor jeg maa tilstaa, at jeg gik lidt flygtigt gennem de første Sale for at naa ind til min egen. Jeg saa straks lige midt for mig St. Hansbilledet — og vel havde jeg et bedre Indtryk af det fra Kleinsangs Væg i København — men det virkede lysere — hvad der kunde være en Fordel. Men da jeg fik sét mig om, og saá de store lyse Billeder — Badende Drenge — Portræt af Bjørnson — Spasereturen ved Stranden — som Midtpunkter mellem de mørkere Portræter, blev jeg efterhaanden ganske i godt Humør og mistede det ikke igen, da jeg vendte tilbage til Besnards, Zorns og Tito's Sale — ikke at tale om Stuck, der dog har sit bedste Billede, Krigen, der.

Saa jeg beholdt mit gode Humør og sendte et Par glade Kort, medens jeg drak noget ganske yndig Hvidvin — baade let og billig — med et Par Kager til.“ — — —

Naturligvis tænkte Krøyer, der til det sidste var fuld af Initiativ, straks paa at sende et Anker af denne Vin til Skagen.

*) „de Fem“: Malerne Besnard, Zorn, Stuck, Tito og Krøyer, var særligt indbudte af Udstillings-Komitéen.

20—5—9. „— — — I Venedig er der ogsaa Fest og „Serenata“ i Canale grande omkring Dronning Alexandras Skib — hun var nok paa Udstillingen i Dag. —

Fradeletto*) har nok vist hende min Sal. Maaske hun dog er lidt stolt over, at en Dansk er med her i den store Konkurrence — og ikke staar sig saa rent ilde.“ — — —

Over Italiens Skønhed og Kunst gik Krøyers Tanker dog stedse tilbage til Skagen. — Til det, der for ham var Byernes By, Havenes Hav, og levende interesserer han sig for alt, hvad der kunde minde ham herom.

„I Morgen sejler jeg med Danske til Chioggia,“ skriver han, „der skal være et Slags italiensk Skagen — med Fiskere og mærkelige Baade med brogede Sejl. Der overnatter jeg for at se Fiskerne komme hjem om Morgenen.“ — — —

Hvorvidt Stedet har svaret til hans Forventninger eller kun bragt Skuffelser, derom melder Brevene intet. De taler herefter kun om Sol, om Foraar, om Længsel! Længsel efter Skagen, efter de nære Venner, efter den blonde Sønderstrand og de milde skønne Aftener.

*) Udstillingens Sekretær.

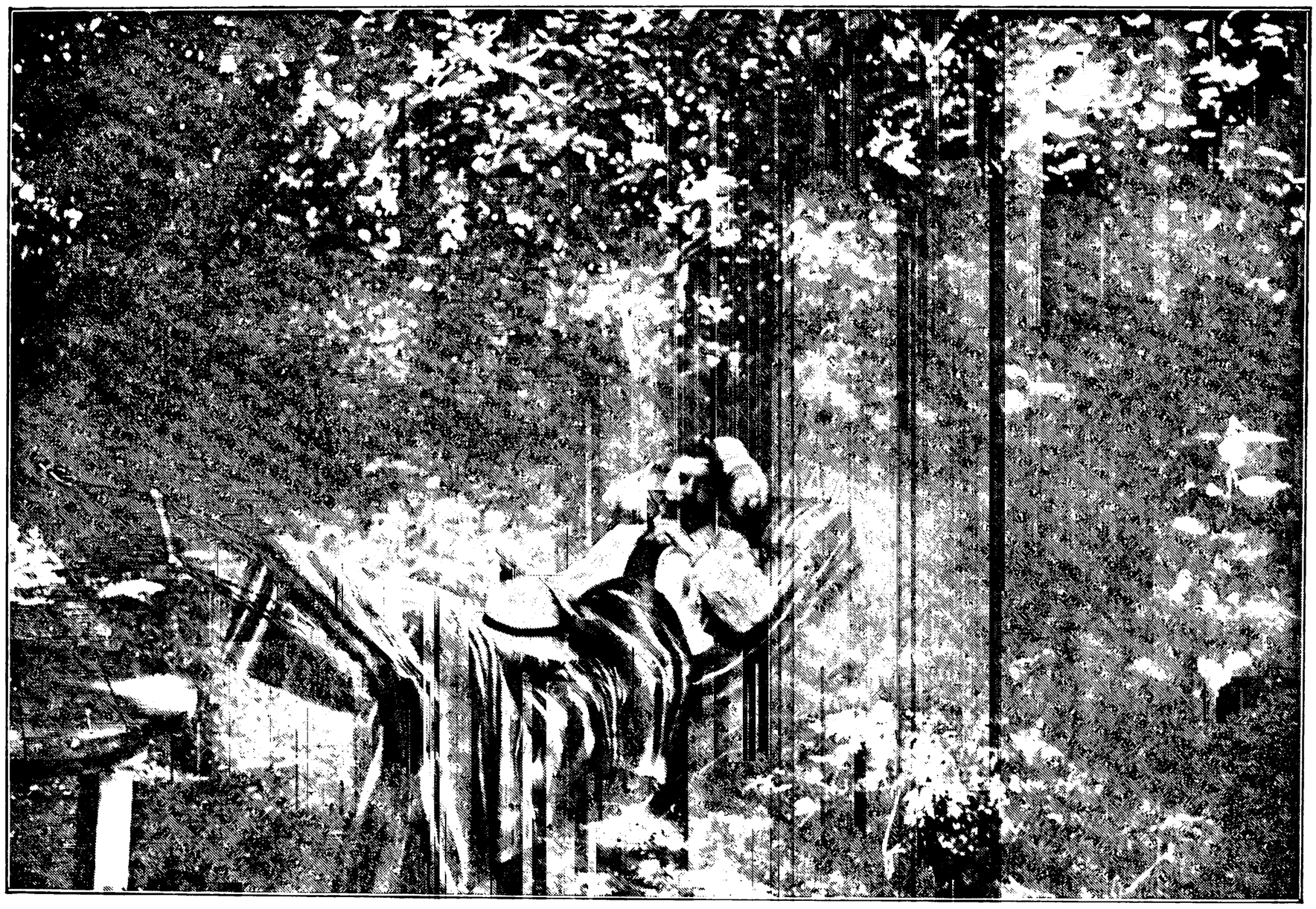

Fot. Krøyer i sin Have paa Skagen

Længe havde Krøyer ikke været hjemme, før det stod klart for hans Omgivelser, at en alvorlig Nedgangsperiode var forestaaende; men at det stundede mod en snarlig Død, havde Ingen dog tænkt sig.

Hvor mange Gange tidligere havde han ikke rejst sig efter tilsyneladende sværere Anfald og fra „det taagede Land" paany hævet sig mod Dagen og Lyset — hvorfor da ikke nu?

For Krøyer selv stod Tanken om Døden ogsaa kun som den fjerne Vished, der maa regnes med, fordi Ingen kommer udenom. Al hans Længsel, hans hele Stræben var endnu rettet mod Livet og den Lykke og Sødme, som han mente, det havde i Behold for ham. Og skønt det allerede gennem flere Aar havde været paa Tale, at Michael og Anna Ancher, Krøyer, Brodersens og den Brøndumske Familie vilde begraves sammen i et stort Venne-Gravsted paa Skagens Kirkegaard, blev Købet af dette Gravsted først ordnet efter Krøyers Død.

Paa sine Morgenture spaserede han undertiden hen for at besé Stedet,

hvor han en Gang skulde jordes, og ved Hjælp af Kikkert forvisse sig om, at han fra den Plet, som syntes ham den skønneste, havde fri Udsigt til Vennernes, særligt Brodersens, Hjem. Naar de stod op om Morgenen, kunde de da „nikke over til Sørens Grav, saa glemte de ham ikke saa let", men den endelige Ordning af Sagen viste han stadig fra sig og ironiserede let over det komiske i at skulle „købe Jord i alenvis hos en Manufakturhandler" *). Desuden: „det hastede jo ikke".

P. S. Krøyer: Selvportræt

Vemodige og triste er de Ord, som Krøyers sidste Selvportræt taler til Beskueren, og dog var han paa det Tidspunkt, da dette Billede blev malet — skønt slagen, bastet og omtrent blindet, endnu i Besiddelse af en „Villie til at ville" — en Villie til Glæde, næsten ukuelig!

Jeg har tidligere berørt Krøyers Stædighed, men denne Egenskab, som — i sin Handleform — vel er nær beslægtet med Energien, havde ofte noget rørende ved sig. En Helligholdelse af Minder, en Hævden af skønne Traditioner, som i sin inderste Kærne var Trofasthed.

Alt skulde vedblive at gaa, som det fra Tidernes glade Begyndelse var fastslaaet af ham selv eller Andre. Han taalte ingen Forandring.

Den 23de Juli, Fødselsdagen, skulde saaledes, til Trods for Sygdom

*) Kirkeværgen i Skagen var Manufakturhandler.

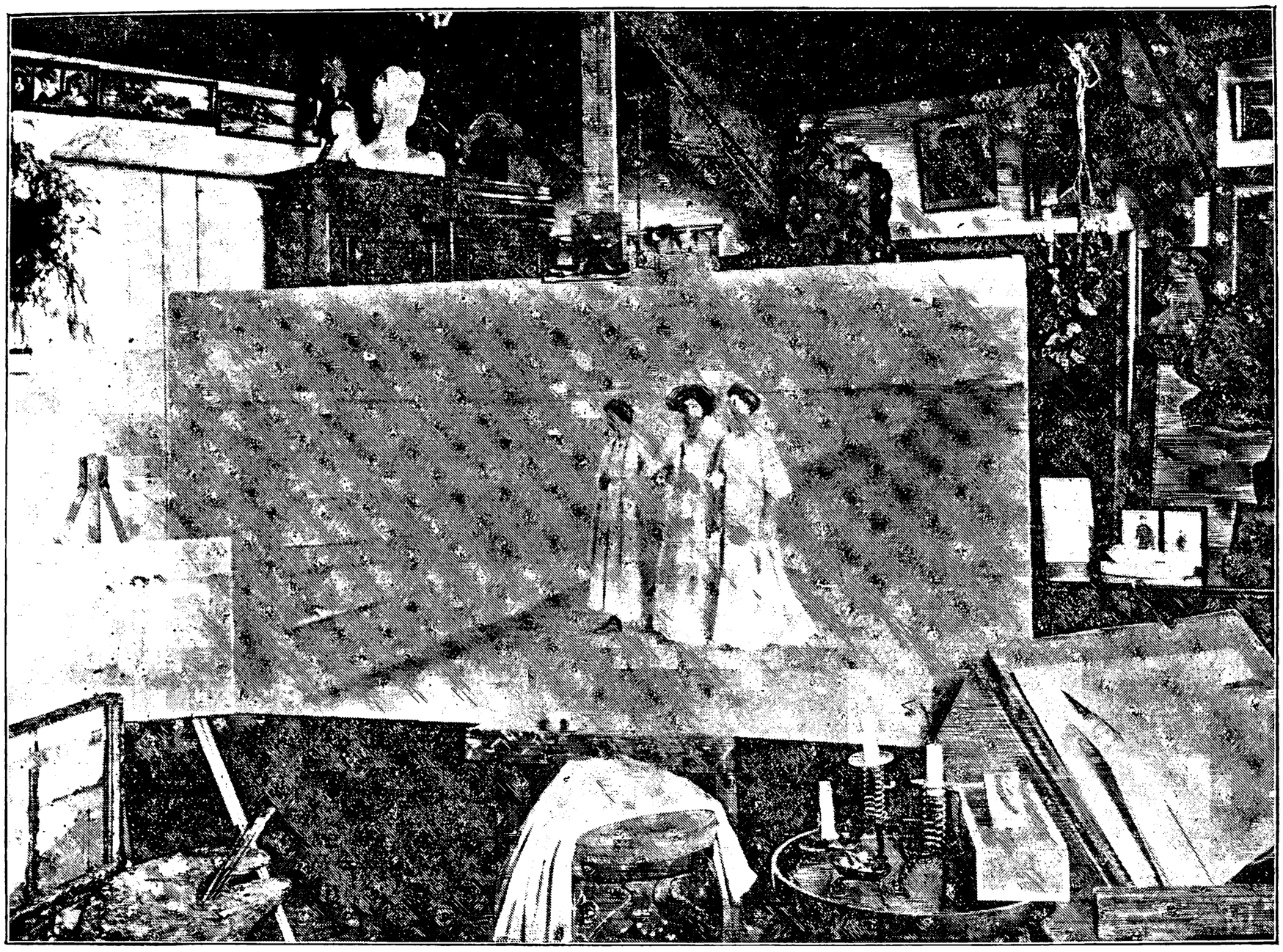

Krøyers Atelier med et af hans sidste Billeder: Spadseretur paa Skagens Strand

og Træthed, festligholdes ganske som han var vant til, med Havefest, kulørte Lamper, med Vin og Musik.

Saalænge Kræfterne paa nogen Maade kunde strække til, vedblev Krøyer ogsaa at male, undertiden endog med stor Glæde.

For Efterverdenen vil disse Billeder dog kun staa som triste Vidnesbyrd om et lysende og lykkeligt Talent, der nu var ved at slukkes.

4 à 5 Maaneder før sin Død modtog Krøyer fra en østrigsk Læge, som interesserede sig stærkt for den store danske Kunstner, en Opfordring til at male et Dobbeltportræt af ham og hans Hustru. Men desværre, det var nu for sent!

Krøyers Sygdom var for langt fremskreden; han viste slet ingen Lyst til Arbejdet og undskyldte sig med, at de tilsendte Fotografier ikke morede ham, medens Sandheden var den, at han følte sig for svag til den store Opgave.

For ikke at nødes til et ligefremt Afslag, satte han Prisen saa højt, at Sagen efter al Sandsynlighed maatte strande derpaa.

Dette skete dog ikke; og da Lægen til Trods for Prisen endog med Varme fastholdt sit Ønske, lod Krøyer sig overtale; men kun paa den Betingelse, at Fru Henny, hans altid opofrende Ven og Hjælper, skulde underholde Modellerne, medens han malede. Selv vilde han være fritaget for at tale med dem.

At et Arbejde som dette, hvor hvert Strøg skabtes under Kval og med Opbydelse af de sidste Kræfter, ikke kunde holde Maal med Krøyers tidligere Kunst, siger sig selv.

Den østrigske Doktor, en elskværdig og højt dannet Mand, der som Sindssygelæge havde den fulde Forstaaelse af og Deltagelse for Krøyers Tilstand, gjorde dog ingen Indvendinger. Han takkede for Billedet, betalte og forlod kort efter med sin Hustru Skagen.

Det blev svære Dage, som fulgte paa.

Krøyer var sønderknust og bebrejdede sig bittert den „Brøde han havde begaaet imod Kunsten".

„Jeg har sat mit Navn under et Billede, som ikke er godt," sagde han grædende, „og jeg har ladet mig betale for det."

Disse saa pinefuldt tjente Penge kom dog til største Nytte, ja, blev til virkelig Trøst i de sidste Maaneder af Krøyers Levetid, da han saa ofte nagedes af Pengesorger.

Vel var han ikke nogen udlært Regne- eller Kassemester, men selv uden denne Færdighed vilde enhver let kunde komme til samme Resultat som han: at naar man stadigt giver Penge ud og næsten ingen tager ind, kan Regnskabet ikke balancere.

Naturligvis kunde Vanskelighederne — om der var nogen — med Lethed være hævede ved Salget af blot et eneste værdifuldt Billede, enten af Krøyers egne eller af de mange, som han i Aarenes Løb havde byttet sig til hos Kammeraterne.

Men denne Løsning af Spørgsmaalet modsatte han sig bestemt.

Billederne var den eneste Formue, han ejede, og den skulde staa urørt til hans Arvinger.

I Stedet for fortabte han sig i pinlige Grublerier over, hvorledes

han bedst skulde spare: „han spiste for meget og for fint, det kunde slet ikke gaa an," — og med Rædsel tænkte han paa, hvorledes det skulde gaa, om han nu levede saa længe, at der slet ingen rede Penge var tilbage mere.

Kom der Regninger, var han elendig.

Særligt det maanedlige Opgør med Vognmanden forløb sjældent uden Sorg.

Krøyer kunde ikke fatte, at de Par smaa Ture i Skagens Wienervogn — den tidligere omtalte gamle Drosche, den Gang Skagens eneste lukkede Vogn — kunde løbe op til saa „svimlende Summer".

Der hørte Fru Hennys hele Taalmodighed til at gøre ham begribeligt, at Turene hverken havde været faa eller smaa.

„Ja" — saa sukkede Krøyer resigneret — „herefter maatte han altsaa ogsaa give Afkald paa denne Glæde, en af de faa, der var ham levnet. — For saa mange Penge kunde han umuligt have Lov at spendere paa sig selv."

Men hændte det nu et Par Dage efter, at Vognmanden til Tak for den „svimlende Sum" sendte Bud over og inviterede paa en „Ekstra-Fritur" i det dejlige Vejr, var Krøyers mørke Himmel som med ét Slag blæst ren for Skyer.

Han var atter feststemt, telefonerede hurtigt til det hvide Hus, at Sovkrog gav Fritur, de maatte endelig komme med; og naar han lidt senere, indsvøbt i sin røde Kappe, og med en Afglans af det gamle straalende Smil over sit trætte Ansigt, kørte ud over de hvide Veje, syntes han egentlig inderst inde, at han havde tjent mægtigt paa denne Forretning.

Fot. Krøyers Spadserevej i Plantagen

Inden Kræfterne svigtede helt, havde Krøyer bedt sine nærmeste Venner sørge for, at han denne Gang ikke blev sendt til nogen Anstalt, men fik Lov til at blive i sit Hjem i Skagen, hvor to uddannede Sygeplejersker kunde være til hans Disposition baade Dag og Nat.

Selve Sygelejet blev ikke af lang Varighed. Sengen trættede og plagede ham. Saa snart det paa nogen Maade lod sig gøre, vilde han op og klædes paa, og naar Vejret tillod det, ud at spadsere i sin kære Plantage.

Det var en Kamp for at holde sig oppe, en Kamp mod den Slaphed og Afkræftelse, der undertiden tog saa voldsomt Overhaand at Benene knap kunde bære ham. — Gik han med Fru Henny, tog han altid taknemligt mod en hjælpende Arm, men lige overfor Fremmede dækkede han blufærdigt over sin tiltagende Svaghed og tillod ikke at Nogen støttede ham.

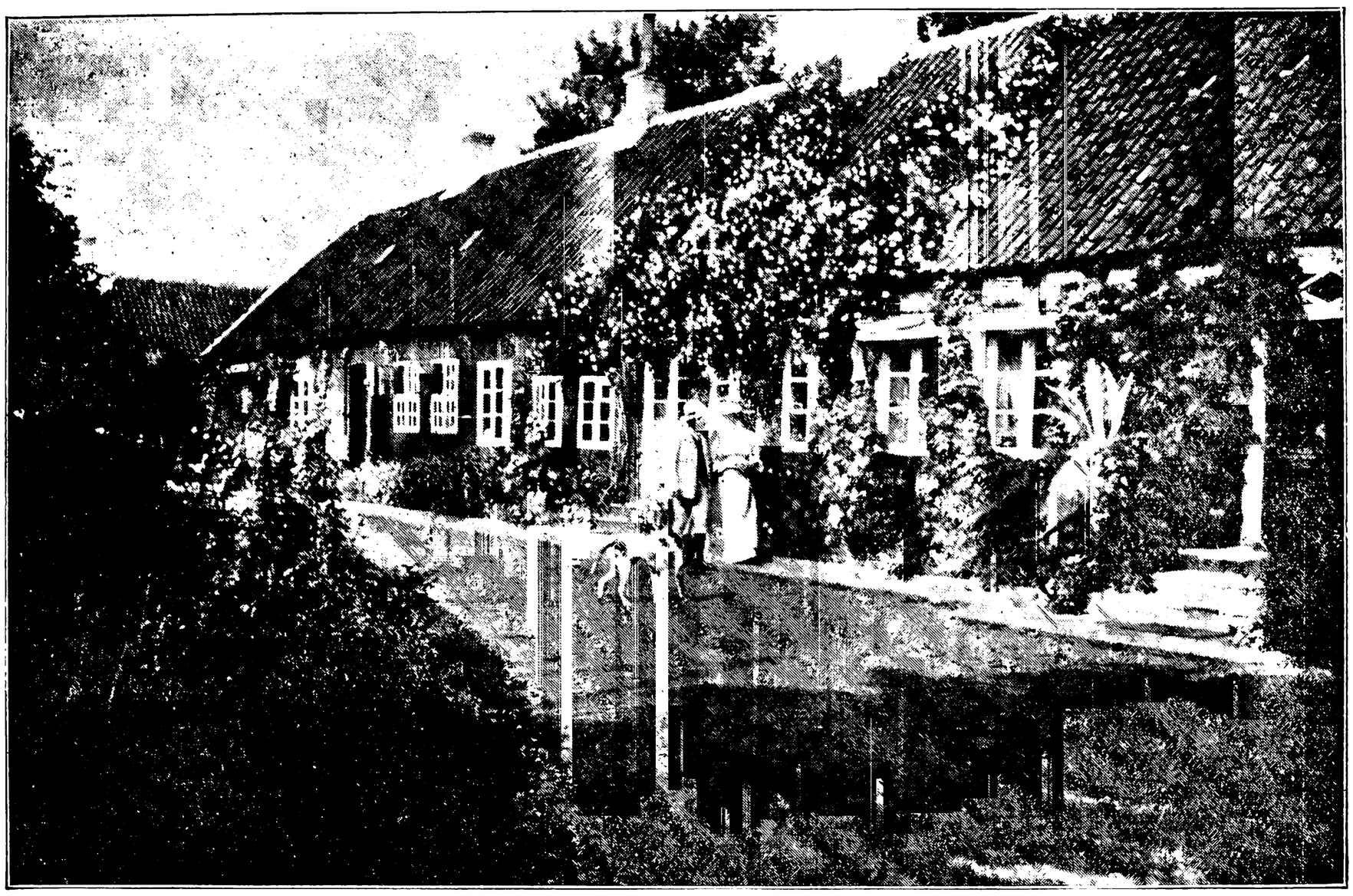

Fot. Krøyer spadserer med Fru Brodersen

„Jeg er ingen Olding, som skal ledes," kunde han da med et overbærende Smil sige til den der ledsagede ham „jeg gaar fuldkommen godt alene."

Otte Dage før sin Død var Krøyer for sidste Gang ovre i „det hvide Hus" for, maaske dreven af en Anelse, som han dog ikke gav Ord, at takke for Alt, hvad de havde været for ham.

Men gode Dage som disse vekslede med triste og tunge, hvor han laa hen uden klar Bevidsthed om, hvem eller hvad der var omkring ham, kun lyttende til Mørkets truende Stemmer, dem han alene hørte og forstod.

Saa kunde han pludselig vaagne op igen, klar og bevidst, og svare paa Spørgsmaal, som man forlængst havde gjort ham.

I saadanne Øjeblikke, hvor han som med et Slag havde kastet Sygdommen fra sig og med Magt arbejdet sig op til Lyset, følte Krøyer bittert sin Fjernhed fra Livet og Menneskene.

„Her ligger jeg ene, glemt af Alle," udbrød han en Dag, „Ingen spørger til mig, Ingen skriver, Ingen sender mig Blomster!"

Fru Henny forsøgte at le hans Mismod bort: „Og jeg da, lille Søren, som kommer her hver Dag og sidder hos Dig, er jeg da Ingen? Og se her, hvad jeg lige har bragt Dig!“ Hun holdt en mørkerød Rose hen foran ham.

„Ja, Du!“ sagde han og rakte taknemlig begge Hænder op imod hende, „Du er altid saa god. Uden Dig kunde det jo slet ikke gaa!“

„Men de Andre,“ fortsatte han og lod Blikket glide rundt i Stuen, som vilde han mane dem frem for sin Tanke, alle de der svigtede, „Ingen tænker paa mig mere. — Slet ingen Breve faar jeg —“

„Det er fordi de tror, Du er for syg til at have Glæde deraf. De véd jo ikke bedre.“

„Men hvorfor spørger de saa ikke,“ afbrød Krøyer heftigt, „var jeg i deres Sted, vilde jeg da spørge! Nej, Du skal sé, det er først, naar jeg er død — saa vil — — —

„Men Du skal ikke dø, kære Søren! Du skal netop blive rask og glad igen!“

„Jeg vil jo ogsaa saa nødigt dø,“ sagde han bedrøvet; „men naar jeg skal, saa maa jeg jo!“

Blid og elskværdig af Karakter som Krøyer var, angrede han dybt, hver Gang han i sin Sygdom havde været opfarende eller utaalmodig; ja græd en Dag længe over sin egen „Slethed“, fordi han i et Anfald af Heftighed havde slaaet sin nye Sygeplejerske.

Tidligt om Morgenen ringede Telefonen over til „det hvide Hus“ med Bud om, at Hr. Krøyer havde havt en meget daarlig Nat og havde nu siden Kl. 4 ligget med Uret i Haanden og ventet paa, at det skulde blive Morgen, for at han kunde faa talt med Fru Brodersen.

Da Fru Henny kom, ængstelig for at noget alvorligt skulde være hændet, vilde Krøyer først ikke fortælle, hvad der pinte ham, men lidt efter lidt fik hun dog Tilstaaelsen om den „store Brøde“ lokket ud af ham.

„Jeg har bedt hende om Forladelse,“ sagde han med ulykkelig Stemme, „og hun siger, at hun slet ikke er vred; men —,“ og nu løb Taarerne ned over Kinderne igen, „jeg har aldrig nogen Sinde før slaaet en Kvinde, derfor er det saa skrækkeligt at tænke paa, at jeg nu er bleven saa slem.“

Men trods det milde og gode Sind, som ovennævnte lille Episode viser, var det ingenlunde altid let at stille ham tilfreds.

Til det sidste var Kunstneren i ham vaagen, og hans udprægede Skønhedssans var stedse paa Vagt mod, hvad der ikke var smukt eller fuldkommen afstemt.

Da Sygeplejersken saaledes en Dag, da han hostede stærkt, dækkede ham til med et ganske dagligdags Tørklæde, rev Krøyer det vredt til Side og kastede det ned paa Gulvet.

„Ligge med et hæsligt Sjawl som en gammel Kælling!" udbrød han forarget, „nej, det faar I mig ikke til!"

I kærlig Forstaaelse tog Fru Henny et hvidt Crèpesjawl fra sine Skuldre og lagde det varsomt omkring ham.

„Men dette, lille Søren, det vil Du nok have paa, ikke sandt?"

Krøyer saá ned over det med sit halvblinde Blik, og Fingrene krammede om den bløde Silke:

„Jo det — det er smukt," sukkede han, øjensynlig lettet og dog paa samme Tid lidt skamfuld over sin Heftighed, „det maa I nok give mig paa."

Nu gik det hurtigt ned ad Bakke, en Hjærtelammelse slog sig til, og det stod klart for Alle, at Døden var nærforestaaende.

Vennerne sad tavse og betagne om Lejet, hvor Krøyer laa bevidstløs hen, medens Legemet stred sin sidste haarde Kamp for Livet. Det en Gang saa smukke Hoved laa tungt tilbage imod Puderne, som kunde det ikke længere bære sin egen Vægt. Med de brustne Øjne og de smertefyldte

Fot. Krøyer paa Dødslejet

Fot. Krøyers Gravsted

Vige om den letaabne Mund mindede det om de Gamles fromme Billeder af den døende Christ.

Endnu en sidste Gang vendte Bevidstheden tilbage. Krøyer aabnede Øjnene og saa sig omkring.

„Sidder I her Alle — ogsaa Ancher og Hansi?“ sagde han stille og ligesom undrende. „Venter i paa, at Krøyer skal dø?“

— — — — — — — —

Saa slukkede Døden barmhjærtigt den sidste flakkende Livsgnist, og Krøyers lyse Sjæl gled ud til den store Hvile.

— — — — — — —

ufortrødent deres Sang om Livet og Livets Fryd, og omkring den hvide Sten med Krøyers Navn bredte sig et Væld af duftende Roser, endnu fyldte til Randen af Nattens Dug. Saa ofte den lette Brise strøg ind fra Havet, rystede de deres Draaber henover Graven, hvor de blev liggende — „som klare Taarer", tænkte jeg først. Nej — som smaa bitte tindrende Kloder laa de og spejlede i deres skælvende Runding baade Solen og det hele lyse Himmelhvælv.

„Ja, saadan var det, nu forstod jeg," og jeg nikkede taknemmelig til de smaa bævende Draaber, der i deres krystalklare Indre optog al Verdens Dejlighed og gav den saa straalende tilbage.

De havde aabenbaret mig Hemmeligheden ved at være et Søndagsbarn.

Badende Børn

„Der er — og det er Sagen,
hvad Tiden saa blir til:
der er en „Sjæl" i Skagen
som aldrig ældes vil — —
— — —

SKAGEN NU

Naar man i tyske Rejsehæfter læser forskellige Smaabyers begejstrede Udtalelser om de mange og glimrende Egenskaber, som gør netop deres lille Stad saa særligt egnet til Opholdssted for Turister og hovedstadstrætte Mennesker, da ender disse Lovprisninger næsten alle som en med at fastslaa, at selvfølgelig har Byen Elektricitetsværk, fortrinlig Kloakering og et endnu fortrinligere Vandværk, sprudlende med det reneste Kildevand.

Skagen kan ikke rose sig af et eneste af disse Fortrin. Dens faa og spredte Kloaker fører en krank Tilværelse i Kampen mod det fremstormende Hav.

Dens Drikkevand — ja, at kalde det klart vilde kun være taabelig Smiger. Karakteristisk nok hører man heller aldrig de gamle Fiskere snakke om, at noget er klart som Vand. I Skagen er det „klart som Brændevin". Ofte har man forsøgt ved Boring at naa ned til klarere vandførende Aarer, men de urgamle Tanglag, der danner Skagens Undergrund, nægter haardnakket at give noget bedre fra sig end det mere eller mindre okkergule Fluidum, som Skagboerne selv har drukket af i Aarhundreder, og — vel at mærke — befundet sig godt ved, men som Tyskerne i deres første Forbavselse ikke er utilbøjelige til at antage for let plumret Landvin.

Fot. Gadeparti i Skagen. I Baggrunden sés den tyske Flaade

Men *„quand même“* — i Stedet for Kloaker har Skagen sit hvide Perlesand, der som et kæmpestort og taalmodigt Filter suger alt overflødigt ned i sit rensende Dyb og holder Byen fri for Epidemier.

Og er Drikkevandet uklart, saa knalder Sodavands- og Champagnepropperne saa meget lystigere fra Hotellerne.

Vist er det, at til Trods for de ovennævnte smaa Mangler vokser Skagen sig Aar for Aar større og mere imponerende.

I Kraft af hvad?

Dette Spørgsmaal er i den sidste halve Snes Aar ofte rejst med Kritik, ikke mindst af Kongerigets andre Badesteder, som med Misundelse kigger op til den foretrukne Tange.

„Hvilken hemmelighedsfuld Tiltrækning ejer Skagen fremfor os andre?“ spørger de. „Den har ikke Bulbjergs Vælde og Kraft, dens Strandbred taaler ikke Sammenligning hverken med Fanøs eller Blokhus'! Og Skagens lille Plantage! Hvad er den vel mod Tisvildes, ikke at tale om Hornbæks pragtfulde Skove?“

I Kraft af hvad? — Ja, maaske i Kraft af sine Kunstnere eller kunstneriske Traditioner! Eller af de to mægtige Have, der synger om dens Bredder. Morgenens og Aftenens Hav — Solopgangens og

Solnedgangens. Af Grenen, dette Naturens vældige Udraabstegn efter den vestjyske Kysts Bølgelinie, og vel iøvrigt en af Danmarks ejendommeligste Seværdigheder.

Hvem kan vel sige det saa nøje.

Maaske er det intet af alt dette — eller alle tre Dele i Forbindelse med den morsomme Blanding af Oprindelighed og Forfinelse, af Verdensfjernhed og sensationelle Begivenheder, der gør Skagen til Stedet fremfor andre og bringer dets Navn saa viden om i Verden.

En vidtberejst Mand ytrede sig en Gang herom:

„Hemmeligheden ligger i den Frihedsglæde, der paa Skagen fylder ethvert modtageligt Sind." — „Overfor det festlige og lyse i denne mægtige Natur mister Samfundets Love og Vedtægter deres indsnævrende Magt. Stormen blæser det Hele et Stykke, og Menneskene følger med Henrykkelse Stormens Eksempel."

Skulde Manden have Ret? Skulde Frihedsglæden være den dragende Magt?

Spørgsmaalet er ikke helt let at besvare, og Skagen selv bekymrer sig ikke derom.

I stolt Bevidsthed om sin hvide Skønhed, om sine lyse Nætters Trylleri ligger den roligt og gror. Gror stadigt og sikkert. Lægger Villa til Villa, Hôtel til Hôtel. Skyder Ryg langt ud i Heden og smiler med alle sine rødtagede Huse til den soltindrende Sønderstrand.

Den uendelig lange Række af beskedne Hytter, som for et halvt Aarhundrede siden strakte sig i slank smal Bue fra Fyrbakken og ud til Klitterne ved „gl. Kirke", kun trind lige paa Midten*) som Snogen, der har slugt en Frø — den eksisterer ikke mere.

Byens Fysiognomi er bleven et andet. Ligesom den landlige Uskyldighed under givne Forhold kan udvikle sig til en smuk fêteret Kvinde, saaledes har ogsaa Skagen skudt Ham og breder sig nu ud over Tangen som et elegant og mondænt Badested.

Forandringen spores overalt. I Befolkningens Trivsel og Udvikling, i Hverdagens Arbejde og Søndagens Fest, som i Handel og Vandel.

De faa og smaa Butikker, som for en Snes Aar siden anglede naivt

*) Skagen havde den Gang sit bredeste Parti ved Kapelborg.

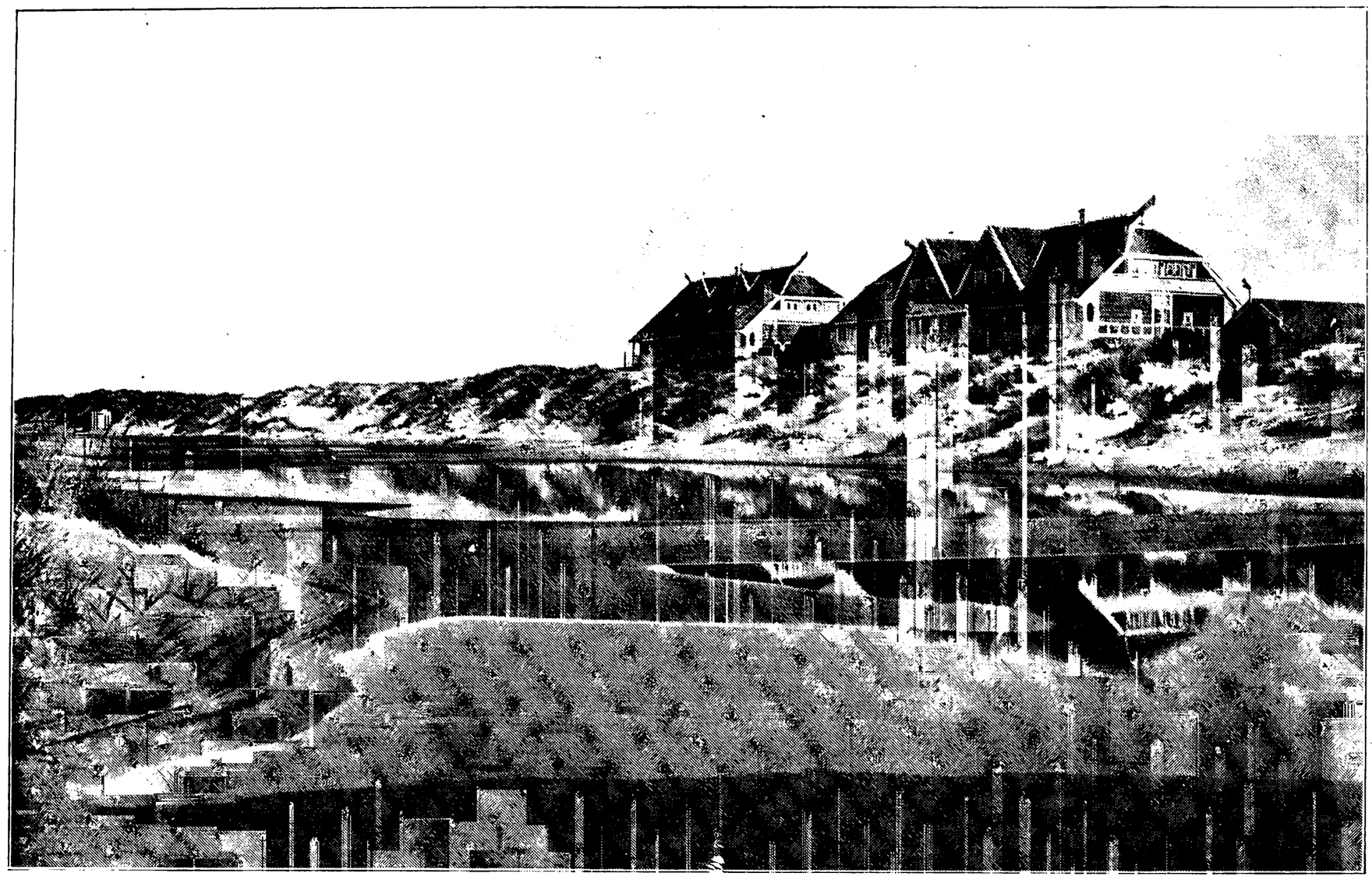

Fot. Badehotellet paa Grenen

efter de Fremmedes Pengepung med et Par tarvelige Lerkrukker eller Vaser, smykket med Olietryksbilleder, hvis Motiver øjensynligt var hentet fra Kolding eller Vejles skovrige Egne, men dog med et fromt Bedrag underskrevne: „Hilsen fra Skagen", har forlængst maattet vige Pladsen for moderne Forretninger, hvis Montrer pranger med allehaande Luksus- og Kunstgenstande, med Silkeschawler, Kniplinger, hollandske Huer og Broncesager. Sølvsmeden hamrer Dagen lang paa fristende Kæder og Ringe, Glarmesteren er blevet Kunsthandler, og Fotografen udstiller elegante Billeder af Skagens Berømtheder og Musæer.

En og Anden kan maaske, naar han kaster Blikket ned over den om Formiddagen ret tomme Gade, falde paa at spørge: „Men hvor findes Køberne til alle disse Herligheder?"

Lad ham da blot gaa ned til Stranden en Solskinsdag mellem ti og tolv. Her findes Køberne i hundredvis. Herrer og Damer mellem hverandre, svenske, tyske, danske. I Øjeblikket rigtignok mere eller mindre paaklædte, men hver efter sin Evne villige til i Lediggangens Timer at strø deres Penge ud over Byen.

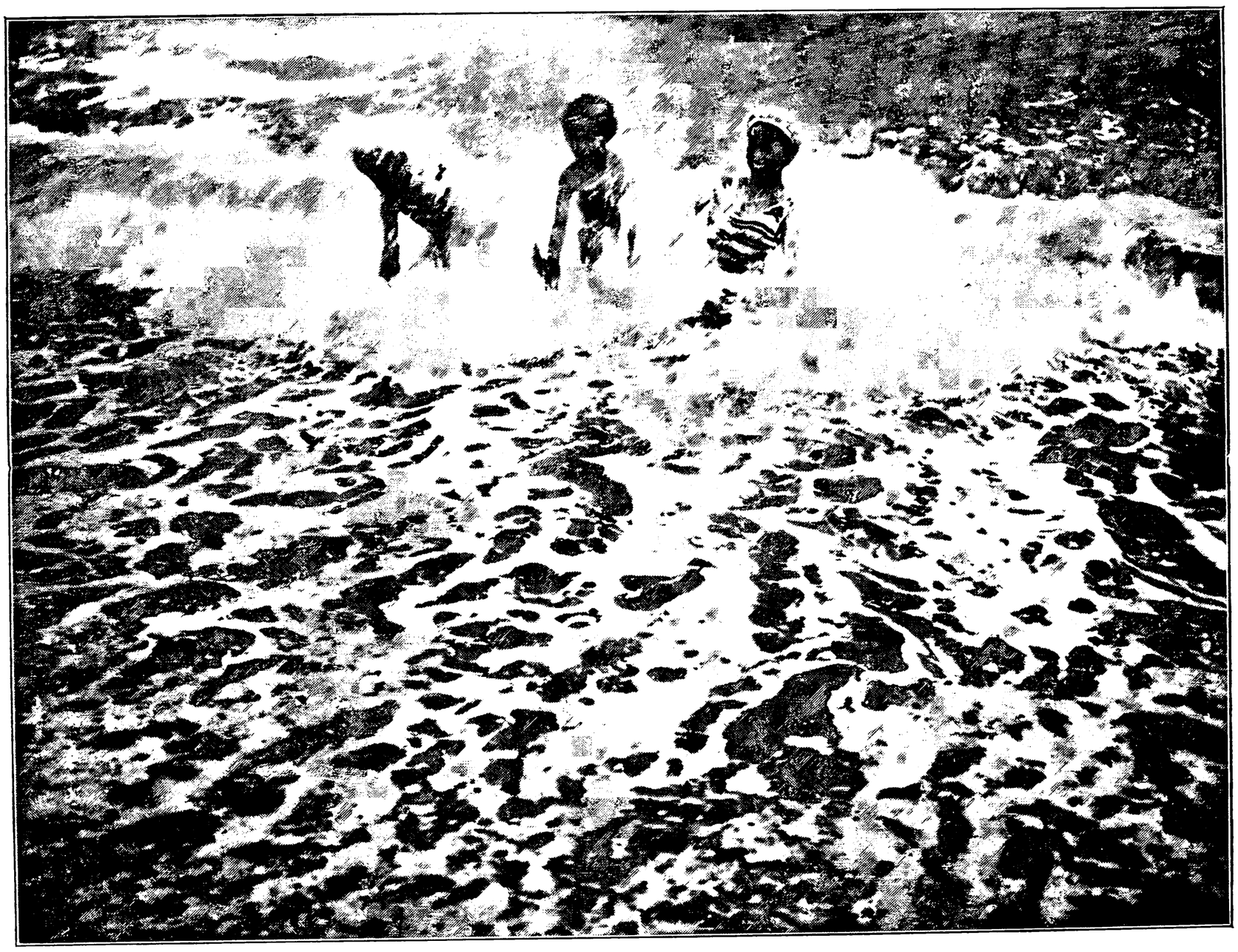

Fot. I Bad ved Sønderstrand

Langs Nord- og Sønderstrands hvide Sandtoppe udfolder det moderne Badeliv sig i alle Arter og Afskygninger.

Her leves i fulde Drag, gemytligt og særdeles tvangfrit. Her bades og flirtes — her skumles og kritiseres.

Skagens unge Mænd driver Fodsport, leger Tagfat eller springer Buk, medens ærværdige Fædre i (næsten) Adamskostume — undertiden med en Tilsætning af Straahat — vandrer frem og tilbage for at tage Solbad, idet de drøfter de sidste Kursnoteringer eller med en Avis over Knæene gennemgaar den politiske Situation.

Undertiden forbløffes man et Sekund over den vidtdrevne Naturlighed hos disse Mennesker og Menneskeklynger, hvoraf nogle er idel Liv og Bevægelse, andre igen ligger stille som Murmeldyr kun optagne af det ene Maal, at faa den attraaede Solfarve fordelt saa jævnt som muligt.

M. Ancher: Hestene svømmes

Sandheden i Ære — vi Nordboer trykkes ikke af nogen overdreven stærk eller ømfindtlig Sans for Form og Stil. Til Gengæld kan vi maaske rose os af en vis bred og jovial Gemytlighed, og — i dette specielle Tilfælde — af en Tillid til Næstens Overbærenhed, der ikke er langt fra at faa En til at tro paa Naivetet.

Men for Resten — hvorfor tage det Hele „seriøst". Lad os Ikkebadende nyde Morskaben ved denne Nutidens moderniserede Naturtilstand og tage os en hjertelig Latter over denne Myreture af tykke og tynde, af svømmende, pjaskende, af dasende eller snakkende Væsener, som suger Solskin og Luft med bogstaveligt talt hver Pore i deres Krop, og som Alle kun er optagne af sig selv eller sine Nærmeste og breder sig med deres Væsens — og Legemes — Ejendommeligheder

Fot. Smaabørn paa Stranden

saa frit og ugenert, som var de ene paa Stranden.

Betragt f. Eks. den svære skaldede Herre, som med Benene trukne op foran sig, sidder og fjaser gemytligt med et Par slanke Nymfer. En kolossal Menneskefrø, som er ganske uden Tanke for, at hans umaadelige Embonpoint, kun dækket af det lovbefalede Mavebælte, ikke helt ud tilfredsstiller Skønhedens Fordringer.

O, sancta simplicitas — eller maaske det modsatte!

Det er dog ikke altid, at de overflødige Kilo dominerer paa Strandbredden. Paa en heldig Dag kan man blive Vidne til megen Ynde og Skønhedsudfoldelse blandt de badende Grupper.

Saaledes saá jeg en Morgen paa Nordstranden to purunge nydelige Pigebørn, klædte — eller afklædte — omtrent som Barfods-Danserinder, danse Calistenics sammen.

Det var et henrivende Syn!

Alvorlige og tilsyneladende uberørte af de Bifaldsraab, der lød til dem fra Tilskuerne i Klitten, gled de med langsomme, harmoniske Bevægelser henover den hvide Strandbred, hævende Armene over Hovedet eller omslyngende hinanden, idet de bøjede de smidige Lemmer.

En Gang imellem greb Vinden fat i det kniplingslette Stof, der dækkede dem fra Midien og til Knæet, og fik det til at bugne som et Sejl, for i næste Sekund at svøbe det fast om de smalle Pigehofter.

Længe dansede disse to, frem og tilbage, fra Klitter til Bred, i glidende, vuggende Rhytmer, stadigt lige højtidsfulde og alvorlige; indtil

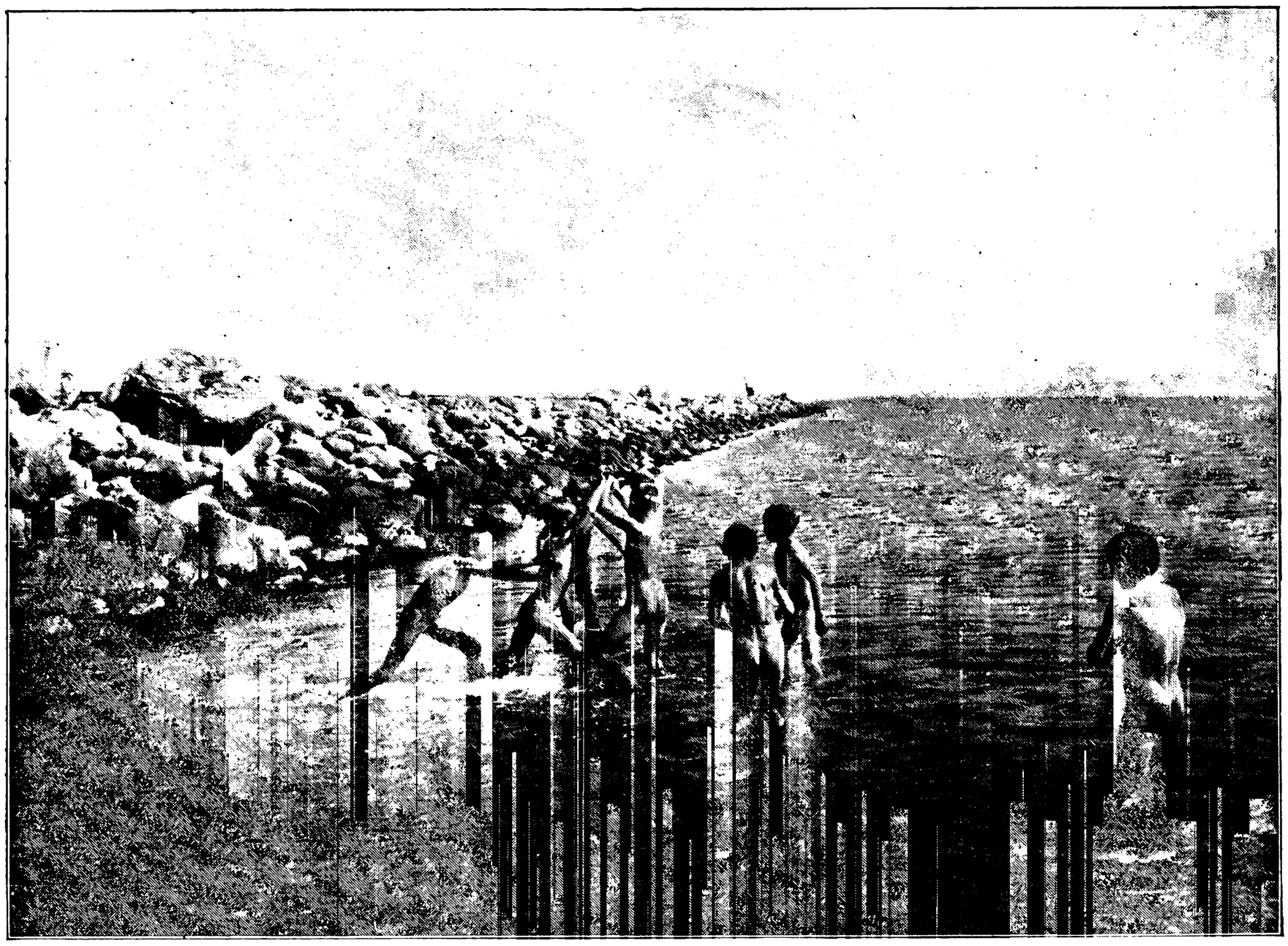

Fot. Et Søslag

de paa en Gang — gav Pokker i det Hele og kastede sig pustende og leende i Sandet.

Borte var Alvor, borte Højtidelighed, og tilbage kun to overstadige, men fortryllende Bachfische, hvis blanke dryppende Ansigter et Øjeblik efter kom til Syne i Bølgerne.

Morsomt og nydeligt er det ogsaa at sé Skagboernes egne Smaafolk tumle sig paa Stranden og i Bølgerne.

Et lille Samfund i det store, fra hvilket de dog helst holder sig paa Afstand.

Havnen, der mod Vest afslutter „la plage mondaine", danner Adskillelsens Bom. Øst for Havnen de Fremmede — vest for Havnen Byen eller rettere Byens Børn. Thi som Kendsgerningerne viser, bader den voksne Befolkning ikke for Fornøjelse og foretrækker øjensynligt at udføre sine Renlighedsceremonier indenfor Hjemmets fire

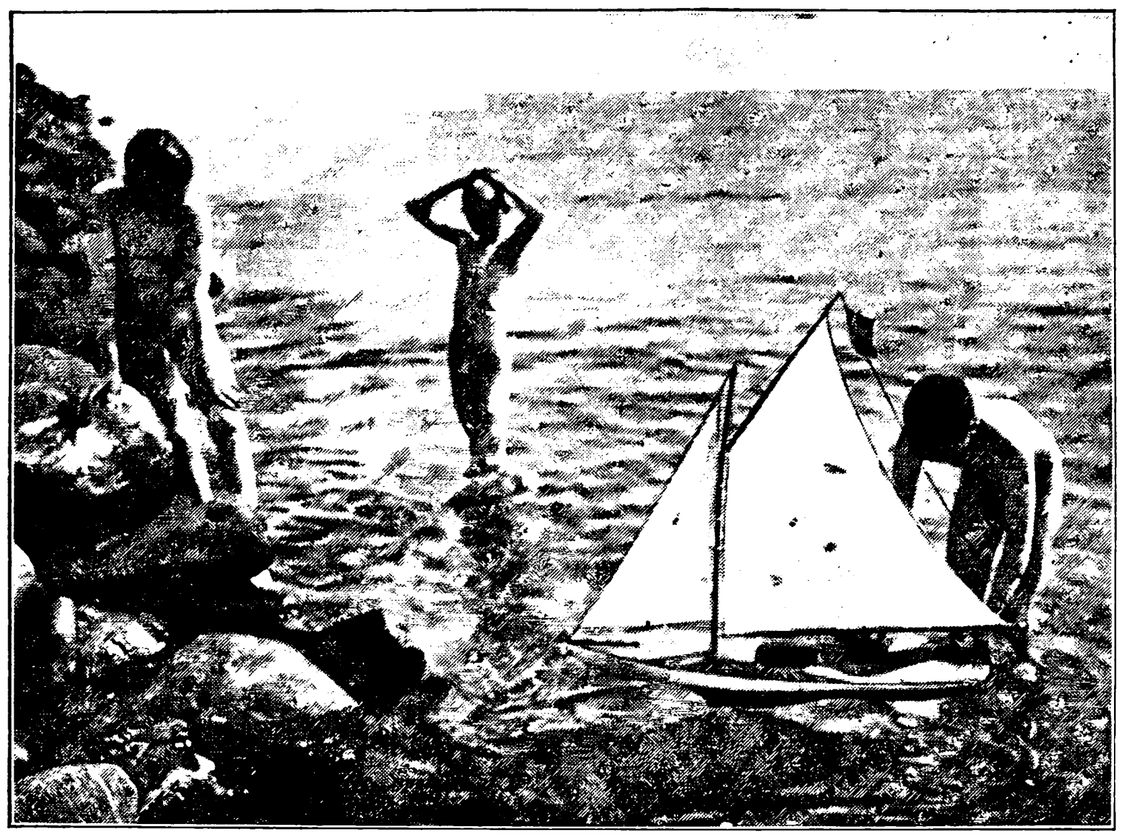

Fot. Legende Drenge

Vægge, hvorimod Børnene med Henrykkelse og under en passende Kraftudfoldelse af Raaben og Hvin benytter den Legeplads, som Naturen har skænket dem.

Særligt i Drengenes Lejr gaar det højrøstet til. Disse vordende Mænd og Fædre leverer undertiden saa kraftige Batailler, at Stridens Bulder naar langt ind over Land.

Det falder dog ikke Nogen ind at lægge sig imellem. Skagboerne

P. S. Krøyer: Badende Drenge. Studier

kører ikke deres Børn i altfor stramme Tøjler. Gider disse ikke slaas mere, saa holder de op for i broderlig Endrægtighed at klare Vanskelighederne for et fælles Fartøj eller maaske for at samle Kræfter til næste Omgang.

Om den nu ganske antikverede Lov, som i sin Tid holdt strængt over Kønnenes „hver for sig", naar de badede, endnu har Hævd i Skagen, skal jeg ikke kunne sige med Vished, men i hvert Tilfælde sér man aldrig større Piger og Drenge bade sammen.

Maaske er Skagboerne ikke saa fremskredne, at de har naaet til Frihed paa dette Punkt; men Historien belærer En jo dagligt om, at sligt er kun et Tidsspørgsmaal.

Den jævnere Befolkning følger troligt i de Stores Spor, kun stedse et Par Hanefjed bagefter.

Kommer man længere bort fra Havnen med dens Uro og Trafik, dens Pakhuse, Sømandshjem og Hoteller, bliver Strandbredden efterhaanden mindre befolket og antager en anden og oprindeligere Karakter. Strandboulevardens Villaer mindsker i Antal og afløses af gammeldags beskedne Fiskerhuse, som ligger strøede hist og her paa Kryds og tværs af hinanden i gladeste Ligegyldighed for Linie og Symmetri.

Tilsidst hører ogsaa disse op, og man føler det første Pust af Stilheden fra det store Klitland, der stræber opad mod Skagens gamle Kirke.

En herlig og idyllisk Plet, hvor Kunstnerne kan arbejde i Ro med deres Modeller, og hvor det elegante „Westends" Beboere, uforstyrret af Nysgerrige, kan nyde deres Solbad mellem Klitterne.

Vender man sig bort fra Byen, har man foran sig Aalbækbugtens skønt-svungne Kyststræk-

Fot. Willumsen arbejder efter Model

ning, der tegner sig i stedse svagere Konturer helt ned til Højderne ved Frederikshavn.

Fra nu af kan man vandre i Timevis uden at træffe paa andre levende Væsener end Fugle og atter Fugle: Maager og Terner, hvis Spor slynger sig som traadfine Streger henover det bølgede Sand.

Ellers kun Klitter, Hav og Himmel, og i det Fjerne Stokmilens hvide Ryg, der hæver sig sitrende mod Himmelranden!

Ad denne stille Strandbred, der er toppet og ujævn af Tang, kom 70ernes og 80ernes Kunstnere „agende vesterfra" ind i den lille Fiskerby, som den Gang laa saa „gammeldags og god", duftende af Fisk og Tjære.

Dette Skagen findes ikke mere.

Man kan beklage eller glæde sig over den Forvandling, Byen er undergaaet, kalde den Fremskridt eller Tilbagegang, det er ganske ørkesløst og ændrer ikke en Tøddel i det, som er sket og vil ske.

Den gamle Type af bredt anlagte, jævne og gemytlige Mennesker, som udmærkede den tidligere lille Fiskerby, forsvinder mere og mere. Ikke alene af den ganske naturlige Grund, at de bliver gamle og dør. Det er Tillempningens Love, der her gør sig gældende. Det Væsen og Gemyt, som var de Gamles Særkende, passer ikke ind i Nutidens skrappe, ofte brutale Kamp for Tilværelsen.

Tillige udøver de lette Samfærdselsmidler her som overalt i Verden deres æggende og nivellerende Indflydelse. „Hug en Hæl, og klip en Taa!" Særpræget udslettes og er i Skagen ved at udslettes ganske. Men den stærke Konkurrence, Gnidningsmodstandens evindelige Afslibning har til Gengæld givet den nye Slægt — i det mindste de dygtige iblandt dem — et maalbevidst, selvstændigt, jeg kunne næsten fristes til at sige amerikansk og fastsluttet Præg.

For Kvindernes Vedkommende virker Hotellerne tillige som kraftige Læreanstalter, hvor Pigebørnene hurtigt nemmer, ikke alene hvad Livet fordrer af dem, men hvad de kan fordre af Livet.

Her, hvor Alt er anderledes end det i Hjemmene tilvante: Klæde-

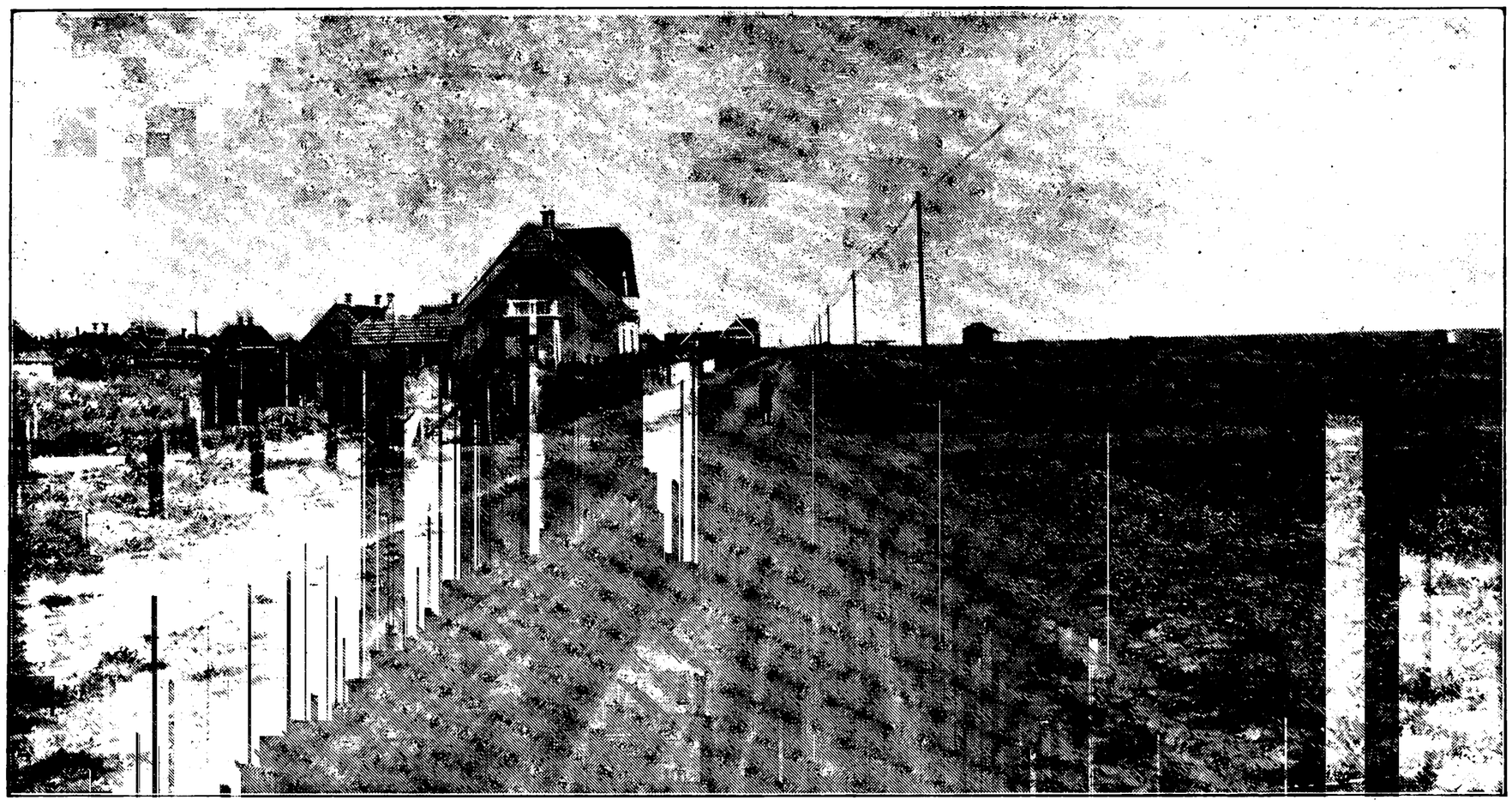

Fot. Skagens Strandboulevard. I Baggrunden tilhøjre Brøndums Pavillon

dragt, Anskuelser, Livsbetingelser og Udnyttelsen af disse, tvinges de Unge, om end ganske ubevidst, til en Omvurdering af Værdierne, som sjældent falder ud til Fordel for det Gamle, der mere eller mindre barmhjertigt lægges til Side som ubrugeligt.

Naturligvis gælder det, hvor der er Tale om Kvinder, i første Række Klædedragten. Og hvem kan vel undres over, at disse unge Evadøtre, der er optagne og begejstrede over alt det Nye, de sér, foretrækker en moderne Hat, den være sig iøvrigt saa hæslig, som den være vil, fremfor de gamle Hovedklæder, hvis maleriske Skønhed de ikke forstaar at vurdere; eller at de nægter at bære Vadmelsskørter, (ja, endog gaa bukseløse som Bedstemødrene), naar de paa Hotellerne har Lejlighed til at sé og beundre Damernes kniplingsbesatte Undertøj.

Kniplinger er ganske vist kostbare. Men kan man ikke faa det bedste, er det næstbedste ogsaa godt. Følgen heraf er den ganske ligefremme, at ingen Skagenspige nu til Dags giver sig af med at spinde eller væve, men til Gengæld har erhvervet sig en overordentlig Færdighed i at hækle.

Og som med Klædedragten saa med Livsvilkaarene. Den giftefærdige Pige nøjes ikke længere med en tjæret Hytte som Hjem.

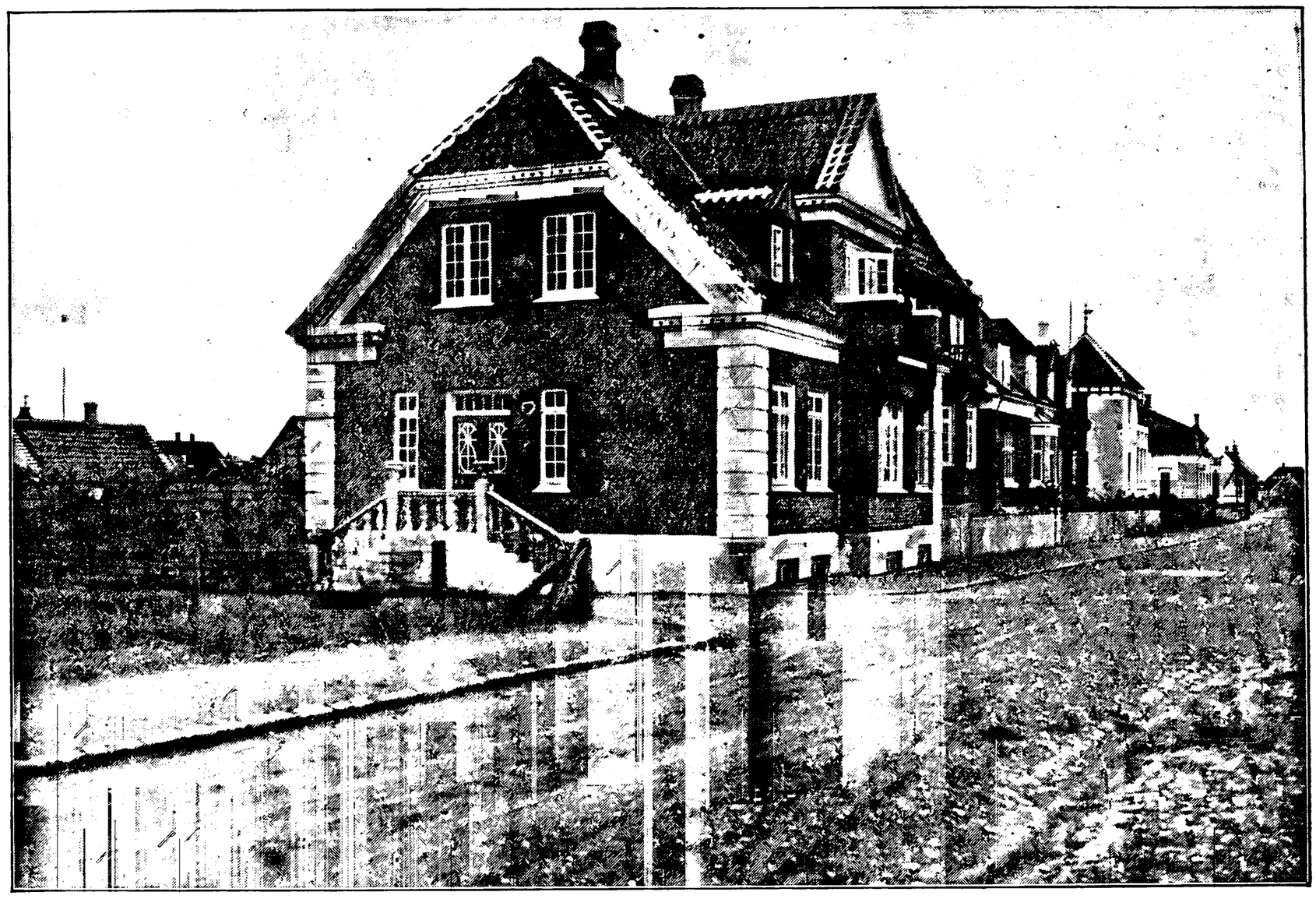

Fot. Parti af Skagens Strandboulevard ved Havnen

Nu er det Villaernes Tid. Størsteparten af Strandpromenadens nye og pyntelige Villaer ejes af Befolkningen selv, Fiskere og Haandværkere, og staar i indre Udstyrelse næppe synderligt tilbage for deres Hundreder af nette Kollegaer i Hellerup eller paa Frederiksberg. I disse Skagens Villaer kendes Slagbænke kun af Navn. Den fine Stue har Sofa med Mekkafløjl og ofte Klaver eller Orgel. Om Forældrene end ikke selv forstaar at behandle disse sindrige Mekanismer, der jo er en Del mere indviklede end den nemme gammeldags Harmonika, saa er det til Gengæld deres Stræben og Stolthed, at Børnene, som nu oplæres fortrinligt i Skolerne, skal naa des højere op paa Samfundets Stige og ikke som de selv staa fremmede og forladte overfor Kunstens Glæder.

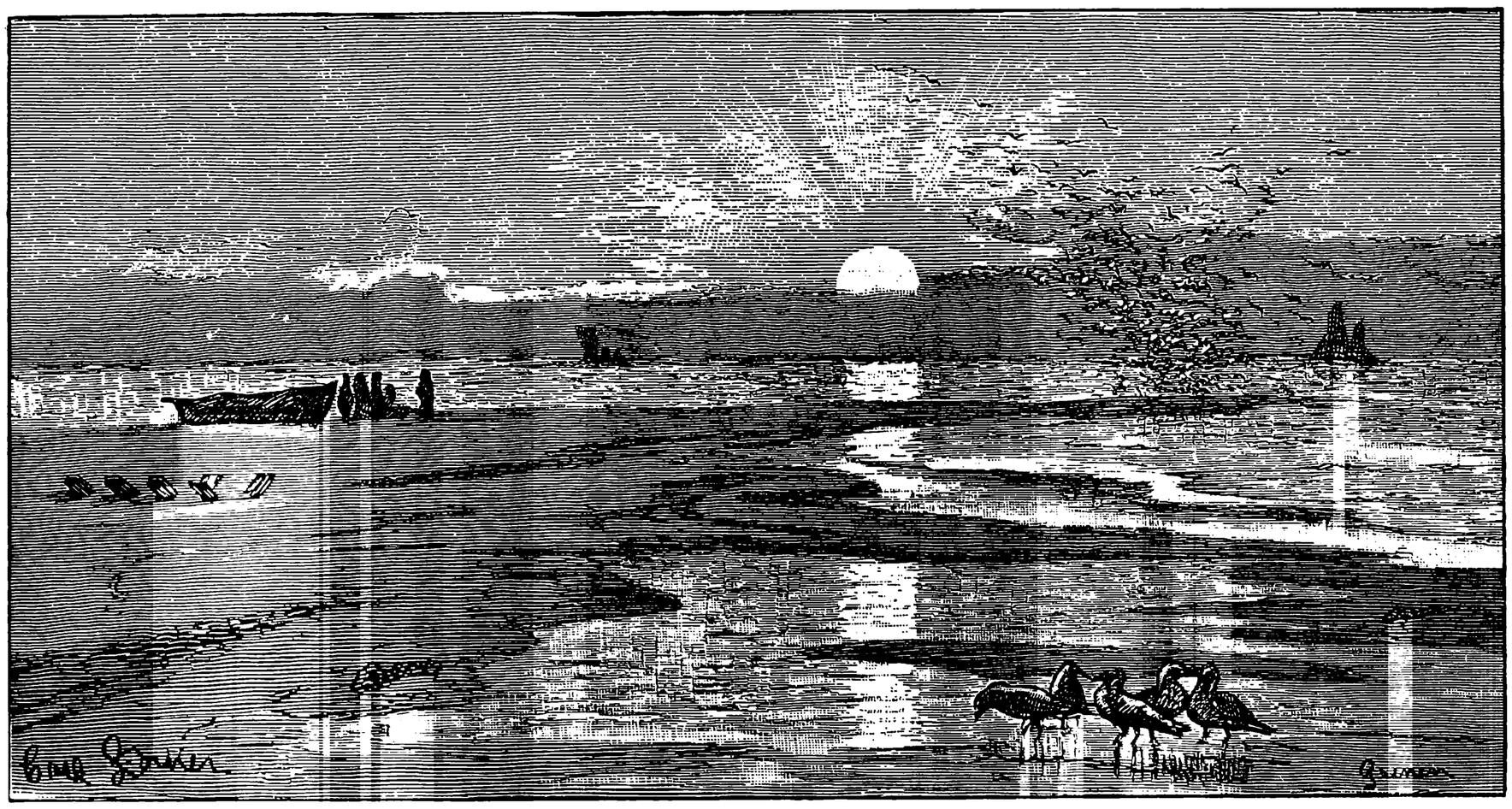

Carl Locher: Ved Skagens Gren

Forvandlingen er ved at fuldbyrdes.

Siden hine Tider, da Skagen som et uskyldigt Kim laa ukendt og uænset, kun ventende paa Befrugtningens Øjeblik for at kunne udfolde sig, har den gennemløbet mange Stadier.

Den har traadt sine fattige Børnesko, har havt sin religiøse Anfægtelsestid, sin brusende, daadrige Ungdom og er nu naaet frem til at blive den „voksne" By, som ikke kan oversés, fordi den spiller en Rolle i den store Verden.

Den er blevet en „Nuets" letlevende By, saa ungdommeligt begejstret over sig selv i sin ny og herlige Form, over sin Menneskevrimmel, sine Udstillinger og flotte Hoteller, at den ikke har Tid til at skue tilbage og interessere sig for sin aflagte Klædning.

Det, der for 3 Aartier siden inspirerede Skagens første unge Malere, den mylrende Mængde af Motiver, som aabenbarede sig for deres undrende Øjne: gamle Længer, rundbuede Udhuse, Skibsruf, „Udskud", og indendørs, disse morsomme, undertiden tillige sjældne Genstande, som Skagboerne senere, da de fik Begreb om Ordet Mode, fordømte som „Snallerværk" og flyttede op paa deres Lofter, denne Skat — saa rørende i sin Beskedenhed og Naivetet, om den findes intet nævneværdigt Minde i Skagen!

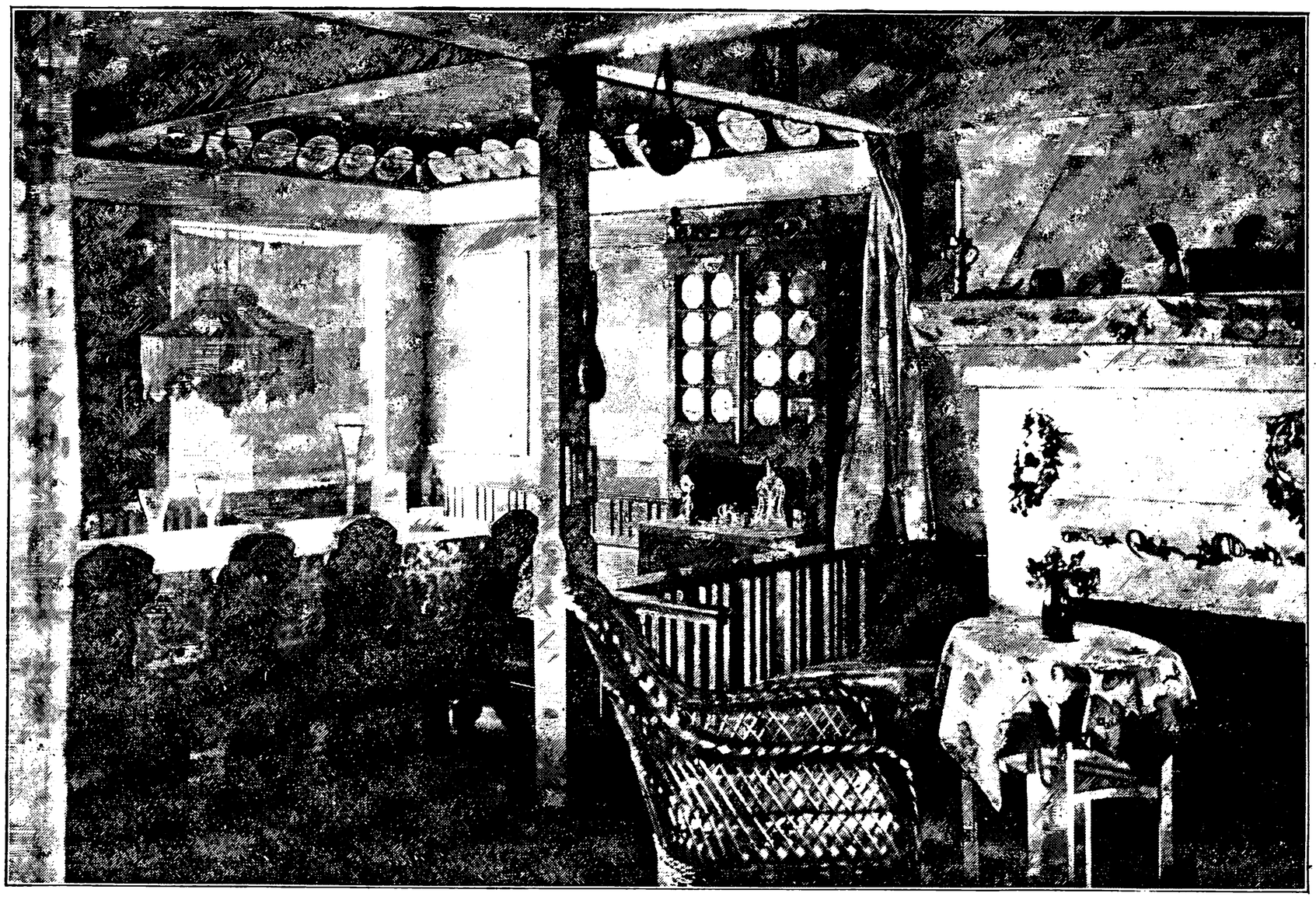

Fot. Interiør fra „Villa Pax“

Den fattige og naive Barndomstid er foreløbigt gaaet i Glemme!

Til Gengæld er Skagen stolt af sine Kunstnere, af de Aandens Store, som har grundlagt dens Berømmelse og gjort Løbet med.

Døden har tyndet ud i disse Stores Rækker. Drachmann og Krøyer er borte. Deres Grave hæges og værnes, ja, om man ikke forbandt en religiøs Tanke med Ordet, kunde man næsten betegne dem som Valfartssteder.

Med Nænsomhed og Forstaaelse af den Betydning det vil faa ogsaa for kommende Generationer, har man søgt at bevare deres Efterladenskaber og Hjem mod Forglemmelse.

„Musæer“ benævnes de sædvanligt. Men mon Musæum er det rette og rammende Ord for denne Samling af Minder og Værker, som endnu ikke mildnes eller dækkes af det Forbigangnes Patina, men tvertimod med tusinde Traade er knyttet til det Liv, der nu leves her oppe og ude omkring i Verden.

Skagen er ikke for Kunsten det Pompeji, som man undertiden vil gøre den til.

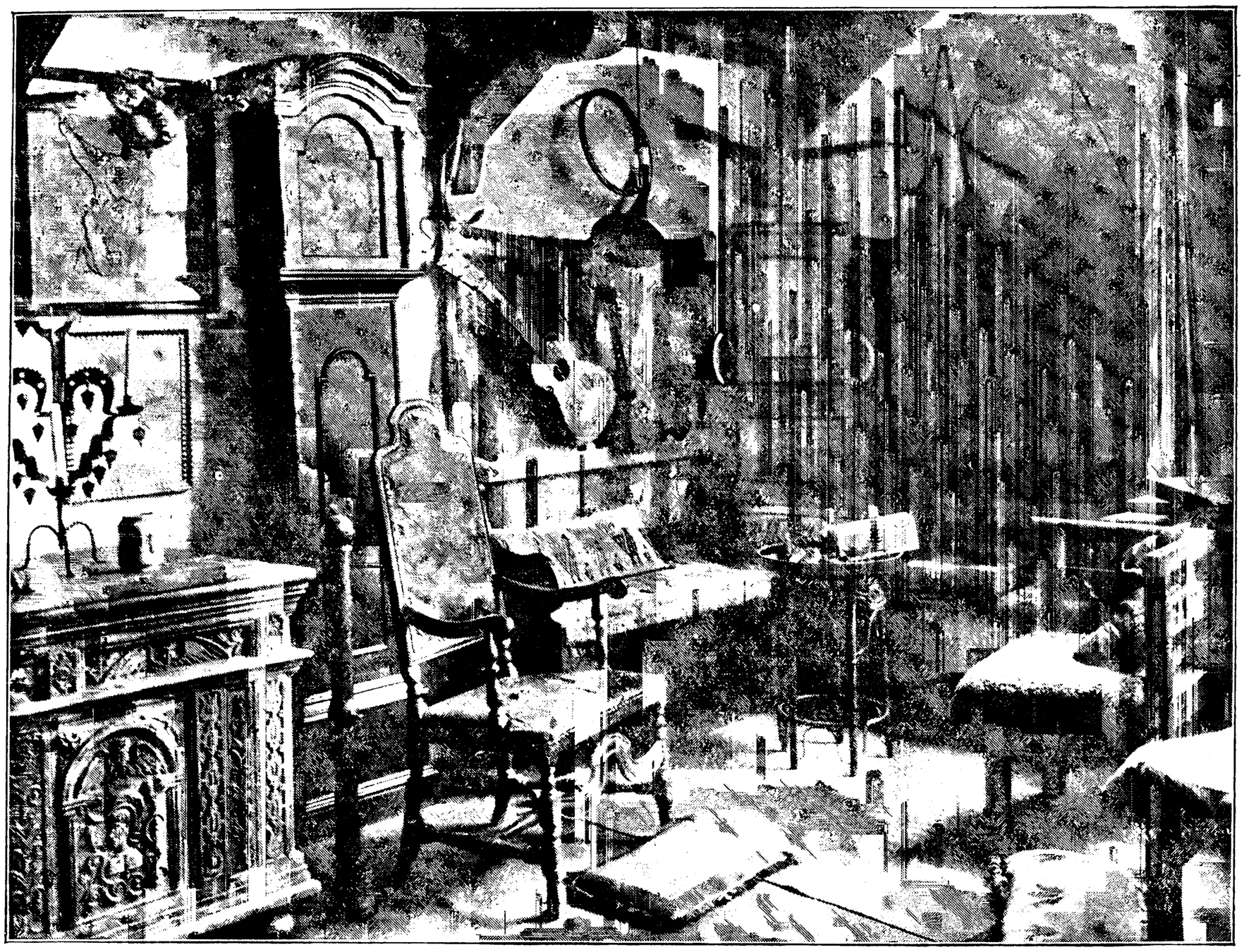

Fot. Hjørnet af Atelieret i Krøyers Musæum

Som Mennesker staar Krøyer og Drachmann os endnu saa nær, at vi ikke ret formaar at sé historisk paa dem — i det Mindste ikke paa deres sidste Leveaar. Deres jævnaldrende Kammerater er ikke gamle Mænd, og det Slægtled af Kunstnere, hvortil de hører, har langtfra sagt sit sidste Ord. Mange betegner tværtimod stadigt Højdepunktet af nordisk Kunst. Man behøver kun at tænke paa Viggo Johansen, Ægteparret Ancher, Bjørck, Krohg o. m. a.

Man maa derfor med Rette kunne sige, at Skagens Indsats i Kunsthistorien endnu ikke staar som noget afsluttet Kapitel.

Og selv om Aarene en Gang maa gøre sig gældende, vil dens Ry som Kunstnernes Stad sikkert ikke uddø med disse dens Skabere. Ved Siden af det modne og høstede skyder friske Spirer frem. En ny Generation er allerede traadt til og forsøger at løfte Arven efter den første.

Tæt op til Krøyers fordums Hjem ligger den saakaldte „sorte Lade", hvor den yngre Kunstnerkoloni (som i de sidste 6—7 Aar har dannet sig i Skagens Vesterby) har sin Udstilling om Sommeren.

Nogle vil maaske mene, at en ny Tids Kunstnere selv burde finde sig nye Felter, ny Arbejdsmark. Men dette gælder ikke for Skagen! — — Den har Plads nok til dem Alle!

Fra den frodige Jordbund vælder stadigt nye Muligheder frem — uudtømmelige Rigdomme af Emner og Motiver: Det Evige ved Naturen heroppe, det hvide Lys, den bredt svungne Horizont, vil altid øve sin dragende Magt over den Enkelte, ligesom Byens brogede Liv, der er sammensat af saa mange modstridende Elementer og spænder over Tusinder af spillende Nuancer, øger Chancerne for de Mange og gør Skagen til Byen med det stærke Pulsslag — Kunstnernes „Kalifornien".

* * *

Det er Aften paa Skagen.

Solen er forlængst gaaet ned bag gl. Kirke og har farvet Husenes Gavle røde. Men neppe er Tusmørkets Time inde før Fyret aabner sit Øje. Med hvasse Blink jager det over Hav og Stad, og tænder Lynglimt i Byens Ruder.

Nede paa Stranden er der stille. Baadene er gaaet i Havn, og Maager og Terner har sat sig til Hvile; men inde i Byen begynder et sælsomt Liv at røre sig. Alt hvad Telefonpælenes Plakater har varslet om Dagen igennem, bliver nu til Virkelighed:

Som store St. Hansorme ligger Hotellerne og lyser og lokker for den fornøjelsessyge Mængde, med Forestillinger – Oplæsninger – Koncerter – Baller! Violinernes skingre Toner sender Brudstykker af mondæne Valsemelodier ud over den stille Hede, hvor de klinger som Vibens ildevarslende Skrig.

Der danses — danses paa Skagen fra Grenens Hotel og helt ud til den gamle Kirke, hvor Marehalmen svajer og svinger sig i sin yndefulde Stormdans, rundt, rundt og altid rundt. medens Havet brøler sin stærke Sang ind over Tangen — brusende og evindelig!

TIDLIGERE UDKOM:

ALBA SCHWARTZ

SKAGEN

DEN SVUNDNE TID
I SAGN OG BILLEDER

4 KR. 75 ØRE; INDB. 6 KR. 75 ØRE

Den smukke og karakterfulde Urne, som omtales paa Side 143, var tegnet og formet af WILLUMSEN. Engle-Dekorationen skyldes INGEBORG PLOCKROSS IRMINGER

TRYKFEJLSLISTE TIL I. DEL:

Pag. 151, Linie 12 og 13 fra neden: der staar: ligesom Besnard efter sin Død skænkede — osv. læs: *ligesom Besnard lovede efter sin Død at skænke* osv.
- 168, 6. Linie fra neden: bestreicht — læs: *bestrickt.*
- - 7. — - — : glatte — læs: *glattes.*
- 209: Under Billedet af Arkitekt Plesner staar: *Michael Ancher: Arkitekt Plesner* — læs: *N. P. Mols: Arkitekt Plesner.*
- 209: Under Billedet af Degn Brøndum skal *ikke* staa P. S. Krøyer, men *Chr. Krohg: Degn Brøndum.*
- 211: Under Billedet af Brøndums Hotel skal *ikke* staa Fot., men *Wildenradt: Brøndums Hotel i 1897.*

.....

TRYKFEJLSLISTE TIL II. DEL:

Pag. 32, sidste Linie fra neden: Wollat — læs: *Wolla.*
- 39, 6. Linie fra neden: maatte — læs: *maattet.*
- 65, 2. Linie fra oven: kunde — læs: *kunne.*
- 66, 18. Linie fra oven: gjort — læs: *gjort,“*
- 101, 7. Linie fra neden: vare — læs: *var.*
- 110, 9. Linie fra neden: Gentlemen — læs: *gentleman.*
- 128, 12. Linie fra neden: Pompei — læs: *Pompeji.*
- 170, 8. Linie fra neden: til Udkast til — læs: *Udkast til.*
- 198, 7. Linie fra neden: være — læs: *have været.*
- - 11. Linie fra neden: kunde — læs: *kunne.*
- 211, 5. Linie fra neden: Myreture — læs: *Myretue.*

.....

GYLDENDALSKE
BOGHANDEL
G·B
N·F·
NORDISK·FORLAG

H. H. THIELES BOGTRYKKERI. KØBENHAVN

Det kgl. Bibl. Bogb.